

تفسیر روشن

برای عموم طبقات

با بیان قاطع از جهت لغات و تفسیر و حقائق

مجلد شانزدهم

نوشته
محقق مفسر
علامه مصطفوی

سوره محمد

سوره - ۴۷ عدد آیات ۳۸

بسم الله الرحمن الرحيم

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ
 آلِهِ الطَّيِّبِينَ الْمُعْصومِينَ ، بِتَوْفِيقِ وَ تَأْيِيدِ پروردگار متعال شروع میکنم بجلد
 شانزدهم از تفسیر روشن ، سوره محمد (ص) ، و در هفت سوره گذشته برمز -
 حم - اشاره به حق مطلق ، و وجود حق آنحضرت شده بود ، در ذیل پروردگار و در
 این سوره کریمه اشاره می شود ببعضی از خصوصیات پیغمبر گرامی :

الَّذِينَ كَفَرُوا وَ صَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ . - ۱ وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَ
 أَصْلَحَ بِأَلْفِهِمْ . - ۲ .

صَدَّ : انصراف ، و منع کردنست .

تَكْفِيرٌ : محو کردن ، انکار است .

بِأَلْفٍ : قلب ، حال است .

إِضْلَالٌ : گمراه کردن ، لغزش دادنست .

میفرماید : آنانکه کفر ورزیده و مانع شدند از راه خداوند : گمراه میکند اعمال
 آنها را . - ۱ و آنهائیکه ایمان آورده و اعمال صالح بجا آوردند ، و ایمان آوردند بآنچه
 نازل شده است بر محمد (ص) و آن حق است می پوشاند از آنها بدیها را و اصلاح
 میکند باطن آنها را . - ۲ .

ذَکَ بِأَنَّ الذِّینَ کَفَرُوا اتَّبَعُوا البَاطِلَ و أَنَّ الذِّینَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ کَذَٰلِکَ یَضْرِبُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ اَمْثَالَهُمْ . - ۳ فاذا لَقِیتُم الذِّینَ کَفَرُوا فَضْرِبِ الرِّقَابِ حَتّٰی اِذَا اُنْحَنَّتْهُم فَشَدُّوا الوُثَاقَ فَاِمْا مَنَّا بَعْدُ و اِمْا فِدَاءً حَتّٰی تَضَعَ الحَرْبُ اَوْزَارَهَا ذَکَ و لَوْ یَشَاءُ اللّٰهُ لَانْتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَکِن لِّیَبْلُوَ بِعَظْمِکُمْ بِعَظْمِ الذِّینَ قُتِلُوا فِی سَبِیلِ اللّٰهِ فَلَنْ یُضِلَّ اَعْمَالَهُمْ . - ۴ سِیْهِدِیْهِمْ و یُصَلِّحْ بِاَلَهُمْ . - ۵ و یُدْخِلْهُمُ الجَنَّةَ عَرَفَهَا لَهُمْ . - ۶ یا اَیُّهَا الذِّینَ آمَنُوا اِنْ تَنَصَّرُوا اللّٰهُ یَنْصُرْکُمْ و یُثَبِّتْ اَقْدَامَکُمْ . - ۷ و الذِّینَ کَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ و اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ . - ۸ .

ضَرْبَ الرِّقَابِ : زدن گردن‌ها با شمشیر .

إِثْخَانٌ : تضعیف ، سنگین و مجروح کردن .

وُثَاقٌ : ریسمان و چیزی همانند آن که محکم میشود بوسیله آن هر چیزی .

مَنْ : امتنان ، انعام .

فِدَاءٌ : آزاد کردن با عوض و مال .

أَوْزَارٌ : جمع وزر بمعنی ثقل و اِثْمٌ است .

عَرَفَهَا لَهُمْ : معرفی کردن بهشت برای آنها .

تَعَسَى : برو افتادن ، سقوط .

می‌فرماید : این بخاطر آنستکه آنانکه کافر شده‌اند پیروی میکنند از باطل ، و آنانکه ایمان آورده‌اند پیروی میکنند از حق که از جانب پروردگار است ، اینچنین مثال میزند خداوند برای مردم مثل‌های آنها را . - ۳ پس زمانیکه برخورد کردید با افراد کافر : پس بزنید گردن‌های آنها را تا زمانیکه بجراحت سنگین کنید آنها را و بزمین بیفتند ، پس محکم کنید قید آنها را ، و پس از آن یا آزادی و انعام بدهید آنها را و یا خوبی و احسان بکنید ، تا روزیکه جنگ سنگینیهای خود را پایان

برساند ، برنامه اینست ، و اگر خداوند میخواست اختیار نصرت و کمک را از آنان میکرد ، ولیکن نظر بآن بود که بعضی از شما را بوسیله بعضی دیگر آزمایش کند ، و آنانکه در این جریان کشته میشوند : هرگز اعمال آنها بیحساب نخواهد شد . - ۴
 خداوند آنها را هدایت کرده و حال آنها را اصلاح خواهد کرد . - ۵ و آنها را داخل بهشت کرده ، و بهشت را برای آنها معرفی خواهد فرمود . - ۶ ای آنانکه ایمان آوردید اگر یاری کنید برای برنامه الهی خداوند شما را یاری کرده ، و قدمهای شما را در راه حق محکم خواهد کرد . - ۷ و آنانکه کفر ورزیدند پس هلاکت باد برای آنها و اعمال آنها را در گمراهی قرار خواهد داد . - ۸ .

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ . - ۹ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا . - ۱۰ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ . - ۱۱
 إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ . - ۱۲
 وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْتِكَ أَهْلَكَنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ . - ۱۳ أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ ...

إحباط : محو کردن .

تدمیر : هلاک کردن .

مولى : کسیکه متولى باشد .

مَثْوًى : محلّ اقامت .

قرية : مجتمع کوچک .

تمتّع : لذت بردن .

کأین : چقدر .

بیّنة : شاهد و دلیل .

می‌فرماید : این برنامه بخاطر آنستکه آنها کراحت دارند احکامِ الهی را که در حق آنها جاری میشود ، پس محو کرده است اعمال آنها را . - ۹ آیا سیر نکرده‌اند در روی زمین تا به بینند که عاقبت جریان امور پیشینیان چه شده است که هلاک کرده است آنها را و برای افراد کافر نیز نظیر برنامه آنها صورت میگیرد . - ۱۰ اینستکه خداوند متولی امور مؤمنین است ، و کافرین مولایی برای آنها نباشد . - ۱۱ خداوند داخل میکند مؤمنین و صاحبان اعمال صالح را به بهشتهایی که جاری میشود از زیر درختهای نهرهای آب ، و اما افراد کافر در دنیا چون حیوانات زندگی میکنند ، و مانند آنها میخورند و التذاذ دارند و جایگاه آنها آتش خواهد بود . - ۱۲ و چقدر از آبادیهای کوچک که از لحاظ وسائل و نیرو برتر بودند از آبادی شما که مخالفت کردند با شما و ما بهلاکت رسانیدیم آنها را ، پس یاری کننده‌ای نباشد برای آنها . - ۱۳ پس کسیکه هست روی برنامه‌ای از جانب خداوند متعال ...

نتیجه :

کرهوا : البته افراد عادی در همه موارد میخواهند که احکامِ الهی طبق خواسته و تمایل آنها باشد ، و هرگز نمیتوانند بخواسته‌های الهی راضی باشند .
چون حیوانات : حیوانات برنامه‌ای بجز غذا و استراحت و تمتّع ندارند ، ولی انسان استعداد دارد که از علوم و معارف عقلی و الهی بهره‌مند گردد ، یعنی با عوالم روحانی ارتباط پیدا کرده و استفاده کند .

كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ . - ۱۴ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرِ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَ لَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيماً فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ . - ۱۵ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ . - ۱۶ وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ . - ۱۷ .

آسِن : متغیر ، که قابل خوردن نباشد .

فَقَطَّعَ : جدا کردن ، فاصله دادن است .

أَمْعَاءَ : جمع معی ، روده .

آنِفًا : جدید ، در زمان نزدیک .

طَبَعَ : ختم ، بهمزدن دو چیز .

أَهْوَاءَ : جمع هوی ، میل .

نتیجه :

انسان روی اقتضای طبع ، بآنچه از آثار طبع و وجود خویش باشد ، علاقه‌مند بوده و محبت پیدا میکند ، و هرچه از اعمال خود باشد محبت دارد .

آیا مانند کسی است که زینت پیدا کرده است اعمال سوء او ، و از تمایلات نفسانی خویش پیروی کردند . - ۱۴ مَثَلُ بَهْشْتِيْكَه وَعَدَه شَدَه‌اَنَد پَرهِيْزَكَارَان ، در آنجا نهرهای بیست از آب صاف و غیرمتغیر ، و نهرهای بیست از شیر که تغییر نکرده است مزه آن و نهرهای بیست از خمر که لذت میدهد برای نوشندگان ، و نهرهای بیست

از عسل صاف شده ، و برای آنها باشد در آنجا از هرگونه میوه‌ها ، و آمرزش باشد از طرف پروردگارشان ، مانند کسی که او همیشگی است در آتش و آب گرمی را نوشانیده شوند که ببرد روده‌های آنها را . - ۱۵ و بعضی از آنها گوش فرا میدهد بسخنان پیامبر ، و چون بیرون رفته و با کسی که آگاهی دارد برخورد کردند ، گویند چه میگفت امروز ! آنان کسانی هستند که بسته شده است قلوب آنها ، و پیروی کردند از خواسته‌های خودشان . - ۱۶ و آنانکه هدایت شدند میافزاید خداوند هدایت آنها را ، و میدهد آنها را تقوی و پرهیزکاری آنانرا . - ۱۷ .

نهرهای عسل : نظر به مواد این مشروبات و مأكولات باشد ، که بحقیقت چون عسل و خمر باشند ، اگرچه بدست آمدن آنها از غیر مواد و مقدماتی باشد که در زندگی دنیوی سابقه داشتیم ، مثلاً لازم نیست که عسل در آنجا از زنبورها بدست آید ، و یا خمر بوسیله انگور و مثل آن پدید شده و ساخته گردد .

فَهَل يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرُهُمْ . - ۱۸ فاعلم أنه لا إله إلا الله و استغفر لذنبك و للمؤمنين و المؤمنات و الله يعلم متقلبكم و مثويكم . - ۱۹ و يقول الذين آمنوا لو لا نزلت سورة فاذا أنزلت سورة محكمة و ذكر فيها القتال رأيت الذين في قلوبهم مرض ينظرون إليك نظر المغشي عليه من الموت فأولى لهم . - ۲۰ طاعة و قول معروف فاذا عزم الأمر فلو صدقوا الله لكان خيراً لهم . - ۲۱ فهل عسيتم إن توليتم أن تفسدوا في الأرض و تقطعوا أرحامكم . - ۲۲ .

بَغْتَةً : فجأة ، ناگهانی .

أَشْرَاطُ : جمع شَرَطَ که بمعنی علامت است .

أَنَّى : ظرف مکان است .

مَتَقَلَّبَ : محلّ تحوّل و نقل مکانی .

مَثَوَى : محلّ اقامت و سکنی .

مَغَشَى عَلَيْهِ : پوشیده شده بر او از آثار موت .

عَسَيْتُمْ : امیدواری ، نزدیک شدن ، از أفعال مقاربه است .

تَوَلَّيْتُمْ : دوست داشتید .

می فرماید : پس آیا نظر میکنند اینکه ساعت قیامت آید برای آنها ناگهانی بتحقیق آمده است علامتهای آن ، پس چه میکنند اگر ظاهر شود برای آنها یاد آن که متذکر شوند آنرا . - ۱۸ پس متوجّه باش که معبودی نیست مگر او ، و طلب مغفرت کن برای گناه خود و برای مؤمنین و مؤمنات و خداوند آگاه است از جاهای انتقال و از محلّ سکنی شما . - ۱۹ و میگویند کسانی که ایمان آوردند : چرا نازل نمیشود سوره صریح و محکمی ؟ پس چون چنین آیاتی نازل شود که دستوری برای قتال و جهاد باشد ، می بینی آنانکه در قلوبشان مرض و انحراف است که نگاه میکنند به سوی تو نگاه کردن کسی که پوشیده شده است بر او مرگ ، پس سزاوار باشد برای آنها . - ۲۰ زیرا این گفتار معروف و اطاعت امر است ، پس زمانیکه قطعی شد اگر روی صدق و صفا قدم بردارند : البتّه بهتر باشد آنانرا . - ۲۱ پس آیا امید دارید که اگر متولّی امور باشید تا فساد کنید در روی زمین و قطع أرحام نمائید . - ۲۲ .

نتیجه :

قطع أرحام : ارحام و خویشاوندان مناسبتترین و نزدیکترین موردی هستند که انسان شرعاً و وجداناً مسئولیت رسیدگی بأحوال آنها را دارد ، و متأسّفانه افراد عادی که خودشانرا در رفاه و وسعت می بینند : نزدیکترین ارحام خود را فراموش میکنند .

اولئك الذين لعنهم الله فأصمهم و أعمى أبصارهم . - ۲۳ أفلا يتدبرون القرآن أم على قلوب أقفالها . - ۲۴ إن الذين ارتدوا على أدبارهم من بعد ما تبين لهم الهدى الشيطان سؤل لهم و أملئ لهم . - ۲۵ ذلك بأنهم قالوا للذين كرهوا ما نزل الله سنطيعكم في بعض الأمر و الله يعلم أسرارهم . - ۲۶ فكيف إذا توفتهم الملائكة يضربون وجوههم و أدبارهم . - ۲۷ ذلك بأنهم اتبعوا ما أسخط الله و كرهوا رضوانه فأحبط أعمالهم . - ۲۸ أم حسب الذين في قلوبهم مرض أن لن يخرج الله أضغانهم . - ۲۹ .

لَعْن : طرد و دور کردن است .

أَصَمَّهُمْ : کور نموده آنها را .

أَعْمَى : کور نموده است .

أَقْفَال : جمع قُفْل که وسیله بستن است .

ارتداد : برگشتن است .

تسویل : زینت دادن و ظاهر سازی .

إِمْلاء : معاونت ، کمک کردن .

توقی : انجام دادن عمل ، و برنامه را تمام کردنست .

إِسْخَاطٌ : غضب و تندی باطن .

أَضْغَانٌ : جمع ضَغْن بمعنی پیچیدگی قلب ، صاف نبودن .

إِحْبَاطٌ : فاسد کردن ، باطل کردنست .

آنان کسانی باشند که دور کرده است آنها را خداوند پس گوششان را کور نموده و چشمانشانرا کور نموده است . - ۲۳ آیا تدبّر نمیکنند در قرآن و یا قلوبشان قفل خورده است . - ۲۴ بتحقیق افرادی که برگشتند بر پشت هایشان ، پس از آنکه روشن

گشت برای آنها هدایت ، شیطان زینت میدهد اعمال آنها را بآنان و کمک میکند آنها را . - ۲۵ این موضوع بخاطر آنکه آنها گفتند برای کسانی که کراهت داشتند آنچه را که خداوند نازل کرده است ، بزودی ما اطاعت میکنیم از شما در بعضی از امور ، و خداوند آگاه است از نیات قلوبشان . - ۲۶ پس چگونه است زمانیکه قبض روح کنند ملائکه آنانرا که میزنند بر صورتها و پشتهای ایشان . - ۲۷ بخاطر آنکه آنان پیروی کردند از آنچه خداوند را بغضب میآورد ، و کراهت داشتند رضایت او را ، پس محو میکند خداوند اعمال آنها را . - ۲۸ آیا تصوّر می کنند آنها یکبار در قلوبشان مرض است که خداوند ظاهر نخواهد کرد آلودگی دلهای آنها را . - ۲۹ .

نتیجه :

منظور از مرض و کوری و کوری : مربوط بجهات روحانی است نه جسمانی ، و در اینصورت است که انسان بکلی از مراحل حقّ و روحی محروم گشته ، و فرقی در میان او و حیوانات دیگر باقی نمی ماند مگر از جهت صورت بدنی ، و بلکه از جهت صفات حیوانی ممکن است شدیدتر و غلیظتر باشد - بل هم أضلّ سبیلاً .

و لَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمَاهُمْ وَ لَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ . - ۳۰ وَ لَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَ الصَّابِرِينَ وَ نَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ . - ۳۱ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ صَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ شَاقَّوْا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَ سَيُحِبُّ أَعْمَالَهُمْ . - ۳۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ لَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ . - ۳۳ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ صَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَ هُمْ كُفَّارٌ فَلَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ . - ۳۴ فَلَا تَهِنُوا وَ تَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَ أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَ اللَّهُ مَعَكُمْ وَ لَن يَتْرُكَ أَعْمَالَكُمْ . - ۳۵ .

أَرِيْنَاكَ : هر آینه نشان می‌دهیم بتو آنها را .
 سِيْمَا : خصوصیات چهره که دلالت بخصوصیات اخلاقی دارد .
 لَحْنٌ : دقایق تکلم و لطائف بیان .
 نَبْلُونٌ : آزمایش میکنیم .
 صَدٌّ : منع ، انصراف .
 شَاقُّوْا : بمشقت و سختی برسانند .
 يُحِيْطُ : باطل و فاسد کردن .
 لَا تَهِنُوْا : سست نشوید .
 سَلْمٌ : سلامتی .
 أَعْلَوْنَ : بلند مرتبه‌ها .
 يَتْرَكُ : تنها گذاشتن .

می‌فرماید : و هرگاه می‌خواستیم هر آینه نشان میدادیم بتو آنها را ، پس می‌شناختی آنها را با سیما و شکل خودشان ، و هر آینه خواهی شناخت آنها را در دقائق سخن گفتن ، و خداوند میداند اعمال شما را . - ۳۰ و هر آینه آزمایش میکنیم شما را تا بدانیم آنها را که کوشش میکنند از شما در راه خدا ، و آنها را که صبر و تحمل دارند ، و رسیدگی میکنیم به اخبار شما . - ۳۱ بتحقیق آنها یکه کفر ورزیده و منع میکنند از راه خداوند و رسول خدا را بسختی و میدارند ، پس از آنچه روشن گشت برای آنها هدایت و راه خدا : هرگز نمیتوانند ضرری بخداوند برسانند ، و خداوند فاسد خواهد کرد اعمال آنها را . - ۳۲ ای آنانکه ایمان آوردید اطاعت کنید از خداوند و از رسول گرامی او ، و باطل نکنید اعمال خودتانرا . - ۳۳ بتحقیق آنها یکه کافر شده و مانع گشتند از راه خدا و سپس در حال کفر فوت کردند : هرگز خداوند نخواهد بخشید آنها را . - ۳۴ پس سست نشوید که دعوت

کنید آنها را بر سازش ، و شما در مرتبه بالا هستید ، و خداوند همیشه با شما است ، و هرگز اعمال شما را بدون تقویت نخواهد گذاشت . - ۳۵ .

نتیجه :

سازش : در صورتیکه از طرف مخالفین بوده ، و جلب نظر مؤمنین را نموده ، و رفع اختلاف نمایند : مطلوب و پسندیده است ، ولی اگر مسلمین خودشانرا حاضر بسازش کرده ، و تسلیم برنامه کفار بشوند : بسیار بد است ، زیرا اسلام در مرتبه بالا است . الاسلام یعلوا و لا یعلی علیه ، و همچنین مسلمین .

إِنَّمَا الْحَيَوَةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَ لَهْوٌ وَ إِن تُوْمِنُوا وَ تَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ أُجُورَكُمْ وَ لَا يَسْأَلُكُمْ أَمْوَالَكُمْ . - ۳۶ إِنْ يَسْأَلُكُمْ فِيهَا فَيُحْفِكُمْ تَبَخَّلُوا وَ يُخْرِجُ أَضْغَانَكُمْ . - ۳۷ هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تُدْعُونَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَ مَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَبْخُلُ عَنِ نَفْسِهِ وَ اللَّهُ الْغَنِيُّ وَ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ وَ إِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ . - ۳۸ .

الْحَيَوَةُ الدُّنْيَا : زندگی دنیوی که مادی و محدود است .

لَعِبٌ : بازی که هدف عقلانی در آن نباشد .

لَهْوٌ : لغو و بیفایده را گویند .

أُجُورٌ : جمع أجر که بمعنی مزد و فایده است .

إِحْفَاءٌ : درخواست تمام و گذشت کامل .

أَضْغَانٌ : جمع ضغن و بمعنی آلودگیهای قلبی است .

بُخْلٌ : خودداری کردن از انفاق .

توئی : دوست داشتن ، متولی امور شدن .
 استبدال : عوض کردن و تبدیل .
 در اینجا لغات سوره مبارکه محمد تمام میشود .

میفرماید: همانا زندگی مادی بازی و بیفائده است و اگر ایمان بیاورید و تقوی داشته باشید می‌آورد برای شما مُزدهایتان را و سؤال نمی‌کند از اموال شما . - ۳۶
 اگر سؤال کند از شما آن را پس تمام میکند و می‌پوشاند شما را بخل می‌ورزید و بیرون می‌آورد آلودگیهای باطنی شما را . - ۳۷ آگاه باشید شما آنهایی که خوانده می‌شدید برای اینکه انفاق کنید در راه خدا پس بعضی از شما کسیست که بخل می‌ورزد و کسیکه بخل بورزد پس همانا بخل می‌ورزد از خودش و خداوند بی‌نیاز است و شما نیازمندان هستید و اگر دوست بدارید عوض میکند قومی را غیر از شما سپس نباشند ماندهای شما . - ۸ .

سوره فتح

سوره - ۴۸ عدد آیات ۲۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا . - ۱ لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِكَ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ يُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَ يَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا . - ۲ وَ يَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا . - ۳ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزِدُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَ لِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا . - ۴ .

و چون در سوره گذشته در پیرامون آثار وجودی رسول اکرم (ص) بحث شده و بمقامات آنحضرت اشاره شده بود ، فرمود که :

ما گشایش دادیم برای تو گشایش آشکار کننده ای . - ۱ تا بیامرزد برای تو هرگونه از خطاهای گذشته و آینده را ، و تکمیل فرماید نعمت و احسان خود را در حق تو ، و هدایت کند تو را بر صراط مستقیم . - ۲ و یاری فرماید بتو یاری کردن محکم . - ۳ و او خداوندی است که نازل میکند سنگینی و طمأنینه را در دلهای مؤمنین تا بیافزاید بر ایمان و اعتقاد آنها ، و برای پروردگار است لشگرها و قدرتهای آسمانها و زمین ، و او بهر چیزی عالم و حکیم است . - ۴ .

لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ يُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَ كَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا . - ۵ وَ يُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَ الْمُنَافِقَاتِ وَ الْمُشْرِكِينَ وَ الْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَ غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ لَعَنَهُمْ وَ أَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَ سَاءَتْ مَصِيرًا . - ۶ وَ لِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ كَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا . - ۷ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَ مُبَشِّرًا

و نذیراً . ۸ -

- تکفیر : پوشانیدن ، انکار .
 فوز : نجات و ظفر پیدا کردن .
 ظنّ السوء : گمان بد .
 دائرة السوء : احاطه امر نامطلوب .
 مصیر : برگشتن است .
 جُنود : لشگرها .
 عزیز : کسیکه با قدرت و متفوق است .
 حکیم : کسیکه متصف با حکمت و علم بواقعیت باشد .
 شاهد : کسیکه آگاه و مطلع و محیط باشد .
 مبشّر : بشارت دهنده است .
 نذیر : ترساننده است .

می فرماید : تا داخل کند مؤمنین و زندهای مؤمنه را به بهشتهاییکه جاری میشود از زیر درختهای آنها نهرها که همیشگی باشند در آنجاها ، و می پوشاند از وجود آنها بدیهای آنها را ، و این معنی ، ظفر و موفقیت بزرگی باشد در پیشگاه پروردگار متعال . - ۵ و عذاب کند منافقین و منافقات و مشرکین و مشرکات را که گمان می برند برای خداوند گمان سوء را ، و بر آنها باد محیط سوء و غضب کند خداوند بر آنها و لعنت و دور کند آنها را از رحمت خود و آماده کند برای آنها جهنم را که بد محلی است . - ۶ و برای خداوند است قوای و لشگرهای آسمانها و زمین ، و خداوند با عزت و قدرت و صاحب حکمت است . - ۷ بتحقیق ما فرستادیم تو را برای ابلاغ احکام ، و شاهد بر مخلوقات و بشارت دهنده و ترساننده و دور کننده از غضب

إلهی . ۸ - .

نتیجه :

درختها : درخت تجلیات عظمت و قدرت است که از زیر آنها آب رحمت در جریان همیشگی باشد ، و نواقص و عیوب از وجود ساکنین آنجا رفع میشود ، و از میوه‌های بهشتی که تجلیات انوار حق تعالی باشد استفاده میکنند ، و میوه‌ها بتناسب مزاج لطیف آنها باشد .

لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً . - ۹ إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَاِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمِنْ أَجْرٍ عَظِيمًا . - ۱۰ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِآلِسْتَنَّهُمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قَلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا وَأَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا . - ۱۱ .

تعزیر : نصرت و تقویت .

توقیر : سنگینی و حلم داشتن و تعظیم .

أصیل : ساعت عصر و پس از آن است .

نکث : نقض عهد و ترک آن .

ایفاء : انجام دادن و فاء .

مخلفون : متروکون منهم ، ترک شدگان .

أعراب : عربهای بادیه نشین .

أهلون : جمع أهل بمعنی عائله است .

خبیر : آگاه ، مطلع .

نتیجه :

إِنَّمَا يَبَايِعُونَ اللَّهَ : رسول خدا استقلالی از خود ندارد ، و او نماینده و وسیله ارتباط خلق با خالق است ، و بیعت با او بیعت با خدا باشد .

می فرماید : بخاطر اینکه ایمان بیاورید بخداوند و برسول او و او را تقویت کنید و تجلیل و تعظیم نمایید و تسبیح و تنزیه کنید خداوند را در هر صبح و شام که ابتدای اشتغال بزندگی و انتهای آنست . - ۹ - بتحقیق آنانکه از تو بیعت میکنند اینست که در حقیقت از خداوند بیعت کرده اند ، و دست خداوند بالای همه دستها است ، پس کسیکه بیعت تو را بهمزند همانا بیعت خودش را بهم زده است ، و چون کسی به پیمان خود عمل کند خداوند اجر بزرگی باو عنایت خواهد فرمود . - ۱۰ - خواهند گفت آنانکه عقب مانده اند از عربها که : ما را اموال و عائله مشغول کرده است ، و طلب آمرزش کن برای ما ، و بزبان میگویند آنچه را که در قلب آگاهی ندارند ، بگوی که کیست که بتواند ضرریرا از شما برطرف کرده و یا سودیرا بشما برساند ، و خداوند بهمه آنچه برای شما است از خیر و ضرر آگاه است . - ۱۱ - .

نتیجه :

در حقیقت از خداوند بیعت کرده اند : آری رسول گرامی فرستاده خداوند و واسطه هدایت و نماینده مقام الوهیت است .

و هدایت خلق لازم است بوسیله او انجام گرفته ، و افراد مردم با بیعت و اطاعت او از خداوند متعال عبودیت و بیعت خود را تحقق بخشند ، و کسیکه به بیعت او تزلزل و سستی وارد گردد ، در نتیجه ارتباط او با خداوند متعال قطع خواهد شد .

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوِيًّا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا . - ۱۲ و مَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا . - ۱۳ وَ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَعْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا . - ۱۴ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَانِمٍ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يُفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا . - ۱۵ .

بُور : هلاکت ، از بار یبور بوراً .

ظَنًّا السَّوِيًّا : خیال بد .

سَعِير : آتش شعله ور و سوزان .

مُخَلَّفُونَ : عقب ماندگان .

انطَلَقْتُمْ : حرکت کردید و رفتید .

ذَرُونَا : ترک کنید ما را .

تَحْسُدُونَنَا : حسد می‌برید ما را که شرکت کنیم در مغانم .

نتیجه :

و زُيِّنَ ذَٰلِكَ : این قبیل از تزئین در اثر تخیل نفس حاصل میشود ، و این گونه از تخیل در اثر موضوعات و مربوط بآنها مطلوب باشد یا نه ، حاصل می‌شود .

می‌فرماید : بلکه گمان کردید که هرگز بر نمی‌گردد رسول و مؤمنین بسوی عائله و أهل بیت خودشان تا ابد ، و زینت داده شد این خیال در قلوب شما ، و گمان بدی داشتید ، و باشید قومیکه بهلاکت میرسند . - ۱۲ و کسیکه ایمان نیاورده است

بخداوند و رسول او ، پس ما آماده کرده‌ایم برای کافرین آتش شعله وریرا . - ۱۳ و برای خداوند است مالکیت آسمانها و زمین ، می‌آمرزد هر کسیرا که بخواهد ، و عذاب میکند هر که را که بخواهد ، و خداوند بخشنده و مهربانست . - ۱۴ و خواهند گفت افراد عقب مانده که چون بطرف أخذ غنیمت میروید ، ما را هم آزاد بگذارید که در پشت سر شماها حرکت کنیم ، آنها میخواهند که کلام خدا را عوض کنند ، بگوی که شما هرگز تابع ما نخواهید شد . و خواهند گفت که شماها حسد می‌برید بما و نمیخواهید که ما با شما باشیم ، اینها توجه نداشته و نمی‌فهمند مگر بمقدار کمی . - ۱۵ .

نتیجه :

شخص مؤمن از جان و دل تابع و مطیع خداوند است ، و هرگز نمیتواند قدمی برخلاف برنامه الهی بردارد ، و شخصیکه بنده خدا است لازم است در همه حرکات و اعمال خود پیرو دستورهای الهی بوده ، و کمترین حرکتی مخالف برنامه او نداشته باشد .

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعُونَ إِلَى قَوْمِ أُولَى بِأْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ فَإِنْ تَطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلِ يَعْذِبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا . - ۱۶ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يَعْذِبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا . - ۱۷ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا . - ۱۸ وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا . - ۱۹ .

مُخَلَّفِينَ : افرادی که تخلف کرده و از جهاد مانده‌اند .
 أعراب : عربهای بادیه نشین .
 أُولَى بَأْسٍ : صاحبان قوت و شدت .
 أَوْ يُسْلَمُونَ : و یا اسلام آورند .
 تَتَوَلَّوْا : پشت کنند .
 حَرْجٍ : گرفتگی و زحمت .
 أَعْرَجٍ : کسیکه پایش مریض باشد .
 أَثَابَهُمْ : جزاء دادن .
 مَغَانِمٍ : غنیمت‌ها که گرفته میشود از دشمن .

می‌فرماید : بگوی به عقب ماندگان از اعراب که خوانده میشوید برای جهاد با طائفه‌ای که صاحبان قوت و قدرت هستند که می‌جنگید با آنها تا زمانیکه اسلام آورند ، پس اگر اطاعت کنید ، خداوند برای شما اجر نیکویی میدهد ، و هرگاه پشت کنید بآنطوریکه در گذشته کردید ، خداوند بعداب شدیدی شما را گرفتار خواهد کرد . - ۱۶ و برای کسیکه نابینا و یا پایش لنگ و مریض است ، و یا بدنش مریض است : گرفتگی نیست ، و چون کسی اطاعت کند از خداوند و از رسول او : داخل خواهد کرد او را به بهشتهاییکه جاری میشود از زیر درختها نهرهای آب ، و اگر کسی روی بگرداند عذاب میکند او را بعداب شدید . - ۱۷ بتحقیق راضی شده است خداوند از مؤمنین که تجدید بیعت کردند از رسول او در زیر درخت ، پس دانسته است آنچه را که در قلوب آنها است ، پس نازل کرده است سکینه و طمأنینه را در قلوب آنها ، و جزاء داده است آنها را به فتح نزدیک . - ۱۸ و غنیمتهای بسیاریکه بدست آوردند ، و خداوند با عزت و حکمت است . - ۱۹ .

نتیجه :

در زیر درخت : این بیعت بنام بیعت رضوان نامیده شده است .
 بمناسبت همین آیه (لقد رضی الله) و پس از این بیعت ، مسلمین موفق
 شدند به پیشرفت و فتح آشکار و غلبه پیدا کردن به کفار و غنیمتهای بسیار .

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ
 وَ لَتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَ يَهْدِيكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا . - ۲۰ و أُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا
 عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَ كَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا . - ۲۱ وَ لَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَ لَا نَصِيرًا . - ۲۲ سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ
 مِنْ قَبْلُ وَ لَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا . - ۲۳ وَ هُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَ
 أَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
 بَصِيرًا . - ۲۴ .

عَجَّلَ : سرعت کرده است ، و بسرعت انجام داده است .

كَفَّ : نگهداشته است ، مانع شده است .

وَلَّوْا : برمیگردانند ، پشت میکنند .

أَدْبَارَ : پشتها را .

سُنَّةَ : روش ، برنامه .

خَلَتْ : گذشته است .

بَطْنِ : وسط ، شکم .

أَظْفَرَكُمْ : غلبه داده شما را .

صِرَاطَ : راه ، طریق .

مُسْتَقِيمَ : راست و صاف .

می‌فرماید : وعده داده است خداوند برای شما غنیمت‌های بسیاریرا ، که بدست بیاورید آنها را پس سرعت گرفت برای شما این غنیمت را پس مانع شده است دستهای دیگرانرا از تجاوز کردن بسوی شما ، و تا باشد آیتی از جانب خداوند برای مؤمنین ، و هدایت کند شما را براه مستقیم . - ۲۰ و غنیمت‌های دیگریکه قدرت نداشتید بآخذ آنها ، و خداوند احاطه دارد بآنها ، و او بهر چیزی قادر و توانا باشد . - ۲۱ و هرگاه بجنگند این کفار با شما نمیتوانند استقامت داشته ، و پشت میکنند بشماها ، و سپس پیدا نمیکند برای خودشان متولّی امور و یاری کننده . - ۲۲ و این روش خداوند است که درباره دیگران گذشته است ، و نخواهی دید برای برنامه‌های او تبدیلی . - ۲۳ و او خدایبست که مانع شده است از دستهای آنها درباره شما ، و از دستهای شما درباره آنها ، در محیط مکه ، پس از آنکه غلبه داده است شما را بر آنها ، و باشد خداوند بآنچه عمل میکنید روشن و بینا . - ۲۴ .

نتیجه :

خداوند متعال همه طبقات مخلوقین را که آفرید ، توأم بوده است با آماده کردن تمام لوازم زندگی و احتیاجات آنها ، و در اینجهت انسان مؤمن و یا کافر و یا حیوان فرق نمیکند ، و اینمعنی غیر از ثواب و عقاب است که پس از تمام شدن محیط اعمال و اطاعات و معاصی صورت می‌گیرد ، و بلکه از لوازم خلق و آفرینش باشد .

هم الذین کفروا و صدّوکم عن المسجد الحرام و الهدی معکوفاً أن یبلغ مَحَلَّهُ
و لو لا رجال مؤمنون و نساء مؤمنات لم تعلموهم أن تطوّهم فتُصیبکم منهم
مَعْرَةٌ بغيرِ علم لیُدخل الله فی رحمته من یشاء لو تزیلوا لعدبنا الذین کفروا
منهم عذاباً ألیماً . - ۲۵ إذ جعل الذین کفروا فی قلوبهم الحمیة الحمیة الجاهلیة
فأنزل الله سکینته علی رسوله و علی المؤمنین و ألزمهم کلمة التقوی و کانوا

أَحَقُّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا . - ۲۶ لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا . - ۲۷ .

هَدَى : قربانی از شتر و غیره .

مَعْكُوفًا : ممنوع و محبوس از جهات دیگر .

أَنْ تَطَّوُّوهُمْ : اینکه زیر پا قرار بدهید آنها را .

مَعْرَّةٌ : ناراحتی و کراهتی .

لَوْ تَزَيَّلُوا : جدا شوند و کنار باشند .

حَمِيَّةٌ : گرمی و تعصب و وابستگی .

مُحَلِّقِينَ : تراشیدگان موی سر .

مُقَصِّرِينَ : و کوتاه کنندگان ناخن یا موی .

الرُّؤْيَا : نشان دادن و دیدن در بیداری و خواب .

نتیجه :

رسوله الرؤيا : برای رسول اکرم نشان داده شده بود که داخل مکه مکرمه و مسجد الحرام شده ، و اعمال طواف و زیارت را بجا خواهد آورد .

می فرماید : آنها کسانی هستند که کافر شدند به رسول خدا ، و مانع گشتند از بردن قربانیها به محل ذبح آنها ، و اگر نبود مردان مؤمن و زنهای با ایمانیکه آنها را نمی شناختید که پا بگذارید روی آنها و برسد بشما از آنجهت مشقتی بدون توجه ، تا داخل کند خداوند متعال در رحمت خود هر کسی را که مقتضی بوده و میخواهد و اگر کنار بروند هر آینه بعداب سخت مبتلا میکند کافرین را . - ۲۵ چون قرار داده است کسانی را که کافر شدند در قلوب آنها تعصب سخت را که تعصب جاهلیت

است ، پس نازل کرد خداوند سکونت نفس را در دل‌های آنها یعنی رسول او و مؤمنین و نازل کرد در قلوب آنها حقیقت تقوی را ، و بودند سزاوارتر باین معنی ، و خداوند بهر امری عالم و محیط است . - ۲۶ و بتحقیق راست کرد خداوند بر رسولش خواب را به حق که خبر داده بود به وارد شدن به مسجد الحرام را اگر بخواهد خدا در حال امن و اطمینان که میتراشید سرهای خود را و تقصیر میکنید بدون اینکه خوفی داشته باشید ، پس خداوند عالم بود از اموریکه شما آگاهی نداشتید ، و فتح نزدیکی برای شما باشد . - ۲۷ .

نتیجه :

تعصّب : متعصّب بودن در هر موردی باشد ، مانع میشود از درک حقیقت ، و شخص مؤمن در هر موردی باشد ، لازم است تعصّب را کنار گذاشته ، و در مقام درک حقیقت و تحقیق آن باشد .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكُفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا . - ۲۸ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرِيَهُمْ رُكْعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيَمَاهُمْ فِي وَجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَوَىٰ عَلَى سَوْقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا . - ۲۹ .

أَشِدَّاءُ : جمع شدید ، بمعنی قوی ، محکم .

شَطْأً : فرع ، سُنْبُل ، فرخ .

آزَرَهُ : تقویت ، اعانت کردن .

رُحَمَاءُ : مهربانی‌ها ، نرمی ، جمع رحیم .
 رُكْعٌ ، سُجْدٌ : جمع راکع و ساجد است .
 سِیْمَاءٌ : صورت که ظاهر است ، و خصوصیات چهره .
 سُوقٌ : پایه ، ساقه .
 زُرْعٌ : جمع زارع ، زراعت کن .
 یَغِیْظُ : بغضب می‌آورد .
 دِینٌ : برنامه زندگی معنوی .
 یُعْجَبُ : بشگفت می‌آورد .

می‌فرماید : او کسیست که فرستاده است رسول خود را برای هدایت و راهنمایی مردم و دینِ حق ، و برای اظهار دینِ حق که ظاهر کند آنها بهمه ادیان گذشته ، و کفایت است شاهد بودن و توجه خداوند متعال . - ۲۸ محمد (ص) رسول پروردگار است ، و یاران و أصحاب او سختگیرند بر کفّار ، و مهربانانند در مقابل خودشان ، می‌بینی آنها را که رکوع و سجده کنندگانند ، و طلب میکنند فضل پروردگار را از او و رضایت او را ، و چهره آنها را می‌بینی که از آثار سجود روشن شده است ، این نمایش آنها است که در تورات ثبت شده است ، و مَثَلُ آنها در انجیل مانند زراعتی است که سنبل داده و آنها تقویت کرده ، و بر ساقه‌های خود ایستاده و قرار گرفته است ، که بتعجب آورد زارعین را ، تا بغیظ آورد کفّار را بآنها ، و وعده داده است خداوند آنها را که ایمان آورده و اعمال نیکو دارند به آمرزش و أجر عظیم . - ۲۹ .

نتیجه :

أجر عظیم : البته اصلاح ظاهر و باطن ، وسیله کاملی است برای رسیدن به أجر عظیم ، و کسی که طالب این أجر عظیم است : لازم است از این برنامه پیروی کرده و ظواهر را از اخلاق حیوانی ، و بواطن را از افکار و صفات خبیثه پاک کرده ، و با صفات روحانی متّصف گردد .

سوره حُجرات

سوره - ۴۹ عدد آیات ۱۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
 عَلِيمٌ . ۱ - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا
 لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ . ۲ - إِنَّ
 الَّذِينَ يَعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى
 لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ . ۳ - إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا
 يَعْقِلُونَ . ۴ - وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ . ۵ -

لا تُقَدِّمُوا : مقدم ندارید خودتانرا .

بين يَدَيِ : در مقابل و در پیشروی خدا و رسول او .

و لا تَجْهَرُوا لَهُ : آشکار و روشن نکنید برای رسول .

أَنْ تَحْبَطَ : اینکه سقوط کند اعمال شما .

يَعْضُونَ : پایین می‌آورند .

امْتَحَنَ : آزمایش کرده است .

وراءِ الحُجُرَاتِ : پشت حجره‌ها .

نداء : خواندن و دعوت کردن .

وراءِ : پشت .

می‌فرماید : ای افرادی که ایمان آوردند ، مقدم ندارید خودتانرا در پیشروی

خداوند و رسول او ، و تقوی داشته باشید در مقابل خداوند و خدا شنونده و عالم است . - ۱ ای کسانی که ایمان دارید ، بلند نکنید صداهای خود را به بالای صدای رسول خدا ، و در سخن گفتن صداهای خود را بلند نکنید ، مانند حرف زدن بلند برخی از شماها با برخی دیگر ، که موجب بهم ریختن اعمال شما بوده ، و توجه نداشته باشید . - ۲ و بتحقیق آنانکه آهسته سخن میگویند نزد رسول خدا ، کسانی هستند که خداوند آزمایش کرده است قلوب آنها را برای تقوی داشتن ، و برای آنها است آمرزش و اجر بسیار . - ۳ بتحقیق آنانکه صدا میزنند تو را از پشت خانهها ، اکثر آنها نمی فهمند . - ۴ و اگر آنها صبر داشته باشند که تو بیرون آیی از خانه هر آینه بخیر و صلاح آنها باشد ، و خداوند آمرزنده و مهربانست . - ۵ .

نتیجه :

بلند سخن گفتن : علامت خودنمایی و تکبر و تحقیر و بی اعتنایی به دیگرانست ، و افراد مؤمن در همه احوال متواضع و خاضع و مقامات دیگران را در نظر گرفته و از آنها تجلیل و تکریم میکنند .
ولی دیگران که مبتلا بخودبینی و اطاعت نفس و تمایلات نفسانی هستند : از اینجهت محروم شده و خودشانرا بی نیاز و هم از دیگران برتر و متفوق می بینند .

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصِبْهُوا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ . - ۶ و اعلموا أَن فيكم رسولَ الله لو يطيعكم في كثيرٍ مِنَ الأمرِ لَعَنْتُمْ و لكنَّ اللهَ حَبَّبَ اليكم الإيمانَ و زيَّنه في قلوبكم و كرَّه اليكم الكفرَ و الفسوقَ و العصيانَ أولئك هم الراشدون . - ۷ فَضلاً مِنَ الله و نعمةً و اللهَ علیم حكيم . - ۸ و إن طائفتان مِنَ المؤمنین اقتتلوا فأصلحوا بينهما فإن بَغَتْ احدیہما عَلٰى الأخری فقاتلوا التي تبغی حتی تفيءَ الی أمرِ الله فإن

فَاءت فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ . - ۹ .

فاسق : کسیکه از برنامه حقّ خارج شود .

نَبَأٌ : خبر .

فَتَبَيَّنُوا : بمعنی وضوح و انکشاف .

عَتَبْتُمْ : مشقّت ، خطاء ، تأدّی .

فُسُوقٌ : خارج شدن از طاعت ، و بیرون شدن بفساد .

رَاشِدُونَ : صلاح ، هدایت .

بَعَى : طلب کردن ، و ظلم کردن است .

إِقْسَاطٌ : عدالت داشتن است .

فَاءتٌ : رجوع کردن .

می فرماید : ای کسانیکه ایمان آوردند اگر یک فرد فاسقی برای شما خبری آورد
 آنرا روشن کنید تا نرسانید مردم را روی جهالت به گمراهی و سپس پشیمان
 گردید . - ۶ و متوجه باشید که رسول خدا در میان شما است ، و هرگاه اطاعت کند
 از شما در بسیاری از امور ، هر آینه بمشقّت و زحمت میافتید ، ولیکن خداوند به
 محبّت آورده برای شما ایمان را و زینت داده است آنرا در قلوب شما ، و بکراهت
 داشته است برای شما کفر و فسق را ، و آنها در رشد و هدایت هستند . - ۷ این
 فضلی است از طرف خداوند و نعمتی است برای شما ، و او دانا و حکمت دار
 است . - ۸ و هرگاه دو طائفه از مؤمنین با همدیگر بجنگند : پس اصلاح کنید میان
 آنها را ، و اگر یکی بر دیگری تجاوز کرد : پس بهر صورت بجنگید با آن طائفه ای که
 ظلم میکند تا برگردد بسوی عدل و حقّ ، پس اگر برگشت پس اصلاح کنید تا
 برگردد بسوی فرمان خدا پس اگر برگشت پس ما بین آنها را اصلاح کنید به عدالت
 و مطابق عدل عمل کنید ، همانا خداوند دوست میدارد آنها را که طالب عدالت
 هستند . - ۹ .

نتیجه :

لا تقدّموا : نهی شده است از تقدّم در عنوان و عمل و رأی و فکر و اسم و رسم ، و لازم است که شخص مؤمن از هر جهت خود را پیرو و تابع رسول اکرم قرار بدهد .

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ . - ۱۰ یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ ، وَ لَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءِ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَ لَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَ لَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَ مَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ . - ۱۱ یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَ لَا تَجَسَّسُوا وَ لَا يَغْتَبِ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ . - ۱۲ یا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ خَلْقَنَا مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَنْتُمْ وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَ قَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ . - ۱۳ .

لا يَسْخَرُ : هزاء و استهزاء کردن است .

أَخَوَيْكُمْ : تشبیه أخ ، که واو برگشته است .

لا تَلْمِزُوا : عیب گرفتن ، اشاره با چشم است .

لا تَنَابَزُوا : لقب دادن و بلقب خواندن است .

إِثْمٌ : ذنب ، گناه .

وَ لَا يَغْتَبِ : در غیاب دیگری سخن گفتن . و غیبت کردن .

شُعُوبٌ : جمع شَعْب ، مانند فُلَس و فُلُوس ، شعبه است .

تَعَارَفُوا : شناخته شدن در میان یکدیگر .

خَبِيرٌ : آگاه و امتحان کردن است .

می‌فرماید: مؤمنان برادرند با همدیگر، پس اصلاح کنید میان برادران خودتان، و تقوی داشته باشید که شاید شما مورد رحم قرار بگیرید. - ۱۰ ای افرادی که ایمان آوردید مسخره نکند قومی از قوم دیگر، شاید که باشند بهتر از آنان، و نه زنهایی از زنه‌های دیگر، و ممکن است که آنها بهتر باشند. و عیب‌نگیرید از یکدیگر که شاید آنها بهتر باشند، و بلقب‌نخوانید همدیگر را با لقب‌های مختلف، که بد است نامیدن دیگری با نام‌های برخلاف نام‌های مطلوب و فاسد و باطل، و کسیکه از این‌عمل‌منصرف نباشد: از ستمکاران خواهد بود. - ۱۱ ای آنانکه ایمان دارند، پرهیز و دوری کنید از ظنّ سوء و خیال بد که برخی از گمانها بد و خلاف است، و از اعمال دیگران جستجو و تجسس نکنید، و از دیگران بدگویی و غیبت نکنید، آیا دوست دارید که گوشت دیگری را که میته است بخورید پس کراهت میدارید آن را و در مقابل عظمت خداوند خودتان را حفظ کنید که همانا خداوند برگردنده و مهربان است. - ۱۲ ای مردم ما خلق کردیم شماها را از مرد و زنی، و قرار دادیم شماها را متشکل از قبیله و شعبه‌ها تا شناخته گردید، و گرامیترین شماها نزد خداوند پرهیزکارترین شما باشد، و خداوند عالم و آگاه است. - ۱۳.

نتیجه:

قرب بخداوند فقط با تقوی و تزکیه از صفات سوء حاصل میشود.

قَالَتُ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قَوْلُوا أَسْلَمْنَا وَ لَمَّا يَدْخُلُ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَ إِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ لَا يَلْتَمِسْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئاً إِنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ . - ۱۴ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ . - ۱۵ قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ وَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ

عَلِيمٌ . - ۱۶ يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَيْكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ . - ۱۷ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ . - ۱۸ .

أعراب : آنهاييکه ساکن بيابان و باديه نشينند .

ايمان : خود را در أمن قرار دادن .

إسلام : تسليم شدن بظاهر است .

لَا يَلْتَكُم : ناقص نکند از شما .

أَتُعَلِّمُونَ : آيا تعليم ميکنيد .

يَمُنُونَ : ممت ميگذارند تو را .

غَيْبٌ : باطن ، پوشيده .

بَصِيرٌ : بينا .

يَمُنُّ عَلَيْكُمْ : ممت ميگذارد بر شما .

أعراب گفتند که : ايمان آورديم ، بگو ايمان نياورديد شما وليکن بگويد که اسلام آورديم ، و هنوز ايمان بقلوب شما وارد نشده است ، و هرگاه ايمان آورده و اطاعت بکنيد از خدا و رسول او : هرگز کم نميکند از أعمال شما چيزی را ، و خداوند آمرزنده و مهربانست . - ۱۴ اينستکه مؤمنين کسانی هستند که ايمان آوردند بخدا و رسول او و هرگز حالت شک و ترديد برای آنها حاصل نشود ، و سپس مجاهده کردند با اموال و أنفس خودشان در راه خداوند ، و آنها راستگويند . - ۱۵ بگوی آيا ميخواهيد دين خودتانرا بخداوند تعليم دهيد ! و خداوند ميداند آنچه را که در آسمانها و زمين است ، و خداوند بهر چيزی عالم و محيط است . - ۱۶ ممت ميگذارند تو را که اسلام آوردند بگو ممت مگذاريد بر من اسلام خودتان را بلکه

خداوند بشما منت میگذارد که شما را بسوی ایمان بخدا سوق داده است ، اگر راستگویان باشید . - ۱۷ و خداوند میداند آنچه را که در باطن و غیب آسمانها و زمین است ، و او بینا است بآنچه عمل میکنید . - ۱۸ .

نتیجه :

اگر راستگویان باشید : یعنی در ایمان خودتان صادق بوده ، و از صمیم قلب ایمان آورده باشید ، نه از ظاهر و زبان ، و بخاطر حفظ جان خود و روی تقیه و جهات مادی اظهار ایمان و اسلام کنید .

سوره ق

سوره - ۵۰ عدد آیات ۴۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ق ، و القرآنِ المَجید . - ۱ بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ
 هذا شَيْءٌ عَجِيبٌ . - ۲ أَعِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ . - ۳ قَدْ عَلِمْنَا مَا
 تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ . - ۴ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ
 فِي أَمْرٍ مَرِيجٍ . - ۵ أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَيْنَنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا
 مِنْ فُرُوجٍ . - ۶ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ
 بَهِيجٍ . - ۷ تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ . - ۸ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا
 فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ . - ۹ .

ق : اشاره به قرآن مجید است .

مجید : عزیز و شریف و عظیم است .

عجیب : چیزیکه تعجب آور باشد .

رَجْع : برگشتن مقابل رفتن است .

مَرِيج : مختلط .

فروج : فتح ، وسعت .

رَوَاسِيَ : کوهها ، چیزهای ثابت .

بَهِيج : نیکو و شاد .

حَبّ : اسم جنس است بآنچه باشد در سنبل چون جنطه .

حَصِيد : چیدن و جمع کردن زراعت است .

می‌فرماید: پس از بحث از مقام پروردگار متعال و صفات او، از قرآن مجید که کتاب آسمانیست، بحث و تذکر داده میشود، و حرف (ق) اشاره به قرآن مجید که از جهت عدد صد تا است، میباشد، که عشرات = کلمن - سعفص، در مقابل آن خاضع باشند.

و قرآن: شریف و عظیم و عزیز است. زیرا نشان دهنده صفات و مقامات عالی رحمانی است، و هم مقامات بلند حضرات انبیاء و حضرات ائمه را نشان داده و بازگو میکند.

و از این لحاظ مجد و عظمت و مقام بلندی دارد.

و کافرون از آن در عجب هستند، و گویند که چگونه میگوید: که مردم پس از مردن و با خاک یکسان شدن، زنده شده و دوباره حالت زندگی پیدا میکنند، و این برگشتن هرگز مفهومی ندارد.

خداوند می‌فرماید که: ما عالم و محیط هستیم بتمام اجزاء و جزئیات افراد و آنچه از اجزاء آنها کم می‌شود، و نزد ما کتابیست که حافظ تمام جزئیات موجودات باشد.

آنان تکذیب میکنند حق را و در محیط آلوده زندگی میکنند.

آیا نمی‌بینند آسمانرا که چگونه ساخته‌ایم آنرا، و زینت داده‌ایم.

و زمین را گسترانیدیم، و در آن کوههایی قرار داده، و از نباتات رویانیدیم که

برای بینا کردن مردم است، و از آسمان آب نافع نازل کردیم.

و النخل باسقاتٍ لها طلعٌ نضيدُ . - ۱۰ رزقاً للعباد و احيينا به بلدةً ميثاً
كذلك الخروج . - ۱۱ كذبت قبلهم قوم نوح و أصحاب الرس و ثمود . - ۱۲ و
عاد و فرعون و اخوان لوط . - ۱۳ و أصحاب الأيكة و قوم تبع كل كذب الرسل
فحق و عيد . - ۱۴ أفعيينا بالخلق الأول بل هم في لبسٍ من خلق جديد . - ۱۵ و

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَ نَعْلَمُ مَا تُوَسَّوَسُ بِهِ نَفْسُهُ وَ نَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ . - ۱۶ اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَ عَنِ الشَّمَالِ قَعِيدٌ . - ۱۷ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ . - ۱۸ وَ جَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ . - ۱۹ وَ نُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ . - ۲۰ وَ جَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَ شَهِيدٌ . - ۲۱ .

نخل : درخت خرما .

باسقات : طولانی شدن ، بلند شدن .

طلع : شکوفه .

نضید : رویهم بودن .

الرَّسَّ : طائفه‌ای بودند بعد از ثمود که پیغمبر خود را کشتند .

ثمود : نام پیغمبريست از قوم ثمود از قوم هود .

عاد : نام مردیست از قوم هود ، از عرب قدیم .

فرعون : اسم غیر عربی و نام سه تن از سلاطین بود : زمان حضرت ابراهیم ، و

موسی ، و یوسف .

لوط : از انبیاء است .

تحید : دوری ، و کنار رفتن .

می‌فرماید : درخت خرما که بلند شده و برای آن شکوفه‌های رویهم است . - ۱۰ روزی است برای بندگان ، و زنده میکنیم با آن سرزمین مرده را ، و اینچنین باشد بیرون آمدن شما پس از مردن . - ۱۱ تکذیب کردند پیش از آنها قوم نوح و اصحاب رَس و ثمود . - ۱۲ و عاد و فرعون و برادران لوط . - ۱۳ و أصحاب أیکه و قوم ، تُبَّع (کلُّ کَذَّبَ) بهمگی تکذیب کردند رسولانرا ، پس ثابت شد وعده‌های ما . - ۱۴ آیا

خسته می‌شویم بسبب آفرینش اوّل ، بلکه آنها در پوشاکند از آفرینش تازه . - ۱۵
 بتحقیق آفریدیم انسانرا ، و میدانیم آنچه را که وسوسه میکند قلب او ، و ما
 نزدیک‌تریم با او از رگ ورید . - ۱۶ زمانیکه اخذ میکند دو فرد اخذ کننده که بر راست
 و چپ او نشسته‌اند . - ۱۷ و سخن نمی‌گوید مگر آنکه در دو طرف او مراقب و
 آماده‌ای هست . - ۱۸ و آمد علامت مرگ به حقّ این معنی چیز است که بودی از آن
 دور می‌شدی . - ۱۹ و دمیده میشود در صورتها و این روز است که وعده داده شده
 است . - ۲۰ و آید هر نفسی که همراه راننده و شهادت دهنده‌ای باشد . - ۲۱ .

نتیجه :

سائق و شهید : سائق : سوق دهنده بظاهر بدن است ، و شهید : شاهد به افکار و
 اعمال او باشد . و بودن این دو همراه برای تسلط کامل و نظارت ظاهری و باطنی
 باشد .

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ
 حَدِيدٌ . - ۲۲ و قَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ . - ۲۳ أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ
 عَنِيدٍ . - ۲۴ مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ . - ۲۵ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ
 فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ . - ۲۶ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ و لَكِن كَانَ فِي ضَلَالٍ
 بَعِيدٍ . - ۲۷ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ و قَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ . - ۲۸ مَا يُبَدَّلُ
 الْقَوْلُ لَدَيَّ و مَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْبَعِيدِ . - ۲۹ يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ و تَقُولُ هَلِ
 مِن مَّزِيدٍ . - ۳۰ و أَرْزَلْتِ الْجَنَّةَ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ . - ۳۱ هَذَا مَا يُوْعَدُونَ لِكُلِّ
 أَوَّابٍ حَفِيظٍ . - ۳۲ مَن خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ و جَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ . - ۳۳ .

حدید : آهن است که حدّت دارد .

- عَتِيد : آماده و مهیا شده .
 عَنِيد : عنود کسی است که عناد و دشمنی ورزد .
 مُرِيب : شک آورنده .
 مَا أَطْعَيْتُهُ : من بطغیان و ناداشتم او را .
 لَدَى : نزد و مقابل من .
 مَزِيد : زیادی .
 أَوَاب : توبه کننده ، برگردنده .
 مُنِيب : توبه کننده ، خود را بحق سوق دهنده .
 أُزْلِفْتُ : نزدیک شده است .
 كَفَّار : پوشاننده حق .

می فرماید : هر آینه بتحقیق بودی در غفلت از این موضوع : پس برداشتیم از تو پرده تو را ، پس چشم تو امروز تیز و دقیق شده است . - ۲۲ و گفت همراه او که : این چیز است که نزد من آماده شده است . - ۲۳ بیندازید در جهنم هر کفر ورزنده و عناد کننده را . - ۲۴ و منع کننده از خیر و تجاوز کننده و گنهکار را . - ۲۵ کسیکه قرار داده است با خداوند معبود دیگری را ، پس بیندازید در عذاب شدید . - ۲۶ و گفت همراه او پروردگارا من او را منحرف نکردم ولیکن بود در گمراهی دور . - ۲۷ خطاب میرسد که با همدیگر مخالفت نکنید نزد من که من از پیش آگاه کردم شما را از وعده های شدید خودم . - ۲۸ و عوض نمیشود سخن من ، و من هرگز ظلم کننده نیستم به بنده های خودم . - ۲۹ روزیکه میگوییم بجهنم آیا پُر گشتی ؟ گوید که آیا زیادی هست ؟ - ۳۰ و نزدیک میشود بهشت برای پرهیزکاران و دور نخواهد بود . - ۳۱ این چیز است که وعده داده شده اند برای افراد توبه کننده و خود را حفظ کننده . - ۳۲ کسی که بترسد از خداوند بعیب ، و آید بسوی او با قلب خالص و توبه

کننده . - ۳۳ .

نتیجه :

و نزدیک شود بهشت : محیط بهشت جای باصفا و روحانیت و صدق و خلوص و دور از کدورت و دشمنی باشد ، و افرادی در آنجا قرار میگیرند که کوچکترین خلاف و عداوت در برنامه آنها نباشد .

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ . - ۳۴ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ . - ۳۵ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيصٍ . - ۳۶ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٍ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ . - ۳۷ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ . - ۳۸ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ . - ۳۹ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ . - ۴۰ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ . - ۴۱ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُرُوجِ . - ۴۲ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ . - ۴۳ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ . - ۴۴ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ . - ۴۵ .

خلود : اقامت ، دائمی بودن .

مزید : زیاد بودن .

قرن : زمان محدود صد سال یا هفتاد سال است .

نقّبوا : سوراخ کردند .

محيص : مضيقه ، ناراحتی .

لُغوب : تعب و خسته شدن .

سِرَاع : مسارعت ، مبادرت کردن .

جَبَّار : اصلاح کننده است .

می فرماید : وارد شوید به آن سلامتی و اینجا محلّ دائمی است . - ۳۴ و برای آنها است آنچه میخواهند و در آنجا از طرف ما زیادی خواهد بود . - ۳۵ و چقدر هلاک کردیم پیش از آنها از زمانهایی که آنها برتری داشتند از آنان از نظر تحرّک و فعالیت که سوراخ و ساختمان میکردند در روی زمین ، آیا بود از ناراحتی چاره‌ای . - ۳۶ بتحقیق در این جریانها تذکری هست برای کسانیکه او را قلبی هست ، و گوش خود را متوجّه میکند ، و او شاهد است . - ۳۷ و بتحقیق ما آفریدیم آسمانها و زمین را و آنچه را که در مابین آنها است در شش روز ، و هرگز ما را خستگی و زحمتی نرسیده است . - ۳۸ پس صبر کرده و متحمّل باش بآنچه میگویند ، و تسبیح کن بستایش پروردگارت پیش از طلوع آفتاب ، و پیش از غروب . - ۳۹ و از ساعات شب تسبیح کن او را و در پشت سجده کردن . - ۴۰ و استماع کن در روزیکه نداء میکند نداء کننده از مکان نزدیک . - ۴۱ روزیکه می شنوند صیحه آسمانیرا بحق ، و آن روزیست که باید خارج شوند . - ۴۲ بتحقیق ما زنده میکنیم و می میرانیم و بسوی ما باشد برگشت همه . - ۴۳ روزیکه شکاف میخورد زمین بسرعت ، و این محشور شدن و بیرون آمدنست که برای ما آسانست . - ۴۴ ما میدانیم آنچه را که آنها میگویند ، و نیستی تو برای آنها اصلاح کننده ، پس تذکّر بده بآنها قرآنرا که میترسند از وعده‌های من . - ۴۵ .

نتیجه :

فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ : شنیدن آیات قرآن در مورد افرادی نافع است که درباره خداوند خوف و رجائی داشته باشند ، و اگر نه بیفائده باشد .

سوره الذاریات
سوره - ۵۱ عدد آیات ۶۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و الذاریاتِ ذَرَوْا . ۱ - فالحامِلاتِ وَقِرَاءً . ۲ - فالجاریاتِ یُسْرَأً . ۳ -
فالمقْسِماتِ أَمْراً . ۴ - إِنَّمَا تُوْعَدُونَ لَصَادِقٍ . ۵ - وَ إِنَّ الدِّینَ لَوَاقِعٌ . ۶ - و السماءِ
ذاتِ الحُبْكِ . ۷ - إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ . ۸ - یُؤْفِكُ عَنْهُ مَنْ أَفِكٌ . ۹ - قُتِلَ
الْحَرَّاصُونَ . ۱۰ - الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَةٍ سَاهُونَ . ۱۱ - یَسْئَلُونَ أَيَّْانَ یَوْمِ
الدِّینِ . ۱۲ - یَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ یُفْتَنُونَ . ۱۳ - ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِی كُنْتُمْ بِهِ
تَسْتَعْجِلُونَ . ۱۴ - إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَ عِیُونَ . ۱۵ - آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ . ۱۶ .

ذَرَوْا : پراکنده کردن ، بادهای پراکنده کننده .

وَقِر : سنگین که حمل میشود ، و از اینمعنی است وقار .

مَقْسِمَاتٍ : تقسیم کنندگان آرزاق و امور ، ملائکه .

دین : برنامه الهی .

حُبْكِ : آزار : و وسیله بستن و محکم کردن .

یُؤْفِكُ : برگردانیدن از جهت حق است .

حَرَّاصٍ : کذاب که برخلاف حق سخن گوید .

عَمْرَةٍ : زحمت و سختی . و ساهی : غافل است .

یُفْتَنُونَ : آزمایش و ابتلاء .

أَيَّْانَ : برای ظرف زمانست .

می‌فرماید : سوگند به بادهاییکه پراکنده کننده چیزهای سبک و نرم است . ۱ -
و قسم به ابرهاییکه بردارنده آب‌های سنگین است . ۲ - و قسم به کشتی‌هاییکه
بجریان آسان در روی آبها و دریاها جریان دارند . ۳ - و قسم به نیروهای روحانی و
ملائکه که تقسیمات لازم را در میان مخلوقات انجام میدهند . ۴ - بتحقیق آنچه
وعده می‌شوید هر آینه صورت وقوع دارد . ۵ - و دینِ اِلَهِی و برنامه او صدق و حق
است . ۶ - و قسم باسماں که صاحب وسائل وابستگی و استحکام است . ۷ -
بتحقیق شما در مقابل نظرها و اقوال مختلف هستید . ۸ - منحرف گردد از آن کسی
که منحرف شده است . ۹ - کشته شود دروغگویان . ۱۰ - افرادیکه بزحمت و
ناراحتی در غفلت هستند . ۱۱ - می‌پرسند که یوم دین کی باشد . ۱۲ - روزیکه آنها
بر آتش آزمایش گردند . ۱۳ - بچشید این ابتلاء را که بسوی آن شتاب
میکردید . ۱۴ - و بتحقیق پرهیزکاران در بهشتها و در محیط جریان چشمه‌ها
هستند . ۱۵ - گیرنده هستند آنچه را که خداوند عطا فرموده است ، و آنها قبل از
این نیکوکاران بودند . ۱۶ -

نتیجه :

برای خداوند متعال دو رقم برنامه (دین) وجود دارد که همه موجودات و جهان
و زندگی با آن دو برنامه اداره میشوند ، برنامه احکام و قوانین ، و برنامه جریان
موجودات عالم تکوین .

كانوا قليلاً من الليل ما يهجعون . - ۱۷ و بالأسحار هم يستغفرون . - ۱۸ و
في أموالهم حق للسائل والمحروم . - ۱۹ و في الأرض آيات للموقنين . - ۲۰ و
في أنفسكم أفلا تبصرون . - ۲۱ و في السماء رزقكم و ما توعدون . - ۲۲
فورب السماء و الأرض انه لحق مثل ما أنكم تنطقون . - ۲۳ هل أتيتك حديثاً

ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمَكْرَمِينَ . - ۲۴ اِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ . - ۲۵ فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ . - ۲۶ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ . - ۲۷ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ . - ۲۸ .

يَهْجَعُونَ : خوابیدن است .

تَنْطِقُونَ : سخن گفتن و نطق .

مُنْكَرُونَ : نشناخته و غیر معروف .

رَاعٍ : پیچیدن و تند رفتن است .

عِجْلٍ : بچه کوچک گاو است .

أَوْجَسَ : درک در باطن است .

خِيفَةٌ : نوعی ترس .

نتیجه :

و بِالْأَسْحَارِ : سَحَرِ اطراف صبح است ، و شب که تاریکی طبیعی محیط را فراگیر می‌شود : قهراً برای استراحت و خواب متناسب میشود ، و هم بخاطر فراغت و سکوت طبیعی ، برای توجه و عبادت نیز مخصوصاً در أسحار زمینه دارد .

می‌فرماید : پرهیزکاران مقداری اندک از شب را می‌خوابند . - ۱۷ و اوقات سحر را که اطراف صبح است مشغول استغفار میشوند . - ۱۸ و در اموالشان حقی است برای سؤال کننده و محروم که لازم است بآنها رسیدگی و کمک بشود . - ۱۹ و در زمین آیات نیست برای افراد مؤمن که در یقین هستند . - ۲۰ و در وجود خودتان آیا پس نمی‌بینید . - ۲۱ و در آسمانست روزی شما و آنچه وعده داده میشوید . - ۲۲ پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین که آن حق و واقعیت دارد مثل آنکه شما

سخن میگوید . - ۲۳ آیا آمده است برای شما اخبار مهمان‌های ابراهیم که گرامی بودند . - ۲۴ زمانیکه وارد شدند بمنزل او و سلام دادند ! گفت سلام بشما باد که قومی هستید ناشناخته . - ۲۵ پس پیچید بطرف اندرون خانه و گوساله‌ای که چاق بود آورد . - ۲۶ پس تحویل داد به آنها و گفت بخورید از این غذای پخته . - ۲۷ و پنهان داشت از آنها خوف را گفتند : ترسی از ما نداشته باش ، و بشارت دادند او را به فرزندی دانا . - ۲۸ .

نتیجه :

و ناشناخته بودن ، و پذیرائی حضرت ابراهیم از آنها ، و خوف و اضطراب آنحضرت ، و در عین حال احترام و تجلیل از آنها ، و نشناختن آنها با اینکه قوم و نزدیکان آنحضرت همه شناخته شده بودند : علامت اینست که آنها از ملائکه بودند .

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَضَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ . - ۲۹ قالوا كذلك قال ربك إنه هو الحكيم العليم . - ۳۰ قال فما خطبكم أيها المرسلون . - ۳۱ قالوا إنا أرسلنا إلى قوم مجرمين . - ۳۲ لنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ . - ۳۳ مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ . - ۳۴ فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ . - ۳۵ فما وجدنا فيها غير بيت من المسلمين . - ۳۶ و تركنا فيها آية للذين يخافون العذاب الأليم . - ۳۷ و في موسى إذ أرسلناه إلى فرعون بسُلْطَانٍ مُبِينٍ . - ۳۸ فَتَوَلَّىٰ بُرْكَانَهُ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ . - ۳۹ .

صَرَّة : سرما ، زحمت ، فشار .

صَكَّ : لطمه زن بصورت .

- عقیم : چیز نازا که تولید نکنند .
 مُسَوِّمَةٌ : علامت دارنده .
 آیه : علامت .
 سُلْطَانٌ : دلیل .
 خَطْبٌ : امر شدید نازل .
 مُبِينٌ : آشکار .
 تَوَلَّى : برگردانید .
 رُكْنٌ : مورد اعتماد و تکیه گاه .
 سَاحِرٌ : سحر کننده بسخن و حرکات .

می فرماید : پس متوجه شده و آمد زن او در سختی و فشار ، پس لطمه زد بصورتش ، و اظهار کرد که او پیر شده و نازا است . - ۲۹ گفتند : اینچنین است ، فرموده خداوند که او با حکمت و عالم است . - ۳۰ حضرت ابراهیم گفت : چیست دستور شما ای رسولان . - ۳۱ گفتند که : فرستاده شده ایم بر قومیکه گنهکارند . - ۳۲ تا بریزیم بآنها سنگهایی از سنگ گِل . - ۳۳ که علامت گذاری شده است بآنها نزد پروردگار برای اسراف کنندگان . - ۳۴ پس خارج کردیم از آنجا افرادی را که مؤمن بودند . - ۳۵ پس نیافتیم در آنجا بجز یک خانه ای که از مسلمان ها بودند . - ۳۶ و ترک کردیم در آنجا آیتی را برای کسانی که میترسند از عذاب سخت إلهی . - ۳۷ و در جریان موسی که فرستادیم او را بهمراه دلیل آشکاری بسوی فرعون . - ۳۸ پس برگردانید از او وجود خود را و گفت این (موسی) ساحر و یا مجنون است . - ۳۹ .

نتیجه :

ساحر بودن : برای اینکه با دست خالی چگونه جمعی را جلب کرده ، و با دست خالی آنها را مطیع خود نموده است .
 و مجنون بودن : بعنوان اینکه در مقابل حکومت و قدرت و نفوذ من چگونه توانسته است برخلاف من تشکیلاتی درست کرده ، و افرادی را باطراف خود جمع و برنامه ریزی کند .

فَأَحْذَنَاهُ وَ جُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَ هُوَ مُلِيمٌ . - ۴۰ و فِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ . - ۴۱ مَا تَدْرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ كَالرَّمِيمِ . - ۴۲ وَ فِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ . - ۴۳ فَعْتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْتَهُمُ الصَّاعِقَةُ وَ هُمْ يَنْظُرُونَ . - ۴۴ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَ مَا كَانُوا مِنْتَصِرِينَ . - ۴۵ وَ قَوْمَ نوحٍ مِنْ قَبْلِ إِنْهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ . - ۴۶ وَ السَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَ إِنَّا لَمُوسِعُونَ . - ۴۷ وَ الْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ . - ۴۸ وَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ . - ۴۹ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ . - ۵۰ وَ لَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ . - ۵۱ .

يَمٌّ : دریا و بمعنی قصد آید .

مُلِيمٌ : از لوم بمعنی ملامت کننده است .

العَقِيمَ : بمعنی نازا است ، و أَعَمَّ است از مرد و زن . و بی نفع .

رَمِيمٍ : پوسیده .

عَتَوْا : بزرگ منشی کردن .

ماهِدُونَ : آماده کنندگان .

صَاعِقَةٌ : آنچه از برق میریزد .

أیدی : دستها و نیروها .
 موسعون : توسعه دهندگان .
 فرشناها : بسط کردن .

می فرماید : پس گرفتیم او را و سپاهشرا و ترک کردیم او را در دریا و او ملامت کننده بود خود را . - ۴۰ و در جریان عاد : زمانیکه فرستادیم بایشان باد بی اثر و بی نتیجه را ، که ترک نمیکنند چیزها مگر آنکه قرار میدهد آنها مانند چیز پوسیده . - ۴۱ - ۴۲ و در جریان ثمود است که زمانیکه گفته شد بآنها : لذت ببرید تا وقت معین شده . - ۴۳ پس تجاوز کردند از دستورهای الهی ، و طغیان کردند از امر الهی و گرفت آنها را صاعقه آسمانی در حالتیکه نگاه میکردند . - ۴۴ پس قدرت نداشتند که قیام کنند ، و نبودند که یاری گیرند . - ۴۵ و قوم نوح که پیش از آنها بودند ، قوم فاسقی بودند . - ۴۶ و آسمانرا ساختیم آنها را با دستهای توانایی ، و بتحقیق هر آینه وسعت دهنده هستیم . - ۴۷ و زمین را گسترانیدیم و او خوب گسترنده باشد . - ۴۸ و از هر چیزی آفریدیم دو زوج که شاید شماها متذکر باشید . - ۴۹ پس بروید بسوی خداوند ، بتحقیق من ترساننده آشکاری هستم . - ۵۰ و قرار ندهید با خداوند معبودی دیگر ، بتحقیق من ترساننده روشنی هستم . - ۵۱ .

نتیجه :

معبودی دیگر : شرک علامت ضعف و ناتوانی یک معبود است که نمی تواند بتنهایی مخلوقاتشرا تأمین و اداره کند ، و قهراً نیازمند میشود بخالق دیگری که بشرکت بتوانند مخلوقات را رسیدگی و تأمین کنند .

کذلک ما أتى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ . - ۵۲
 اتَّوَصَّوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ . - ۵۳ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ . - ۵۴ وَ ذَكَرَ
 فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ . - ۵۵ وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَ الْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ . - ۵۶
 مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَ مَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ . - ۵۷ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ
 الْمَتِينِ . - ۵۸ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا
 يَسْتَعْجِلُونَ . - ۵۹ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ . - ۶۰ .

تَوَاصَّوْا بِهِ : همدیگر را امر بجیزی کردن .

مَلُومٌ : ملامت شده .

مَتِينٌ : قوی و شدید است .

ذُنُوبٌ : دلو بزرگ که وسیله گرفتن مایعات است .

نتیجه :

انسان چون در مقابل طرف خود را عاجز و مغلوب دید : قهراً بیکی از دو سخن
 تکیه کرده و میگوید که طرف در سخن گفتن ساحر است و طرف را با حرف زدن
 سحر و عاجز میکند ، و اگر اینمعنی مورد قبول نباشد گوید که : او مجنون است و
 سخنهای برخلاف عقل و فهم گوید ، و نباید بحرفهای او توجه داشت .

می فرماید : اینچنین است ، و نیامد کسانی را که از قبل از آنها بودند رسولی از
 جانب ما مگر آنکه گفتند که او ساحر و یا مجنون است . - ۵۲ آیا یکدیگر را وا
 میدارند و توصیه میکنند بآن سخنها ، بلکه آنها قومی هستند که طغیانگرند . - ۵۳
 پس پشت کن از آنها ، و نباشی تو ملامت شده . - ۵۴ و تذکر بده بدیگران که تذکر
 دادن سود میدهد مؤمنین را . - ۵۵ و من نیافریدم جنّ و انس را مگر آنکه عبادت

کنند مرا . - ۵۶ و من نمیخواهم از آنها رزق و نفعی و نمیخواهم اینکه إطعام کنند ما را . - ۵۷ خداوند است که روزی دهنده و صاحب قوت و قدرت است . - ۵۸ پس برای افراد ستمگر ظرفهایی هست چون ظرفهای دوستانشان ، پس شتاب نکنند . - ۵۹ پس وای باد برای افراد کافر از روزیکه وعده شده‌اند و در آینده خواهند دید . - ۶۰ .

نتیجه :

او ساحر یا مجنونست : آری چون حقایق کلمات او را متوجه نمیشدند ، به مَحْمَل و معنی ممکن حمل میکردند ، از لحاظ نفوذ و تأثیر سخنان : اظهار مینمودند که او سحر میکند ، و از جهت کلمات و مفاهیم متفرقه برای اذهان آنها میگفتند که سخنان او با عقول وفق نمیدهد و قهراً از مراحل جنون سرچشمه میگیرد .

سوره طور

سوره - ۵۲ عدد آیات ۴۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و الطُّور . - ۱ و کتابِ مَسْطُور . - ۲ فی رَقِّ مَنشُور . - ۳ و البَیْتِ
 المَعْمُور . - ۴ و السَّقْفِ المَرْفُوع . - ۵ و البَحرِ المَسْجُور . - ۶ اِنَّ عذابَ رَبِّکَ
 لَواقِعٌ . - ۷ مالَهُ مِنْ دافعٍ . - ۸ یَوْمَ تَمُورُ السَّماءُ مَوراً . - ۹ و تَسیرُ الجِبالِ
 سَیراً . - ۱۰ فویلُ یومئذٍ لِلْمَکذِبِینَ . - ۱۱ الَّذینَ هُم فی خِوضٍ یَلْعَبُونَ . - ۱۲
 یَوْمَ یُدْعُونَ اِلی نارِ جَهَنَّمَ دَعاً . - ۱۳ هذِهِ النّارُ الَّتِی کُنْتُمْ بِها تَکذِبُونَ . - ۱۴
 اَفْسَحُرْ هَذا اَمْ اَنْتُمْ لا تُبْصِرُونَ . - ۱۵ .

طُور : نام جبلی است که حضرت موسی در بالای آن مناجات میکرد .
 کتاب مسطور : کتابیکه نوشته شود با نظم و ترتیب ، و اینمعنی اعمّ است از
 ترتیب ظاهری ، و یا معنوی و آسمانی .
 رَقِّ : چیز لطیف و نازک مانند کاغذ یا پوستیکه نوشته شود .
 منشور : متفرّق ، منبسط است .
 مسجور : مملوّ ، پر شده .
 مَور : حرکت بسرعت است ، از مار یمور مَوراً .
 دَعَّ : ترک کردن بخشونت و تندی است .

نتیجه :

کوه طور : در جزیره سینا ، در جنوب غربی خلیج سویس است .
 و این کوه از زمان حضرت موسی مورد توجه بوده است .

می‌فرماید : سوگند به جبل طور ، و بکتابیکه نوشته شده و آسمانیست ، چون تورات حضرت موسی ، و انجیل حضرت عیسی (ع) ، که این کتابها از جانب خداوند متعال برای هدایت افراد متدین نازل شده است .

اگرچه بدست مردم یهود و نصاری تحریفاتی در آنها وارد شده است ، ولی در عین حال کلیات مطالب محفوظ باشد .

و مجموع این کتابها بضمیمه کتب دیگری از انبیاء ، بنام کتاب مقدس بارها چاپ شده است .

فهرست و مطالب کلی آنها با توضیحاتی در آنجا توضیح داده شده است .

می‌فرماید : عذاب پروردگار متعال برای افرادی که عصیان می‌کنند ، نازل خواهد شد ، و کسی نتواند آنرا ردّ نماید . - ۸ روزیکه حرکت سریع میکند آسمان ، و کوهها سیر میکنند . - ۱۰ پس وای باد در آنروز برای تکذیب کنندگان که بازی میکنند در فرو رفتن در گمراهی . - ۱۲ .

و در آنروز ترک میشوند باآتش جهنّم ، این آتشی است که آنرا تکذیب میکردید . - ۱۴ .

آیا این آتش سحر بود که میگفتید ، و یا شما درک نمیکنید ؟

نتیجه :

سحر : عبارتست از اعمالیکه حقایق و وقایع خارجی را وارونه و معکوس نشان بدهد ، با تردستی و یا بوسائل خارجی .

إِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ . - ۱۶ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَ نَعِيمٍ . - ۱۷ فَكَهَيْنَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَ

وَقِيلَهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ . - ۱۸ کَلُوا و اشربوا هَنِيئاً بما كنتم تَعْمَلُونَ . - ۱۹
 مَتَكَبِّرِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ و زَوْجُنَا هُمْ بَحُورٍ عَيْنٍ . - ۲۰ و الَّذِينَ آمَنُوا و
 اتَّبَعْتُمْ ذُرِّيَّتَهُمْ بَايْمَانَ الَّحَقْنَابِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ و مَا أَلْتَنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلَّ
 امْرئٍ بما كَسَبَ رَهِينٍ . - ۲۱ و أَمَدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهِةٍ و لَحْمٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ . - ۲۲
 يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْساً لَا لَغْوٌ فِيهَا و لَا تَأْتِيمُ . - ۲۳ و يَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ
 كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ . - ۲۴ و أَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ . - ۲۵ .

إِصْلُوهَا : وارد شوید به آتش .

فَاكِهِينَ : متنعم شوندگان .

سُرُرٍ : جمع سریر که تخت خواب است .

مَصْفُوفَةٍ : صف کشیده شده .

حَورٍ : چشمه‌ی فراخ و سیاه .

عَيْنٍ : چشمه‌های باز و روشن .

مَا أَلْتَنَاهُمْ : ناقص نمیکنیم از آنها .

رَهِينٍ : گرو ، مرهون .

يَتَنَازَعُونَ : نزاع و اختلاف پیدا کردن .

تَأْتِيمٍ : گناه کردن .

مَكْنُونٍ : پوشیده شده .

لُؤْلُؤٌ : از جواهر است .

می فرماید : وارد شوید بآتش که صبر کنید و یا نتوانید تحمل کنید ، یکسانست
 برای شما ، اینست که جزاء داده میشوید بآنچه عمل کرده‌اید . - ۱۶ و بتحقیق که
 پرهیزکاران در بهشتهای نعمت و خوشی باشند . - ۱۷ و متنعم میشوند به آنچه

میدهد پروردگارشان ، و حفظ میکند آنها را از عذاب آتش . - ۱۸ بخورید و بیاشامید ، گوارا باد برای شما بآنچه عمل میکردید . - ۱۹ و تکیه کننده باشند به تختهایی که صف کشیده‌اند ، و تزویج میکنیم آنها را بحور عین . - ۲۰ و آنانکه ایمان آوردند و فرزندانشان پیرو آنها شده و ایمان آوردند : ملحق میکنیم بآنها فرزندانرا ، و کم نمیکنیم از اعمال آنها چیز را ، و هر مردی بآنچه عمل کرده است مرهون و گرو باشد . - ۲۱ و تقویت کردیم آنها را با میوه و گوشت پرنده از آنچه اشتها دارند . - ۲۲ و با همدیگر اختلاف و نزاع میکنند در جهت ظروف و کاسه‌ها و عمل لغو و گناهی در میان نباشد . - ۲۳ و دور میزند بآنها جوانهایی بعنوان خدمت ، گویی که آنها لؤلؤ پوشیده باشند . - ۲۴ و پیش آید برخی از آنها ببعضی دیگر که گفتگو میکنند . - ۲۵ .

نتیجه :

أعمال انسان از طاعت و معصیت در نفس منعکس شده و برقرار و ثابت میشود ، و حدّ مسلّم اینکه آثار اعمال از نور و ظلمت در وجود و نفس آدمی متمرکز گشته و ثابت خواهد شد .

قالوا إنا كنا قبل في أهلنا مُشفقين . - ۲۶ فمنَّ اللهُ عَلَيْنَا و وَقَيْنَا عَذَابَ السَّمُومِ . - ۲۷ إنا كنا من قبل ندعوه إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ . - ۲۸ فَذَكَرَ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ و لَا مَجْنُونٍ . - ۲۹ أم يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبُّصُ بِهِ رَبِيبَ الْمَنُونِ . - ۳۰ قُلْ تَرَبُّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ . - ۳۱ أم تأمرهم أَحْلَامُهُمْ بهذا أم هم قومٌ طَاغُونَ . - ۳۲ أم يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَل لَا يُؤْمِنُونَ . - ۳۳ فليأتوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ . - ۳۴ أم خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أم هم الْخَالِقُونَ . - ۳۵ أم خَلَقُوا السَّمَوَاتِ و الْأَرْضَ بَل لَا يُؤْقِنُونَ . - ۳۶ .

- اشفاق : مهربانی کردن ، حذر کردن .
 مَنْ : قطع کردن ، انعام .
 سَموم : بوزن ذَلول ، سَم که قاتل است .
 کاهِن : از کهنانت که پیش گوئی و غیب گوئی است .
 شاعر : کسیکه شعر موزون و مقفّی گوید .
 تریبص : انتظار ، توقع است .
 مَنون : فاعل است از مَنْ بمعنی قطع .
 أحلام : رؤیا که در خواب ببیند ، جمع است .
 طاغون : تجاوز کنندگان از حدّ است .
 تقوّل : سخن بی حقیقه گفتن ، و دعوی بر علیه شخصی کردن .
 ریب : شک ، ظنّ کردن است .

می فرماید : بتحقیق ما بودیم پیش از این در میان اهل خودمان مهربان ها . - ۲۶ پس انعام کرده است خداوند بر ما ، و حفظ کرده است ما را از عذاب آنچه سمّ آور است . - ۲۷ بتحقیق ما بودیم پیش از این در میان قوم خود ما میخواندیم او را ، و او احسان کننده و مهربانست . - ۲۸ پس متذکّر باش خدا را ، و نیستی تو در مقابل نعمت خداوند در کهنانت و نه مجنون . - ۲۹ آیا میگویند که او شاعر است و انتظار داریم برای او حالت تردید در قطع کننده را . - ۳۰ بگوی که منتظر باشید که ما نیز از منتظر شوندگانیم . - ۳۱ آیا امر میکنند رؤیاهای در خواب آنها باین حکم ، و یا آنها مردم طغیانگرند . - ۳۲ و آیا میگویند که سخن بر خلاف حقّ گوید ؟ بلکه ایمان پیدا نمیکنند . - ۳۳ پس بیاورند کتابی مانند قرآن اگر راست میگویند . - ۳۴ و آیا آفریده شده اند از چیزیکه هستی ندارد ، و یا آنها آفریننده هستند . - ۳۵ و یا زمین و آسمانها را آفریده اند ؟ بلکه یقین پیدا نمیکنند بیک

موضوع صحیحی . - ۳۶ .

نتیجه :

کهانت و مجنون : میفرماید که پیشگوئیهای او روی کهانت و یا بی عقلی نباشد ، بلکه از لحاظ ارتباط با غیب و نور الهی باشد ، که چشم قلب او منور و بینا است ، و جریانهای گذشته و آینده در مقابل دید او حاضر و روشن باشد ، و احتیاجی به بودن وسائل خارجی نخواهد بود .

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصِيطِرُونَ . - ۳۷ أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ يَسْتَمْعُونَ فِيهِ
فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعَهُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ . - ۳۸ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ . - ۳۹ أَمْ
تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّعْرَمٍ مُثْقَلُونَ . - ۴۰ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ . - ۴۱
أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ . - ۴۲ أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ
اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ . - ۴۳ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ
مَرْكُومٌ . - ۴۴ فَذَرَهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ . - ۴۵ يَوْمَ لَا يُغْنِي
عَنَّهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ . - ۴۶ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَ
لَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ . - ۴۷ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ . - ۴۸ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ . - ۴۹ .

مُصِيطِرُونَ : از سطر و مُسِيطِر بمعنی متعهّد است .

سُلْمٌ : نردبان .

مَّعْرَمٌ : دین ، بدهکاری .

مُثْقَلُونَ : سنگین شده .

مَكِيدُونَ : کید و حيله شده است .

- کَسَف : متغیر شده ، گرفته شده است .
 مَرکوم : جمع شدن و رویهم بودن .
 يُصَعقون : صدا گرفته میشوند .
 أَعْيُن : جمع عین بمعنی چشم ، چشمها .
 إِدبار : پشت کردن .

می فرماید : آیا نزد آنها خزینه‌های پروردگارت هست و یا آنها موظف هستند که چنین عملی را انجام بدهند . - ۳۷ و یا نزد آنها نردبانی هست که بوسیله آن استماع کنند آیات الهی را ، پس بیاورد مستمع آنها که گوش میدهد ، آیت و دلیلی را که محکم است . - ۳۸ آیا برای اوست دخترها و برای شماست پسرها . - ۳۹ آیا میخواهی از آنها اجری ، و آنها از بدهکاری سنگین شده‌اند . - ۴۰ و یا آیا آگاهی دارند از غیب پس آنرا مینویسند . - ۴۱ و یا میخواهند کید و حيله‌ای بکنند ، افراد کافر خودشان کید شده هستند . - ۴۲ آیا برای آنها معبودی غیر خداوند هست ، سبحان الله و منزّه است از آنچه بشرک قائل میشوند . - ۴۳ و اگر ببینند چیزی را که قطعه شده از آسمان فرود آمد گویند که قطعه ابريست که رویهم واقع شده است . - ۴۴ پس ترک کن آنها را تا ملاقات کنند آنروزیرا که صدا زده میشوند . - ۴۵ روزیکه بی نیاز نمیکند آنها را مکر آنها و یاری کرده نمیشوند . - ۴۶ و همانا برای کسانی که ظلم کردند عذابی باشد که غیر اینها است ، و اکثر آنها نمیدانند . - ۴۷ و صبر کن در مقابل فرمان خداوند ، و تو در سایه توجهات ما باشی و تنزیه کن با ستایش پروردگارت چون قیام میکنی . - ۴۸ و از ساعات شب او را تسبیح کن ، و در ساعاتیکه ستاره‌ها برمیگردند . - ۴۹ .

نتیجه :

بهترین موقع تسبیح و ذکر اِلهی : ساعاتیست که انسان از توجهات دیگر منقطع باشد .

سوره والنجم

سوره - ۵۳ عدد آیات ۶۲

بسم الله الرحمن الرحيم

و النجم إذا هوى . ۱ - ما ضلّ صاحبكم و ما غوى . ۲ - و ما ينطق عن
 الهوى . ۳ - إن هو إلا وحي يوحى . ۴ - علمه شديد القوى . ۵ - ذو مرة
 فاستوى . ۶ - و هو بالأفق الأعلى . ۷ - ثم دنى فتدلى . ۸ - فكان قاب قوسين أو
 أدنى . ۹ - فأوحى إلى عبده ما أوحى . ۱۰ - ما كذب الفؤاد ما رأى . ۱۱ -
 أفتأرونه على ما يرى . ۱۲ - و لقد رآه نزلة أخرى . ۱۳ - عند سدره
 المنتهى . ۱۴ - عندها جنة المأوى . ۱۵ - إذ يغشى السدره ما يغشى . ۱۶ - ما
 زاع البصرو ما طغى . ۱۷ - لقد رأى من آيات ربه الكبرى . ۱۸ .

نجم : ستاره .

هوى : سقوط كرد ، فرود آمد .

غوى : مقابل رشد است ، فساد .

مرة : شدت .

و استواء : استقرار است .

تدلى : قرب و نزدیک شدن .

قوسين : مقدار و اندازه دو قوس .

سدره : تحیر است .

می فرماید : سوگند بستاره که فرود آید . ۱ - گمراه نشده است همراه شما که
 رشد نداشته باشد . ۲ - و سخنی نمیگوید روی هوای نفس . ۳ - مگر آنکه وحی

برسد از جانب خداوند متعال . - ۴ و تعلیم کرده است او را کسیکه نیروهای قوی دارد . - ۵ و او صاحب قدرت است که برقرار شده است . - ۶ و او در افق و محلّ بالا است . - ۷ و سپس قرب پیدا کرده و نزدیک شد . - ۸ پس بمقدار اندازه دو قوس منحنی شده است و بلکه نزدیکتر بود . - ۹ و در آن مرتبه بود بهشتی که محلّ امن و برقرار است ، پس وحی کرد بر بنده خود آنچه را که وحی کرد . - ۱۰ دروغ نگفته است قلب بآنچه که دیده است . - ۱۱ آیا مجادله میکنند درباره آنچه دیده‌اند . - ۱۲ بتحقیق دیده است آنرا در حرکتی دیگر . - ۱۳ نزد تحیر آخرین . - ۱۴ در آنجا بود بهشت جای برقراری و اطمینان . - ۱۶ زمانیکه می‌پوشاند تحیر را آنچه می‌پوشاند . - ۱۶ منحرف نشده است چشم و تجاوز هم نکرده است . - ۱۷ بتحقیق دید از آیات بزرگ پروردگار را . - ۱۸ .

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ . - ۱۹ و مَنوَةَ الثَّالِثَةَ الْآخِرَى . - ۲۰ أَلَكُمُ الذَّكْرُ لَهُ الْأُنثَى . - ۲۱ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَى . - ۲۲ إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَ مَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَ لَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ رَبِّهِمْ الْهُدَى . - ۲۳ أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّى . - ۲۴ فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَ الْأُولَى . - ۲۵ وَ كَمِ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئاً إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَرْضَى . - ۲۶ إِنْ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَى . - ۲۷ وَ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَ إِنْ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئاً . - ۲۸ .

لات ، عَزَّى ، مَنوَةَ : سه اسم باشد برای اصنام ثلثه .

ضِيزَى : بمعنی جَوْر و ظلم است .

سُلْطَان : دلیل و برهان و حجت است .

تَهْوَى: تمایل داشتن نفس .

تَمَنَّى: آرزو داشتن .

تَسْمِيَةُ الْاِثْنَى: آسامی مؤنث و زن را گذاشتن ، چون عَزَى .

نتیجه :

لات و عَزَى و مَنُوَّة: سه اسمی باشند برای سه بُت مشهور که در میان عرب جریان داشت ، و بعضیها لات را با تشدید و از مادّه لَتّ بمعنی کوبیدن سویق با روغن میگیرند ، و عَزَى: تأنیث أَعَزّا است . و مَنَاة بمعنی قطع است که در مقابل آن قربانیها را ذبح میکردند .

می‌فرماید: آیا دیدید لات و عَزَى و مَنُوَّة سوّمی را . - ۱۹ - ۲۰ آیا برای شما باشد مردها (مذکرها) و برای خداوند است زنها . - ۲۱ این تقسیم باین نحو برخلاف حقّ و ظلم است . - ۲۲ و این آسامی و تسمیه از جانب شماها و پدران شما باشد ، و هیچگونه از جانب خداوند اشاره بآنها نشده است ، و پیروی نمیکنند مگر از خیال خود و از آنچه نفسانی و دلخواه باشد ، در صورتیکه از جانب خداوند هدایت و راهنمایی آمده است . - ۲۳ آیا انسان را صحیح است که از دلخواه و تمایل خود پیروی کند . - ۲۴ و برای خداوند است عالم آخرت و زندگی دنیا . - ۲۵ و چقدر از ملائکه هست که در آسمانها است که بی‌نیاز نمیکنند شفاعتِ آنان چیزی را مگر پس از اذن خداوند متعال برای کسیکه راضی بوده و میخواهد . - ۲۶ بتحقیق آنهایکه ایمان ندارند بعالم آخرت هر آینه نامگذاری میکنند ملائکه را بنامهای زنها . - ۲۷ و نباشد برای آنها از علمی ، و پیروی نمیکنند مگر از ظنّ و گمان ، و هرگز ظنّ انسانرا بی‌نیاز نمی‌کند از حقّ ، چیزیرا . - ۲۸ .

نتیجه :

نامگذاری باید بمقتضای حقیقت و واقعیت باشد ، یعنی کشف کند از واقعیت ، و از اینجا است که گفته میشود : الأسماء تنزل من السماء ، و مخصوصاً در موضوعاتی که برای امور و موضوعات معنوی معین گردد ، تا برسد بآنچه برای خدایان و معبودها اطلاق بشود .

فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا . - ۲۹ ذلك مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ اهْتَدَىٰ . - ۳۰ و لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَىٰ . - ۳۱ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كِبَاءَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجْنَةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ اتَّقَىٰ . - ۳۲ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ . - ۳۳ وَ أَعْطَىٰ قَلِيلًا وَ أَكْذَىٰ . - ۳۴ أَعْنَدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ . - ۳۵ أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ . - ۳۶ .

تَوَلَّى : پشت کردن .

حُسْنَى : نیکو و خوب .

اهْتَدَى : هدایت پیدا کردن .

كِبَاءَ إِثْمٍ : معاصی کبیره .

فَوَاحِشَ : أعمال زشت .

لَمَمٍ : معاصی صغیره .

أَجْنَةٌ : جمع جنین است ، بچه‌ای که در شکم است .

اتَّقَى : پرهیز کردن .

اِکْدَاء : سخت گرفتن .

می‌فرماید : پس اعراض کن از کسیکه برگردد از ذکر ما ، و نخواهد مگر زندگی دنیوی مادّی را . - ۲۹ این اندازه دانش آنها باشد از علم ، بتحقیق خداوند دانا است بآنکه گمراه شده است از راه او ، و او عالم است بآنکه در هدایت است . - ۳۰ و برای خداوند است آنچه در آسمانها و در زمین است ، تا جزا بدهد کسانی را که بدی کردند به سبب آنچه را که عمل کردند و تا جزاء بدهد آنانکه ایمان آورده و اعمال صالح بجا آورده‌اند به نیکویی . - ۳۱ افرادی که پرهیز میکنند از گناهان کبیره و از اعمال زشت ، مگر گناهان صغیره ، بتحقیق پروردگار تو وسعت دارد آموزش او ، و او داناتر است بشما که پدید آورده است شما را از زمین ، زمانیکه شما جنین بودید در شکم مادرتان ، پس خودتانرا تزکیه نکنید ، و او داناتر است به کسیکه پرهیزکار باشد . - ۳۲ آیا پس دیدی کسیرا که پشت کرده . - ۳۳ و مقدار کمی انفاق کرده و سنگین شد . - ۳۴ آیا نزد او از علم غیب بوده است که می‌بیند . - ۳۵ و آیا خبر داده نشد بآنچه در صحیفه‌ها و نوشته‌های موسی بود . - ۳۶ .

نتیجه :

نوشته‌های موسی : مراد کتاب تورات است که در آن اشاره شده است بظهور پیغمبر اسلام و حالات کلی آنحضرت ، و این مطالب در همین توراتهای موجود عصر ما موجود است که بزبانهای مختلف و بنام کتاب مقدّس منتشر شده است .

و ابراهیمَ الَّذِی وَفّی . - ۳۷ اَلَّا تَزُرُّ وَاذْرَةَ وَاخِرِی . - ۳۸ و اَن لّیْسَ لِلانْسَانِ اِلَّا مَا سَعى . - ۳۹ و اَن سَعِیْهِ سَوْفَ یُرِى . - ۴۰ ثُمَّ یُجْزِیْهِ الْجَزَاءَ الْاَوْفِی . - ۴۱ و اَن اِلِی رَبِّک الْمُنتَهی . - ۴۲ و اَنَّهُ هُوَ اَضْحَک و اَبْکى . - ۴۳ و

أَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَ أَحْيِي . - ۴۴ و أَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَ الْأُنْثَى . - ۴۵ مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا تُمْنَى . - ۴۶ وَ أَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْآخِرَى . - ۴۷ وَ أَنَّهُ هُوَ أَغْنَى وَ أَقْنَى . - ۴۸ وَ أَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَى . - ۴۹ وَ أَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى . - ۵۰ وَ ثَمُودًا فَمَا أَبْقَى . - ۵۱ وَ قَوْمَ نوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَ أَطْعَى . - ۵۲ وَ الْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى . - ۵۳ فَغَشَّيْهَا مَا غَشَّى . - ۵۴ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى . - ۵۵ هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النُّذُرِ الْأُولَى . - ۵۶ أَزِفَتِ الْأَرْفَةُ . - ۵۷ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ . - ۵۸ أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ . - ۵۹ وَ تَضْحَكُونَ وَ لَا تَبْكُونَ . - ۶۰ وَ أَنْتُمْ سَامِدُونَ . - ۶۱ فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَ اعْبُدُوا . - ۶۲ .

توفیه : انجام دادن .

أَزِفَ : نزدیک شده . آرزو : قیامت .

وَزَرَ : حمل کردن ، سنگینی .

تُمْنَى : اراق منیّه و امنی ، و تُمْنَى مجهول بمعنی بیرون شدن منی .

إِقْنَاءَ : عطاء کردن و طرف را راضی کردن .

شِعْرَى : ستاره ایست که در برج جوزاء ظاهر میشود .

عاد : قومی از عرب گذشته و بایده بودند که به هود نبیّ وابسته بودند .

ثمود : قومی از عرب بایده بودند که در جنوب غربی حجاز ساکن بودند .

مؤتفکه : بادهای زمینهای متحوّل شده .

می‌فرماید : و ابراهیم که انجام داد وظائف خود را . - ۳۷ و اینکه حمل نمیکند

حمل کننده‌ای سنگینی و حمل خودشرا . - ۳۸ و اینکه نیست برای انسان مگر

آنچه سعی کرده است . - ۳۹ و او نتیجه سعی خود را خواهد دید . - ۴۰ و سپس

جزاء داده میشود او را بجزای کامل و کافی . - ۴۱ و بتحقیق بسوی خداوند است

پایان کار و حرکت انسان . - ۴۲ و او است که شاد کرده و بگریه وامیدارد . - ۴۳ و او است که زنده کرده و می‌میراند . - ۴۴ و او است که آفریده است مردها و زنها . - ۴۵ از مادّه نطفه‌ای که خارج می‌شود . - ۴۶ و بر او باشد جریان جهان دیگر . - ۴۷ و او است که بی‌نیاز کرده و عطاء میکند . - ۴۸ و او است که پروردگار ستاره شعری است که در برج جوزاء تابستان ظاهر می‌شود . - ۴۹ و او است که بهلاکت رسانیده است قوم عاد را که از امت هود نبی بوده است . - ۵۰ و همچنین قوم ثمود را که از آنها کسی را باقی نگذاشت . - ۵۱ و قوم نوح را که از پیش ستمکار و طغیانگر بودند . - ۵۲ و زمینها و ملت‌های متحوّل شده را از میان بردیم . - ۵۳ پس پوشانید آنها را بآنچه پوشانید . - ۵۴ پس بکدام از نعمتهای پروردگار تردید دارید . - ۵۵ این ترساننده ایست که چون از رسولان گذشته . - ۵۶ و نزدیک شده است قیامت . - ۵۷ و بجز خداوند آنرا روشن کننده نباشد . - ۵۸ آیا از این حدیث تعجب دارید . - ۵۹ و می‌خندید و گریه نمی‌کنید . - ۶۰ و شما بی توجه هستید . - ۶۱ پس سجده کنید برای خدا و پرستش کنید . - ۶۲ .

سوره قمر

سوره - ۵۵ عدد آیات ۵۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقتربت الساعة وانشق القمر . - ۱ و إن يروا آية يعرضوا ويقولوا سحر
 مستمر . - ۲ و كذبوا و اتبعوا أهوائهم و كل أمر مستقر . - ۳ و لقد جاءهم من
 الأنبياء ما فيه مُزْدَجَر . - ۴ حكمة بالغة فما تغن النذر . - ۵ فتول عنهم يوم يدع
 الداع إلى شيء نكر . - ۶ حشعاً أبصارهم يخرجون من الأحداث كأنهم جرأ
 منتشر . - ۷ مهطعين إلى الداع يقول الكافرون هذا يوم عسير . - ۸ كذبت قبلهم
 قوم نوح فكذبوا عبدنا و قالوا مجنون وازدجر . - ۹ فدعا ربه أني مغلوب
 فانتصر . - ۱۰ ففتحنا أبواب السماء بماء منهمر . - ۱۱ .

مستمر: از ماده مرور ، مرور کننده ، سابقه دار .

مستقر: برقرار شونده و ثابت .

مزدجر: از زجر و ازتجار است ، بمعنی منع از منکرات .

بالغة: کامل ، در حد تمام .

نكر: صفت است چون جنب ، شناخته نشده .

خشع: جمع خاشع ، خشوع کنندگان .

أحداث: قبرها که مدفن آنها بود .

مهطعين: سرعت کردن با خوف .

منهمر: ریختن مایع .

وازدجر: از زجر و ازتجار است بمعنی منع .

می‌فرماید: نزدیک شده است زمان ساعت، و شکافته شده است ماه - ۱ و اگر به بینند آیتی را از آیاتِ اِلَهِی گویند که سحریست همیشگی - ۲ و تکذیب کردند و پیروی نمودند از خواسته‌های خودشان، و هر امری از امورِ اِلَهِی برای همیشه برقرار و ثابت است - ۳ و بتحقیق آمده است برای آنها از اخبار آنچه در آن نهی از منکرات است - ۴ حکمت کامل در آنها هست، پس بی‌نیاز نمیکند ترساننده‌ها - ۵ پس روی بگردان از آنها از روزیکه دعوت میکند خواننده بجانب چیزیکه شناخته نیست - ۶ خشوع کنندگان باشند چشمهای آنها، و خارج میشوند از قبرها چون ملخهای منتشر شده - ۷ شتاب کنندگان باشند بسوی دعوت کننده، و گوید شخص کافر که این روز سختی باشد - ۸ تکذیب کرد پیش از آنها قوم نوح نبی، پس تکذیب کردند بنده ما را و گفتند که مجنون است و منع شده است - ۹ پس دعوت کرد خدا را که پروردگارا من مغلوب هستم و مرا یاری کن - ۱۰ پس باز کردیم دربهای آسمانرا با آب ریزنده و سرازیر شنونده - ۱۱.

نتیجه:

یکی از علائم ساعت و ظاهر شدن آثار قیامت برای مردم، که هر کسی به نتایج اعمال خود برسد: ظهور پیغمبر آخر الزمان است که پس از تمام شدن اَیام انبیای گذشته، زمان ظهور پیغمبر (خاتم النبیین) و کتاب آسمانی قرآن مجید که کاملترین و جامعترین کتاب احکام و وظائف بندگی باشد.

و فَجَرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدَرٍ . - ۱۲ و حَمَلْنَا عَلَىٰ ذَاتِ الْأَوَاحِ وَ دُسُرٍ . - ۱۳ تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَن كَانَ كُفِرٍ . - ۱۴ وَ لَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِن مَّدَّكِرٍ . - ۱۵ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَ نَذُرٍ . - ۱۶ وَ لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ الذِّكْرَ فَهَلْ مِن مَّدَّكِرٍ . - ۱۷ كَذَّبَتْ عَادَ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَ نَذُرٍ . - ۱۸ إِنَّا

أرسلنا عليهم ريحاً صرصراً في يوم نحسٍ مستمرٍ . - ۱۹ تنزع الناس كأنهم
 أعجاز نخل منقعر . - ۲۰ فكيف كان عذابي و نذر . - ۲۱ و لقد يسرنا القرآن
 للذكر فهل من مدكر . - ۲۲ كذبت ثمود بالنذر . - ۲۳ فقالوا أبشراً منا واحداً
 نتبعه إنا إذا لفي ضلال و سُعر . - ۲۴ ألقى الذكر عليه من بيننا بل هو كذاب
 أشر . - ۲۵ .

تفجير : شکاف کردن .

قُدِرَ : معین شده و مقدر است .

ألواح : تخته‌ها .

دُسر : جمع دِسر بمعنی مسمار است . میخها .

مُدكِر : متذکر ، کسیکه متوجه و بیاد باشد .

نُذِر : جمع نذیر است ، ترساننده ، رسول .

صَرْصَر : پرنده‌ای که صدا میکند .

منقعر : کنده شده .

سُعر : جمع سعیر بمعنی شعله آتش است .

أشِر : کافر بنعمت ، کفران کننده .

می‌فرماید : و شکافتیم زمین را از جهت چشمه‌ها ، پس رسید آب بجریانیکه
 مقدر بود . - ۱۲ و حمل کردیم او را بر تخته‌هایی که با میخها ساخته شده
 بود . - ۱۳ جاری میشد با کمکهای ما بخاطر جزاء دادن بکساینکه کافر شده
 بودند . - ۱۴ و بتحقیق ترک کردیم آنها که آیتی بود ، آیا هست از فردیکه متوجه و
 متذکر باشد . - ۱۵ پس چگونه بود عذاب من و برخورد با انبیاءِ اِلهی . - ۱۶ بتحقیق
 ما آسان کردیم قرآناً تا بفهمند ، آیا هست از فردیکه متذکر باشد . - ۱۷ تکذیب

کرد قوم عاد فرستادگان ما را ، پس چگونه بود عذاب من ، و فرستادگان من . - ۱۸
 ما فرستادیم بآنها بادیکه صدا داشت در روزی که نحس بود و ثابت بود . - ۱۹ و
 می‌کند مردم را که گوئی که تنه‌های درخت خرما بودند . - ۲۰ پس چگونه بود عذاب
 من و شعله‌های آتش با ترسانندگان . - ۲۱ و ما آسان کردیم قرآنرا برای متذکر
 شدن پس آیا هست کسیکه متوجه و بیاد باشد . - ۲۲ و تکذیب کرد قوم ثمود
 فرستادگانرا . - ۲۳ پس گفتند آیا بشری از ما که تنها یکنفر است ممکن است
 پیشوای قومی باشد و ما در این صورت در گمراهی و آتش باشیم . - ۲۴ آیا از جانب
 خدا ذکری برای او نازل شده است ، بلکه او دروغگو و کفران کننده است . - ۲۵ .

نتیجه :

افرادی یا فردی اگر در یک سطح عادی باشند : نمیتوانند دیگرانرا هدایت
 کنند ، مگر آنکه ارتباط با غیب و با مقام الوهیت داشته باشند ، و بدون این معنی
 ممکن نیست که بشود دیگریرا بحقایق و معنویات هدایت کرد .

سَيَعْلَمُونَ غَدًا مِّنَ الْكَذَابِ الْأَشْر . - ۲۶ إنا مُرْسِلُوا النّاقَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ
 و اضْطَبِّر . - ۲۷ و نَبِّئْهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُحْتَضَرٌ . - ۲۸ فنادوا
 صاحبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَّرَ . - ۲۹ فكيف كان عذابى و نُذِرُ . - ۳۰ إنا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ . - ۳۱ و لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ
 مُدْكِرٍ . - ۳۲ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ . - ۳۳ إنا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ
 نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ . - ۳۴ نِعْمَةٌ مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ . - ۳۵ و لَقَدْ
 أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتْنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ . - ۳۶ و لَقَدْ رَاودُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ
 فَذُوقُوا عَذَابِي و نُذِرُ . - ۳۷ .

- أشِر : شخصیکه کفران کند خوبی و نعمت را .
 شَرِب : نصیب و حصّهای از آبست که معین شده است .
 محْتَضِر : آماده و حاضر .
 تَعَاطَى : عطاء و أخذ کردن .
 عَقَرَ : مجروح کردن ، پاهای حیوان را بریدن .
 هَشِيم : چوب خشک شکسته شده .
 محْتَضِر : مانع شونده از ورود دیگری .
 حاصِب : سنگ کوچک .
 بَطْشَة : أخذ و گرفتن بدرستی و سختی .
 تَمَارَى : بحث و جدال کردن .
 طَمَس : محو کردن ، مندرس شدن .

می فرماید : خواهند فهمید که کیست که دروغگوی بسیار و کفران کننده بنعمتهای الهی باشد . - ۲۶ و ما فرستنده ناقه (شتر) هستیم بعنوان آزمایش آنها ، پس مواظب باش و صبر کن . - ۲۷ و آگاهی بده آنها را که هر سهمی از نوشیدن آب حاضر میشود هر روز برای آنها . - ۲۸ پس نداء کرد مصاحب خودشانرا ، پس أخذ کرد شتر را و پاهای آنرا قطع کرد . - ۲۹ پس چگونه بود عذاب من و ترساننده ها . - ۳۰ و ما فرستادیم بآنها صیحه واحده که از شدت آن صیحه برگشتند چون چوبهای خشک مانع شونده محیط شدند . - ۳۱ و بتحقیق آسان کردیم قرآنرا برای متذکر شدن آنها پس آیا هست کسیکه متذکر باشد . - ۳۲ تکذیب کرد قوم لوط رسولانرا . - ۳۳ بدرستیکه ما فرستادیم بر آنها سنگهای کوچک را مگر بر خانواده لوط که نجات دادیم آنها را در وقت سحر . - ۳۴ که نعمتی بود از جانب ما ، و اینچنین جزاء میدهیم شاکرین را . - ۳۵ و بتحقیق ترسانید آنها را گرفتن شدید

ما پس مجادله کردند با رسولان . - ۳۶ و بتحقیق مجادله کردند درباره مهمانش پس محو کردیم چشمها و بینائی آنها را ، پس بچشید عذاب و ترسانیدن مرا . - ۳۷ .

و لَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ . - ۳۸ فذوقوا عذابی و نُذِرُ . - ۳۹ و لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ . - ۴۰ و لَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ . - ۴۱ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخَذَ عَزِيزٌ مُقْتَدِرٌ . - ۴۲ أَكْفَارَكُمْ خَيْرٌ مِنْ أَوْلَائِكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ . - ۴۳ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرُونَ . - ۴۴ سِيْهُزَمِ الْجَمْعِ وَيُولُونَ الدُّبُرَ . - ۴۵ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَ السَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَ أَمْرٌ . - ۴۶ إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَ سُعُرٍ . - ۴۷ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ . - ۴۸ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ . - ۴۹ وَ مَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ . - ۵۰ وَ لَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ . - ۵۱ وَ كُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ . - ۵۲ وَ كُلُّ صَغِيرٍ وَ كَبِيرٍ مُسْتَطَرٌّ . - ۵۳ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَ نَهَرٍ . - ۵۴ فِي مَقْعَدِ صَدَقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ . - ۵۵ .

بُكْرَةً : سرعت کردن ، طرف صبح ، عجله کردن .

النُّذُرُ : جمع نذیر ، ترسانندهها ، منذرین ، رسولان .

إِدْكَارٌ : متدکّر شدن ، أصل آن اذتکار است .

عَزِيزٌ : با عزّت و غلبه .

زُبُرٌ : جمع زبور مثل رسول و رُسُل بمعنی کتابت و زجر .

أَوْلَائِكُمْ : از آنها که با شما هستند .

أَدْهَىٰ : نازل و نائبه .

مُسْتَطَرٌّ : ضبط شده و نوشته شده .

نَهَرٍ : آب جاری وسیع ، و جمع آن آنهار است ، چون سَبَب و أسباب .

می‌فرماید : و بتحقیق صبح کرد آنها را عذابی که برقرار بود . - ۳۸ پس بچشید عذاب من و آثار ترساننده‌های مرا . - ۳۹ و بتحقیق آسان کردیم قرآنرا برای تذکر ، پس آیا کسی هست که متذکر باشد . - ۴۰ و بتحقیق آمد برای جمعیت فرعون رسولانی . - ۴۱ که تکذیب کردند همه آیات ما را ، پس أخذ کرده و گرفتیم آنها را چون اخذ کردن صاحب قدرت و عزت و توانا . - ۴۲ آیا افراد کافر شما بهترند از این مسلمین و یا برای شما برائت و دوریست در نوشته‌های آسمانی . - ۴۳ یا میگویند که ما جمعیتی یاری شونده هستیم . - ۴۴ بزودی آنها راه فرار گرفته و پشت میکنند بجنگ . - ۴۵ و ساعت قیامت وعده گاه آنها است ، و ساعت زمان گرفتاری سخت باشد . - ۴۶ بتحقیق گنهکاران در گمراهی و در آتش خواهند بود . - ۴۷ روزیکه کشیده میشوند در آتش بر صورتهایشان ، بچشید کشیدن بر روی آتش را . - ۴۸ . خداوند می‌فرماید : ما آفریدیم هر چیز را بمقدار معین . - ۴۹ و نباشد فرمان ما مگر یکی و آن مانند اشاره با چشم باشد . - ۵۰ و بتحقیق بهلاکت رسانیدیم گروه شما را آیا هست کسی که متوجه باشد . - ۵۱ و هر چیزیکه انجام میدهند نوشته شده است . - ۵۲ و هر چیز کوچک و بزرگی ضبط شده است . - ۵۳ و بتحقیق پرهیزکاران در بهشتها و نهرها خواهند بود . - ۵۴ در جایگاه صدق و در نزد سلطان مقتدر . - ۵۵ .

نتیجه :

آری قرآن مجید با فصیحترین بیان تمام حقایق را خلاصه کرده است .

سوره الرحمن

سوره - ۵۵ عدد آیات ۷۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الرَّحْمَنُ . - ۱ عِلْمَ الْقُرْآنِ . - ۲ خَلَقَ الْإِنْسَانَ . - ۳ عِلْمَهُ الْبَيَانَ . - ۴ الشَّمْسُ
 وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ . - ۵ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ . - ۶ .

رَحْمَنُ : رحمت دارنده عمومی که شامل برحمت بر همه موجودات است .

قرآن : کتاب آسمانی که محتوی احکام و معارف الهی است .

إنسان : موجود جامع و وجود کامل خلقت است .

البیان : ظاهر و روشن کردن .

حُسبان : مصدر است بمعنی حساب .

نجم : وظیفه معین شده که با نجوم تعیین میشود ، و ستاره .

شجر : درختیکه صاحب ساقه باشد است .

یسجدان : بمعنی خضوع و اطاعت است .

این سوره مبارکه پس از بیان سوره‌های مربوط بتوحید ، و موضوع نبوت و رسالت است که : اشاره شده است پس از مقام نبوت برحمت عمومی پروردگار متعال که شمل همه موجودات و عوالم می‌شود .

و عِلْمَ الْقُرْآنِ : و قرآن مجید برنامه رحمت عمومی است که همه افراد باید مطابق آن احکام و قوانین عمل کنند .

و بهترین مصداق برای استفاده از رحمت عمومی و از قرآن مجید وجود انسان است که از هر جهت میتواند استفاده کند .

و السَّمَاءَ رَفَعَهَا وَ وَضَعَ الْمِيزَانَ . - ۷ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ . - ۸ وَ أَقِيمُوا
الْوِزْنَ بِالْقِسْطِ وَ لَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ . - ۹ وَ الْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ . - ۱۰ فِيهَا
فَاكِهَةٌ وَ النَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ . - ۱۱ وَ الْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَ الرِّيحَانُ . - ۱۲ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۱۳ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ . - ۱۴ وَ خَلَقَ
الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ . - ۱۵ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۱۶ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَ
رَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ . - ۱۷ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۱۸ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ
يَلْتَقِيَانِ . - ۱۹ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ . - ۲۰ .

مِيزَان : آلت و وسیله تعیین وزن و مقدار .

قِسْط : عدالت .

خَسَارَت : ضرر .

أَنَام : همه خلق روی زمین از جنّ و انس .

أَكْمَام : جمع کِمّ بمعنی ظرف شکوفه و گُل که می پوشاند آنرا .

عَصْف : رائجه چون باد که معطر باشد .

صَلْصَال : گِل پخته است .

فَخَّار : گِل مطلق است .

مَارِج : خلط شونده .

مَرَج : خلط .

بَرْزَخ لَا يَبْغِيَان : حاجز بین شیئین برزخ است . و بغی : طلب است .

می فرماید : و آسمانرا بلند کرده و وضع کرده است میزانرا . - ۷ اینکه طغیان

نکنید در میزان . - ۸ و برپا بدارید میزانرا با قسط ، و خسارت نکنید در میزان . - ۹

و زمین را برپا داشتیم برای خلق . - ۱۰ و در آن میوه‌های مختلف هست و درخت

خرما است که صاحب ظرفهای خوشه‌ها باشد . - ۱۱ و دانه‌های خوشبو و ریحان معطر است . - ۱۲ پس بکدام یک از نعمتهای الهی تکذیب میکنید . - ۱۳ آفریده است انسانرا از گل آمیخته بآب و پخته . - ۱۴ و آفریده است افرج جن را از آنچه آمیخته باتش است . - ۱۵ پس بکدام یک از نعمتهای الهی را تکذیب میکنید . - ۱۶ پروردگار دو مشرق و دو مغرب است . - ۱۷ پس بکدام یک از نعمتهای الهی را تکذیب میکنید . - ۱۸ بهمدیگر مربوط ساخته است دو دریای آبرا و در میان آن دو دریا زمین فاصله هست که بهمدیگر متصل نشوند . - ۱۹ - ۲۰ .

نتیجه :

از گل آمیخته و پخته : منظور ماده اولی از آفرینش انسان است که در مرتبه دوم نباتات و میوه‌ها بدست آمده ، و آنها خوراک حیوان و انسان شده ، و سپس نطفه آدمی از آنها بوجود آید . و اما آفرینش جن : آنها ماده و مبدء اولی تکون و خلقت آن حرارت و نور است که موجودات مخصوص و لطیفی بوجود آید که آنها را جن گویند . و اما پروردگار شرق و غرب ، اشاره است باینکه اقبال مردم و پیشرفت و یا اِدبار و پشت کردن آنها همه تحت نظر خداوند باشد .

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۲۱ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ . - ۲۲ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۲۳ وَ لَهُ الْجَوَارِ الْمُنشآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ . - ۲۴ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۲۵ كُلٌّ مِّنْ عَلَيْهَا فَانٍ . - ۲۶ وَ يَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ . - ۲۷ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۲۸ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ . - ۲۹ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۳۰ سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ . - ۳۱ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۳۲ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ إِنِ اسْتَعْطَمْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا

بِسُلْطَانٍ . - ۳۳ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۳۴ .

- لَوْلُو : دُرّ بزرگ روشن و نور دهنده .
 مَرَجَان : لَوْلُو کوچک .
 جَوَار : جمع جاریه بمعنی کشتی است .
 مُنْشَأَات : ایجاد شده در دریا از حیوانات .
 أَعْلَام : موجودات بلند .
 شَأْن : عمل ، برنامه ، جریان مخصوص .
 أَقْطَار : أطراف ، عرض و طول و عمق .
 بَسُلْطَان : حَجَّت ، برهان ، ولایت .
 مَعْشَر : جمعیت ، گروه .
 وَجْهَ الرَّبِّ : جلوه پروردگار و مظهر او .
 سَنْفُرُغ لَكُمْ : خلاصی و خالی بودن از عمل .
 التَّقْلَانِ : انس و جنّ ، دو موضوع سنگین .

می فرماید : پس بکدام یک از نعمتهای اِلَهِی تکذیب میکنید . - ۲۱ بیرون آید از آن دو دریا لَوْلُو و مَرَجَان . - ۲۲ پس بکدام یک از نعمتهای اِلَهِی تکذیب میکنید . - ۲۳ و برای او است جاری شوندگان در دریا که ایجاد میشوند در آنجا و چون موجودات بلند و بزرگ دریا هستند . - ۲۴ پس بکدام یک از نعمتهای اِلَهِی تکذیب میکنید . - ۲۵ آنچه در روی زمین است فانی خواهد شد . - ۲۶ و باقی ماند آنچه وجهه اِلَهِی دارد . - ۲۷ پس بکدام یک از نعمتهای اِلَهِی تکذیب میکنید . - ۲۸ سؤال میکند او را آنچه در آسمانها و زمین است ، و هر روز او در اجرای برنامه ایست . - ۲۹ پس بکدام یک از نعمتهای اِلَهِی تکذیب میکنید . - ۳۰ بزودی فراغت

میکنیم برای رسیدگی امور شما ای جمعیت انس و جنّ (ثقلان) . - ۳۱ پس بکدام یک از نعمتهای الهی تکذیب میکنید . - ۳۲ ای گروه جنّ و انس اگر میتوانید که نفوذ کرده و بگذرید از اطراف زمین و آسمانها : پس بگذرید که نمیتوانید مگر با قوه الهی . - ۳۳ پس بکدام یک از نعمتهای الهی تکذیب میکنید . - ۳۴ .

نتیجه :

اگر میتوانید نفوذ کنید : قوت و قدرت جنّ و انس از هر جهت محدود است ، و بیش از حدّ خود توانائی بیرون رفتن از آن محدوده را ندارد ، پس باید توجه داشته باشد که فعالیت او در همان محدوده باید صورت بگیرد ، و نباید از محیط قدرت خود بیرون رفته و خود را مبتلا سازد .

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ . - ۳۵ فَبَأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۳۶ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ . - ۳۷ فَبَأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۳۸ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ . - ۳۹ فَبَأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۴۰ يُعْرَفُ الْمَجْرَمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ . - ۴۱ فَبَأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۴۲ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكذَّبُ بِهَا الْمَجْرَمُونَ . - ۴۳ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آنٍ . - ۴۴ فَبَأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۴۵ وَلِمَن خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ . - ۴۶ فَبَأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۴۷ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ . - ۴۸ فَبَأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۴۹ فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ . - ۵۰ .

شُوَاظٌ : آنچه بسر پیچیده میشود ، عمامه .

نُحَاسٌ : صُفْرٌ ، مس است .

- وَرْدَة: گُل که از نباتات حاصل شده و میوه میدهد .
 دِهَان: مداهنه ، روغن مالی کردن .
 سِيْمَا: چهره .
 نَوَاصِي: جمع ناصیه بمعنی پیشانی است .
 حَمِيمِ آن: آب گرم و مساعد مناسب .
 ذَوَاتَا: صاحبها .
 أَفْنَان: جمع فنّ بمعنی نوعی از جنسی است .
 عَيْنَان: تثنيه - عین بمعنی چشمه آبست .
 أَقْدَام: قدمها از پاها است .
 مُجْرَمُونَ: جُرم و گناه کنندگان .

می‌فرماید: فرستاده میشود برای شما کلاهی از آتش و مسی ، و یاری
 نمیشوید . - ۳۵ پس بکدام یک از نعمتهای پروردگار تکذیب میکنید . - ۳۶ پس
 زمانیکه شکافته شد آسمان و باشد چون گُلّی که مانند روغن لطیف و جریان پیدا
 کند . - ۳۷ پس بکدام یک از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۳۸ پس در این روز
 سؤال نمیشود از گناه او انسان دیگری و نه جَنّی . - ۳۹ پس بکدام یک از نعمتهای
 خدا را تکذیب میکنید . - ۴۰ شناخته میشود گنهکاران از چهره‌هایشان ، پس
 گرفته میشوند بسبب پیشانی‌ها و قدمهای آنان . - ۴۱ پس بکدام یک از نعمتهای
 پروردگار را تکذیب میکنید . - ۴۲ این جهنمی است که تکذیب میکنند آنرا
 مجرمین . - ۴۳ طواف میکنند در مابین آن و در میان محیط گرم و آتشی . - ۴۴
 پس بکدام یک از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۴۵ و برای کسیکه ترسید از
 مقام پروردگار دو بهشت باشد . - ۴۶ پس برای چه و کدام یک از نعمتهای اِلّهی را
 تکذیب میکنید . - ۴۷ صاحب دو نوع از نعمتها است . - ۴۸ پس بکدام از نعمتهای

خدا را تکذیب میکنید . - ۴۹ در آن دو بهشت دو چشمه آبست که جاری میشوند . - ۵۰ .

نتیجه :

چهره : در چهره انسان آشکار میشود آنچه در قلب او از عقیده و تصوّرات خوب و بد باشد . و از قدمها معلوم میشود سیر و حرکت و سلوک خوب و بد انسان (یُعَرَفُ المجرمون بسیماهم) .

دو بهشت : بهشت روحانی ، و بهشت جسمانی ، چنانکه در زندگی دارای دو جنبه بوده است - نیات صالح ، و اعمال نیکو .

فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۵۱ فیهما من کلّ فاکهة زوجان . - ۵۲ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۵۳ متکئین علی فُرُشٍ بَطَانَتْهَا مِنْ اسْتَبْرَقٍ وَ جَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَان . - ۵۴ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۵۵ فیهنّ قاصراتُ الطرفِ لم یطمثهنّ إنسٌ قبلهم و لا جانٌ . - ۵۶ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۵۷ کَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَ الْمَرْجَانُ . - ۵۸ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۵۹ هل جزاءُ الإحسانِ إِلَّا الإحسان . - ۶۰ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۶۱ وَ مِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ . - ۶۲ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ . - ۶۳ .

فاکهة : میوه ایکه خوش آیند و لذیذ باشد .

زوجان : زوج مادّی و ظاهری ، و زوج روحانی .

فُرُشٌ : جمع فراش بمعنی گستردن است ، مثل کتاب و کتب .

بَطَانٌ : جمع بطانة که بمعنی باطن مقابل ظاهر است .

استبرق : حریر .

جَنَى : از مادّه جنیت الثمرة - بمعنی چیدن میوه است .
 دان : از دنایدنو ، بمعنی قرب است .
 قاصرات : کوتاه و محدود در نظر کردن .
 الطَّرْف : نظر ، تحریک بصرها و قاصرات الطرف : کوتاهیها در نظر چشم و دید .
 لم یَطْمِئِنَّ : مسّ نکرده آنها را .
 یاقوت : نوعی حجر قیمتی است .
 مَرَجَان : دَرّ است که کوچک باشد .
 و مِن دُونِهِمَا : از غیر این دو جَنّت ، دو جَنّت دیگری است .

می فرماید : پس بکدام یک از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۵۱ در آن دو بهشت از هر میوه‌ای دو زوج باشد . - ۵۲ پس بکدام از نعمتهای خداوند تکذیب میکنید . - ۵۳ تکیه کننده باشند بر فراشهایی که داخل آنها از حریر باشد ، و چیدن میوه‌ها نزدیک بوده و بلند نباشد . - ۵۴ پس بکدام از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۵۵ در آن بهشتهای حوری‌های با دیدهای دقیق و نزدیک بینی وجود دارد که مسّ نکرده است آنها را از پیش انسان و نه جَنّی . - ۵۶ ، پس بکدام از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۵۷ گویا که آنها یاقوت و مرجان هستند . - ۵۸ پس بکدام یک از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۵۹ آیا جزای احسان ، نیکو عمل کردن نیست . - ۶۰ پس بکدام یک از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۶۱ و از غیر آن دو بهشت دو تایی دیگر است . - ۶۲ پس بکدام از نعمتهای اِلّهی تکذیب میکنید . - ۶۳ .

نتیجه :

چیدن عالم آخرت جسمانی و مادّی نیست که چیدن میوه‌های آنجا چون دنیا

محتاج بوسائل مختلف باشد، در آن عالم قرب و بُعد زمانی و مکانی نباشد، و بدست آوردن میوه و محصول و چیز مطلوب در اغلب موارد بوسیله اراده و خواستن قلب صورت میگیرد - لهم فیها ما یشاءون. و اگر باین صورت نباشد قهراً ناراحتی و گرفتاری و غم و غصه پدید آید.

مُدْهَامَّتَانِ . - ۶۴ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۶۵ فِیهِمَا عَیْنَانِ
نَضَّآخَتَانِ . - ۶۶ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۶۷ فِیهِمَا فَاكِهَةٌ وَ نَخْلٌ وَ
رُمَّانٌ . - ۶۸ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۶۹ فِیْهِنَّ حَیْرَاتٌ حِسان . - ۷۰ فَبَأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۷۱ حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِی الْخِیَامِ . - ۷۲ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكذَّبَانِ . - ۷۳ لَمْ یَطْمِئِنَّ أَنْسَ قَبْلَهُمْ وَ لَا جَانٌّ . - ۷۴ فَبَأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكذَّبَانِ . - ۷۵ مَتَكَبِّرِينَ عَلٰی رَفْرِفِ خُضْرٍ وَ عَبْقَرٰی حِسان . - ۷۶ فَبَأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ . - ۷۷ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِی الْجَلَالِ وَ الْاِکْرَامِ . - ۷۸ .

مُدْهَامَّتَانِ : سیاه شده و سرخ بوسیله درختها .

عینان : دو چشمه .

نَضَّآخَتَانِ : دو موضوع رطوبت و آب دهنده است .

نَخْلٌ : درخت خرما .

رُمَّانٌ : بمعنی أنار است .

حَیْرَاتٌ : خوبیهها .

حِسان : جمع حُسن و بمعنی نیکوئیها .

حُورٌ : جمع حَوْرَاءَ بمعنی زنهاییکه از جهت جمال و چشم جالب باشند .

مَقْصُورَاتٌ : صاحب دیدهای محدود .

طَمْثٌ : مس کردن .

رَفْرَفُ خُضْرٍ ، عَبْقَرِيُّ حِسَانٍ : هر کدام نوعی از پشته‌های ظریف است .
ذی الجلال : و الإِکرام : صاحب جلال و کرامت .

میفرماید : که درختها در آن دو بهشت سایه انداخته‌اند . - ۶۴ پس بکدام یک از نعمتهای پروردگارتان تکذیب میکنید . - ۶۵ در آن دو بهشت دو چشمه آب دهنده است . - ۶۶ پس بکدام یک از نعمتهای پروردگارتان تکذیب میکنید . - ۶۷ در آن دو بهشت میوه هست و درخت خرما و انار . - ۶۸ پس بکدام یک از نعمتهای پروردگارتان تکذیب میکنید . - ۶۹ در آنها خوبیهها و نیکوئیهاست . - ۷۰ پس بکدام یک از نعمتهای پروردگارتان تکذیب میکنید . - ۷۱ در میان آنها زنهای حوریه‌ئیست که نگاهشان محدود و در میان خیمه‌ها هستند . - ۷۲ پس بکدامیک از نعمتهای پروردگارتان تکذیب میکنید . - ۷۳ مسّ نکرده آنها را پیش از آنان انسانی و نه جنّی . - ۷۴ پس بکدام یک از نعمتهای پروردگارتان تکذیب میکنید . - ۷۵ تکیه کنندگانند بر پُشته‌های بلند سبز و پُشته‌ی پرقیمت نیکو . - ۷۶ پس بکدام یک از نعمتهای پروردگارتان تکذیب میکنید . - ۷۷ مبارک است نام پروردگارِ تو که صاحب بزرگی و کرامت است . - ۷۸ .

سوره واقعه

سوره - ۵۶ عدد آیات ۹۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ - إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ . ۱ لَيْسَ لِيُوقِعْتَهَا كَازِبَةً . ۲ - خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ . ۳ - إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا . ۴ - وَ بُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا . ۵ - فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا . ۶ - وَ كُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً . ۷ - فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ . ۸ - وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ . ۹ - وَ السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ . ۱۰ - أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ . ۱۱ - فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ . ۱۲ - ثُلَّةٌ مِنَ الْأُولَى . ۱۳ - وَ قَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ . ۱۴ - عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ . ۱۵ - مَتَكِّئِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ . ۱۶ - يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ . ۱۷ - بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ . ۱۸ - لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَ لَا يُنْزَفُونَ . ۱۹ .

كاذبة : دروغ كنده .

خافضة : پائین برنده .

رُجَّتْ : حرکت و اضطراب داشتن .

بَسَّ : مرطوب کردن و آلوده برطوبت شدن .

مُنْبَثٌّ : متفرق ، منتشر .

ميمينة : طرف راست .

ثُلَّةٌ : جماعت ، گروه .

مَوْضُونَةٌ : رویهم شده ، روبرو شده .

أَكْوَابٌ : جمع کوب بمعنی کاسه است .

مَعِينٌ : آب جاری و تمیز .

لا يُصَدَّعُونَ : سردرد گرفته نمیشوند .
لا يُنْزِفُونَ : خون نمیدهند ، خون خارج نمی‌کنند .

بنام خداوند بخشاینده مهربان

می‌فرماید : زمانیکه واقع شد آنچه واقع شونده است . - ۱ نیست برای وقوع آن دروغ‌کننده‌ای . - ۲ پایین برنده و بالا برنده باشد . - ۳ زمانیکه مضطرب شد زمین بحالت اضطرابی ، و آلوده شد کوهها آلوده شدنی . - ۴ - ۵ پس باشند چون گردی پراکنده . - ۶ و سه گروه میشوند . - ۷ پس أصحابی که در مقام راست و مبارک هستند چیست أصحاب میمنه . - ۸ و أصحاب مشأمه که کیستند أصحاب مشأمه (شمال) . - ۹ و سبقت گیرندگان که سابقون و آنها باشند مقربون یعنی قرب پیدا کنندگان . - ۱۰ - ۱۱ در بهشتهای پر نعمت . - ۱۲ گروهی از اولین باشند . - ۱۳ و کمی از متأخرین هستند . - ۱۴ و روی تختهای مقابل همدیگر باشند . - ۱۵ تکیه کنندگان بر آن تختها و مقابل یکدیگرند . - ۱۶ دور میزند بآنها فرزندهایی که همیشه هستند . - ۱۷ با ظرفهایی و ابریهایی و کاسه‌هایی از آب گوارا . - ۱۸ سردرد نمیگیرند از آنها ، و خون نمیریزند . - ۱۹ .

نتیجه :

و کمی از متأخرین : آری هر چه زمان از جهت تمدن و اجتماع پیش میرود ، وسائل زندگی مادی بیشتر گشته ، و مردم قهراً بزندگی دنیوی گرایش پیدا کرده و علاقه آنها بدنیا بیشتر شده ، و از برنامه‌های روحانی دور می‌افتند .

و فَاكِهَةٌ مِّمَّا يَنْخَبِرُونَ . - ۲۰ و لَحْمَ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ . - ۲۱ و حُورٌ عِينٌ . - ۲۲ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ . - ۲۳ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ . - ۲۴ لا

يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغَوًّا و لا تَأْتِيماً . - ۲۵ إِلَّا قِيلاً سَلاماً سَلاماً . - ۲۶ و أصحابِ
 الْيَمِينِ ما أصحابِ الْيَمِينِ . - ۲۷ فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ . - ۲۸ و طَلْحٍ مَنضُودٍ . - ۲۹
 و ضِلِّ مَمْدُودٍ . - ۳۰ و ماءٍ مَسْكُوبٍ . - ۳۱ و فَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ . - ۳۲ لا مَقْطُوعَةٍ و
 لا مَمْنُوعَةٍ . - ۳۳ و فُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ . - ۳۴ إنا أنشأنا هُنَّ إِنْشاءً . - ۳۵
 فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكاراً . - ۳۶ عُرْباً أتراباً . - ۳۷ لأصحابِ الْيَمِينِ . - ۳۸ ثُلَّةٌ مِنْ
 الْأَوَّلِينَ . - ۳۹ و ثُلَّةٌ مِنْ الْآخِرِينَ . - ۴۰ .

یتخیرون : اختیار میکنند .

طیر : پرنده .

حُور : زنهايکه چشمهای گیرنده دارند .

عین : چشمها .

تأییم : نسبت دادن اِثم و خلاف .

مَخْضُود : منقطع و بریده شده .

مَنضُود : رویهم چیده شده .

عُرْب : جمع عَرَب است .

أتراب : جمع تَرَب که بمعنی متولد از تراب است .

ثُلَّة : گروه ، جماعت .

فُرُش : جمع فَرش و فِرَاش که بسط می شود .

طَلْح : درخت خار است ، و بدرخت موز هم اطلاق می شود .

می فرماید : و میوه ایکه از اختیار و انتخاب شما صورت می گیرد . - ۲۰ و گوشت
 مرغی که می پسندید . - ۲۱ و حور عینی که میخواهید . - ۲۲ و مانند لؤلؤ حفظ
 شده باشند . - ۲۳ در مقابل جزای اعمال آنها . - ۲۴ که نمی شنوند در آنجا کلمه

لغوی و نه عمل خلافی . - ۲۵ مگر گفتن سلام و سلام . - ۲۶ و أصحاب یمین چیست أصحاب یمین . - ۲۷ و در سدر قطع شده باشند . - ۲۸ و با درختهای موز رویهمواقع شده . - ۲۹ و با سایه امتداد یافته . - ۳۰ و با آب ریزنده . - ۳۱ و با میوه‌های زیاد . - ۳۲ که قطع نمیشوند و ممنوع و محدود نباشند . - ۳۳ و فراشها که بلند شده‌اند . - ۳۴ و ما آنها را خلق کردیم . - ۳۵ و آن حوریها را بصورت آبکار قرار دادیم . - ۳۶ که آزاد و متواضع باشند . - ۳۷ و برای أصحاب یمین هستند . - ۳۸ که گروهی از ملت‌های گذشته . - ۳۹ و گروهی از آخرین باشند . - ۴۰ .

نتیجه :

میوه‌های بهشتی و حورالعین متناسب با ابدان أهل بهشت باشد ، و ابدان بهشتی لطیفتر از ابدان دنیوی جسمانی باشند .
و نتواند بود که بدن بهشتی چون بدن جسمانی دنیوی بوده ، و هر روز توأم با صدها ناملائمات و حوادث گشته ، و زندگی او را گرفته و معذب بسازد .

و أصحابُ الشِّمالِ ما أصحابُ الشِّمالِ . - ۴۱ فی سَمومٍ و حَمیمٍ . - ۴۲ و ظِلٌّ مِنْ یَحْمومٍ . - ۴۳ لا بارِدٍ و لا کَریمٍ . - ۴۴ إِنَّهُمْ کَانُوا قَبْلَ ذَٰلِکَ مُتْرَفِینَ . - ۴۵ و کَانُوا یُصْرُوفُونَ عَلَی الْحِنْثِ الْعَظِیمِ . - ۴۶ و کَانُوا یَقُولُونَ اِذَا مِتْنَا وَ کُنَّا تُرَابًا و عِظَامًا اَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ . - ۴۷ اَوْ اَبَاؤُنَا الْاَوَّلُونَ . - ۴۸ قُلْ اِنَّ الْاَوَّلِینَ و الْاٰخِرِینَ . - ۴۹ لَمَجْمُوعُونَ اِلٰی مِیْقَاتٍ یَوْمَ مَعْلُومٍ . - ۵۰ ثُمَّ اِنِّکُمْ اَیُّهَا الضَّالُّونَ الْمَکذِبُونَ . - ۵۱ لَّا کِلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقُّومٍ . - ۵۲ فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ . - ۵۳ فَشَارِبُونَ عَلَیْهِ مِنَ الْحَمِیمِ . - ۵۴ فَشَارِبُونَ شَرْبَ الْهِیمِ . - ۵۵ .

شمال : مقابل یمین ، و از ماده شمول بمعنی عمومیت است .

- سَموم : چیزیکه سمّ آور باشد .
 حَمیم : گرم از آب و غیر آن .
 یَحْموم : بمعنی آنچه سیاه شدید باشد .
 مُتَرَفین : متنعمین .
 حَنْث : نقض و عدم وفاء .
 زَقوم : طعامیکه تلخ شدید و کشنده باشد .
 هِیم : حیوانیکه شدیداً عطشان باشد .
 یُصِرّون : مداومت بر امری و ملازمت .
 کریم : نفیس .

می‌فرماید : و أصحاب شمال ، چیست أصحاب شمال در محیط سمّ آور و نامساعد و گرم باشند . - ۴۲ و در سایه‌ای که در تاریکی شدید باشد . - ۴۳ نه هوای خنک دارد و نه مطلوب است . - ۴۴ و آنان پیش از این در زندگی پر نعمت و خوشی بودند . - ۴۵ و بودند ادامه میدادند بر نقض پیمان و شکستن عهد خودشان . - ۴۶ و میگفتند که آیا ما چون مرده و خاک و استخوان شدیم ، دوباره زنده خواهیم شد . - ۴۷ و آیا پدران گذشته ما هم زنده خواهند شد . - ۴۸ بگوی که آری از گذشتگان و از آیندگان همگی جمع خواهند شد در وعده گاه روز معین که روز قیامت است . - ۴۹ - ۵۰ و سپس شماها ای افراد گمراه و منحرف بتحقیق خواهید خورد از درختی که زقوم و تلخ شدید است . - ۵۱ - ۵۲ پس شکمهای شما از آن پر شده ، و از آب گرم خواهید خورد . - ۵۳ - ۵۴ و آب میخورید مانند آب خوردن حیوانیکه بسیار تشنه شده است . - ۵۵ .

نتیجه :

یمین از یمین و بمعنی مبارکی و جانب راست است . شمال بمعنی جانب چپ و هم از ماده شمول که بمعنی عمومیت باشد .
و أصحاب یمین خصوصیت داشته ، و أصحاب شمال از مردم عمومی تشکیل پیدا میکند ، و افکار و عقاید آنها نیز ، جهت عمومیت دارد .

هذا نُزِّلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ . - ۵۶ نحنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْ لَا تُصَدِّقُونَ . - ۵۷ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ . - ۵۸ ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ . - ۵۹ نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَ مَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ . - ۶۰ عَلَيَّ أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَ نُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ . - ۶۱ وَ لَقَدْ عَلَّمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَى فَلَوْ لَا تَذَكَّرُونَ . - ۶۲ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ . - ۶۳ ءَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ . - ۶۴ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ . - ۶۵ إنا لَمُغْرَمُونَ . - ۶۶ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ . - ۶۷ أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ . - ۶۸ ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ . - ۶۹ .

نُزِّلُ : منزل که محلّ نزول است .

تُمْنُونَ : آرزو میکنید ، میخواهید .

النَّشْأَةُ : ایجاد شدن .

حَرَثَ : زراعت .

حُطَامَ : چوب خشک .

ظَلْتُمْ : برگردید .

مُزْنِ : ابر ، سحاب .

تَفَكَّهُونَ : تنعمون .

مُغرمون : اذیت شده و غرامت دیدگان .

می‌فرماید : این نازل شدن و منزل کردن آنها است در روز قیامت . - ۵۶ ما آفریدیم شما را اگر نبود که تصدیق میکردید آیا پس دیدید آنچه را که آرزو میکردید . - ۵۷ - ۵۸ آیا شما آفریدید آنرا و یا ما آفریننده هستیم . - ۵۹ و ما مقدر کردیم در میان شما موت را و نبودیم ما سبقت شده . - ۶۰ بر اینکه تبدیل کنیم امثال شما را و ایجاد کنیم در آنچه نمیدانید آنرا . - ۶۱ و بتحقیق دانستید زندگی اولی را اگر نبود که شما متذکر باشید . - ۶۲ آیا پس دیدید آنچه را که زراعت میکنید . - ۶۳ آیا شما آنها را زراعت میکنید ، و یا ما زراعت کننده هستیم . - ۶۴ هرگاه میخواستیم قرار میدادیم آنرا چوب خشک ، پس برگشتید متنعم باشید . - ۶۵ پس ما بتحقیق غرامت و ضرر برده هستیم . - ۶۶ بلکه ما محروم شده‌ایم . - ۶۷ آیا دیدید آبیرا که میخورد . - ۶۸ آیا شما آنرا از آسمان و ابر نازل میکنید و یا ما نازل کننده هستیم . - ۶۹ .

نتیجه :

منزل خواه در دنیا باشد و یا در آخرت ، ساخته و پرداخته خود انسان باید باشد ، و حتی در اکثر حیوانات نیز چنین است ، و البته در هر محیطی لازمست متناسب آن محیط باشد ، و ساختمان با آب و سنگ و گل در عالم آخرت بدرد نمیخورد ، آنجا عالم لطیفتری است ، و ساختمان هم باید لطیفتر باشد .

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَاجًا فَلَوْ لَا تَشْكُرُونَ . - ۷۰ أفرأیتُم النارَ الّتی تُورُونَ . - ۷۱ ءأنتم أنشأتم شجرَتها أم نحن المُنشئون . - ۷۲ نحنُ جعلناها تذکرَةً و متاعاً للمُقویین . - ۷۳ فسبّح باسم ربّک العظیم . - ۷۴ فلا أقسمُ بمواقع

النجوم . - ۷۵ و إِنَّه لَقَسْمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ . - ۷۶ إِنَّه لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ . - ۷۷ فی کتابِ مَکْنُونٍ . - ۷۸ لَّا يَمَسُّهٖ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ . - ۷۹ تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ . - ۸۰ أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ . - ۸۱ .

اُجَاج : تلخ شدید .

تورون : روشن کردن و آتش زدن .

مُقَوِّين : افراد نیازمند و دست خالی .

مواقع : جاهای نشستن نجوم .

مَکْنُون : محفوظ ، مستور .

مُطَهَّرُونَ : پاکیزه شدگان .

مُدْهِنُونَ : خدعه کردن ، صورت سازی بر خلاف حق .

نتیجہ :

مواقع نجوم : بر دو نوعند ، ظاہری مادی ، معنوی روحانی ، و این قسم چون انبیاء و اولیاء و رسولانِ اِلَہی هستند کہ مردم را از ظلمت و تاریکی قلوب بسوی حقیقت و نورانیت و علم و معرفت ، ہدایت میکنند .
آری حقیقت زندگی و باطن عالم وجود : همین است کہ افراد مہتدی بنور ایمان و یقین گردند ، و از محیط ظلمت خلاص گردند .

می فرماید : ہرگاہ میخواستیم قرار میدادیم آن آب آسمانیرا تلخ و ناگوار ، پس چطور سپاسگزاری نمیکنید . - ۷۰ آیا دیدید آتسرا کہ روشن میکنید . - ۷۱ آیا شما ایجاد کردید درخت آنرا و یا ما ایجاد کننده هستیم . - ۷۲ ما قرار دادیم آنرا یادآوری و وسیلہ استفادہ برای نیازمندان . - ۷۳ پس تسبیح کن با ستایش پروردگار متعال . - ۷۴ پس قسم میخورم بہ جایگاہهای ستارہها . - ۷۵ و آن

سوگندیست که اگر متوجه باشید بزرگ است . - ۷۶ بتحقیق آن قرآن گرامی است . - ۷۷ که در صفحات نوشته شده محفوظ است . - ۷۸ که مس نمیکنند آنرا مگر افراد پاکیزه . - ۷۹ که نازل شده است از جانب پروردگار جهانیان . - ۸۰ آیا باین جریان شما نمی توانید موافقت نشان بدهید . - ۸۱ .

نتیجه :

مس نمیکنند آنرا : مس کردن ، یعنی تماس معنوی و روحی که عبارت است از فهم و درک حقایق آن ، و البته حقایق و معارف الهی از امور روحانی است ، و قهراً بوسیله انوار روحانی قابل درک خواهد بود ، و هرگز بوسیله عقول و افهام مادی قابل درک و فهم نباشد . پس کسیکه میخواهد از معارف قرآن مجید استفاده کند : لازمست با روحیه پاک و با توجه بخداوند متعال آمادگی پیدا کرده ، و خود را روبرو و مقابل کلمات الهی قرار بدهد .

و تَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْكُمْ تُكذِّبُونَ . - ۸۲ فُلُوْا لَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ . - ۸۳ و أَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ . - ۸۴ وَ نَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَ لَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ . - ۸۵ فُلُوْا لَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ . - ۸۶ تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ . - ۸۷ فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقْرَبِينَ . - ۸۸ فَرَوْحٌ وَ رِيحَانٌ وَ جَنَّةُ نَعِيمٍ . - ۸۹ وَ أَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ . - ۹۰ فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ . - ۹۱ وَ أَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكذِّبِينَ الضَّالِّينَ . - ۹۲ فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ . - ۹۳ وَ تَصْلِيَةٌ جَحِيمٍ . - ۹۴ إِنْ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ . - ۹۵ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ . - ۹۶ .

رزق : روزی ، غذا .

الحُلُقُوم : گلو ، حلق .

مَدِينِينَ : جزاء داده شدگان .

مُقَرَّبِينَ : از نزدیک شدگان .

يَمِين : از یمن و پاکی و از أصحاب یمین .

مَكْذِبِينَ : تکذیب کنندگان .

نُزُل : محلّهای نزول .

حَمِيم : از آتش و گرما .

تَصْلِيَةَ جَحِيم : وارد کردن بآتش .

می فرماید : و قرار می‌دهید روزی خودتانرا اینکه شما تکذیب میکنید . - ۸۲ پس اگر نبود زمانیکه رسید روح انسان بگلو و حلقوم . - ۸۳ که زمان احتضار است ، و شما باشید نظر کنندگان . - ۸۴ و ما نزدیکتر باشیم بآن ، ولیکن نمی‌بینید . - ۸۵ و اگر نبودید مجازات شده که مراجعه کنید بآن اگر راست بگویید . - ۸۶ - ۸۷ و اما اگر باشد از مقربین : خواهد بود از أصحاب یمین . - ۹۰ پس سلام و تحیت باد برای تو از جانب أصحاب یمین . - ۹۱ و اما اگر باشد از تکذیب کنندگان و گمراهان . - ۹۲ پس محلّ نزول او آتش بوده و وارد شده باشد به آتش . - ۹۴ بتحقیق این یقین حقی است . - ۹۵ پس تسبیح کن بنام پروردگارت که بزرگ است . - ۹۶ .

نتیجه :

روزی خودتانرا : روزی (رزق) برای جبران قوی و ذخائر بدن است که هضم و تحلیل میشود ، و بوسیله آن تجدید قوی شده ، و بدن تقویت گشته و برای فعالیت آماده میگردد ، و هر نیرویی از بدن از غذای مخصوصی تغذیه میکند ، و قوی شیطانی هم از غذاهای نامشروع نیرو میگیرد .

در اینجا با تمام شدن سوره مبارکه - واقعه جزو اول از جلد شانزدهم پایان

می‌رسد .

و شروع می‌کنیم به جزو دوم از سوره حدید و از خداوند متعال یاری میطلبیم .

سوره حديد

سوره - ٥٧ عدد آيات ٢٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ . - ١ لَهُ مُلْكُ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . - ٢ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ
 وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ . - ٣ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
 فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ
 مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا
 تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ . - ٤

تسبيح : تنزيه و تقدیس .

عزیز : باعزت .

حكيم : با حکم و حکمت .

قدير : با قدرت ، توانا .

عليم : دانا و محیط .

استواء : استقرار ، اعتدال .

عرش : سریر ، سقف .

أول : ابتداء ، آغاز .

آخر : انجام . مقابل أول .

وُلُوج : وارد شدن ، مقابل عروج .

عُرُوج : بالا رفتن ، بلند شدن .

بنام خداوند بخشاینده مهربان . تنزیه و تقدیس میکند برای خداوند متعال آنچه در آسمانها و زمین است ، و او با عزّت و با حکمت است . - ۱ برای او است مالکیت آسمانها و زمین ، زنده میکند و می‌میراند و او بهر چیزی توانا است . - ۲ او است أوّل و آخر ، و ظاهر و باطن ، و او بهمه چیزها عالم و محیط است . - ۳ او است که آفریده است آسمانها و زمین را در شش روز سپس برقرار شد بر روی عرش میداند آنچه را که وارد میشود در زمین و آنچه را که بیرون آید از آن ، و آنچه را پایین آید از آسمان و آنچه بالا رود با آسمان ، و او با شما است بهر کجاییکه باشید ، و او بهر عملی که انجام میدهید روشن است . - ۴ .

نتیجه :

در هر جریان قهرماً یک مبدء و یک منتهایی صورت می‌گیرد ، و خلاصه آن جریان بنحو اجمال در مرتبه مبدء و منتهی دیده خواهد شد .
و تمام عوالم و موجودات جهان هستی در مقام مبدء ، و هم در مقام منتهی بنحو اجمال نموده می‌شود .
اینستکه بنحو اجمال مقامات و صفات و خصوصیات مبدء ، در مراتب موجودات بظهور میرسد ، و هم صفات و عظمت منتهی در مراتب وجود ظاهر میشود .
و اینست حقیقت - هو الأوّل و الآخر و الظاهر و الباطن .

لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورَ . - ۵ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَ يُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَ هُوَ عَلِيمٌ بِنَاتِ الصُّدُورِ . - ۶ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ أَنْفَقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ أَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ . - ۷ وَ مَا لَكُمْ لَا تَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَ قَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ . - ۸ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ

لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ . - ۹ .

وَاللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورَ : و بسوی خداوند برگردانیده می شود کارها .
 يُولِجُ : داخل میکند ، وارد می سازد .
 ذَاتُ الصُّدُورِ : صاحب سینه ها است .
 مُسْتَخْلَفِينَ : خلیفه شدگان ، جانشینان .
 مَالِكُمْ : چه شده است برای شما .
 مِيثَاقَكُمْ : پیمان که آلت و وسیله وثوق است .
 آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ : نشانیهای آشکار .
 رءوف رحيم : مهربان و با رأفت ، و رحم کننده .

می فرماید : برای خداوند است مالکیت آسمانها و زمین ، و بسوی او برگردانیده میشود جریانهای امور و کارها . - ۵ وارد میکند شب را در روز و وارد میکند روز را در شب ، و او محیط و عالم است به خصوصیات سینه ها . - ۶ ایمان بیاورید بخداوند و برسول او ، و انفاق کنید از آنچه قرار داده شده اید خلافت در حفظ اموال ، پس آنانکه ایمان آورده اند از شما و از اموالیکه بدست دارند انفاق کنند : برای آنها جزای بزرگ نیکویی باشد . - ۷ و چه شده است شما را که ایمان نمیدارید برای خداوند ! و رسول ما دعوت میکند شما را بسوی او که ایمان پیدا کنید او را که پروردگار شما است و خداوند پیمان از شما گرفته است برای ایمان با او اگر میخواهید ایمان داشته باشید . - ۸ خداوند است که نازل میکند بر بنده خود آیات و علامات آشکارا تا شما را از محیط تاریک بسوی نور سوق بدهد ، و همانا خداوند برای شما مهربان و رحم کننده است . - ۹

نتیجه :

مالکیت آسمانها و زمین : مالک کسی است که اختیار تمام و از هر جهت داشته و در جهت تصرف و تحوّل در او آزاد و صاحب اختیار باشد ، و کسیکه مالک آسمانها و زمین است اختیار و قدرت دارد که بهر نحویکه اراده کند ، عمل کرده ، و تصرف و تحوّل در آنها ایجاد نماید .

و ما لکم اَلا تَنْفِقُوا فی سَبیلِ اللّهِ و لِلّهِ مِیراثُ السَّمَوَاتِ وِ الْأَرْضِ لَا یَسْتوی مِنْکُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وِ قَاتِلِ أَوْلَئِکَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِینَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وِ قَاتَلُوا وِ کَلَّأَ وِعَدَ اللّهُ الْحُسْنٰی وِ اللّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِیرٌ . - ۱۰ مَنْ ذَا الَّذِی یُقْرِضُ اللّهُ قَرْضًا حَسَنًا فِیضَاعِفَهُ لَهُ وِ لَهُ أَجْرٌ کَرِیمٌ . - ۱۱ یَوْمَ تَرٰی الْمُؤْمِنِینَ وِ الْمُؤْمِنَاتِ یَسْعٰی نُورُهُمْ بَیْنَ أَیْدِیْهِمْ وِ بِأَیْمَانِهِمْ بُشْرِیکُمْ الْیَوْمَ جَنّٰتٌ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِینَ فِیْهَا ذَٰلِکَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِیمُ . - ۱۲ یَوْمَ یَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وِ الْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِینَ ءَامَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِکُمْ قِیلَ ارْجِعُوا وِرَآءَکُمْ وِ التَّمَسُّوا نُورًا فَضْرَبْ بَیْنَهُمْ بُسُورٌ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِیهِ الرَّحْمَةُ وِ ظَاهرُهُ مِنْ قَبْلِهِ الْعَذَابُ . - ۱۳ .

إنفاق : بخشش کردن و عطاء کردن .

میراث : آنچه ارث برده میشود ، آلت و وسیله ارث که مال و ملک است .

حُسْنٰی : نیکویی ، خوبی .

یُقْرِضُ : قرض و دین دادن .

یُضَاعِفُهُ : زیاد کردن ، چند برابر کردن .

کریم : گرامی ، عزیز .

یَسْعٰی : کوشش میکند .

- اقتباس : اخذ کردن .
 سُور : حائل ، فاصله .
 وَرَاء : پشت .
 بُشْرَى : بشارت و مژدگانی .

می‌فرماید : و چیست برای شما که انفاق نمیکنید در راه خداوند ، و برای خداوند است مالکیت آسمانها و زمین ، و وارث بودن او از همه امور جهان . و مساوی نمیشود از شما کسیکه انفاق کند قبل از فتح مکه و مقاتله نماید که آنها بالاتر و برتری دارند بکسیکه پس از فتح مکه انفاق و مقاتله کند ، البته خداوند بهمه آنها اجر و جزای خوب خواهد داد ، و او آگاه است از هر عملیکه انجام میدهد . - ۱۰ کیست که قرض بدهد بخداوند بقرض نیکو ، پس مضاعف و زیاد کند خداوند برای او ، و جزای بزرگی برای او خواهد بود . - ۱۱ روزیکه بینی مؤمنین و مؤمنات که حرکت میکند نور آنها در پیشروی و جانب راست آنها ، بشارت باد شما را در آنروز بهشتهاییکه جاری میشود از زمین آنها آبها و چشمه‌ها که همیشگی باشند در آنجاها ، و این موفقیت بزرگی است . - ۱۲ روزیکه گویند منافقین و منافقات به اهل ایمان که توجه داشته باشید بسوی ما تا از انوار شما استفاده کنیم ! خطاب میرسد که برگردید به پشت خودتان و طلب کنید نوریرا پس زده شده بین آنها به حائلی که برای آن دربی است که ظاهر آن عذاب و باطنش رحمت است . - ۱۳ .

نتیجه :

برگردید : اشاره میشود باینکه نورانیت و مقام معنوی در زندگی دنیا حاصل میشود ، نه در اینجا که جای جزاء و نتیجه گرفتن است . و اما رحمت بودن باطن

آن حائل : زیرا موجب محدود شدن و معذب بودن است ، که باعث بر توجّه و استغفار و کم شدن عذاب میشود ، مثل ابتلاءاتیکه در زندگی دنیا با حالت توجّه و توبه پیش آید .

يُنَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ
وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ . - ۱۴ فاليوم
لا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا أُولَئِكَ النَّارُ هِيَ مَوْلِيكُمْ وَبِئْسَ
الْمَصِيرُ . - ۱۵ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَ مَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ
وَ لا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَ
كَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ . - ۱۶ إَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ
الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ . - ۱۷ إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ وَ الْمُصَدِّقَاتِ وَ أَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا
حَسَنًا يُضَاعَفُ لَهُمْ وَ لَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ . - ۱۸ .

فِتْنَة : ابتلاء ، آزمایش .

تَرَبَّصْ : انتظار ، توقع .

إِرْتِيَاب : شک و تردید داشتن ، از ریب است .

غَرَّتْكُمْ : خدعه ، غفلت آورد شما را .

الْأَمَانِيُّ : جمع امنيّة ، بمعنی آرزو .

فِدْيَةٌ : عوض عملیکه صورت میگیرد .

مَوْلَى : ناصر ، متولّی امور .

لَمْ يَأْنِ : نرسیده ، وقت آن نشده .

الْأَمَدُ : زمان ، غایت و آخر زمان .

کَرِيمٌ : گرامی ، عزیز .

غُرور : خادع ، فریبنده . هر دو از اوزان صفت مشببه باشند . (کریم ، غرور)

می‌فرماید : نداء میکنند آنها را آیا نبودیم با شما ؟ گویند : آری ، ولی خودتانرا مبتلاء کردید دنیا ، و توقعات بیجا پیدا کردید ، و حالت شک و تردید برای شما حاصل گشته ، و آرزوهای زیاد شما را فریفته ، تا ساعتیکه حکم خداوند درباره شما جاری شد . - ۱۴ پس در این روز فدیهای که در مقابل این جریانها پرداخت کنید : مورد قبول نشده ، چنانکه از کفار پذیرفته نمیشود ، و محلّ بازگشت شما آتش خواهد بود ، و آتش متولّی امور شما باشد ، و بد محلّ برگشتی است . - ۱۵ آیا وقت آن نرسیده است برای مؤمنین اینکه خشوع کند قلوب آنها در مقابل یاد خداوند و آنچه نازل شده است از حق ، و اینکه نباشند مانند گذشتگان که برای آنها کتاب آسمانی آمده ، و طولانی شده مدّت ایمان آوردن آنها ، و قساوت پیدا کرده قلوب آنها و بیشتر آنها از دین خارج شده‌اند . - ۱۶ و بدانید که خداوند زنده میکند زمین را پس از مردن آن ، و بتحقیق روشن کردیم برای شما آیات خود را تا شاید شما بفهمید . - ۱۷ بتحقیق افرادی که تصدیق میکنند خداوند را و هم زنها بیکه تصدیق دارند ، و انفاق میکنند در راه خدا و قرض دادند خداوند را قرض نیکوئی مضاعف میشود برای آنها و اجر بزرگی دریافت میکنند . - ۱۸ .

نتیجه :

و هم زنها بیکه : فرقی در میان زن و مرد در جهت عمل بأحكام و وظائف إلهی نیست ، اگرچه هر گروهی از زن و مرد و کوچک و بزرگ و فقیر و غنی و جاهل و عالم ، تکلیف معینی دارند ، و هر کسی باید مطابق وظائف دینی خود عمل کند ، و اینستکه تحصیل علم مربوط با اعتقادات و أعمال واجب برای همه واجب و لازم باشد .

و الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَالشَّهَادَةُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ ، وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ . - ۱۹ إَعْلَمُوا أَنَّهَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْبٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيَجُ فَتَرِيهَ مُصَفَّرًا ثُمَّ تَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ . - ۲۰ سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ . - ۲۱ .

صِدِّيقُونَ : جمع صِدِّيق و بمعنی بسیار راستگو است .

جحیم : آتش شعله ور .

غیث : باران .

يَهِيَجُ : بالا میرود .

حُطَامٌ : چوب خشک .

مَتَاعُ الْغُرُورِ : متاع و وسیله فریب است .

نتیجه :

و نورهم : منظور نورانیتی است که در نتیجه افکار و اعمال حسنه برای انسان حاصل شده ، و محفوظ باشد ، یعنی در مقابل آن اعمالی سرزند که آن نورانیت را از میان برداشته ، و مبدل به ظلمت و محجوبیت گردد .

می فرماید : آنانکه ایمان قاطع آوردند بخداوند و برسولان او : آنها راستگویان و مشاهده کنندگان حقائق و معارف الهی هستند ، و برای آنها است اجر و مزد آنها ، و

نورانیت آنها محفوظ باشد ، و آنانکه کافر شدند و تکذیب آیاتِ الهی کرده و رسولانرا تکذیب کنند اصحاب آتش باشند . - ۱۹ و بدانید که زندگی دنیای مادی بازی کردن و بیهوده و زینت گرفتن و افتخار کردنست در میان خودتان و زیاد کردن اموال و فرزندان است ، و مانند بارانیست که بتعجب آورد نباتات آن کفار را ، و سپس که بلند شده می بینی که زرد گشته است و سپس برمیگردد و هیزم خشک میشود ، و در آخرت عذاب شدیدی است ، و هم آمرزش و رضوانِ الهی باشد ، و نباشد زندگی دنیوی مادی مگر وسیله مغرور شدن و فریب خوردن . - ۲۰ سبقت و پیشی بگیرد بسوی آمرزش پروردگار و بهشتی که پهنائی آن چون پهنائی آسمان و زمین است که آماده شده است برای کسانی که ایمان دارند بخداوند و رسولان او ، این فضلِ الهی است که عطاء میکند آنها بهر کسی که میخواهد و خداوند صاحب افزونی دادن عظیمی است . - ۲۱ .

نتیجه :

و مشاهده کنندگان : صفات خداوند عین ذات او است ، و کسیکه معرفت بوجود و شخصیت پروردگار متعال پیدا کرد : قهراً بمقامات و صفات او نیز معرفت پیدا خواهد کرد ، و اولیای خداوند نیز از مظاهر صفات او باشند ، و تحصیل معرفت بصفات او قهراً موجب شناسائی اولیاء او نیز خواهد بود .

ما أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ . - ۲۲ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَ لَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَيْكُمْ وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ . - ۲۳ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَ يَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَ مَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ . - ۲۴ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَ أَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَ الْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَ أَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ

فیه بَأْسٌ شَدِيدٌ و مَنَافِعٌ لِلنَّاسِ و لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ و رَسَلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ . - ۲۵ و لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا و إِبْرَاهِيمَ و جَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ و الْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ و كَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ . - ۲۶ .

مُصِيبِهِ : شدت نازله ، و جمع آن مصائب است .

بَرَاءٌ : خلق ، و بریّه بمعنی مخلوق است .

أَسُوٌّ : حُزْنٌ ، و أَسِيٌّ چون حزين .

مُخْتَالٌ : تَكَبُّرٌ و خودپسندی و خودبینی است .

بَيِّنَاتٌ : چیزهایی واضح و روشن ، جدایی .

قِسْطٌ : عدالت .

بَأْسٌ : شدت ، ضرر .

نتیجه :

خداوند متعال محیط و عالم است بآنچه بوده است ، و بآنچه خواهد بود ، و گذشته و آینده در مقابل علم او فرقی ندارد . - اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ و الْأَرْضِ - آسمانها و زمین و آنچه در آنها است ، همه در تحت نور علم و إحاطه او باشند .

می فرماید : نمیرسد از مصیبتی در زمین و نه در وجود شما مگر آنکه نوشته شده است و ثابت باشد پیش از آن ، و این برای خداوند آسان است . - ۲۲ تا محزون نشوید بآنچه از شما فوت شده است ، و دلشاد نگردید بآنچه داده شده باشید ، و خداوند دوست نمیدارد کسی را که خود خواه و خود پسند است . - ۲۳ افرادی که بخل ورزیده و دیگرانرا نیز به بخل وامیدارند ، و کسیکه پشت کند : خداوند بی نیاز و پسندیده است . - ۲۴ بتحقیق فرستادیم رسولان خود را بدلائل

روشن ، و نازل کردیم با آنها کتاب آسمانی و میزان که برپا بدارند عدالت را ، و نازل کرده‌ایم آهن را که در آن شدت و سختی باشد و هم منافع زیادی دارد ، و برای اینکه بدانند خداوند که چه کسی یاری میکند او و رسولانش را به غیب ، خداوند هر آینه با قوت و با عزتست . - ۲۵ و بتحقیق فرستادیم نوح و ابراهیم را و قرار دادیم در ذریه آنها مقام نبوت و کتاب آسمانیرا ، و از آنان هستند هدایت یافتگان ، و بسیاری از آنها فاسقند . - ۲۶ .

نتیجه :

مختال فخور : کسی که خودبین ، و افتخار کننده باشد ، چنین کسی هرگز نتواند در فکر پیشرفت روحی و ترقی و تعالی بوده ، و برای سعادت خود مجاهده نماید .
 بخل ورزیده : بخیل کسی است که نتواند وسعت و خوشی را در دیگری به بیند ، تا برسد بآنکه ب دیگران بخشش کرده و وسائل خوشی و راحتی آنانرا فراهم آورد .

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَىٰ بْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ . - ۲۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ . - ۲۸ لَيْلًا يَعْلَمُ أَهْلَ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنَ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ . - ۲۹ .

تقفیه : تابع کردن ، پشت دیگری آوردن .

رَأْفَةٌ : مهربانی و وسائل خوشی دیگری را فراهم کردن .
 رَهْبَانِيَّةٌ : عبادت ، خوف .
 اِبْتِدَاعٌ : ساختن ، ایجاد بدون سابقه .
 رِعَايَةٌ : ملاحظه و تدبیر امور .
 كِفْلٌ : تحمّل کردن و تأمین زندگی دیگری .

میفرماید : سپس از پی آوردیم بر آثار آنها رسولانمان را و در پی آن عیسی ابن مریم را آوردیم و دادیم به او انجیل را و قرار دادیم در قلب‌های کسانی که تبعیت کردند او را و پیروانش مهربانی و رحمت و عبادتِ خالص که ساخته بودند آنرا که نوشته بودیم آنرا بر آنها مگر برای خشنودیِ خداوند ، پس رعایت نکردند آنرا حق رعایت سزاوار پس دادیم ما کسانی را که ایمان آوردند از آنها اجرشان را و بسیاری از آنها خارج شوندگان از حق هستند . - ۲۷ ای کسانی که ایمان آوردند بپرهیزید خدا را و ایمان بیاورید به رسولش ، میدهد شما را دو نوع از رحمتش و قرار میدهد برای شما نوری را که راه میروید بوسیلهٔ آن و می‌بخشد شما را و خداوند بخشنده و مهربان است . - ۲۸ برای اینکه ندانند اهل کتاب به اینکه قادر نیستند بر چیزی از فضلِ خدا و به تحقیق فضل و بخشش به دست خداست ، میدهد آنرا به آن کسی که می‌خواهد و خداوند صاحبِ فضل بزرگی است . - ۲۹ .

نتیجه :

عیسی بن مریم : فرموده است که - **اِنَّ مِثْلَ عِيسَى عِنْدَ اللّٰهِ كَمِثْلِ اٰدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تَرَابٍ** - آل عمران - ۵۹ . و انجیل : کلمه یونانی و بمعنی بشارت است . و بنام انجیل : چهار رساله منتشر شده است ، و چند رساله دیگری نیز بعنوان انجیل نوشته شده است .

سوره مجادله

سوره - ۵۸ عدد آیات ۲۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ
 تَحَاوُرَ كُما إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ . - ۱ .

مُجَادَلَه : در گفتگو مقابله و مخاصمه داشتن بحق یا بیاطل .

اشْتِكَاء : شکایت خواستن .

تَحَاوُر : گفتگوی با هم کردن .

بتحقیق شنید خداوند و آگاه شد از سخن زنیکه گفتگو و مجادله میکرد با تو دربارہ شوهرش ، و شکایت میکرد بسوی خداوند ، و خداوند می‌شنود گفتگوی شما را ، همانا خداوند شنونده و بیننده است . - ۱۰ .

نتیجه :

اکثر اختلافات و جدال و گفتگوهایی که در میان زن و شوهر پدید آید ، از جهت جاهل بودن و توجه نداشتن بوظائف است ، و اغلب مردها و زنها آنطوریکه باید بوظائف شخصی و حقوقی در میان زن و شوهر جاهل بوده ، و آنها را توجه ندارند که عمل کنند ، و ما در این موضوع کتابی نوشته‌ایم که اگر در دسترس باشد ، مراجعه بآن بشود .

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتُهُمْ إِنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِلَّا الَّتِي وَلَدْنَاهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَ زُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُؤٌ غَفُورٌ . - ۲ و الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسًا ذَلِكُمْ تَوْعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ . - ۳ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسًا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ . - ۴ .

مظَاهرة: معاونت ، و مظاهرت منه یعنی انقطاع از او .

مُنْكَرٌ : شناخته نشده ، قبیح ، معیوب .

زُور : کذب ، میل از حق .

عَفُؤٌ : محو کننده ، ترک کننده .

تَحْرِيرٌ : آزاد کردن از مملوکیّت .

رَقَبَةٌ : گردن ، و فردیکه آزاد نیست .

تَمَاسٌ : با همدیگر تماس بدنی پیدا کردن اگرچه مجامعت نباشد .

مُتَتَابِعَيْنِ : دو ماه پشت سر همدیگر .

لَمْ يَسْتَطِعْ : قدرت و توانائی نداشتن .

مِسْكِينٍ : فقیری که عاجز از فعالیت باشد .

سِتِّينَ : شصت .

أَلِيمٌ : دردناک .

می فرماید: آنانکه مظاهره و پشت میکنند از شما ، از زنهاى آنها : نیستند آنها مادرهایشان ، و نیستند مادرهای آنها مگر آنهاييکه زاييده اند آنها را ، و آنها سخن باطل ميگویند و برخلاف حقیقت ، و خداوند هر آینه ترک کننده و آمرزنده

باشد . ۲ - و آنانکه پشت میکنند از زندهای آنان و سپس برمیگردند از آنچه گفته‌اند : پس لازم است آزاد کردن مملوکی باشد پیش از آنکه با همدیگر تماسی پیدا کنند ، اینست که موعظه میشود به آن و خداوند بآنچه عمل میکنید آگاهست . ۳ - پس کسیکه امکانات نداشته باشد : پس روزه گرفتن دو ماه پشت سر هم پیش از آنکه همدیگر را مس کنند ، پس اگر کسی نتواند پس به شصت مسکین طعام بدهد ، و اینمعی برای اینستکه ایمان بیاورید بخداوند و برسول او ، و این حدود الهی است ، و برای کافرین عذاب دردناکیست . ۴ -

نتیجه :

و سپس برمیگردند : این قبیل از نکاحها شبیه معاملات شده ، و به مجری آنها جاری شده است که باید برضایت و توافق طرفین صورت بگیرد ، و در این مورد که با قول و عمل صورت ازدواج بهم خورده است : لازم است که برای جبران آن جریمه‌ای پرداخت بشود ، و آن آزاد کردن یک بنده مملوکی است و یا روزه گرفتن دو ماه پشت سر هم ، و یا إطعام شصت مسکین .
برای ایمان بخدا : آری تأدیه این جریمه برای اینکه ثابت قدم بوده و در عقیده خود محکم و پایند باشد ، مانند امتحان و آزمایش است .

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ . - ۵ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعاً فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَحْصِيهِ اللَّهُ وَ نَسُوهُ وَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ . - ۶ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَ لَا خَمْسَةَ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَ لَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَ لَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ . - ۷ .

يُحَادُّونَ : تندی میکنند ، محدود میکنند ، و مقید کردن .
 كُتِبُوا : ذلیل کردن و برو انداختن .
 مُهِين : خوار کننده .
 أَحْصَى : شمردن ، و دانستن .
 نَسُوا : فراموش کردن .

می فرماید : بتحقیق آنانکه خدا و رسول او را محکوم میکنند با افکار خودشان ذلیل و خوار میشوند ، چنانکه پیشینیان ذلیل شدند ، و بتحقیق نازل کردیم آیاتی که حقایق را روشن میکنند ، و برای کافرین عذاب خوار کننده هست . - ۵ روزیکه مبعوث میکند خداوند آنها را همگی ، پس خبر میدهد آنها را بآنچه عمل کرده اند ، که احاطه کرده است او را خداوند ، و خودشان را فراموش کرده اند ، و او بهر چیزی آگاه است . - ۶ آیا ندیدیکه خداوند میداند آنچه را که در آسمانها و در زمین است ، و نباشد از گفتگوی سه نفر که ستری باشد مگر آنکه چهارمی خدا است و نه پنج نفر مگر آنکه ششمی خدا باشد و نه کمتر از این مگر آنکه او با آنها باشد ، در هر جایی که باشند ، و سپس خبر میدهد در روز قیامت بآنچه عمل کرده اند ، و خداوند بهر چیزی عالم است . - ۷ .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَاجَوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ ، وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ يَصَلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْمَصِيرُ . - ۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبَرِّ وَالتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ . - ۹ إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئاً إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَ

عَلَى اللَّهِ فليَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ . - ۱۰ .

- نَجْوَى : سخن بسر گفتن .
- لَمْ يُحَيِّكْ : تحیت نگفته تو را .
- يَصْلُونَ : وارد میشوند بآن .
- تَنَاجَيْتُمْ : سخن بسر گفتید .
- بِرٌّ : نیکوئی و احسان .
- لِيَحْزُنَ : تا محزون گردد .
- حَيَّوْكَ : تحیت گویند تو را .
- عُدْوَانٌ : دشمنی ، عداوت .

می فرماید : آیا ندیدی افرادی را که نهی شده اند از نجوی سپس بر میگردند بسوی آنچه نهی شده اند از آن ، و نجوی میکنند از معاصی و دشمنی و مخالفت رسول اکرم (ص) ، و چون بجانب تو آمدند تحیت گویند تو را بکلماتیکه تحیت نکرده است خداوند بآن ، و میگویند با خودشان : اگر نبود که عذاب میکرد خداوند بآنچه میگوییم ! کفایت میکند آنانرا جهنم که وارد میشوند بجهنم ، و چه جایگاه بدیست . - ۸ آی آنانکه ایمان آوردند ! زمانیکه نجوی کردید پس نجوی نکنید بخلاف و دشمنی و معصیت رسول ! و نجوی کنید به نیکویی و تقوی ، و پرهیزکاری کنید درباره آنکه بسوی او محشور خواهید شد . - ۹ اینستکه نجوی از شیطانست تا محزون شوند مؤمنین ، و نباشد اینکه ضرر برسانند کسی ایشان را به چیزی مگر باذن خداوند باشد ، و بخدا توکل میکند افرادی که مؤمنند . - ۱۰ .

نتیجه :

نجوی : سخن گفتن به پنهانی و سرّ برخلاف صفا و درستی و راستی است ، و کسیکه اعمال و نیاتش روی حقیقت و صدق است : حاجتی ندارد که گفتار و اظهارات خود را از مردم پنهان داشته و به نجوی به پردازد ، و همینطوریکه فرموده است نجوی از شیطنت و از نیات سوء برمیخیزد ، و کمترین اثرش آنکه دیگران از دیدن آن ناراحت و افسرده و نگران و ناراحت میگردند .

و هر مشاهده کننده ایکه برخورد با نجوی میکند تصوّر میکند که در ارتباط با او سخن بسّر میگویند .

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحَ اللَّهُ لَكُمْ
و إِذَا قِيلَ انشُرُوا فانشُرُوا يرفعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ الَّذِينَ أوتُوا الْعِلْمَ
درجاتٍ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ . - ۱۱ يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ
فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَيْكُمْ صَدَقَةً ، ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ وَ أَطْهَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ . - ۱۲ ءَ أَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَيْكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا
وَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ اللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ . - ۱۳ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ
مِنْكُمْ وَ لَا مِنْهُمْ وَ يَحْلِفُونَ عَلَى الْكُذْبِ وَ هُمْ يَعْلَمُونَ . - ۱۴ .

تَفَسُّحٌ : وسعت گرفتن .

نَشْرٌ : بلند شدن و رفعت .

مناجات : سخن خصوصی و بسّر گفتن .

نَجْوَى : سخن بسّر .

إِشْفَاقٌ : خودداری کردن و ملاحظه .

تولّی : میل و علاقه داشتن .
فَسْح : وسعت .

می‌فرماید : آی آنانکه ایمان آوردند ، چون بشما گفته شد در مجالس که توسّع پیدا کنید ! پس وسعت بدهید که وسعت می‌دهد خداوند شما را ، و چون گفته شود که بلند شوید ! پس بلند شوید که خداوند بلند میکند کسانی را که ایمان آوردند از شما ، و بالا میبرد خداوند مرتبه شما را ، و بالا میبرد درجات آنها را که علم و معرفت بآنها داده است ، و خداوند بآنچه عمل میکنید محیط است . - ۱۱ آی آنانکه ایمان آوردند ، چون رسول خدا را خطاب کرده و با او سخن گوید : پس پیش از مکالمه با او صدقه‌ای بدهید ، و این خیر است برای شما و پاکیزه‌تر است ، و اگر نتوانستید پس خداوند متعال بخشنده و مهربانست . - ۱۲ آیا ملاحظه کردید که پیش از نجوی با رسول خدا صدقه بدهید : پس زمانیکه عمل نکردید ، و خداوند برگشت بجانب شما ، پس برپا بدارید نماز را و اداء کنید زکوة را و اطاعت کنید از خداوند و رسول او ، و خداوند آگاه باشد از آنچه عمل میکنید . - ۱۳ آیا ندیدی کسانی که علاقه پیدا کرده‌اند بقومی که غضب کرده است خداوند آنها را ، و نباشند از شما و نه از آنها و سوگند یاد میکنند بدروغ ، و خودشان میدانند . - ۱۴ .

نتیجه :

صدقه بدهید : اینعمل کشف میکند که انسان در مقام برنامه خود ، مقصدش مادی نبوده ، و توجه بجهات معنوی دارد ، و علامتش اینکه پیش از اقدام بآنعمل ، صدقه و انفاقی میکند ، و با این عمل خیر شروع به برنامه خود میکند .

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَاباً شَدِيداً إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ . - ۱۵ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ

جُنَّةً فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ . - ۱۶ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَ لَا
 أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ . - ۱۷ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ
 اللَّهُ جَمِيعاً فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ أَلَّا إِنَّهُمْ هُمُ
 الْكَاذِبُونَ . - ۱۸ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ
 الشَّيْطَانِ أَلَّا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ . - ۱۹ إِنَّ الَّذِينَ يَحَادِّثُونَ اللَّهَ وَ
 رَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ . - ۲۰ كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَ رَسُولِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ
 عَزِيزٌ . - ۲۱ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَ
 رَسُولَهُ وَ لَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي
 قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَ أَیَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَ يُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَّا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ
 الْمُفْلِحُونَ . - ۲۲ .

إعداد : آماده کردن .

سَاءَ : بد است .

أَيْمَان : سوگندها . جمع یمین است .

جُنَّةً : سپر است که مانع میشود از ضرر .

صَدَّ : مانع شدن .

مُهِينٌ : خوار کننده .

استحواذ : غلبه پیدا کردن .

موادَّة : دوست گرفتن .

محادَّة : تندی کردن .

می فرماید : آماده کرده است خداوند برای آنها عذاب شدیدی را ، بتحقیق آنها

چه عمل بدی را انجام میدادند . - ۱۵ اخذ کرده‌اند سوگندهای خودشانرا سپر ، پس مانع شده‌اند از راه خدا و برای آنها باشد عذاب خوار کننده . - ۱۶ هرگز بی نیاز نمیکند از آنها اموالشان و نه اولادشان از خداوند متعال چیز را ، و آنها أصحاب آتشند که در آن همیشگی خواهند بود . - ۱۷ روزی که مبعوث میکند آنها را خداوند ، پس سوگند یاد میکنند برای او ، چنانکه سوگند میخورند برای شما ، و تصوّر میکنند که آنها روی حسابی هستند ، آگاه باشید که آنها دروغ میگویند . - ۱۸ غلبه کرده است بآنها شیطان پس از یاد برده است آنها را ذکر خدا را ، آنان از گروه شیطان هستند ، و متوجه باشید که حزب شیطان زیانکارانند . - ۱۹ و متوجه باشید که آنها بیکه تندی میکنند با خدا و رسول او آنان از افراد ذلیل و خوار باشند . - ۲۰ نوشته است خداوند که من غلبه میکنم خودم و رسولانم ، و بتحقیق خداوند توانا و عزیز باشد . - ۲۱ نمی‌توانی پیدا کنی قومی را که ایمان آورده است بخدا و بروز قیامت ، اینکه دوست داشته باشند کسی را که در مقابل خداوند و رسولش تندی و دشمنی میکنند اگرچه پدران یا فرزندان یا برادران و یا نزدیکانشان باشند ، آنان نوشته است در قلوب آنها ایمان را ، تأیید و یاری کرده است آنها را بوسیله روحی از جانب خودش ، و داخل میکند آنها را به بهشتهایی که جاری میشود از زمین آنها نهرها ، و همیشگی باشند در آنجا ، و راضی باشد خداوند از آنها و هم آنها از خداوند ، و آنها از حزب خداوندی محسوب گشته ، و توجه باشد که حزب خداوند آنها رستگارند . - ۲۲ .

نتیجه :

سوگند و سپر : سوگند خوردن از وسائلی است که مردم عادی از آن برای برنامه‌های خود استفاده میکنند ، در صورتیکه حقیقت سوگند عبارت است از ارزش دادن بموضوع سوگند که مفهوم آنرا بالاتر از منظور خود دانسته ، و در

حقیقت به مضمون و محتوای سوگند تکیه کرده ، و میخواهد نیت خود را اجراء نماید ، و در صورتیکه توجه و اعتنائی به محتوای سوگند نباشد : تحقیر و إهانت بآن خواهد شد .

اینکه دوست داشته باشد : کسیکه خدا را دوست دارد و معرفت بمقام بلند پروردگار داشته باشد : قهراً نمیتواند با مخالفین سازگار شده ، و دوستی حقیقی و قلبی با آنها پیدا کند .

سوره حشر

عدد آیات ۲۴

سوره - ۵۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ . - ۱ هو الَّذِي
 أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ
 يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ
 يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
 فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ . - ۲ وَ لَوْ لَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي
 الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ . - ۳ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ
 يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ . - ۴ .

ديار : جمع دار است بمعنی خانه و مسكن .

حشر : بیرون شدن .

حصون : جمع حص بمعنی قلعه .

رعب : ترس و خوف .

جلاء : بیرون رفتن .

مشاقه : سختگیری .

در تفسیر این سوره مبارکه ، در ایام گذشته ، رساله‌ای بعنوان سی و دو مجلس
 نوشته بودم ، و چاپ و منتشر شده است ، و در اینجا بطور اجمال تفسیری باین
 سوره مبارکه نوشته میشود که قهراً خصوصیاتى دارد .

بنام خداوند بخشاینده مهربان

می‌فرماید: تسبیح میکند خداوند را آنچه در آسمانها و زمین است، و او صاحب عزّت و حکمت است. - ۱ او خدائیسست که بیرون کرده است اهل کتاب را از خانه‌ها و مسکنهای خودشان در نخست مرتبه حشر آنها، و تصوّر نمی‌کردید که بیرون بروند، و خیال می‌کردند که قلعه‌های آنها حفظ کرده و مانع می‌گردند از خارج شدن آنها، پس اراده خداوند ظاهر شد از موردیکه خیال نمی‌کردند، و انداخت در قلوب آنها ترس را که خراب می‌کردند خانه‌های خودشانرا بدستهای خود و بدستهای مؤمنین، پس عبرت بگیرید ای صاحبان بصیرت. - ۲ و اگر نبود که خداوند برای آنها بیرون رفتن از محلّ خودشان را نوشته بود: هر آینه عذاب می‌کرد آنها را در دنیا، و در آخرت بعذاب آتش مبتلا میشدند. - ۳ این معنی از آنجهت بود که آنها با خداوند و با رسول او مقابله کرده و سخت گرفتند، و کسیکه با خداوند مقابله کند: او عقاب کننده سختی است. - ۴.

نتیجه:

تسبیح: بمعنی تنزیه است، و خداوند متعال منزّه از هرگونه ضعف و محدودیت است، و او بذاته علم کامل و قدرت تمام و اراده صددرصد قوی داشته، و هرگز احتیاجی و ضعفی در جهتی ندارد که محتاج بتقویت و دستگیری و یاری کردن باشد. و همینطوریکه احتیاج به یاری ندارد: در دفع کردن مخالفتها نیز احتیاجی بکمک دیگری ندارد، و اگر تمام جهانیان با او دشمنی کنند: کمترین گردی بمقام کبریاء و عظمت او نمی‌نشیند.

ما قطعتم من لينة أو تركتموها قاطعةً على أصولها فبإذن الله و ليخزي الفاسقين. - ۵ و ما أفاء الله على رسوله منهم فما أوجفتهم عليه من خيلٍ و لا

رِکَابٍ وَلَکِنَّ اللَّهَ یُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَی مَنْ یَشَاءُ وَ اللَّهُ عَلَی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ . - ۶ ما أَفَاءَ اللَّهُ عَلَی رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَیِّ فِی اللَّهِ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِی الْقُرْبَىٰ وَ الْیَتَامَىٰ وَ الْمَسَاكِینِ وَ ابْنِ السَّبِیلِ کَمَا لَا یَكُونُ دَوْلَةٌ بَیْنَ الْأَغْنِیَاءِ مِنْكُمْ وَ مَا آتَیْكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَ مَا نَهَیْكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِیدُ الْعِقَابِ . - ۷ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِینَ الَّذِینَ أَخْرَجُوا مِنْ دِیَارِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ یَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانًا وَ یَنْصُرُونَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ . - ۸ .

لِیْنَة : شاخه‌های نرم .

قَاطِعَة : بریده بر اصولش .

إِخْزَاءٌ : اذلال ، خوار کردن .

أَفَاءٌ : ارجاع ، برگردانیدن .

أَوْجَفْتُمْ : سیر دادن .

خَیْلٌ : اسب ، فارس .

رِکَابٌ : سوار بر اسب ، جمع آن رُكَبٌ است .

دَوْلَةٌ : اموال دست به دست شده در میان ثروتمندان .

رِضْوَانٌ : خوشی ، شادی .

دِیَارٌ : جمع دار بمعنی مسکن و خانه .

می‌فرماید : آنچه قطع کردید از شاخه‌های نرم ، و یا رها کردید بر روی درخت آزاد شده : پس با اذن و موافقت خداوند بود ، و برای این بود که خوار سازد أهل فسق را . - ۵ و آنچه برگشت داد خداوند از آنها بر رسول خود ، و حمله نکردید بآنها بوسیله تجهیزات و وسائل حرکت و مرکب ، ولكن خداوند مسلط میکند رسولانش را بر هر کسی که بخواهد ، و خدا قادر است بر هر چیزی . - ۶ و آنچه برگشت داد

خداوند بر رسولش از اهل آبادیهای کوچک : پس برای خدا و برای رسول او و برای نزدیکان و اقربای او ، و برای ایتام و مساکین و افراد مسافر درمانده ، تا نباشد اموال دست بدست شده در میان ثروتمندان از شما ، پس آنچه رسول خدا از جانب خداوند میآورد بپذیرید ، و آنچه را که نهی میکند قبول کنید ، و تقوی داشته باشید که خداوند شدید است عقاب و مجازات او . - ۷ برای فقراء و هجرت کنندگانی که بیرون رفته‌اند از خانه‌ها و از اموال خودشان ، که درخواست میکنند فضل پروردگار و رضایت او را ، و یاری میکنند خداوند و رسول او را ، و آنها راستگویانند . - ۸ .

نتیجه :

اموال دست بدست : البته خداوند متعال اموال را بخاطر استفاده و استراحت بندگان خودش بوجود میآورد ، و اگر نه : نتیجه و فائده‌ای از وجود اموال و املاک مضبوطه دیده نخواهد شد ، و بلکه ضبط آنها بضرر مؤمنین و فقراء خواهد بود .

و الَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَ لَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَ لَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَ مَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ . - ۹ و الَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَ لَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ . - ۱۰ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِأَخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَ لَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَ إِن قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَ اللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ . - ۱۱ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَ لَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَ لَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُؤَلَّنَّ الْأُدْبَارَ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ . - ۱۲ .

تَبَوَّءُو : اقامت کرده‌اند در محلّ و در ایمان از قبل .
 يُؤْثِرُونَ : اختیار میکنند ، مقدّم میدارند .
 خَصَاصَةً : فقر ، احتیاج .
 يوقّ : نگهداری شد .
 شُحّ : البخل ، الحرص .
 غِلٌّ : حقد ، خیانه ، غشّ .
 لِيُوَلِّنَّ : هر آینه پشت میکنند .
 الأُدبار : جمع دُبُر بمعنی پشت .

می‌فرماید : و آنانکه جا گرفته‌اند در خانه و محیط ایمان ، پیش از آنان ، دوست میدارند کسی را که مهاجرت کند بسوی آنان ، و نمی‌یابند در سینه هایشان نیازی بآنچه داده شده‌اند ، و اختیار میکنند بر نفوس خودشان ، اگرچه باشد برای خود آنان فقر و احتیاجی ، و کسیکه نگهداشته شود از جهت حرص و رغبت نفس : او از رستگاران باشد . - ۹ و آنانکه آمدند پس از آنها میگویند خدایا بیامرزم ما را و برادران ما را که سبقت گرفته‌اند بایمان ، و قرار مده در قلوب ما غشّ و خیانتی به آنانکه ایمان آورده‌اند ، پروردگار ما ! بتحقیق تو آمرزنده و مهربان هستی ! - ۱۰ آیا ندیدی آنانکه منافقند ، گویند به برادرانشان کسانی که کافر شده‌اند از اهل کتاب که هرگاه که شما خارج شوید برای جنگ ما نیز با شما بیرون میرویم ، و هرگز ما از کسی در میان شما اطاعت نمی‌کنیم ، و اگر مورد جنگ واقع شوید ما نیز همراه شما کارزار می‌کنیم و هر آینه همیشه یاری می‌کنیم شما را ، و خداوند شهادت میدهد که آنها دروغ میگویند اگر خارج کرده شوند ، هرگز با ایشان خارج نمیشوند ، و هر آینه اگر مورد جنگ واقع شوند یاری نمی‌کنند آنها را ، و هر آینه اگر یاری کردند آنها را : هر آینه پشت میکنند به کارزار ، و سپس یاری کرده نخواهند شد . - ۱۱ - ۱۲ .

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهَبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ . - ۱۳ لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ . - ۱۴ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ . - ۱۶ فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ . - ۱۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَتَنظَرُوا نَفْسَ مَا قَدَّمْتُمْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ . - ۱۸ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ . - ۱۹ .

رَهَبَةٌ : خوف شدید .

مُحَصَّنَةٌ : حفظ شده ، مانع شده .

جُدُرٌ : جمع جدار بمعنی دیوار است .

شَتَّى : پراکنده ، متفرق .

وَبَالَ : سنگینی ، شدت .

إِنْسَاءً : فراموشی دادن .

نتیجه :

أَنْفُسَهُمْ : این معنی بزرگترین عقوبتی است که برای انسان پیش آمد میکند که در اثر اعمال سوء و هوسرانیهای نفسانی از خود و از اعمال خود و حتی از سعادت و خوشی خود نیز غفلت کرده و پیوسته برای گرفتاری و انحراف خود فعالیت کرده و قدم بردارد .

می‌فرماید: هر آینه شما شدیدتر هستید از جهت ترسیدن مردم، از خداوند، بخاطر آنکه آنها افرادی هستند که نمی‌فهمند. - ۱۳ آنها جنگ نمیکنند با شما بصورت جمعی مگر در آبادیهای کوچک محفوظ که محدود باشد، و یا از پشت دیوارها، و شدتشان در میان خودشان زیاد است، تصوّر میکنی آنها را جمع شده، ولی قلوبشان متفرّق است بخاطر آنکه آنها نمی‌فهمند. - ۱۴ مانند افرادی که در زمان گذشته نزدیک چشیدند سنگینی اعمالشان را و برای آنها باشد عذاب دردناک. - ۱۵ چون شیطان که گوید بانسان کافر باش! و زمانیکه کفر ورزید میگوید که من دور هستم از تو، و من میترسم از خداوندیکه پروردگار جهانیانست. - ۱۶ پس باشد عاقبت زندگی آندو (شیطان - انسان) آتش جهنّم که همیشگی باشند در آن، و این جزای ستمکارانست. - ۱۷ ای کسانی که ایمان آوردند، نظر کند هر نفسی بآنچه مقدّم داشته است برای آینده خود، و تقوی داشته باشید که خداوند آگاهست از آنچه عمل میکنید. - ۱۸ و نباشید مانند آنهایکه فراموش کرده‌اند خدا را، پس خداوند به فراموشی برده است نفوس خودشانرا و آنان از فاسقین هستند. - ۱۹.

نتیجه:

شیطان که گوید: مراد شیطان انس است که افراد انس را فریب داده و از راه حقّ الهی منحرف میکند، و شطن بمعنی دوری و بُعد از خدا است، و شیطان انس است که افراد را منحرف و متزلزل می‌سازد.

لا یستوی أصحاب النار و أصحاب الجنّة أصحاب الجنّة هم الفائزون. - ۲۰
 لو أنزلنا هذا القرآن علی جبل لرأیته خاشعاً متصدّعاً من خشية الله و تلک
 الأمثال نصرّبها للناس لعلّهم يتفکرون. - ۲۱ هو الله الذی لا إله الا هو عالم

الغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ . - ۲۲ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ
الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيِّمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا
يُشْرِكُونَ . - ۲۳ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمَصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا
فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ . - ۲۴ .

فائزون : مظفر و ناجی .

متصدع : انشقاق ، جدا شدن .

شهادة : حاضر ، مقابل غیب .

القدوس : پاکیزه از هرگونه ضعف و نقص .

السلام : سالم از هرگونه عیب و مرض .

المهيمن : أمن دهنده ، شاهد و قائم بر مخلوق .

الجبّار : اصلاح کننده و برطرف کننده انكسار .

البارئ : آفریننده مطلق موجودات .

المصوّر : کسیکه برای موجودات صوری قرار داده است .

الاسماء : نامها .

نتیجه :

نامهای الهی کاشف از صفات و مقامات او میکند ، و مثل نامهای مخلوق نیست
که برای انتخاب و خوش آیند مردم اطلاق بشود .

می فرماید : برابر نمیشود أصحاب آتش و أصحاب بهشت ، و أصحاب بهشت آنها
مظفر و در نجات هستند . - ۲۰ و هرگاه نازل کنیم این قرآنرا بر یک کوهی هر آینه
می بینی آن کوهرا که خشوع کرده و شکاف خورده است ، از عظمت و ترس

خداوند ، و این مثلها را میزنیم برای مردم که شاید آنها فکر کنند . - ۲۱ او خدائست که معبودی نیست مگر او که محیط است به عوالم غیب و عوالم حضور ، و او رحم کننده و مهربانست . - ۲۲ او معبودیست که معبودی نیست مگر او مالک همه موجودات ، و پاکیزه از جمیع نواقص و سالم از هرگونه ضعف و گرفتاریست ، او امن دهنده و شاهد و مسلط بر همه مخلوق ، و صاحب عزت و قدرتست ، و او اصلاح کننده هرگونه شکست و بزرگواری مطلق بوده و مقام او بلندتر از هر مفهومی است که آنرا شریک در الوهیت او میدانند . - ۲۳ و او خدائست که آفریننده و ایجاد کننده و صورت دهنده به همه موجودات ، و برای او باشد نامهای زیبا ، و تسبیح میکند او را آنچه در آسمانها و زمین است ، و او صاحب عزت و حکمت است . - ۲۴ .

نتیجه :

برای تفسیر و شرح آسمای حسنی کتابهای مفصلی نوشته شده است ، و از جمله آنها شرح آسمای حسنی از مرحوم علامه سبزواری است ، و ما مختصری در این آسماء در تفسیر سوره حشر (۳۲ مجلس) توضیحی داده‌ایم که اگر نسخه آن در دسترس باشد رجوع شود .

سوره ممتحنه

سوره - ۶۰ عدد آیات ۱۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَ
 قَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ
 إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا
 أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ . - ۱ إِنْ
 يَتَّقُوكُمْ يُكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتَهُم بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ
 تَكْفُرُونَ . - ۲ .

أولياء : مقابل أعداء است ، یعنی دوستان .

إلقاء : افکندن .

مودّة : دوستی ، مقابل عداوة .

ابتغاء : طب کردن .

جهاد : کوشش و فعالیت .

تسیرون : إخفاء میکنید .

سواء : مستوی ، وسط ، برابر .

يتقفوا : درک کردن ، دریافتن .

نتیجه :

لا تتخذوا عدوی : اینمعنی یک امر طبیعی است ، رفاقت و پیوستن بدشمن
 انسان : در حقیقت وارد شدن بصفت عداوت و دشمنی است ، و قهراً موجب عداوت

خواهد شد - و عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكُمْ .

می‌فرماید: ای افرادی که ایمان آوردند! نگیرید دشمن من و دشمن خودتانرا دوستان که بیافکنید بآنها رابطه دوستی را، در حالتیکه کافر شده‌اند بآنچه آمده است شما را از حق، و میکوشند که بیرون آورند رسول خدا و شما را از آنچه داده‌ایم ما از حق و آیین آسمانی، در موردیکه خارج شوید برای جهاد کردن در راه خداوند و برای طلب کردن رضایت و خوشنودی من، که پنهان میکنید محبت و دوستی خودتانرا بآنان، و من عالم هستم بآنچه إخفاء و یا آشکار میکنید، و کسیکه اینچنین عمل کند بتحقیق از راه راست منحرف شده است. - ۱ اگر دریابند شما را میباشند دشمنان شما و باز میکنند بشما دستها و زبانهای خودشانرا بأذیت و آزار دادن، و دوست دارند که شماها کافر باشید. - ۲.

نتیجه:

هم عقیده بودن اولین شرط و علامت دوستی و محبت است، چنانکه مخالفت در آراء و افکار و اعتقادات بزرگترین علامت و مقدمه دشمنی باشد. و اولین مقدمه جلب همراهی و دوستی: توافق در افکار و اعتقادات است، چنانکه نخستین علامت اختلاف و دشمنی: اختلاف در عقاید و افکار باشد، زیرا مبدء و ریشه دشمنی همان اختلاف در افکار باشد که موجب اختلاف در اعمال ظاهری خواهد بود.

لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ . - ۳ قد كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَّاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَ

بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ
 لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ
 أَنْبَأْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ . ۴ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَافْرِغْنَا رَبَّنَا عَنْكَ
 أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ . - ۵ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَ
 الْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ . - ۶ .

أرحام : خویشاوندان و أقارب .

فصل : جدا کردن .

أسوة : تبعیت و پیروی .

برءاء : جمع بریئ که بمعنی دوری و دور است .

بدا : ظهور و روشن شدن .

بغضاء : دشمنی .

أنبأنا : برگشتن ، رجوع کردن .

فتنة : ابتلاء .

يتول : تمایل و دوستی ، و اعراض و مخالفت .

الحميد : پسندیده .

نتیجه :

لَنْ تَنْفَعَكُمْ : در آنجا هر کسی در فکر نجات خود است ، مخصوصاً که پیش از
 رسیدگی بحسابها باشد ، کسی را نیروی دستگیری و یاری دیگران نباشد .

می فرماید : هرگز سود نمیدهد شما را أرحام و أقربای شما و نه فرزندان شما و
 در روز قیامت ، جدایی و فاصله میاندازد در میان شما و خداوند آنچه عمل میکنید

بینا است . - ۳ بتحقیق بود برای شما پیروی نیکویی از ابراهیم و افرادی که با او بودند ، زمانیکه گفتند بآنان که ما دوری میکنیم از شما و از آنچه میپیرستید از غیر خداوند ، و کافر شدیم به برنامه شما ، و آشکار شد در میان ما و شما عداوت و دشمنی همیشگی ، تا وقتیکه ایمان بیاورید به خدای یگانه ، مگر قول ابراهیم برای پدرش که گفت : هر آینه استغفار میکنم برای تو ، و مالک نمیشوم برای تو از جانب خداوند چیزیرا ، پروردگارا بر تو توکل کردیم و بسوی تو توبه کردیم ، و بسوی توست برگشتن . - ۴ خداوندا قرار مده مرا وسیله ابتلاء برای کافرین ، و بیامرز مرا که تو عزیز و حکیمی . - ۵ بتحقیق بود برای شما پیروی نیکویی از آنکه امید بخدا و بروز آخرت داشت ، و کسیکه روی برگرداند : خداوند بی نیاز و پسندیده باشد . - ۶ .

نتیجه :

أرحام : أقریبای انسان و أولاد او در آنروز مانند أفراد ورشکسته باشند که هیچگونه قدرت و توانی برای توسعه زندگی خود ، و یا دستگیری از نیازمندان دیگر ندارند ، و در این دنیا باید برای آخرت ، وسائل زندگی فراهم کرد . و آن عبارت از أعمال صالح و دستگیری از نیازمندان باشد .

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوَدَّةً وَ اللَّهُ قَدِيرٌ وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ . - ۷ لَا يَنْهِيكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَ لَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَ تُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ . - ۸ إِنَّمَا يَنْهِيكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَ أَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَ ظَاهَرُوا عَلَى إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَ مَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ . - ۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مَهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ أَلَلَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَان عِلْمَتَهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَ لَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ

و آتوهم ما أنفقوا و لا جناحَ عليكم أن تنكحوهنَّ إذا آتيتموهنَّ
أجورهنَّ . - ۱۰ .

عادیتیم : دشمن داشتید .

أَن تَبْرُوهُمْ : احسان کنید بآنها .

تُقْسِطُوا : اِعْمَال و اظهار عدالت کردن .

ظَاهِرُوا : تظاهر و آشکار کردن .

تَوَلَّوْا : دوست بدارید .

امْتَحِنُوا : آزمایش کنید ، بررسی کنید .

تَنكِحُوا : تزویج کردن و زناشویی کردن .

إِمْسَاك : نگهداری و مانع شدن .

نتیجه :

می‌فرماید : نگهداری نکنید بخاطر در نظر گرفتن محفوظ شدن ظواهر
عصمت‌های زنهای کافره ، و یا تقید بقیود دیگر که متداول است برای حفظ ظواهر
عفت زن‌ها .

امید است که خداوند قرار بدهد در میان شما و آنها یکه دشمن گرفتید از
ایشان ، دوستی را و خداوند قادر است ، و خدا بخشنده و مهربانست . - ۷ نهی
نمی‌کند شما را خداوند از یاری و دستگیری کردن از افرادی که با شما ننگیده‌اند در
جهات دینی ، و بیرون نکرده‌اند شما را از خانه‌های شما ، اینکه احسان و نیکویی
کنید ، و اجرای عدالت کنید درباره آنها ، و بتحقیق خداوند دوست میدارد افرادی را
که اجرای عدالت میکنند . - ۸ و اینست که نهی میکند خداوند از دستگیری کردن از

افرادیکه با شما جنگیدند در دین ، و بیرون کرده‌اند شما را از خانه‌های خودتان ، و تظاهر کردند بر بیرون کردن شما برای اینکه مباشرت کرده و دوست داشته باشید آنها را ، و کسی که دوست میدارد آنها را پس آنان همان ستمکارانند . - ۹ ای کسانیکه ایمان آوردید زمانیکه آمدند بسوی شما زندهای با ایمانی که هجرت کرده‌اند : آزمایش کنید آنها را اگر دیدید آنها را که ایمان آورده‌اند ، و خداوند عالم است بایمان آنها پس اگر با ایمان بودند ، هرگز برگشت ندهید بجاهای خودشان ، که آنها برای کفار حلال نباشند ، و کفار هم برای آنها حلال نیستند ، و بدهید بآنها آنچه خرج کرده‌اند . و مانعی ندارد که از آنها تزویج کنید زمانیکه دادید مهریه‌های آنها را . - ۱۰ .

نتیجه :

می‌فرماید : دوستی و دشمنی از توافق روحی و فکری و عقیدتی حاصل میشود ، و این توافق در مرتبه اول در جهات توحید و صفات او صورت میگیرد ، و سپس در مقام نبوت و ولایت باشد .

و لا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ و اسئَلُوا ما أَنْفَقْتُمْ و لَيْسَ لَوا ما أَنْفَقُوا ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ و اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ . - ۱۰ و إِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ ما أَنْفَقُوا و اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ . - ۱۱ يا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذا جاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبايِعْنَكَ عَلَي أَنْ لا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئاً و لا يَسْرِقْنَ و لا يَزْنِينَ و لا يَقْتُلْنَ أَوْلادَهُنَّ و لا يَأْتِينَ بِبُهْتانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ و أَرْجُلِهِنَّ و لا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبايِعْنَهُنَّ و اسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ . - ۱۲ يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَتَوَلَّوا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَسُؤُوا مِنَ الْآخِرَةِ كما يَسُؤُ الْكُفَّارُ مِنَ أَصْحابِ الْقُبُورِ . - ۱۳ .

- عَصَم : جمع عصمت بمعنی محفوظ بودن .
 کَوَافِر : جمع کافره ، شخصیکه معتقد به دینِ اِلَهِی نیست .
 بُهْتَان : نسبت جریانیکه خلاف است بر شخصی دادن .
 یَفْتَرِیْنَه : ساختن و بدروغ باو بستن .
 لَا تَتَوَلَّوْا : دوست ندارید .
 یَسَّ : ناامید گشته است .

نتیجه :

کَفَّار : معتقد بعالم آخرت نیستند ، و میگویند که انسان وقتی از این دنیا رفت ، با موت او فوت همه آثار او از نیک و بد شده و از میان می‌رود ، ولی ما معتقدیم که آنجا عالم جزاء و رسیدن به نتیجه اعمال است ، و هم توسل بآنها و درخواست حوائج از آنها صددرصد نتیجه بخش باشد .

می‌فرماید : و نگهداری و مانع نشوید از برنامه‌های زنهای کافرات ، بخاطر اینکه آنها محفوظ و در عصمت باشند ، و بخواهید از آنها آنچه را که درباره آنها خرج کرده‌اید ، آنها نیز میتوانند از شما مخارج آمدن آنها را بگیرند ، و این حکم اِلَهِی است که حکم میکند در میان شماها ، و خداوند عالم و صاحب حکمت است . - ۱۰ و اگر فوت شود چیزی از زنهای شما نزد کَفَّار ، و بخواهید جبران کنید آنها را ، پس بیائید نزد آنها بیکه از کَفَّار منافع و چیزهایی از دست داده‌اند ، و با آنها مقابله کرده و حساب کنید . - ۱۱ ای رسول گرامی زمانیکه آمدند نزد شما افرادی از زنهای با ایمان که بیعت کنند شما را که تا شرک قرار ندهند ، و سرقت نکنند ، و زنا نکنند ، و فرزندان خودشانرا بقتل نرسانند ، و هرگز افتراء و بهتان نگویند در پیشروی خود و در میان پاهای خود ، و معصیتی را مرتکب نگردند در موارد

شناخته شده ، پس بیعت بگیر از آنها و طلب آمرزش کن از خداوند برای آنها که او آمرزنده و مهربانست . - ۱۲ ای کسانی که ایمان آوردید دوست ندارید قومیرا که غضب کرده است خداوند بآنها ، بتحقیق آنها مأیوس شده‌اند از أصحاب قبور و مردگان آنچنانکه کفار از عالم آخرت مأیوس هستند . - ۱۳ .

نتیجه :

عالم آخرت : همان زندگی أصحاب قبور است که کفار برای آن اثری که مشاهده کنند نمی‌بینند ، و گویند که المرء اذا مات فات - مرد با مردن تمام آثار آن محو میشود .

سوره صف

سوره - ۶۱ عدد آیات ۱۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ . - ۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ . - ۲ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ . - ۳ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوعٌ . - ۴ وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تُوذَوْنَ وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنَّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ . - ۵ وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ . - ۶ .

مَقْتٌ : بُغْضٌ شَدِيدٌ اسْت .

مَرْصُوعٌ : ضَمِيمَةٌ شَدِيدَةٌ وَجَسْبِيدَةٌ اسْت بِهِمْدِيغَر .

زَاغُوا : مِيلٌ وَتَمَايَلٌ .

إِزَاغَهُ : مِيلٌ دَادَنٌ وَمَنْحَرَفٌ كَرْدَنٌ .

سِحْرٌ : اظْهَارٌ بَاطِلٌ بِصُورَتِ حَقِّ اسْت .

تَوْرَةٌ : كِتَابٌ مَقْدَسٌ حَضَرَتْ مُوسَى (ع) .

مُبِينٌ : أَشْكَارٌ كُنْنَدَةٌ .

می فرماید : تنزیه کرد خداوند را و برای خداوند آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است ، و او صاحب عزّت و حکمت است . - ۱ ای کسانی که ایمان آوردید برای

چه می‌گویید آنچه را که عمل نمی‌کنید . - ۲ بغض شدیدیت آنچه بگویید و عمل نکنید در پیشگاه پروردگار . - ۳ بتحقیق خداوند دوست میدارد که مقاتله کنید در راه خداوند ، در صفوف بهم پیوسته مانند ساختمانیکه بهم پیوسته و محکم است . - ۴ زمانیکه گفت موسی به قوم خود : شما میدانید که من فرستاده خداوندم از جانب خداوند ، و برای چه بمن اذیت کرده و آزار میرسانید ، و زمانیکه منحرف شدند ، خداوند منحرف کرد آنها را ، و خداوند هدایت نمیکند قوم فاسقین را . - ۵ و زمانیکه گفت عیسی بن مریم که ای بنی اسرائیل بتحقیق من فرستاده خداوندم بسوی شما و تصدیق کننده هستم کتاب آسمانی تورات را که پیش از من نازل شده است ، و بشارت به آمدن رسولی از جانب خداوند میدهم که نام او احمد باشد ، و پس از من مبعوث خواهد شد ، و چون او آمد با دلائل و آیات ، گفتند که او ساحر آشکاریست . - ۶ .

نتیجه :

فاسقین : فسق خارج شدنست از راه حق و صحیح ، و کسیکه از راه حق و صحیح با اختیار منحرف گشته ، قابل هدایت نبوده ، و زمینه برای دستگیری او نیست ، و باید که افراد فاسق متوجه باشند که طوری نکنند تا از محیط لطف و رحمت او خارج شوند .

و مَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَ هُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ . - ۷ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ . - ۸ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَ دِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ . - ۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ . - ۱۰ تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ تُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَ

أَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ . - ۱۱ .

افتراء : بافتن ، دروغ گفتن .

إِطْفَاءً : خاموش کردن .

الدِّينِ كُلِّهِ : به برنامه‌های دینی و آسمانی همگی .

الدِّينِ الْحَقِّ : برنامه الهی که واقعیت دار است .

نتیجه :

دین حق : دین آن برنامه ایست که انسان در زندگی دنیوی و یا اخروی خود انتخاب میکند ، و آن اگر الهی و از جانب خداوند باشد : آخرین سعادت و خوشبختی انسان را تأمین کرده ، و از هر جهت موجب خوشی و آرامش و موفقیت را فراهم خواهد کرد . و در غیر آن بهر صورت و شکلی باشد : نتواند سعادت و خیر زندگی مادی و معنوی را تأمین کرده و فکر انسانرا از هر جهت آسوده خاطر سازد .

يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ . - ۱۲ و أُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ الْمُؤْمِنِينَ . - ۱۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمْنَتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ . - ۱۴ .

می‌فرماید : کیست که ظالمتر است از کسیکه افتراء بندد خدا را بدروغ ، در حالیکه او خوانده میشود باسلام ، و خداوند هدایت نمیکند قوم ستمکارانرا . - ۷

میخواهند اینکه خاموش کنند نورِ الهی را بدهانهای خودشان ، و خداوند کامل کننده نور خود است اگرچه دیگران نخواهند . - ۸ خداوند است که فرستاده است رسول خود را برای هدایت و دین حق تا بالا آورد آنرا بهمه ادیان ، اگر چه مشرکین نخواهند . - ۹ ای آنانکه ایمان آوردید آیا هدایت کنم شماها را به معامله‌ایکه نجات بخشد شماها را از عذاب دردناک . - ۱۰ ایمان بیاورید بخداوند و رسول او ، و مجاهده کنید در راه او بأموال و أنفس ، و این بهتر است برای شما اگر بدانید . - ۱۱ .

می‌آمزد برای شما گناهان شما را و داخل میکند به بهشتهاییکه از زیر آنها نهرها جاری است و مسکنهای پاک در جنّات عدن ، و این موفقیت بزرگیست . - ۱۲ و نعمتهای دیگریکه دوست میدارید ، و یاری از طرف خداوند و گشایش نزدیک است ، و مژده باد برای مؤمنین . - ۱۳ ای افرادیکه ایمان آوردید ، از یاران خدا باشید ، چنانکه عیسی بن مریم گفت بحواریین : کیست أنصار من در راه خداوند ؟ آنها گفتند که ما یاران خدا هستیم ، پس ایمان آورد جمعی از بنی اسرائیل ، و کافر شدند جمعی دیگر ، پس تقویت کردیم مؤمنین را بر دشمنان آنها ، و برگشتند غلبه پیدا کردند . - ۱۴ .

سوره جمعه

سوره - ۶۲ عدد آیات ۱۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ . ۱ - هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ . ۲ - وَآخِرِينَ
مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ . ۳ - ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ . ۴ - مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ
الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ . ۵ .

يُسَبِّحُ : تنزيه میکند .

الْمَلِكِ : مالک .

الْقُدُّوسِ : صیغه مبالغه از قدس .

الْعَزِيزِ : شخص غالب و حاکم است .

الْحَكِيمِ : کسی که افکار او از حقایق و معارف است .

بَعَثَ : برانگیخته است .

الْأُمِّيِّينَ : جمع اُمّی : کسی که به تربیت مادر بزرگ بشود .

آيَاتِ : جمع آیت : بمعنی علامت و اثر .

أَسْفَارَ : جمع سفر : بمعنی کتاب و نوشته .

می فرماید : تسبیح میکند برای خداوند آنچه در آسمانها و زمین است ، و او

پاکیزه از هر نقص و عیب باشد او پاک و مالک مطلق و غالب و صاحب حکمت است . - ۱ و او است که برانگیخته است از میان افراد اُمّی رسولی را از خود آنها ، تا بخواند برای آنها آیاتِ اِلَهِی را و آنها را تزکیه کرده ، و تعلیم بدهد بآنها کتاب آسمانی و حقایق و معارف را ، اگرچه بودند از پیش از آن در گمراهی آشکار . - ۲ و دیگرانرا که هنوز نبودند و بعد از این بآنها ملحق خواهند شد ، و او با عزّت و حکمت است . - ۳ این فضل پروردگار است و میدهد آنرا بهر کسی که میخواهد ، و خداوند صاحب فضل عظیمی است . - ۴ و مثال آنانکه داده شده‌اند کتاب آسمانی تورات را و آنرا نخواستند حمل کنند . مانند اُلَاعی باشند که کتابهایی را بآن بار کرده‌اند ، و چقدر بد است مثال آن افرادی که تکذیب میکنند آیاتِ اِلَهِی را ، و خداوند هرگز هدایت نمیکند افراد ستمکار را . - ۵ .

نتیجه :

حمل تورات : اگر برداشتن جلد و کاغذ و سنگینی آن باشد : هر حیوان چهار دست و پای بنحو احسن میتواند آنرا حمل کند ، و منظور حمل مطالب و عمل کردن بمحتویات آن کتاب آسمانی است . پس این معنی در هر کتاب آسمانی و قرآن مجید نیز صدق میکند که پیروان آن کتاب مطالب و حقایق آنرا بدل سپرده و عمل کنند ، و حقیقت حفظ آیات نیز همین معنی باشد . نه حفظ کلمات ، چنانکه بعضی از جهّال تصوّر میکنند .

قل يا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ . - ۶ و لا يَتَمَنَّوْنَهْ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ . - ۷ قل إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ . - ۸ يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُوذِيَ

لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ . - ۹ فاذا قُضِيََتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ . - ۱۰ وَاذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكَوْا قَائِمًا قَلَّ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ . - ۱۱ .

هادوا : فعل جعلی من یهود ، و هو اسم مأخوذ من یهود ابن یعقوب .

زعم : بمعنی الظنّ القریب من الشکّ .

تمنّی : آرزو کردن و امید داشتن .

فیئبّی : خبر دادن ، خبر میدهد شما را .

السعی : حرکت با کوشش .

ذروا : ترک کردن ، ترک کنید .

قُضیَ : أداء کردن ، تمام کردن .

انفضاض : جدائی ، دور شدن .

لهو : عمل بیفائده و لغویکه مطابق حکمت نباشد .

لغو : عمل باطل و بیهوده است .

بگو ای افرادی که یهودی هستید ، اگر تصوّر میکنید که شما از دوستان خداوندید از میان مردم دیگر ، پس آرزو کنید مرگ و رفتن از این زندگی دنیوی را اگر از قلب معتقد هستید . - ۶ و هرگز چنین آرزویی نخواهید کرد بخاطر اعمالیکه داشتید ، و خداوند عالم است بستمکاران . - ۷ بگوی که مرگی که فرار میکنید از آن ، خواهد رسید بشما ، و پس از آن برمیگردید بسوی خداوند که عالم بغیب و آشکار است ، و خبر میدهد بشما بآنچه عمل میکردید . - ۸ ای کسانی که ایمان

آوردند ، چون دعوت شدید بسوی نماز جمعه : پس حرکت کنید بسرعت بآنسوی برای ذکر خداوند ، و ترک کنید معاملات را ، و این بهتر است برای شما اگر بدانید . - ۹ و چون بانجام رسید نماز ، پس منتشر شوید در روی زمین و طلب کنید از فضل پروردگار ، و خداوند را زیاد یاد کنید که امید است شما رستگار باشید . - ۱۰ و چون به بینند تجارتي را و یا عمل بیهوده و لهوی را جدا و دور میشوند از شماها بسوی آنها ، و ترک میکنند تو را و بگوی که آنچه نزد خداوند است بهتر است از لهو و از تجارت ، و خداوند بهترین روزی دهنده باشد . - ۱۱ .

نتیجه :

لهو و لغو : لهو چیزیست که مورد میل و خوش آیند بوده ، و در عین حال بیفائده باشد . و در لغو : قید میشود که مطلق بی فائده بودن باشد .
نماز جمعه : در این آیه شریفه تصریح شده است بوجوب و لزوم دعوت و حضور در این نماز ، برای کسانی که شرائط این نماز و اقامه آن موجود است .

سوره منافقون

سوره - ۶۳ عدد آیات ۱۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ . - ۱ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ . - ۲ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ . - ۳ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مُسْنَدَةٌ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ . - ۴ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّوْا رُؤُسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ . - ۵ .

منافق : کسیکه اظهار اسلام میکند و از قلب نباشد .

أیمان : جمع یمین بمعنی سوگند .

جُنَّة : سپر که مانع از تضرر است .

صَدَّ : منع کردن .

خُشْبٌ : جمع خَشْبَه بمعنی چوب خشک است .

مُسْنَدَةٌ : تکیه خورده شده .

يُؤْفَكُونَ : برگشته از راه حق .

لَوَّوْا : می پیچانند .

مستکبرون : بلندطبی کنندگان .

طَبِعَ : مهر زدن .

ترجمه :

زمانیکه آمدند نزد شما منافقین ، گویند ما شهادت میدهیم که تو رسولِ الهی هستی ، و خداوند میدانند که تو رسول از خداوندی ، ولی منافقین دروغگو هستند . - ۱ گرفته‌اند سوگندهای خودشانرا سپری از حوادث ، و باین وسیله مانع می‌شوند از راه خداوند ، و چه بد است آنچه عمل میکنند . - ۲ اینمعنی بخاطر آنستکه آنها ایمان آوردند و سپس کافر شدند ، پس مهر زده شد بر دل‌های آنها ، و نمی‌فهمند . - ۳ و چون به بینی آنها را بشگفت می‌آورد ظواهر آنها ، و وقتیکه حرف میزنند بشگفت می‌آورد ظواهر اجسام آنها ، و گوش میدهی بسخنان آنها ، و گویی که آنها چوبهای خشک زده بدیوارند ، و هر صدائی که می‌شنوند خیال میکنند که صدای دشمن آنها باشد ، پس پرهیز کن از آنها که خداوند آنها را بکشد ، بکجا منصرف می‌شوند . - ۴ و چون گفته شود بآنها که بیائید استغفار کند رسول خدا برای شما : می‌پیچانند سرهای خودشان را ، و می‌بینی آنها را که مانع میشوند ، در صورتیکه اظهار بزرگ منشی میکنند . - ۵ .

نتیجه :

سپری از حوادث : آری منافقین برنامه آنها فقط ظاهرسازی است که باین وسیله قلوب مردم را جلب کرده و آنها را فریب داده ، و از آنها استفاده دنیوی کنند ، و از جمله وسائلیکه بدست دارند : سوگند خوردنست ، و یا ظاهرسازی است که دیگرانرا باین وسیله فریب داده و جلب کنند .

سواء علیهم استغفرتَ لهم أم لم تستغفرْ لهم لن یغفرَ اللهُ لهم إنَّ الله لا یهدی القومَ الفاسقین . - ۶ هم الذین یقولون لا تنفقوا علی من عند رسول الله حتی ینقضوا و لله خزائن السموات و الأرض و لكنَّ المنافقین لا یفقهون . - ۷

يَقُولُونَ لئن رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ . - ۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالِكُمْ وَلَا أَوْلَادِكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ . - ۹ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولُ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقُ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ . - ۱۰ وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ . - ۱۱ .

أَسْتَغْفَرْتُ : آيا استغفار کردی ، اصل آن أَسْتَغْفَرْتُ است .

إِنْفِضَاضٌ : متفرق شدن .

أَذَلٌّ : کسیکه ذلیلتر و خوارتر است .

عِزَّةٌ : مقابل ذلّت ، کسیکه مقتدر و قوی است .

إِلْهَاءٌ : مشغول کردن .

إِصْدَاقٌ : اصل آن تصدّق است بمعنی تصدیق کردن .

نتیجه :

لا يَهْدِي : آری افرادی که از برنامه فسق منصرف نشده ، و مخالفت با حق و حکم الهی را ادامه میدهند ، هرگز مورد عفو پروردگار متعال قرار نخواهند گرفت . و توبه در صورت برگشت از عصیان و معصیت است .

برابر است که استغفار کنی برای آنها و یا نکنی ، خداوند نخواهد بخشید هرگز آنها را ، و خداوند نمی بخشد مردم فاسق را که برنامه فسق دارند . - ۶ اینها کسانی هستند که گویند انفاق نکنید باطرفیان رسول خدا تا متفرق شوند از اطراف او ، و برای خداوند است خزینه های آسمانها و زمین ولی منافقین نمی فهمند . - ۷ و

میگویند که اگر برگشتیم بمدینه هر آینه بیرون میکنیم از جانب مردم عزیز ، افراد خوار و ذلیل را ، در صورتیکه عزت و ذلت با خداوند است ، و عزت و سربلندی همیشه با خدا باشد ، و منافقین نمی فهمند . - ۸ آی کسانیکه ایمان آوردید مشغول نکند شماها را اموال و فرزندانان از یاد خداوند ، و کسیکه چنین باشد آنها از فاسقین خواهند بود . - ۹ و انفاق کنید از آنچه روزی داده ایم شما را ، پیش از آنکه زندگی دنیوی شما با آخر برسد ، تا بگویید که چه میشد که اجل ما را بتأخیر انداخته و مدت کمی مهلت داشته و تصدیق کرده و ایمان میآوریم و می بودیم از افراد نیکوکار . - ۱۰ ولی اجل معین شده هرگز تأخیر نمیشود ، و خداوند آگاه است از آنچه عمل میکنید . - ۱۱ .

نتیجه :

یکی از امور قاطع در عالم خلقت : نظم است ، و هر برنامه ای که توأم تمام و کامل با نظم نباشد : هرگز پایدار و ثابت نخواهد بود ، و نظم است که جلب اطمینان و اعتماد کرده ، و موجب دوام و بقاء و جریان عمل خواهد بود .

سوره تغابن

سوره - ۶۴ عدد آیات ۱۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . - ۱ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ كَافِرٍ وَ مِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ . - ۲ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَ صَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ . - ۳ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَ مَا تُعْلِنُونَ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ . - ۴ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ . - ۵ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَ تَوَلَّوْا وَ اسْتَغْنَى اللَّهُ وَ اللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ . - ۶ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى وَ رَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ . - ۷ .

مُلْكٌ : مالکیت ، چیزیکه مملوک باشد .

تَصْوِيرٌ : صورت دادن ، ساختن صورت .

مَصِيرٌ : برگشتن .

ذَاتِ الصُّدُورِ : صاحب سینهها .

نَبَأٌ : خبر .

وَبَالَ : سنگینی ، عارضه .

بَيِّنَاتٍ : دلائل .

تَوَلَّوْا : پشت کردند .

يُبْعَثُوا : مبعوث شدن .

تُبَّؤُنَّ : خبر داده میشوید .
لَتُبْعَثُنَّ : هر آینه مبعوث خواهید شد .

بنام خداوند بخشاینده مهربان

می فرماید : تسبیح و تنزیه میکند برای خداوند آنچه در آسمانها و در زمین است ، و برای او است ستایش و مالکیت و او بر هر چیزی قادر است . - ۱ و او هست که آفریده است شما را ، و بعضی از شماها مؤمن بوده ، و بعضی کافرند ، و خداوند بآنچه عمل میکنید بینا است . - ۲ خلق کرده است آسمانها و زمین را با برنامه حق ، و صورتسازی شما را انجام داده ، و نیکو کرده است صورتهای شما را و بسوی او باشد برگشتن شما . - ۳ و میداند آنچه را که در آسمانها و زمین است و عالم است بآنچه آشکار میکنید و آنچه را که پنهان میدارید و خداوند عالم بصاحب سینهها و قلوب آنها است . - ۴ آیا نیامده است بشما اخبار افرادی که پیش از تو بودند و کافر شدند ، پس چشیدند سنگینی برنامه هایشانرا ، و برای آنها بود عذاب دردناک . - ۵ و اینمعنی بخاطر آنستکه آنها گفتند که آیا فردی از بشر هدایت میکند ما را پس کافر شدند بآن رسول که با دلائل آمده بود ، و اعراض کردند از او ، و خداوند بی نیاز بوده ، و پسندیده و غنی است . - ۶ و خیال نمودند کافرین اینکه مبعوث نخواهند شد ، بگو بلی مبعوث میشوید و سپس خبر داده میشوید بآنچه عمل کرده اید ، و اینمعنی بر خدا آسان است . - ۷ .

نتیجه :

آری نورِ اِلَهِی ذات او بوده و محیط است بهمه موجودات و زمانها ، و چیزی بیرون از احاطه و وسع او نباشد - وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ .

فَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورَ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ . - ۸ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ ، وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ . - ۹ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبئْسَ الْمَصِيرُ . - ۱۰ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ . - ۱۱ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ . - ۱۲ .

النور : نوریکه منیر است ، و آن قرآن مجید است ، و شریعت او .

یوم جمع : روزیکه همه افراد جمع میشوند برای تصفیه حساب .

یوم تغابن : که هر فردی میخواهد برنده باشد .

تکفیر : پوشانیدن .

فَوْز : موفق شدن ، رسیدن بمقصود .

تَوَلَّيْتُمْ : پشت کردید .

مُصِيبَةٌ : چیزیکه از خارج میرسد .

مَصِيرٌ : برگشتن .

البلاغ : رسیدن ، و رسیدگی کردن .

می فرماید : پس ایمان بیاورید بخدا و برسول او و بنوریکه (قرآن) نازل کردیم آنرا ، و خداوند بآنچه عمل میکنید آگاه است . - ۸ روزیکه جمع میکند شما را برای روز جمع ، و آن روز تغابن است ، یعنی روشن شدن مغبون بودن مردم ، و کسیکه ایمان بیاورد بخدا و اعمال صالح بجا آورد : خداوند می پوشاند از او اعمال بد او را و داخل میکند او را به بهشتهاییکه جاری میشود از زمین آنها نهرها ، و برای همیشه

در آنجا ساکن میشوند ، و این موفقیت بزرگی باشد . - ۹ و کسانی که اعمال ناصالح بجا آورند ، و کافر شده ، و آیاتِ اِلَهِی را تکذیب کردند آنها از أصحاب آتش بوده و همیشه در آن باقی بوده و برگشت بدی خواهند داشت . - ۱۰ و پیش آمدی که برای شما میکند همه باذن و موافقت پروردگار باشد ، و کسیکه ایمان پیدا کرد بخداوند البته هدایت میکند خداوند قلب او را و خدا بهر امری عالم است . - ۱۱ اطاعت کنید خداوند و رسول او را و اگر پشت کردید باو ، رسول اکرم (ص) بوظیفه خود عمل کرده ، و در ابلاغ و بیان احکام کوتاهی نخواهد کرد . - ۱۲ .

نتیجه :

باید توجه شود که رسول خدا و همچنین کتاب آسمانی او هر کدام برای هدایت و نشان دادن راه صلاح و خیر مردم است ، چنانکه میفرماید : *يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ .*

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ . - ۱۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعَفَوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ . - ۱۴ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ . - ۱۵ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يوقْ شَحْحَ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ . - ۱۶ إِنْ تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُمْضِعْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ . - ۱۷ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ . - ۱۸ .

توکل : واگذار کردن ، وکیل گرفتن .

صفح : گذشت ، صرف نظر کردن .

فِتْنَة : ابتلاء .

یوق : حفظ شود ، نگهداری شود .

شُحّ : بخل ، تمایل نفس .

تُقْرَضُوا : قرض بدهید ، انفاق کنید .

یضَاعِفْهُ : زیاد میکند او را . چند برابر میکند .

شُكُور : شکر کننده ، سپاس گوینده .

حَلِيم : بردبار و متحمل .

عزیز : صاحب عزّت و قدرت .

می فرماید : خداوندیکه معبودی نیست مگر او ، و بر خداوند توکل کند افراد مؤمن توکل کننده . - ۱۳ آی افرادی که ایمان آوردید بتحقیق از همسرها و از اولاد شما هستند که دشمن باشند با شما ، پس پرهیز و خودداری کنید از آنها ، و اگر عفو و چشم پوشی و اغماض کنید ، بتحقیق خدا آمرزنده و مهربانست . - ۱۴ بتحقیق اموال و اولاد شما فتنه و گرفتار کننده است ، و نزد خداوند اجر عظیمی باشد . - ۱۵ پس تقوی پیدا کنید در مقابل خداوند تا میتوانید ، و بشنوید از او و اطاعت کنید ، و انفاق کنید در راه خداوند که خیر است برای شما ، و کسیکه حفظ شد تمایل نفس او : آنها رستگارند . - ۱۶ و اگر قرض بدهید بخداوند قرض نیکو : اضافه میکند آنرا برای شما و میآمرزد شما را ، و خداوند سپاسگزار و حلیم و مهربانست . - ۱۷ عالم بغیب و حضور است ، و با عزّت و حکمت است . - ۱۸ .

نتیجه :

قرض نیکو : اینست که نظرش تنها خداوند بوده و بقصد خالص این عمل را انجام بدهد ، نه بقصد خودنمایی و برای اسم و رسم و شهرت ، و در این صورتست

که خداوند بمضاعف و بچند برابر آن أجر و جزاء خواهد داد .
و البتّه مضاعف بودن أجر و چند برابر شدن آن بمقدار شدّت و کمال نیت و قصد
و خلوص باشد ، و هرچه این عمل بجا و مفیدتر باشد : أجر و جزای آنها مضاعفتر
خواهد بود ، و اللّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ .

سوره طلاق

سوره - ۶۵ عدد آیات ۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ
 رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مَبِينَةٍ وَ
 تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ
 بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا . - ۱ فَاذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ
 بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُوَعِّظُ بِهِ مَنْ كَانَ
 يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا . - ۲ .

- طَلَّقْتُمْ : طلاق دادید .
- عِدَّتِهِنَّ : بشماره طلاق آنها .
- احصاء : شماره کردن .
- فاحِشَةٍ : عمل زشت .
- مَبِينَةٍ : آشکار کننده .
- أَجَلَهُنَّ : مدت طلاق آنها .
- إِمْسَاكٍ : نگهداری کردن .
- اتَّقَاءَ : تقوی داشتن .

می فرماید: ای رسول من زمانیکه طلاق دادید زنهارا ، پس طلاق بدهید آنها را با قید شماره ایام طلاق ، و بشمارید آن ایام را ، و تقوی داشته باشید در مقابل پروردگارتان ، و خارج نکنید آنها را از خانه هایشان ، و خارج نشوند مگر آنکه

مرتکب شوند بعمل زشت آشکار ، و این حدودِ اِلهی است ، و اگر کسی از حدودِ اِلهی خارج گردد : بخود ظلم کرده است ، نمیدانی و شاید خداوند پس از این جریان موضوعی را پیش آورد . - ۱ پس زمانیکه رسیدند به سر وقت طلاق ، پس نگه بدارید آنها را با برنامه معروف و شناخته شده ، و یا جدا بشوید از آنها با برنامه معروف ، و شاهد بگیرید دو تا شاهد عادل از خودتان و برپا بدارند شهادت را بقصد خالص خداوند ، و اینطور پند داده و سفارش میکند شما را خداوند ، و کسیکه در مقابل برنامه‌های اِلهی تقوی داشته باشد قرار میدهد برای او بیرون رفتن از هرگونه گرفتاریها را . - ۲ .

نتیجه :

از گرفتاریهای سخت زندگی : مبتلا شدن بهمسر نامناسب است ، از طرف مرد باشد و یا زن ، و بهترین راه خلاصی و رفع این ابتلاء : توجّه بخداوند و فکر برطرف کردن آن باشد با برنامه حفظ عدالت و جدا شدن و طلاق واقع شدن بصورت خیرخواهی و حقیقت‌طلبی و توجّه بخداوند متعال .
و لازم است که رعایت شرائط دینی و اِلهی ، پیش از طلاق و پس از طلاق ، حفظ شده و ظلمی از هیچ یک از طرفین واقع نشود .

و يَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا . - ۳ وَ اللَّائِي يَنْسَنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ ، وَ اللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ وَ أُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَ مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا . - ۴ ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَ مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَ يُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا . - ۵ أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَ لَا تَضَارُّوهُنَّ لِنُضَيْقِوهُنَّ عَلَيْهِنَّ وَ إِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمَلٌ

فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ اجْوَرَهُنَّ وَتَمْرُوا
بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَاَسَرْتُمْ فَسْتَضِعْ لَهُ أُخْرَىٰ . ۶ .

احتساب : بحساب آوردن .

حَسْبٌ : کافی بودن .

الْأُتَىٰ : زنهاییکه .

مَحِيضٌ : حائض شدن .

ارْتِيَابٌ : أخذ ريبه .

وُجِدٌ : پیدا کردن وُسع .

اتِّمَارٌ : أخذ و انتخاب أمر .

تَعَاَسَرٌ : با همدیگر بعسرت و سختی افتادن .

سُتْرٌ ضِعٌ : شیر خواهد داد بآن بچه زن دیگری غیر از مادرش .

و روزی میدهد او را از راههاییکه حساب و خیال نمیکرد ، و کسیکه توکل و
واگذار کند بخداوند : او برای امور او کافی خواهد بود ، و خداوند امور او را بحدّ لازم
رسیدگی خواهد کرد ، و خداوند برای همه امور حدّ و مقدار معین مقدر فرموده
است . - ۳ و زنهائیکه مأیوس میشوند از حالت حیض ، در صورتیکه مردّد شدید ،
ایّام عادت را سه ماه قرار بدهید . و زنهائیکه عادت بحیض نمیشوند ، و یا بچه دار
شده‌اند : ایّام عادت آنها تا روزیست که وضع حمل کنند . و کسیکه تقوی داشته
باشد : قرار میدهد امور او را بسهولت . - ۴ این جریان امور الهی است که برای شما
اعلام کرده است ، و کسیکه تقوی داشته باشد : می‌پوشاند برای او بدیهای او را ، و
أجرش را افزون میکند . - ۵ و سکنی بدهید آنها را از جاهاییکه در اختیار داشته و
تمکّن دارید ، و آنها را در زحمت و ضرر قرار ندهید که زندگی آنها را در مضیقه قرار

بدهید ، و اگر صاحب حمل و حامله باشند : پس انفاق کنید آنها را تا وقتی که وضع حمل کنند ، و اگر شیر بدهند به بچه شما را پس اجر و مزد آنها را بدهید ، و در میان خودتان با برنامه عدالت و معروف رفتار کنید ، و اگر توافق نکردید مرضعه دیگری پیدا کنید . - ۶ .

نتیجه :

خداوند میفرماید : و مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا . - طلاق - ۳ در همین آیه شریفه بصراحت میفرماید که : اگر کسی امور مشکل خود را بخداوند متعال واگذارد ، خدا جریان کار او را بحدّ لازم و کافی اداره کرده و ضعف او را برطرف خواهد کرد .

لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَ مَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا . - ۷ و كَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسِبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَ عَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نَكْرًا . - ۸ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَ كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا . - ۹ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا . - ۱۰ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ .

يُنْفِقُ : انفاق میکند .

ذُو سَعَةٍ : صاحب وسعت مالی .

قُدِرَ : تنگ شد ، گرفته شد .

عُسْرٍ : سختی ضدّ یسر است .

كَأَيِّن : چقدر ، چه زیاد .

عَتَّت : طغیان کرد .
 نُكِر : نشناخته و سخت .
 وَبَالَ : سختی .
 مِیِّنَات : آشکار کننده ها .
 أُولَى الْأَلْبَاب : صاحبان عقلها .

انفاق کند صاحب وسعت از وُسع و توان خود ، و کسیکه از لحاظ رزق در مضیقه واقع گردید : پس انفاق کند از آنچه خداوند او را داده است ، و تکلیف نمیکند خداوند مگر بآن مقداریکه داده است ، و خداوند قرار میدهد پس از سختی آسانیرا . - ۷ و چقدر از آبادیها که تجاوز کردند از دستور و حکم پروردگار و از دستور رسول اکرم ، پس حساب کردیم با آنها حساب شدید ، و عذاب کردیم آنها را عذاب بی سابقه . - ۸ پس چشیدند آثار سخت اعمال خودشانرا ، و بود عاقبت زندگی آنها بخسارت و زندگی دشوار . - ۹ و خداوند آماده کرده است برای آنها عذاب شدید ، پس تقوی داشته باشید ای صاحبان عقل که خداوند نازل کرده است برای شما ذِکْری . - ۱۰ و رسولی که بخواند برای شما آیاتِ اِلَهِی را که روش کننده حقائق است ، تا خارج کند شما را که ایمان آورده و اعمال صالح دارید از هرگونه گرفتاری و ظلمات . - ۱۱ .

نتیجه :

برای شما ذِکْری : منظور قرآن مجید است که از جانب خداوند نازل شده است ، و محتوی تمام معارف اِلَهِی و حقایق ربّانی باشد ، و برای هر فرد متدیّن و معتقد بدین اسلام لازم و واجب است که برای همیشه آنرا توجّه داشته ، و هر روز حدّ اقلّ یک صفحه از آنرا با ترجمه و با تعقل و تدبّر در معانی آن بخواند ، آری هر فرد

متدین باید در هر روز مقداری از قرآن مجید را با تدبّر و تحقیق و تطبیق بخود مطالعه و بررسی کند .

لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا . - ۱۱ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا . - ۱۲ .

ظُلُمَاتٍ : تاریکیها که مادی باشد و یا معنوی ، مقابل نور است .

نور : روشنائی : که نور ظاهری باشد و یا معنوی .

صالح : مقابل فاسد است .

من تحتها : یعنی از زمین آن .

خالدین : پاینده و همیشگی باشند .

می فرماید : تا بیرون آورد آنها را که ایمان داشته و اعمال صحیح بجا آوردند ، از محیط تاریکیها بسوی نور ، و کسیکه ایمان آورد بخداوند ، و عمل سالم و لایق بجا آورد داخل میکند او را به باغهای زیباییکه از زمین آنها آب جاری باشد ، و برای همیشه در آنها اقامت میکنند ، خداوند رزق نیکویی برای آنها داده است . - ۱۱
خداوندیکه هفت آسمانها را آفریده ، و از زمین بمانند آنها را بوجود آورده است ، و امر پروردگار در میان آنها جریان دارد ، تا بدانید که خداوند بهر چیزی توانا است و خداوند احاطه کرده است علم او به همه موجودات . - ۱۲ .

نتیجه :

آری وجود کائنات و نظم در جهان و خلق آسمانها و زمینها همه دلالت بر قدرت و علم و احاطه و نظم پروردگار متعال دارد .

سوره تحریم

سوره - ۶۶ عدد آیات ۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ عَفُورٌ
 رَحِيمٌ . ۱ - قد فرض الله لكم تحلة إيمانكم و الله موليكم و هو العليم
 الحكيم . ۲ - و إذ أسر النبي إلى بعض أزواجه حديثاً فلما نبأت به و أظهره الله
 عليه عرف بعضه و أعرض عن بعض فلما نبأها به قالت من أنبأك هذا قال
 نبأني العليم الخبير . ۳ - إن تتوبا إلى الله فقد صغت قلوبكما و إن تظاهرا عليه
 فإن الله هو موليه و جبريل و صالح المؤمنین و الملائكة بعد ذلك ظهير . ۴ -
 عسى ربه إن طلقكن أن يبدله أزواجاً خيراً منكن مسلمات مؤمنات قانتات
 تائبات عابدات سائحات ثيبات و أبكاراً . ۵ .

تَحِلَّةُ إِيْمَانِكُمْ : باز کردن سوگندهای شما .

أَسْرَ النَّبِيِّ : پنهان کردن رسول خدا .

عَرَفَ بَعْضَهُ : شناسانید برخیرا .

نَبَأَهَا بِهِ : خبر داد باو آنرا .

صَغَتَ : میل و گرایش پیدا کرده .

تَظَاهَرَا عَلَيْهِ : پشت کنید بر او .

سَائِحَاتٌ : سیرکنندگان .

ثَيْبَاتٌ : زنهايیکه شوهر ندارند .

میفرماید : ای پیامبر برای چه حرام میکنی آنچه را که حلال کرده است خداوند

برای تو می‌خواهی خشنودی زنهایت را و خداوند بخشنده و مهربان است . - ۱ به تحقیق واجب کرده است خداوند برای شما باز کردن قسم‌های شما را و خداوند بزرگ و سرپرستِ شما است و او دانا و دارای حکمت است . - ۲ و زمانیکه پنهان کرد و پوشانید پیامبر برای بعضی از زنهای خود حدیثی را پس زمانیکه خبر داد به او و آشکار کرد آنرا خداوند بر او شناسانید بعضی از آنرا و اعراض کرد از بعضی دیگر پس زمانیکه خبر داد آنرا به آن گفت چه کسی خبر داد تو را به این گفت خبر داد مرا خداوند دانای آگاه . - ۳ اگر توبه کنید بسوی خداوند پس به تحقیق میل پیدا کرده است قلب‌های شما و اگر پُشت کنید بر او پس همانا خداوند بزرگ و مولای اوست و جبرئیل و مؤمنین برجسته و ملائکه پس از آن پشتیبانند . - ۴ امید است که پروردگارش اگر طلاق دهد شما را اینکه عوض کند آن را به زنانی که بهتر از شما باشند در حالیکه مسلمانها و ایمان آورندگان و فرمانبرداران و توبه کنندگان و عبادت کنندگان و سیر کنندگان و زنان بدون شوهر و دوشیزگان هستند . - ۵ .

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ . - ۶
يا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ . - ۷ يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . - ۸ يا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَأَوْهَبْ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَبَسَّ الْمَصِيرَ . - ۹ .

قُوا : نگهداری کنید ، حفظ کنید .

وَقُودٌ : چیزیکه بسوزد ، شعله ور شونده .
 غِلَظٌ ، شِدَادٌ : جمع غلیظ و شدید است .
 لَا تَعْتَذِرُوا : عذر و پوزش نخواهید .
 نَصُوحٌ : خالص ، مفید .
 لَا يُخْزِي : خوار نمیکند .
 أَتَمُّمٌ : تمام و کامل کن .
 يَسْعَى : حرکت و کوشش میکرد .
 مَأْوِيَهُمُ : جایگاه .

أَتَمِّمُ لَنَا : استفاده از حقایق و علوم و معارف محتاج بنور معنوی است ، و اگر آن نورانیت قلبی نباشد : هرگز استفاده ممکن نباشد .

ای کسانیکه ایمان آوردند نگه بدارید خودتان و اهلتان را از آتش که هیمة آن مردم و سنگها می باشد روی آنها ملائکه سخت و شدید هاست مخالفت نمیکنند خدا را در مورد آنچه فرمان داده است و انجام میدهند آنچه را که امر شده اند . - ۶
 ای کسانیکه کافر شده اند عذر نیاورید امروز این است و جز این نیست که جزا داده می شوید به آنچه که بودید عمل می کردید . - ۷ ای کسانیکه ایمان آوردند توبه کنید بسوی خداوند برگشتنی خالص امید است پروردگار شما اینکه بپوشاند از شما بدیهای شما را و داخل کند شما را به بهشت هائی که جاری میشود از پائین آنها نهرهائی روزی که خوار نمیکند خداوند پیامبری را و کسانی را که ایمان آوردند با او نور آنها حرکت میکند بین دستهایشان و به طرف راستشان می گویند پروردگار ما تمام کن برای ما نورمان را و ببخش برای ما همانا تو بر هر چیزی توانائی . - ۸ ای پیامبر کوشش کن با کافران و منافقان و سخت بگیر بر آنان و جایگاه آنها جهنم است و بد برگشتن گاهیست . - ۹ .

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَ امْرَأَةَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَانَتَا هُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ . - ۱۰ وَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَ نَجِّنِي مِنَ فِرْعَوْنَ وَ عَمَلِهِ وَ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ . - ۱۱ وَ مَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَ صَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَ كُتِبَ عَلَيْهَا مِنَ الْقَوَاتِلِ . - ۱۲ .

ضَرَبَ مَثَلًا : زده است مثل .

قَنُوت : خضوع کردن .

إِحْصَان : حفظ کردن .

می‌فرماید : زده است خداوند مثلی را برای افرادی که کافرند ، زن نوح و زن لوط را که بودند در زیر دو بنده صالح و الهی ، پس خیانت کردند بآن دو مرد الهی ، پس آن دو مرد نمی‌توانستند آن دو زن را از لحاظ احتیاج از خداوند بی‌نیاز کنند ، و گفته شد بآن دو زن که داخل شوید بآتش همراه داخل شدگان . - ۱۰ و خداوند زده است . و متذکر باش مریم دختر عمران را که حفظ کرد دامن عفت خود را ، پس دمیدیم در او از روح خودمان ، و تصدیق کرد کلمات پروردگار را و کتابهای آسمانیا ، و بود از خضوع کنندگان . - ۱۲ .

سوره مُلک

سوره - ۶۷ عدد آیات ۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . - ۱ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ . - ۲ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ . - ۳ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ . - ۴ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَاعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ . - ۵ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ . - ۶ إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ تَفُورٌ . - ۷ .

تَفُورٌ : جوشیدن و فوران است .

تَبَارَكَ : مبارک و با برکت است .

يَبْلُو : آزمایش کند تا ببیند .

فُطُور : سستی و بی نظمی .

كَرَّتَيْنِ : دو مرتبه .

خَاسِئًا : زیانکار .

حَسِيرٌ : حسرت برنده و ناراحتی و خسته .

رُجُوم : چیزهاییکه انداخته میشود از اجسام و یا نسبتهای معنوی .

سَعِيرٌ : آتش مشتعل .

شَهيقٌ : صدای بلند .

می‌فرماید: مبارک و با برکت است پروردگاریکه مخصوص او است مالکیت ، و او بهر چیزی قادر و توانا است . - ۱ خداوندیکه آفریده است موت و حیوة را تا آزمایش کند شماها را که کدام یک از جهت عمل برجستگی دارید ، و او با عزت و مغفرت باشد . - ۲ خداوندیکه نباشد در آفرینش او اختلافی ، و او آفریده است هفت آسمانرا در بالای سر شما طبقه‌ای روی طبقه ، و نمی‌بینی در آفرینش آنها اختلافی ، و برگردان چشمت را و بدقت نظر کرده و ببین آیا اختلافی در نظم و برنامه آنها موجود است ، و یا سستی در آفرینش آنها مشاهده میکنی . - ۳ و سپس برگردان نظرت را بسوی آن بتکرار که برمیگردد نظرت که نتیجه‌ای نخواهد گرفت . - ۴ و بتحقیق زینت دادیم آسمانرا بوسیله ستارگان و قرار دادیم آنها را وسیله انداختن و سیر دادن برای شیاطین ، و آماده کردیم برای آنها عذاب آتش گرم را . - ۵ و برای کسانیکه کافر شدند به پروردگار را عذاب جهنم باشد که بد جایگاهی است . - ۶ زمانیکه وارد شده و انداخته میشوند بآن : شنیده میشود از آنها صدای تندی که بحال جوشیدن آید . - ۷ .

نتیجه :

هفت آسمان : منظور کواکب سبعة است که هر کدام از کره زمین مهمتر بوده ، و در عین حال بدور آفتاب میگردند ، و هم از او کسب نور میکنند .

تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ . - ۸
 قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ
 كَبِيرٍ . - ۹ و قَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ . - ۱۰
 فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحِقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ . - ۱۱ إِنْ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ
 لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ . - ۱۲ و أَسْرُوا قَوْلَكُمْ أَوْ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ

الصدور . - ۱۳ ألا يعلم من خلق و هو اللطيف الخبير . - ۱۴ هو الذي جعل لكم الأرض ذلولاً فامشوا في مناكبها و كلوا من رزقه و اليه النشور . - ۱۵ ءأمنتم من في السماء أن يخسف بكم الأرض فاذا هي تمور . - ۱۶ أم أمنتم من في السماء أن يرسل عليكم حاصباً فستعلمون كيف نذير . - ۱۷ و لقد كذب الذين من قبلهم فكيف كان نكير . - ۱۸ .

تميّز: أصل آن متمیز است ، جدا میشود ، روشن میشود .

الغيظ : تُندی .

فوج : جماعت ، گروه .

سعییر : آتش مشتعل .

و أسروا : پنهان بدارید .

مناكب : جوانب ، اطراف .

تمور : مضطرب شدن و تحرک .

حاصب : سنگ ، چیز سفت .

نكير : إنكار ، مخالفت .

می فرماید : نزدیک میشود که جدائی و امتیاز پیدا کند از تُندی ، و هر موقعیکه جماعتی بانجا وارد میکنند : سؤال میکنند مأمورین آنجا که آیا برای شما رسولی از جانب خداوند نیامد ؟ گویند : چرا آمد ولی ما آنرا تکذیب کرده و با او مخالفت کردیم ، و گفتیم که : چیزی از جانب خداوند نازل نشده و شما در گمراهی بزرگی هستید . - ۸ - ۹ و اگر ما بحرف دیگران گوش داده و می فهمیدیم هر آینه از أصحاب آتش نبودیم . - ۱۰ پس اعتراف کردند بگناه خودشان ، پس دوری باد برای أصحاب آتش . - ۱۱ بتحقیق آنانکه میترسند از پروردگار بغیب برای آنها باشد

آمزش و اجر بزرگ . - ۱۲ و پوشیده بدارید سخنهای خود را و یا آشکار کنید : او محیط و عالم است به خصوصیات صاحبان سینه‌ها . - ۱۳ آیا نمیداند آنکه آفریده است ، و او لطیف و آگاهست . - ۱۴ و او کسی است که زمین را هموار خلق کرده است ، پس راه بروید در اطراف آن و بخورید از میوه هایش ، و بسوی خداوند باشد نشر و محشور شدن . - ۱۵ آیا اطمینان دارید از آنکه در آسمان است اینکه فرو برد و خسف کند زمین را و زمین بحالت اضطراب آید ، و یا از آسمان سنگ ببارد ؟ و خواهید دانست که نذیر چیست . - ۱۶ - ۱۷ و بتحقیق تکذیب کردند آنانکه از پیشینیان بودند ، پس بین که انکار آنها چه نتیجه‌ای داشت . - ۱۸ .

أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ . - ۱۹ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي غُرُورٍ . - ۲۰ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ . - ۲۱ أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ . - ۲۲ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ . - ۲۳ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ . - ۲۴ .

طَیْر : پرنده ، جمع طائر ، مثل صاحب و صَحَب .

يَقْبِضْنَ : جمع میکنند .

يُمَسِّكُهُنَّ : حبس و نگهداری .

جُنْد : أعوان و أنصار ، و جمع أجناد است .

غُرُور : فریب خوردن ، خود را دیدن .

لَجُّوا : ملازمت و مواظبت است .

عُتُوٌّ: مدهوش ، مستکبر شدن .
 نُفُورٌ: بسرعت رفتن .
 مُكَبَّأً: برگشتن بصورت است .
 ذرَأُكُم: آفرینش ، خلق .

نتیجه :

الی الطیر : دقت در اطوار و حرکات و حالات پرنده‌ها بزرگترین آیتی است از قدرت و آفرینش مخصوص و عجیب پروردگار متعال که هر بیننده را متحیر می‌سازد .

می‌فرماید : آیا نظر نکردند به پرنده‌ها که بالای سر آنها صف می‌کشند ، و خودشانرا جمع میکنند ، و حفظ و جمع نمیکنند آنها را مگر پروردگار و او بهر چیزی بینا و آگاه است . - ۱۹ و آیا کسیکه یاری میکند شما را و از أعوان شما هستند بغیر از خداوند ، و نیستند کافرین مگر در حال فریب خوردن و خود را دیدن . - ۲۰ و آیا کسیکه روزی میدهد شما را ، اگر قطع کند روزی شما را ، بلکه ادامه می‌دهند طغیان و بسرعت پشت کردند . - ۲۱ و آیا پس کسیکه برو افتاده و راه میرود در هدایت است ، و یا آنکه در حالت استقامت حرکت میکند . - ۲۲ بگو او کسی است که ایجاد کرده است شما را ، و قرار داده برای شما شنوایی و بینایی و قلوب ، که کمتر شماها توجه میکنید . - ۲۳ بگوی که او کسی است که آفریده است شما را در روی زمین ، و بسوی او محشور و مبعوث میشوید . - ۲۴ .

نتیجه :

کسیکه برو افتاده : آری حرکت کسی که میخواهد با قدرت و نقشه و تدبیر خود

حرکت کرده و پیش برود : مانند کسی است که برو افتاده و بقدرت و نقشه خود میخواید حرکت کند ، و چنین کسی از تدبیر و تقدیرِ الهی غفلت کرده و میخواید برو افتاده و بحالت دمرویی قطع مسافت نماید .
و باید در هر جا و بهر حال طبق نقشه مستقیم حرکت کرده و منحرف نگردد .

و يقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين . - ۲۵ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ . - ۲۶ فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ . ۲۷ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَ مَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمْنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ . - ۲۸ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ ءَامَنَّا بِهِ وَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ . - ۲۹ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ . - ۳۰ .

مَعِين : صاف و گوارا .

نَذِير : ترساننده .

مُبِين : آشکار و روشن .

زُلْفَةٌ : نزدیکی .

يُجِير : پناه میدهد کافرین را .

غَوْر : فرو رفته .

نتیجه :

يَدَّعُونَ : از ماده دعوت و در باب افتعال که إدَّعَى میشود ، و بخاطر قریب المخرج بودن دو حرف دال و تاء ، حرف تاء قلب بدال میشود .
و إِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ : وظیفه رسالت انذار است نه اخبار از غیب و آینده .

و از این لحاظ است که در جواب تقاضای آنها ، بصراحت فرمود : اِنَّمَا اَنَا نَذِيرٌ مِّبَيْنٍ - یعنی وظیفه من : سَوق مردم است بسوی خداوند متعال .

می فرماید : و میگویند کجا است این وعده اگر هستید راستگویان . - ۲۵ بگوی که علم آن نزد خداوند است ، و اینست که من ترساننده آشکار کننده‌ای باشم . - ۲۶ پس زمانیکه دیدند آن وعده را که نزدیک شد : بد حال میشود صورتهای آنها یکبارگی کافر شدند ، و گفته میشود که اینست آن وعده‌ای که دعوت میشدید . - ۲۷ بگو اگر هلاک کند مرا با افرادی که با هم هستیم ، و یا رحم کند ما را پس کیست که پناه بدهد کافرین را از عذاب دردناک . - ۲۸ بگوی که او خدای رحمان است که باو ایمان آوردیم و باو توکل کردیم ، پس خواهید دانست که کیست که در گمراهی آشکار کننده‌ای باشد . - ۲۹ بگو که اگر صبح کنید در حالیکه آب شما بزمین فرو رفته است ، پس کیست که آب گوارا و صافی برای شما بیاورد . - ۳۰ .

آری انسان میتواند از نعمتهای دیگر زندگی (مأكولات و مشروبات) تا مدتی بوسیله انتخاب انواع دیگر مستغنی گردد ، ولی بالخصوص که آب قابل تبدیل نیست ، و چند روز بیشتر نمیتوان صبر و تحمل آنرا داشته ، و از مطلق مایعات کناره‌گیری کرد .

سوره القلم

سوره - ۶۸ عدد آیات ۵۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ن و القلم و ما یسْطُرُونَ . - ۱ ما أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ . - ۲ و إِنَّ لَكَ
 لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ . - ۳ و إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ . - ۴ فَسَتُبْصِرُ و يُبْصِرُونَ . - ۵
 بِأَيِّكُمْ الْمَفْتُونُ . - ۶ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ و هُوَ أَعْلَمُ
 بِالْمُهْتَدِينَ . - ۷ فَلَا تُطِعِ الْمَكْذِبِينَ . - ۸ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ . - ۹ و لَا تُطِعِ
 كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ . - ۱۰ هَمَّازٌ مَشَاءَ بَنَمِيمٍ . - ۱۱ مَنَاعٌ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ . - ۱۲
 عُتْلٌ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ . - ۱۳ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ و بَنِينَ . - ۱۴ .

ن و القلم : منظور ن و قلم و سطر روحانیست نه مادی .

یسْطُرُونَ : آنچه نوشته و ضبط میشود .

مَمْنُونٌ : اظهار انعام .

مَفْتُونٌ : ابتلاء ، محنة .

تُدْهِنُ : مسالمت ، مصالحه .

حَلَّافٌ : کسیکه سوگند میخورد .

مَهِينٌ : در مقام پست و پایین است .

هَمَّازٌ : کسیکه در غیبت سخن گوید .

نَمِيمٌ : سخن چینی که فساد ایجاد کند .

عُتْلٌ : کسیکه غلیظ و جفاکار است .

زَنِيمٌ : کسیکه اصل و نسبی ندارد .

مُعْتَدٌ : تجاوزکار .

ن ، و قلم ، و آنچه مینویسند . - ۱ نیستی تو در مقابل نعمت و احسان پروردگار
 متعال ، مجنون که عقل را از دست بدهی . - ۲ .
 و بتحقیق تو بر خلق و بصفات برجسته‌ای باشی . - ۳ .
 و برای تو اجر و جزای بزرگی باشد . - ۴ و خواهی دید نتیجه را ، و دیگران هم
 خواهند دید . - ۵ که کدام یک از شما فریب خورده هستید . - ۶ بتحقیق پروردگار
 تو عالم است بآنچه انحراف شود از راه او ، و او داناتر است بأفرادیکه در هدایت
 هستند . - ۷ .
 پس اطاعت مکن از افرادی که تکذیب میکنند حقایق را . - ۸ .
 آنها دوست میدارند که شما مسالمت کمی تا مسالمت کنند . - ۹ .
 و اطاعت مکن ، از هر کسیکه سوگند میخورد و خوار است . - ۱۰ کسیکه عیبجو
 و سخن چینی میکند . - ۱۱ مانع خیر بوده و متجاوز و گناهکار است . - ۱۲ و
 کسیکه جفاکار بوده و اصلت نسبی ندارد . - ۱۳ اینکه باشد صاحب مال و
 فرزندان . - ۱۴ .

نتیجه :

ن : اشاره بنور است که تقدّم دارد بعالم طبیعت و مادّه ، پس مراد از قلم نیز :
 قلم نوری است که حقایق عوالم بوسیله آن ثبت میشود . و عالم نور پیش از عالم
 مادّه است .

و عوالم عقول و ملائکه از عوالم نور محسوب میگردند .
 صاحب مال : بزرگترین علامت وابستگی به مادیات : حبّ مال و فرزند است .
 و تصوّر میکند که این دو وسیله او را برای همیشه حفظ خواهد کرد .

إذ تُتلى عليه آياتنا قال أساطيرُ الأولين . - ۱۵ سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرطوم . - ۱۶

إِنَّا بَلَوْنَا هُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ . - ۱۷ و لا يَسْتَنْتُونَ . - ۱۸ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَ هُمْ نَائِمُونَ . - ۱۹ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ . - ۲۰ فَتَنَادُوا مُصْبِحِينَ . - ۲۱ أَنْ ائِدُوا عَلٰى حَرِّثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ . - ۲۲ فَانطَلَقُوا وَ هُمْ يَتَخَفَتُونَ . - ۲۳ أَنْ لَا يَدْخُلْنَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ . - ۲۴ وَ عَدُوا عَلٰى حَرِّ قَادِرِينَ . - ۲۵ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ . - ۲۶ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ . - ۲۷ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْ لَا تُسَبِّحُونَ . - ۲۸ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ . - ۲۹ .

تُتلى : خوانده شود .

أَسَاطِير : سطرها و نوشته‌های گذشتگان .

سَنَسِيمُهُ : علامت می‌گذاریم آنرا .

خُرَطُوم : دماغ او .

لَيَصْرِمُنَّهَا : هر آینه می‌چیند آنرا .

لا يستنونون : استثناء نمی‌کنند خواسته خدا را (انشاءالله) .

صَرِيم : چیده شده میوه هایش .

يَتَخَفَتُونَ : سَرّی و پنهانی میکنند .

حَرْد : تندى ، غضب .

نتیجه :

و لا يستنونون : خداوند می‌فرماید - و لا تقل لشيء إني فاعل ذلك غداً إلا أن يشاء الله ، بنده نباید در هیچ عملی قاطعیت نشان بدهد .

می‌فرماید : زمانیکه گفته شود باو و بخوانند باو آیات الهی را گوید که اینها آیات

گذشتگان است (أساطیر) . - ۱۵ و ما علامت میگذاریم آنرا بر دماغش . - ۱۶ و ما چنان بود که علامت گذاشتیم برای أصحاب جنّت زمانیکه سوگند خوردند که می‌چینند فردا صبح زراعتشانرا ، و استثناء نکردند با گفتن إن شاء الله . - ۱۷ - ۱۸ پس پیش آمد کرد برای آنها مانعی و نتوانستند بتعهد خود عمل کنند ، پس حرکت کردند ، و آنها آهسته سخن میگفتند . - ۲۳ که وارد نشود در آنروز بآنها فقیری و صبح کردند که قدرت داشتند بر تندی و غضب . - ۲۴ - ۲۵ و چون از آنجریان آگاه گشتند اظهار کردند که ما گمراهان هستیم . - ۲۶ بلکه ما محرومین باشیم . - ۲۷ و گفت فردیکه متوسط بود : آیا نگفتم بشما که هرگاه نباشد که شما تسبیح بگویید . - ۲۸ گفتند که منزّه است پروردگار ما و ما ستمکاریم . - ۲۹ .

نتیجه :

عنوان أساطیر اولین : این عنوان بنحو کلی حقیقتی ندارد ، و زمان و مکان خصوصیتی در واقعیت موضوع پدید نمی‌آورد ، آری در بعضی از موارد قرآنی برای صدق و توضیح مطلب بوجود می‌آورد ، و از این موارد تأیید کتاب آسمانی قرآن مجید است که از مطالب کتب مقدّس گذشته را تأیید نماید .

سوره الحاقّة

سوره - ۶۹ عدد آیات ۵۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحاقّة . - ۱ ما الحاقّة . - ۲ و ما أدريک ما الحاقّة . - ۳ کذبت ثمود و عادُ
 بالقارعة . - ۴ فأمّا ثمودُ فأهلکوا بالطاغية . - ۵ و أمّا عادُ فأهلکوا بريح
 صرصر عاتية . - ۶ سخرها عليهم سبع ليالٍ و ثمانية أيام حُسوماً فترى القومَ
 فيها صرعى كأنّهم أعجازُ نخلٍ خاوية . - ۷ فهل ترى لهم من باقية . - ۸ و جاء
 فرعونُ و من قبله و المؤتفکاتُ بالخاطئة . - ۹ فعصوا رسولَ ربّهم فأخذهم
 أخذةً رابيةً . - ۱۰ إنا لَمّا طغّا الماءَ حملناکم فی الجارية . - ۱۱ لنجعلها لکم
 تذکرةً و نعيها أذنً و اعيّةً . - ۱۲ .

حاقّة : ثابت و پایدار .

ثمود و عادُ : دو قبیله از اقوام باستانی گذشته اند .

قارعة : کوبنده .

طاغیه : طغیان کننده .

صرصر : شدید ، تند .

عاتية : تجاوز کننده از حدّ .

حُسوم : متتابع ، پشت همدیگر .

صرعى : افتاده ، بیهوش .

خاویه : پوسیده از وسط .

مؤتفکات : آبادیهای قوم لوط ، بصره .

رابیه : زائد ، نمو کننده .

تعی : حفظ کند آنرا .

واعیه : حفظ کننده .

می فرماید : چیز ثابت و حق . - ۱ چیست آن موضوع ثابت . - ۲ و چه فهمانیده تو را که چیست حاقه . - ۳ تکذیب کرد قوم ثمود و عاد موضوع کوبنده را . - ۴ فأمّا قوم ثمود : پس هلاک شدند بوسیله فردی طغیانگر . - ۵ و أمّا عاد پس هلاک شدند بوسیله باد تند متجاوز . - ۶ که مسلط کرد بآنها هفت شبانه و هشت روز که کننده بود ، و می دیدی قوم را در آنزمان بیهوش که گویی آنها تنه درختهای خرمای خشک شده باشند . - ۷ پس آیا می بینی از آنها کسیرا که باقی باشند . - ۸ و آمد فرعون و کسانیکه پیش از او بودند و أصحاب قوم لوط با خطاهای زیاد . - ۹ پس عصیان کردند به پروردگار خودشان ، و گرفت خداوند آنها را گرفتن وسیع . - ۱۰ و بتحقیق ما چون طغیان کرد آب حمل کردیم آنها را در کشتی . - ۱۱ تا قرار بدهیم آنها را تذکر ، بدیگران . - ۱۲ و حفظ کند آنرا گوشهای حفظ کننده . - ۱۳ .

نتیجه :

چیز ثابت و حق : از موضوعات صددرصد ثابت ، رسیدن آیام مجازات و درک نتایج اعمال خوب و بد در آخرت و هم در آیام زندگی دنیا ، که هر کسی در ادامه زندگی دنیوی و اخروی خود آثار و نتایج اعمال خوب و بد خود را دقیقاً درک خواهد کرد - الناس مجزیون بأعمالهم - و اگر در دنیا هم درک نکند ، تحقیقاً پس از موت و در آخرت درک خواهد کرد .

فاذا نفع فی الصور نفخة واحدة . - ۱۳ و حُمِلتِ الأَرْضُ و الجبالُ فدُکَّتَا دَکَّةً واحدةً . - ۱۴ فیومئذٍ وقعتِ الواقعةُ . - ۱۵ و انشَقَّتِ السَّمَاءُ فهیَ یومئذٍ

واهیة . - ۱۶ و المَلِكُ على أرجائها و يَحْمِلُ عرشَ رَبِّكَ فوقهم يَوْمَئِذٍ ثمانية . - ۱۷ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لا تَخْفَى منكم خافية . - ۱۸ فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بيمينه فيقولُ هاؤُمُ اقْرءُوا كتابيه . - ۱۹ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلاقٍ حِسَابِيه . - ۲۰ فهو في عيشةٍ راضيةٍ . - ۲۱ في جنّةٍ عاليةٍ . - ۲۲ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ . - ۲۳ كُلُوا و اشربوا هنيئاً بما أسلفتم في الأيام الخالية . - ۲۴ و أَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فيقولُ يا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيه . - ۲۵ و لَمْ أُدرِ ما حسابيه . - ۲۶ يا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ . - ۲۷ ما أَغْنَى عَنِّي مالِيه . - ۲۸ هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيه . - ۲۹ .

صُور : جمع صورت ، صورتها .

نَفْخَةٌ : دمیدن يكمرته .

دَكَّةٌ : كوبيدن ، كوبيدن يكمرته .

واهيّه : سست شونده .

أرجاء : أطراف .

قُطُوفٌ : چيدنيها ، جمع قُطُوف .

دانية : نزديك شونده .

الخالية : گذشته .

سلطانيه : قدرت و حكومت من .

القاضية : حكم كننده ، آخر .

می فرماید: زمانیکه دمیده شد در صورتها یک دمیدن . - ۱۳ و حمل شد زمین و کوهها پس کوبیده شدند یک مرتبه کوبيدن . - ۱۴ پس در این روز واقع میشود آنچه واقع شدنیست . - ۱۵ و شکاف پیدا می کند آسمان و او در آنروز سست باشد . - ۱۶ و ملائکه در آنروز در اطراف آسمان باشند ، و حمل میکنند آنروز آنرا

هشت ملک . - ۱۷ و در آنروز آشکار میشود امور ، و پنهان نمی ماند امریکه پنهان است . - ۱۸ پس اَمَّا کسبیکه داده شود کتاب او بدست راست ، گوید بیائید و بخوانید کتاب مرا . - ۱۹ من گمان کردم که ملاقات نمودم بحساب امور خودم . - ۲۰ پس او در زندگی خوشحال کننده ای باشد . - ۲۱ در بهشت بلند مرتبه . - ۲۲ چیدنیهی آن نزدیک و در دسترس باشد . - ۲۳ بخورید و بیاشامید ، گوارا باد شما را به آنچه بودید در گذشته . - ۲۴ و اَمَّا آنکه داده شود کتابش بدست چپ او : گوید که ای کاش که کتاب من داده نمیشد . - ۲۵ و نمی فهمیدم که حساب من چیست . - ۲۶ ای کاش که این رسیدگی مرتبه آخر من بود . - ۲۷ بی نیاز نکرد مرا مالم . - ۲۸ هلاک شد از من تسلط من . - ۲۹ .

نتیجه :

شکاف پیدا میکند : مقصود شکاف مادی و جدا شدن اجزاء نیست ، بلکه روشن شدن امور روحانی و مطالب معنوی و حقایق الهی است ، فَبَصُرْکَ الْیَوْمَ حَـدِیدَ - که آسمان معنوی در مقابل درک انسان باز و روشن میشود .

حُدُوهُ فَعُلُوهُ . - ۳۰ ثُمَّ الْجَحِیْمَ صَلَّوْهُ . - ۳۱ ثُمَّ فِی سَلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوْهُ . - ۳۲ اِنَّهٗ كَانَ لَا یُؤْمِنُ بِاللّٰهِ الْعَظِیْمِ . - ۳۳ وَ لَا یَحْضُ عَلٰی طَعَامِ الْمِسْکِیْنِ . - ۳۴ فَلَیْسَ لَهٗ الْیَوْمَ هِیْهِنَا حَمِیْمٍ . - ۳۵ وَ لَا طَعَامٌ اِلَّا مِنْ غَسَلِیْنِ . - ۳۶ لَا یَاْكُلُهٗ اِلَّا الْخَاطِئُوْنَ . - ۳۷ فَلَا اُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُوْنَ . - ۳۸ وَ مَا لَا تُبْصِرُوْنَ . - ۳۹ اِنَّهٗ لَقَوْلُ رَسُوْلٍ کَرِیْمٍ . - ۴۰ وَ مَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِیْلًا مَّا تُؤْمِنُوْنَ . - ۴۱ وَ لَا بِقَوْلِ کَآهِنٍ قَلِیْلًا مَّا تَدَّكْرُوْنَ . - ۴۲ تَنْزِیْلٌ مِنْ رَّبِّ الْعَالَمِیْنَ . - ۴۳ وَ لَوْ تَقَوَّلَ عَلَیْنَا بَعْضَ الْاَقَاوِیْلِ . - ۴۴ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْیَمِیْنِ . - ۴۵ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِیْنَ . - ۴۶ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ اَحَدٍ عَنْهٗ

حاجزین . - ۴۷ و إِنَّه لَتَذْکُرَةٌ لِّلْمُتَّقِیْنَ . - ۴۸ و إِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْکُمْ
مُکذِّبِیْنَ . - ۴۹ و إِنَّه لَحَسْرَةٌ عَلَی الْکَافِرِیْنَ . - ۵۰ و إِنَّه لِحَقُّ الْیَقِیْنِ . - ۵۱
فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّکَ الْعَظِیْمِ . - ۵۲ .

غُلُوهُ : از غَلّ که طوقیست بگردن أهل معصیت میاندازند .
صَلُوهُ : وارد کردن ، داخل نمودن ، أمر است .
حَضٌّ : تمایل و رغبت کردن .
حَمِیم : خویشاوندیکه گرم باشد .
غَسَلِین : آبیکه میریزد از غَسَل کفّار و مخالفین .
کَاهِن : کسیکه کهنانت میکند ، و از آینده خبر می دهد .

نتیجه :

من غَسَلِین : آری آنها در دنیا از گفته ها و اعمال آدمهای مخالف و أهل دنیا
پیروی میکردند ، و شعر و کهنانت و حرفهای مادّی جالب از چیزهایی بود که در
جهان ماورای مادّی بصورت غَسَلِین جلوه میکند ، و در آخرت هم طعام انسان
همان مطالب و حرفهای مختلف خواهد بود .

می فرماید : بگیریید این آدم منحرف را ، پس طوق بگردنش بیاندازید ، و سپس
داخل کنید او را بآتش ، و او را تحت نظر و قید گرفته و با همان قید بلند او را
بکشید بسوی دوزخ . - ۳۰ - ۳۱ - ۳۲ بتحقیق او کسی بود که ایمان نمی آورد
بخدای بزرگ ، و رغبت و میل نمیکرد بطعام و غذای افراد فقیر . - ۳۳ - ۳۴ پس در
این روز نباشد برای او مگر غذایی از غَسَلِین ، و نخواهد بود برای او خویشاوندی
گرم ، و نمیخورد غَسَلِین را مگر افرادی که از راه حقیقت منحرف

شده‌اند . - ۳۵ - ۳۶ - ۳۷ و سوگند نمیخورم بآنچه مشهود و یا غیر مشهود است که این سخن رسولِ الهی است که گرامی است . - ۳۸ - ۳۹ - ۴۰ و نباشد سخن شاعریکه شما کمتر بآنها توجه دارید - و نه گفتار کاهنی که مورد توجه شما نیست . - ۴۱ - ۴۲ و نازل شده است از جانب خدا برسولِ الهی . - ۴۳ و اگر بگویند برای ما بعضی از گفتارها را هر آینه میگیریم او را بدست راست . - ۴۴ - ۴۵ و سپس قطع میکنیم رگ قلب او را . - ۴۶ و کسی نباشد که از او طرفداری کند . - ۴۷ و بدرستی که آن یادآوری است برای پرهیزکاران . - ۴۸ و ما میدانیم که برخی از افراد تکذیب میکنند . - ۴۹ و آن هر آینه حسرت و تأسف باشد برای مخالفین و کافرین . - ۵۰ در صورتیکه آنها حقّ الیقین باشد . - ۵۱ پس تسبیح و تنزیه کن بنام پروردگار متعال . - ۵۲ .

نتیجه :

قید بلند : بلندی قید موجب آزار و زحمت باشد ، و هم تخلّص و آزادی از آن مشکل باشد . و قطع رگ قلب هم : مؤثرترین عامل است برای ابتلاء مزاج و فوت انسان .

سوره معارج

سوره - ۷۰ عدد آیات ۴۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَقَعٍ . - ۱ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ . - ۲ مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ . - ۳ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ . - ۴ فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا . - ۵ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا . - ۶ وَنَرَاهُ قَرِيبًا . - ۷ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ . - ۸ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ . - ۹ وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيًّا . - ۱۰ يُبْصِرُونَ نَهْمَ يَوْمِ الْمُجْرِمِ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمئِذٍ بِبَنِيهِ . - ۱۱ وَصَاحِبَتَهُ وَأَخِيهِ . - ۱۲ وَفَصِيلَتَهُ الَّتِي تُؤْوِيهِ . - ۱۳ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ . - ۱۴ كَلَّا إِنَّهَا لَأُظَى . - ۱۵ .

مَعَارِج : جمع معراج ، بالا رفتن .

مُهْل : مس ، نحاس .

عِهْن : پنبه .

حَمِيم : خویشاوند گرم .

يُبْصِرُونَ : نشان داده میشوند .

فَصِيلَةٌ : فرزند جدا شده ، خویشاوندان نزدیک .

اِيوَاء : مکان دادن ، جا دادن .

أُظَى : آتش ، شعله ور .

شَوَى : اطراف بدن ، أعضاء .

سؤال کرده است سؤال کننده‌ای از خصوصیات عذابیکه برای کافرین باشد از

جانب خداوند بوده ، و نباشد برای آن دفع کننده و جلوگیری کننده‌ای . ۱ - ۲ - ۳ عروج میکند ملائکه و روح بسوی خداوند در روزیکه باشد مقدار آن پنجاه هزار سال . ۴ - پس صبر کن صبر نیکو . ۵ - که آنها این مدت را دور و طولانی می‌بینند . ۶ - و مانند یک می‌بینیم . ۷ - روزیکه باشد آسمان چون مس . ۸ - و باشد کوهها در نرمی چون پنبه . ۹ - و هرگز خویشی از خویشاوند خود نمی‌پرسد چیزی را . ۱۰ - بینایی داده میشوند و دوست میدارد شخص مجرم اینکه فداء بدهد از عذاب یکرور فرزندان خود را . ۱۱ - و همسر و برادرانش را . ۱۲ - و همه أهل زمین را تا او نجات یابد ، نه چنین است که آن آتش شعله ورست . ۱۴ - ۱۵ .

نتیجه :

عروج میکند ملائکه و روح : توضیح اینکه ملائکه با استعداد و ارواح مؤمنین که بخواهند بمقام قرب حقیقی پروردگار متعال سیر کنند ، پنجاه هزار سال از سالهای معمولی ما لازم است در سیر و حرکت باشند ، تا بآنطوریکه باید و شاید خود را بمقام قرب و معرفت لازم برسانند ، و البته این سخن برای ما قابل فهم و تعقل نباشد ، چنانکه فهمیدن مقامات و صفات پروردگار متعال برای ما قابل فهم نیست .

نَزَاعَةً لِّلشَّوْىِ . - ۱۶ تَدْعُوا مِّنْ أَدْبَرَ وَ تَوَلَّى . - ۱۷ وَ جَمَعَ فَأَوْعَى . - ۱۸ انَّ
الانسانَ خُلِقَ هَلُوعًا . - ۱۹ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا . - ۲۰ وَ إِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ
مَنُوعًا . - ۲۱ إِلَّا الْمَصَلِينَ . - ۲۲ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ . - ۲۳ وَ الَّذِينَ
فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ . - ۲۴ لِلسَّائِلِ وَ الْمَحْرُومِ . - ۲۵ وَ الَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ
الَّذِينَ . - ۲۶ وَ الَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ . - ۲۷ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرِ
مَأْمُونٍ . - ۲۸ وَ الَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ . - ۲۹ أَلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ . - ۳۰ فَمَنْ ابْتغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُم

العادون . - ۳۱ و الَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ . - ۳۲ .

كَلًّا : نه چنين است - حرف ردع است .
 لَظِي : آتش مشتعل .
 شَوِيْ : اعضاى اطراف بدن و پوست سر .
 أَوْعَى : حفظ كردن و دقت .
 هَلُوْع : بى صبر و بى تحمل .
 مُشْفِقُونَ : دورى كردن ، پرهيز كردن .
 عادون : دشمنى و عداوت كنندگان .
 أَيْمَان : دستها .

می فرماید : نه چنين است که آن آتش شعله وریست که گننده است اعضاى اطراف بدن را و موی سر و پوست سر را . - ۱۶ و می گشد کسی را که پشت کند و بعقب رود . - ۱۷ و خود را جمع کرده و حفظ کند . - ۱۸ بتحقیق انسان آفریده شده است بى صبر . - ۱۹ و چون شری باو برسد جزع و ناله کننده است . - ۲۰ و زمانیکه خیری باو رسید دیگرانرا منع کننده است . - ۲۱ مگر افرادیکه برنامه عبادت خدا را دارند . - ۲۳ و آنهايیکه در أموالشان حقی معلوم شده دارند برای سائل و محرومین . - ۲۴ - ۲۵ و آنانکه تصدیق میکنند روز قیامت را . - ۲۶ و آنانکه از عذاب پروردگارشان پرهیز کنندگانند . - ۲۷ بتحقیق عذاب پروردگار مورد أمن از هر جهت نیست . - ۲۸ و آنهايیکه دامن خود را حفظ میکنند مگر برای همسران خودشان و یا مملوکهای خود که ملامت نخواهند شد . - ۲۹ - ۳۰ و کسیکه بجز این موارد خود را حفظ نکند آنها دشمنى و عداوت دارند . - ۳۱ و آنهايیکه در حفظ امانت و عهد دقت میکنند . - ۳۲ .

نتیجه :

کننده است اطراف : قوت و قدرت و شخصیت انسان بوسیله اعضای اطراف و دست و پای و سر او جلوه میکند ، و نظر بآنستکه شخصیت و قدرت انسان بکلی کوبیده شده و محو گردد ، و مخصوصاً که پوست سر کنده و سوخته شود ، و دست و پای که وسیله عمل و خدمت است محو گردد .

و الَّذِينَ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ . - ۳۳ و الَّذِينَ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ . - ۳۴
 أُولَئِكَ فِي جَنَاتٍ مُّكْرَمُونَ . - ۳۵ فَمَا لِلَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ . - ۳۶
 عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ . - ۳۷ أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ
 نَعِيمٍ . - ۳۸ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَا هُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ . - ۳۹ فَلَا أَقْسَمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ
 إِنَّا لَقَادِرُونَ . - ۴۰ عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ . - ۴۱
 فَذَرَهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ . - ۴۲
 يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ . - ۴۳
 خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذُلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ . - ۴۴ .

راعون : رعایت و حفظ کنندگان .

قائمون : برپا کردن ، برپا کنندگان .

مُكْرَمُونَ : گرامی شدگان .

مُهْطِعِينَ : سرعت کنندگان .

عِزِينَ : جمع عِزّه بمعنی فرقه است .

مَسْبُوقِينَ : سبقت گرفته شدگان .

يَخُوضُوا : فرو رفتن .

أجداث : قبرها .

سراع : مسارعت .

نُصَب : نشانه‌ها .

یوفِضون : مبادرت و سرعت کردن .

رَهَق : پوشانیدن ، عارض شدن .

می‌فرماید : و آنان که عهد و امانت را رعایت و حفظ میکنند . - ۳۲ و افرادی که شهادت و آگاهی خودشانرا برپا میدارند . - ۳۳ و آنهاييکه بر نمازهای خود محافظت میکنند . - ۳۴ آنها در بهشتها گرامی شده هستند . - ۳۵ پس چیست برای آنهاييکه کافر شدند در اطراف تو که سرعت میکنند در کفر خودشان . - ۳۶ و از راست و از چپ بحالت متفرق بودن هستند . - ۳۷ آیا طمع میکند هر یکی از آنها که داخل شود ببهشت نعمتها . - ۳۸ نه چنین است که ما آفریدیم آنها را از آنچه میدانند . - ۳۹ پس قسم نمیخورم به پروردگار مشارق و مغارب که بتحقیق ما توانا هستیم . - ۴۰ بر آنچه تبدیل کنیم به بهتر از آنها و نیستیم ما سبقت گرفته شدگان . - ۴۱ پس ترک کن آنها را که فرو بروند در خواسته‌های خودشان و بازی می‌کنند تا وقتیکه ملاقات کنند روزی که وعده شده‌اند . - ۴۲ روزیکه بیرون آیند از قبرها بسرعت ، گویا که آنها بسوی نشانه‌ها سرعت می‌کنند . - ۴۳ .

نتیجه :

عهد و امانت : و بطور کلی آنچه از جانب آنها قول داده شده است ، مانند عهد و پیمان ، و شهادت ، و عبادات ، و طاعات که همه آنها در حقیقت تعهداتیست که از جانب شخص مکلف صورت می‌گیرد ، و لازمست که آنها را بدقت توجه پیدا کرده ، و عمل کرد .

بسوی نشانه‌ها : چه نشانه‌هایی بهتر از رسیدن به نتایج اعمال که درک آنها بزرگترین هدف و بهترین نتیجه باشد ، و سر از قبر که بیرون آرند هدف و مقصدی بالاتر از این بفرشان نمیرسد .

سوره نوح
سوره - ۷۱ عدد آیات ۲۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ . - ۱
 قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ . - ۲ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا . - ۳ يَغْفِرْ
 لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَذِّبْكُمْ إِلَىٰ أَحْسَنِ أَسْمَىٰ أَنْ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ
 كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ . - ۴ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا . - ۵ قَلِمٌ يَرُدُّهُمْ دُعَايَ
 إِلَّا فِرَارًا . - ۶ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَ
 اسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا . - ۷ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ
 جِهَارًا . - ۸ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا . - ۹ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا
 رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا . - ۱۰ .

انذار : ترسانیدن .

أَجَلَ مُسْمَىٰ : وقت معین شده .

اتَّقوه : در مقابل خداوند تقوی داشتن .

استغشوا : پوشانیدند .

أَصْرُوا : مداومت و ملازمت .

جِهَار : آشکار و روشن گفتن .

اسرار : مقابل إعلان ، پنهان و آهسته گفتن .

نتیجه :

أنذِرْ قَوْمَكَ : برنامه بعثت و رسالت اینستکه : مردم را دعوت کنند بخوف از

خداوند ، و اطاعت از رسول اکرم (ص) ، و عمل کردن بدستورهای الهی ، و ترک معاصی ، و استقامت داشتن در انجام وظائف دینی .

می فرماید : بتحقیق ما فرستادیم نوح را بسوی قوم او که بترسان قوم را پیش از آنکه آید آنها را عذاب دردناک . - ۱ گفت ای قوم ، من شما را ترساننده آشکاری هستم . - ۲ پرستش کنید خداوند را و در مقابل او تقوی و پرهیزکاری داشته ، و مرا اطاعت کنید . - ۳ پیامرزد شما را از معاصی و گناهها را ، و بتأخیر اندازد شما را تا وقت معین شده ، و أجل معین شده بتأخیر نمیشود اگر بدانید . - ۴ گفت پروردگارا من اینقوم را دعوت کردم در شب و روز ، و نتیجه نداد دعوت من مگر اینکه فرار کنند از من . - ۵ - ۶ و من هر موقعیکه دعوت کردم آنها را قرار دادند انگشتهای خودشانرا در گوشهای خودشان ، و خود را با دامن لباسها پوشانیدند ، و ادامه دادند در برنامه خودشان و خودنمایی کردند . - ۷ سپس دعوت کردم آنها را باشکاری . - ۸ و پس آنها را دعوت کردم باشکاری و پنهانی . - ۹ و گفتم که طلب آمرزش کنید از خداوند ، و او بخشنده است . - ۱۰ .

نتیجه :

بترسان قوم را : مرتبه اول از ایمان بخداوند متعال ، خوف است ، و چون حالت خوف پیدا شد ، قهراً پرهیز از خلاف و معاصی پیدا خواهد شد .
و تا صفت خوف در قلب حاصل نگردد : نمیتواند حالت پرهیز از خلاف در وجود او پدید آید . و از این لحاظ اولین وظیفه انبیاء ایجاد خوف در قلوب افراد است که از مخالفت و معصیت پروردگار به پرهیزند .

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا . - ۱۱ و يُمِدِّدْكُمْ بِأَمْوَالٍ و بَنِينَ و يَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ و يَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا . - ۱۲ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا . - ۱۳ و قد خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا . - ۱۴ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا . - ۱۵ و جَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا و جَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا . - ۱۶ و اللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا . - ۱۷ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا و يُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا . - ۱۸ و اللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا . - ۱۹ لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا . - ۲۰ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي و اتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالَهُ و وَلَدَهُ الْآ خَسَارًا . - ۲۱ و مَكْرُوا مَكْرًا كُبْرًا . - ۲۲ و قَالُوا لَا تَدْرُنَّ آلِهَتَكُمْ و لَا تَدْرُنَّ وُدًّا و لَا سُوعًا و لَا يَغُوثَ و يَعُوقَ و نَسْرًا . - ۲۳ و قَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا و لَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا . - ۲۴ .

مِدرار : وسیله ریزش .

إمداد : کمک کردن .

وَقَار : سنگینی ، جِلم .

أَطْوَار : حالات ، هیئتها .

فِجَاج : طَرَق واضحه .

سُوع : از أسماء بَتها است و هر کدام باعتباریست .

یغوث : از ماده غیث و غوث بمعنی پناه است .

یعوق : از عوق و بمعنی منع از خلاف است .

نَسْر : از ماده یُسْر و بمعنی آسانست .

وَدَّ : بمعنی دوستی است .

می فرماید : می فرستد آسمانرا برای شما که آب ریزنده و بارنده باشد . - ۱۱ و کمک میکند بشما بوسیله اموال و فرزندان ، و قرار میدهد برای شما بهشتهایی ، و

قرار میدهد برای شما چشمه‌های آب . - ۱۲ چه شده است برای شما که امید نمدارید سنگینی را در مقابل خداوند . - ۱۳ در حالتیکه آفریده است شما را بحالات مختلف . - ۱۴ آیا ندیدند که چگونه آفریده است خداوند آسمانهای هفتگانه را با طبقه بندی . - ۱۵ و قرار داده است ماه را در میان آنها روشنائی و نور ، و قرار داده است آفتاب را وسیله روشن شدن کرات زمینی و چراغ . - ۱۶ و خداوند رویانیده است برای شما از زمین نباتاتی . - ۱۷ و سپس برمیگرداند شما را بزمین ، و پس از آن بیرون میآورد شما را از زمین . - ۱۸ و خداوند قرار داده است برای شما زمین را پهن شده . - ۱۹ تا راه بروید در روی آن و راه باز کنید راههای گشاده و وسیع . - ۲۰ و گفت نوح : پروردگارا این قوم مرا مخالفت کرده ، و پیروی کردند از کسیکه زیاد نمیکند مال و فرزندان او مگر زیان و خسارت را . - ۲۱ و مکر کردند مگر سنگین . - ۲۲ و گفتند ترک نکنید خدایان خودتانرا ، و ترک نکنید وَدّ و یَعوق و یَعوث و سُواع و نَسر را . - ۲۳ و بتحقیق مردم بسیار پرا گمراه و منحرف کردند ، و خداوند زیاد مکن برای ستمکاران مگر گمراهی و منحرف بودن را . - ۲۴ .

مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا . - ۲۵ و قَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا . - ۲۶ إِنَّكَ إِنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَ لَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كُفَّارًا . - ۲۷ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِرِجَالِي وَ لِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ لَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا . - ۲۸ .

خَطِيئَات : جمع خَطِيئَة . که بمعنی خَطَاء است .

إِغْرَاق : غرق کردن .

لَا تَذَرُ : ترک مکن .

دَيَّار : يكفرد ، يكنفر .
 فاجر : كسيكه اهل فسق و فجور است .
 كفّار : كسيكه كفر بورزد .
 تَبَّار : هلاكت .

نتيجه :

مَمَّا خَطِيئَاتِهِمْ : دلالت ميکند باينکه معاصي و خطيئات ، بطور يقين موجب ابتلاء سخت در زندگي دنيوي ، و هم موجب عذاب و گرفتاري و آتش اخروي باشد . و در صورتيکه ابتلاء و نزول گرفتاري در دنيا بتأخير افتد ، تا آخرين نفس و دقيقه زندگي دنيوي مجال باقي است .

از آيه ۲۵ نوح مي فرمايد :

و قَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا .

عرض کرد نوح پروردگارا ترك مكن در روي زمين از كافرين كسي را . - ۲۶ زيرا كه اگر كسي را از آنها آزاد گذاشته و ترك كني : بندگان تو را به گمراهي انداخته ، و اولادي از خود باقي نميگذارند مگر فاجر و كافر . - ۲۷ پروردگارا بيامرز مرا و والدين مرا و كسي را كه داخل ميشود بخانه من بحالت ايمان ، و مؤمنين و زنهاي با ايمان را ، و زياد مكن براي ستمكاران مگر هلاكت را . - ۲۸ .

نتيجه :

هلاكت و گرفتاري شديد بر دو نوع باشد : ۱- مواجه شدن بعذابهاي روحي كه پس از اين زندگي دنيوي و در آخرت پيش آيد ، و اين نوع شديدتر و ثابتر بوده ، و براي هميشه زندگي انسانرا معين ميکند ، و پناه ميبريم بخداوند متعال از آن ، و در

آنجا بجز رحمت و فضل او پناهگاهی نخواهد بود . ۲- گرفتاریهای مادی و معنوی که از همین زندگی دنیوی مادی شروع شده ، و در آخرت نیز انعکاس پیدا میکند ، و دستوره‌های دینی بهر دو از این گرفتاری‌ها مقابله خواهد کرد .

سوره جنّ

سوره - ۷۲ عدد آیات ۲۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَوْحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا . - ۱
 يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا . - ۲ و أَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا
 اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا . - ۳ و أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا . - ۴ و أَنَا
 طَنَّنَا أَنْ لَنْ نَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا . - ۵ و أَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنْسِ
 يَعُودُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فزَادُوهُمْ رَهَقًا . - ۶ و أَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ
 يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا . - ۷ و أَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مُلَأْتَ حَرَسًا شَدِيدًا و
 شُهَبًا . - ۸ و أَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا
 رَّصَدًا . - ۹ .

ایحاء : وحی کردن ، إلقاء بديگری .

جَنّ : در مقابل انس که مأنوس و محسوس نباشند.

جَدّ : عظمت ، غناء .

سَفِيهه : دور از حقّ ، و کم خردی ، و سبک فکری .

شَطَطٌ : تجاوز، ظلم ، دوری .

رَهَقٌ : درک ، پوشیدن ، نزدیکی .

حَرَسٌ : جمع حارس بمعنی حافظ است .

شُهَبٌ : جمع شهاب که بمعنی قطعه نورانی و روشنی است .

رَّصَدٌ : منتظر نشستن .

می‌فرماید: بگوی که وحی شده است برای من که شنیده‌اند جمعی از طائفه جنّ آیاتیرا و گفته‌اند که ما شنیدیم قرائتی که عجیب بود. ۱ - هدایت میکرد بسوی هدایت و درستی، پس ایمان آوردیم بآن، و شریک قرار نخواهیم داد برای او دیگریرا. ۲ - و با خداوند متعال است عظمت و بلندی، و نگرفته است برای خود همسری و نه فرزندی. ۳ - و کسی که بیخرد است گوید در حق پروردگار متعال چیزیرا که تجاوز و ظلم است. ۴ - و ما گمان کردیم که کسی از جنّ و انس نخواهد گفت درباره خداوند دروغیرا. ۵ - و اینکه باشد مردهایی از انس پناهنده میشوند بمردهایی از جنّ، پس می‌افزاید محجوب بودن و محروم شدن را. ۶ - و بتحقیق آنها گمان کردند، چنانکه شماها گمان داشتید که خداوند هرگز مبعوث نخواهد کرد کسی را. ۷ - و بتحقیق ما رسیدگی کردیم آسمانرا، پس یافتیم آنرا که پر شده است از نگهداران و از شهابهای آتشین. ۸ - و ما نشستیم در نقاطی که استماع کنیم صداهای آسمانیرا، و اگر کسی گوش بدهد آن صداها را برخورد خواهد کرد با پاره‌هایی از آتش آسمانی. ۹ -

نتیجه:

صداهای آسمانی: مقصود سخنهایی است که مربوط است بعالم ماورای طبیعت و مراد از آسمان این معنی است، یعنی پیدا کردن حالت تجرّد و توجّه که بتواند از مطالب معقول و نامحسوس آگاه باشد. و البته اغلب این مطالب باید پوشیده بوده و افشاء و روشن نشود.

و أَنَا لَا نَدْرِي أَشْرُّ أُرِيدَ بَمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا . - ۱۰ و أَنَا مِنَ الصَّالِحِينَ وَ مِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قِدْدًا . - ۱۱ و أَنَا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ وَ لَنْ نَعْجِزَهُ هَرَبًا . - ۱۲ و أَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَى آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ

بربه فلا يخافُ بَخْساً و لا رَهَقاً . - ۱۳ و اَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ و مِنَ الْقَاسِطِينَ
 فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا رَشَداً . - ۱۴ و أَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ
 حَطَبًا . - ۱۵ و أَنْ لَوْ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا . - ۱۶ لِنَفْسِهِمْ
 فِيهِ و مَنْ يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَاباً صَعَدًا . - ۱۷ و أَنْ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا
 تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا . - ۱۸ .

رَشَدٌ : صلاح ، صواب ، مقابل ضلال است .

طَرَائِقُ : جمع طریق بمعنی راه ، راهها .

قِدَدٌ : متفرَّق و مختلف .

هَرَبًا : دور شدن .

بَخْسٌ : نقص .

رَهَقٌ : مستور شدن ، پوشیده بودن .

تَحَرَّوْا : طلب کردن ، خواستن .

قَاسِطُونَ : منحرف شونده از راه حق .

غَدَقٌ : کثیر و فراوان .

صَعَدٌ : بالا و بلند .

حَطَبٌ : هیزم ، چوب خشک .

فَتَنٌ : آزمایش کردن .

می‌فرماید : و ما نمیدانیم که آیا خداوند برای آنها شرّ و بدی اختیار کرده است ،
 و یا اختیار کرده است برای آنها هدایت را . - ۱۰ و بدرستی که از میان ما افرادی
 بودند صالح ، و افرادی که پایین‌تر بودند ، و ما جمعی بودیم مختلف و متفرَّق . - ۱۱
 و ما گمان کردیم که نمیتوانیم خداوند را عاجز کنیم ، و با فرار کردن هم موفق

نمیشویم . - ۱۲ و ما چون نظر بصلاح و هدایت داشتیم تسلیم شدیم و کسیکه ایمان آورد بخداوند هرگز نمی‌ترسد از کم شدن و پایین آمدن . - ۱۳ بدرستیکه افرادی از ما تسلیم بودند ، و جمعی از ما متجاوز شدند پس کسیکه تسلیم شد پس آنان طلب میکنند هدایت را . - ۱۴ و افرادی که تسلیم نشدند و متجاوز گشتند پس باشند وسیله آتش سوزان جهنم . - ۱۵ و اگر استقامت کنند در راه حق هر آینه سیراب میکنیم آنها را از آب فراوان . - ۱۶ تا آزمایش کنیم آنها را ، و کسیکه اعراض کند از یاد خداوند ، سوق میدهد او را بعذاب سربلند . - ۱۷ و متوجه باشید که سجده‌گاهها برای خداوند است ، پس نخوانید کسیرا با خدا . - ۱۸ .

نتیجه :

خداوند متعال در هر موردی خیر و صلاح بندگانرا می‌خواهد ، و هرگز امکان ندارد که شری برای کسی بخواهد ، و تمام این تکالیف که برای مردم تعیین میشود بخاطر تعلیم و تربیت و خیرخواهی آنان باشد .

من نکردم خلق تا سودی کنم بلکه تا بر بندگان جودی کنم
 آری خدا ذاتاً جواد است ، و ذات او مقتضی است که بهر صورت خیر و هدایت و زندگی آنها را تأمین کند .

و أَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا . - ۱۹ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا . - ۲۰ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا . - ۲۱ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحِدًا . - ۲۲ إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا . - ۲۳ حَتَّىٰ إِذَا رَوَّأَ مَا يُوعَدُونَ فَيَسْئَلُهُمْ مَنْ أَسْعَفُ نَاصِرًا وَّ أَقْلَ عَدَدًا . - ۲۴ قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا . - ۲۵ عَالَمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ

غَيْبِهِ أَحَدًا . - ۲۶ إِلَّا مَنْ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَانَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا . - ۲۷ لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ وَ أَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَ أَحْضَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا . - ۲۸ .

لَبِد : لصوق ، آنچه از موی و پشم بدن بچسبند .

مَلْتَحِد : مورد تمایل و توجه .

إِنْ أَدْرَى : اگر بفهمم .

أَمَد : مدت ، زمان .

رَصَد : راصد ، حافظ .

نتیجه :

إِلَّا مَنْ ارْتَضَىٰ : آری علوم غیبی خداوند متعال مخصوص خود او و افراد الهی باشد ، یعنی کسانی که در مقابل اراده و عظمت خداوند متعال فانی و از خود گذشته هستند : از توجه و آگاهی از علوم غیبی مانعی نخواهد داشت .

و چون بپا خواست آنحضرت که دعاء کند خداوند را : باطراف او جمع شده و باو می چسبند . - ۱۹ بگو که من میخوانم پروردگار را و کسی را باو شریک قرار نمیدهم . - ۲۰ بگو که من مالک نمیشوم برای شما ضرر و نه هدایت را . - ۲۱ بگوی که من را پناه نمیدهد از خداوند کسی ، و نمی یابم بجز خداوند موردیکه مطمئن باشد . - ۲۲ مگر در مورد ابلاغ از جانب خداوند و ابلاغ رسالات او ، و کسیکه عصیان کند خدا و رسول او را پس برای او باشد آتش جهنم که همیشگی باشند در آن . - ۲۳ تا وقتیکه آنچه را که وعده شده بودند ، و خواهند فهمید که کیست ضعیفتر باشد از جهت یاری و کمتر است از جهت عدد . - ۲۴ بگوی که آیا بدانم که

نزدیک است آنچه وعده داده میشوید ، و یا قرار میدهد خداوند مدت معینی را . - ۲۵ عالم بغیب است ، و ظاهر نمیکند غیبش را بکسی . - ۲۶ مگر بکسی که از جانب او رسالت داشته ، و مأمور و حافظی از اطراف او را احاطه کند . - ۲۷ تا فهمیده شود که آنها انجام داده‌اند وظائف رسالت را ، و خداوند محیط است بآطراف آنها و بررسی میکند همه جا را . - ۲۸ .

نتیجه :

فرق جنّ و روح اینستکه : وجود جنّ نه جسمانیست و نه روحانی و در عین حال پوشیده و نامحسوس و اجسام لطیفی باشند که در اثر لطافت جسمی بأعمال خارق العاده‌ای اقدام میکنند .

سوره مزمل

سوره - ۷۳ عدد آیات ۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الْمَزْمِلُ . - ۱ قم الليل إلا قليلاً . - ۲ نصفه أو انقض منه قليلاً . - ۳
 أوزد عليه و رتل القرآن ترتيلاً . - ۴ إنا سنلقي عليك قولاً ثقیلاً . - ۵ إن
 ناشئة الليل هي أشد وطأً و أقوم قِيلاً . - ۶ إن لك في النهار سبْحاً طويلاً . - ۷
 و اذكر اسم ربك و تبتل اليه تبتيلاً . - ۸ ربُّ المشرق و المغرب لا إله إلا هو
 فاتخذهُ وكيلاً . - ۹ و اصبر على ما يقولون و اهجرهم هجرًا جميلاً . - ۱۰ و
 ذرني و المكذبين أولي النعمة و مهلهم قليلاً . - ۱۱ إن لدينا أنكالاً
 و جحيما . - ۱۲ و طعاماً ذا عُصَّة و عذاباً أليماً . - ۱۳ يومَ تَرْجُفُ الأرضُ و
 الجبالُ و كانت الجبالُ كثيباً مهيباً . - ۱۴ .

مُزْمِلٌ : كسيکه پيچيده ، متلقف است .

ترتيل : تلاوت کردن ، خواندن .

قول ثقيل : گفتار سنگين ، پرمعنى .

ناشئة : بلند شونده ، بالا گشته .

وطأ : از جهت قدم برداشتن .

تبتل : عبادت ، اخلاص .

أنكالا : سنگينها ، زنجيرها و قيود .

عُصَّة : گلوگيرى .

كثيب ، مهيل : منحدر و ريزنده و خورد شده بتدريج .

می‌فرماید: ای کسیکه پیچیده به لباس است، بپاخیز شب را مگر بمقدار کمی . ۱ - ۲ که نصف شب باشد ، و یا ناقص کن از آن . ۳ - و یا زیاد کن بآنمقدار و قرائت کن قرآن را قرائت کردنی . ۴ - و ما إلقاء میکنیم بتو گفتار سنگینی را . ۵ - بتحقیق بپا برخاستن شب شدیدتر است از جهت قدم برداشتن و آشد است از لحاظ گفتار و سخن گفتن . ۶ - بتحقیق برای تو در اوقات روز فرصت بیشتری هست برای تسبیح و ذکر . ۷ - و یاد کن نام پروردگارت را و اخلاص داشته باش برای عبادت او اخلاص کامل . ۸ - خداوند مشرق و مغرب است ، و پروردگاری نیست مگر او ، پس باو توکل داشته و او را وکیل خود قرار بده . ۹ - و تحمل کن بآنچه میگویند ، و دوری کن از آنها به نرمی و خوشی . ۱۰ - و واگذار کن بمن امور تکذیب کنندگانرا که در نعمت هستند ، و مهلت بده مرا کمی . ۱۱ - بتحقیق نزد ما زنجیرهای سنگین و آتش است . ۱۲ - و طعمای باشد که گلوگیر است و عذاب دردناک . ۱۳ - روزیکه مضطرب میشود زمین و کوهها ، و باشد کوهها جمع شده و ریزنده . ۱۴ .

نتیجه :

قدم برداشتن : منظور سیر و سلوک است بسوی خداوند که این قدم و سیر در تاریکی شب که چشمها در خوابند بسیار بجا و مفید است ، مخصوصاً که توأم باشد با قرائت قرآن مجید و مناجات و راز و نیاز با خداوند متعال .

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا . - ۱۵
 فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً . - ۱۶ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا
 يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا . - ۱۷ السَّمَاءُ مَنْفَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا . - ۱۸ إِن هَذِهِ
 تَذَكَّرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا . - ۱۹ إِن رَبُّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ

ثُلثَى اللَّيْلِ وَ نَصْفَهُ وَ ثُلُثَهُ وَ طَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَ اللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ
 عَلِمَ أَن لَّنْ نُحِصُّهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ
 مِنْكُمْ مَّرْضَى وَ آخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ وَ آخَرُونَ
 يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ
 اقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَ مَا تَقَدَّمُوا لِنَفْسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ
 خَيْرًا وَ أَعْظَمَ أَجْرًا وَ اسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ . - ۲۰ .

شاهد : مُشَاهِد ، ناظر .

وبیل : سنگین ، شدید .

شیب : پیری ، سفید شدن موی .

منفطر به : شکافته بآن .

أدنى : نزدیکتر .

إحصاء : شمردن .

يَضْرِبُونَ : راه میروند .

إقراض : قرض دادن .

مَرْضَى : بیماران .

بتحقیق ما فرستادیم برای شما رسولی که شاهد است شما را چنانکه فرستادیم
 برای فرعون رسولی . - ۱۵ پس عصیان کرد فرعون رسول را پس گرفتیم او را گرفتن
 شدید . - ۱۶ پس چگونه پرهیز خواهید کرد از روزیکه قرار میدهد فرزندانرا پیر
 سالخورده . - ۱۷ آسمان از شدت آنروز شکافته میشود و وعده خداوند واقع خواهد
 شد . - ۱۸ این سخن تذکری است برای مردم ، و کسیکه میخواهد راه خدا را پیش
 بگیرد . - ۱۹ و خدای تو میداند که تو شبها قیام میکنی نزدیک بدو ثلث شب ، و

نصف شب ، و یا ثلث آن ، و جمعی از أصحاب تو نیز اینچنین میکنند ، و خداوند اندازه گیری میکند روز و شب را ، و میداند که شماها نمیتوانید آنطوریکه باید اندازه را حفظ کنید ، پس خداوند توجه میکند شما را ، پس بخوانید از قرآن آنچه را که میتوانید و آسانست خواندن آن ، و خداوند میداند که گاهی شما بیمار میشوید ، و گاهی مسافرت میکنید ، و گاهی در راه خدا بجهاد میروید ، پس بخوانید آنچه میتوانید از قرآن ، و برپا بدارید نماز را و بدهید زکوة را ، و قرض بدهید در راه خداوند قرض نیکو ، و آنچه در راه خدا خرج کنید خواهید دید آنرا به نزد خداوند بصورت خوب و مطلوب . - ۲۰ .

سوره مدثر
سوره - ۷۴ عدد آیات ۵۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الْمَدَّثِرُ . - ۱ قم فأنذر . - ۲ و رَبِّكَ فَكَبِّرْ . - ۳ و ثِيَابِكَ فَطَهِّرْ . - ۴
 و الرُّجْزَ فَاهْجُرْ . - ۵ و لَا تَمَنَّؤْ تَسْتَكَثِرْ . - ۶ و لِرَبِّكَ فَاصْبِرْ . - ۷ فَاذَا نُقِرَ
 فِي النَّاقُورِ . - ۸ فذلک یومئذ یوم عَسِیر . - ۹ عَلَی الْکَافِرِینَ غَیْرَ یَسِیر . - ۱۰
 ذَرْنِی و مَنْ خَلَقْتُ وَحِیداً . - ۱۱ و جَعَلْتُ لَهُ مَالاً مَمْدُوداً . - ۱۲ و بَنِینَ
 شُهُوداً . - ۱۳ و مَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِیداً . - ۱۴ ثُمَّ یَطْمَعُ أَنْ أَزِیدَ . - ۱۵ کَلَّا إِنَّهُ کَانَ
 لِآیَاتِنَا عَنِیداً . - ۱۶ سَأُرْهِقُهُ صَعُوداً . - ۱۷ إِنَّهُ فَکَّرَ و قَدَّرَ . - ۱۸ فَقَتَلَ کَیْفَ
 قَدَّرَ . - ۱۹ ثُمَّ قَتَلَ کَیْفَ قَدَّرَ . - ۲۰ .

مدثر: کسیکه لباس مثل عبا پوشیده و خود را بپوشاند .

رُجْز: عذاب مادی و معنوی .

لَا تَمَنَّؤْ: شمردن و تذکر دادن احسانها و خوبیها است .

نُقِرَ، ناقور: دعوت کردن، و ناقور وسیله دعوت است .

عَنِید: مخالف، مقابله است .

إِرْهَاق: نزدیک کردن چیزی با شخصی است .

صَعُود: خلاف حُودور، بالا رفتن، نقطه پرمشقت است .

نتیجه:

صَعُود: این عذاب مناسب حالات و افکار و برنامه این آدم است که تمام نظرش در زندگی، بالا رفتن از جهت امور مادی مال و عنوان و فرزندان و ظواهر بود که در

اینجا نیز باید روی انعکاس افکارش مبتلا به صعود باشد .

أی کسیکه پیچیده بلباس فراخ و بلند و استراحت میکند ، قیام کن و مأموریت خود را انجام داده و مردم را بر حذر دار از آلودگیهای مادّی ، و پروردگارت را بزرگ و با عظمت قرار بده . ۱ - ۲ - ۳ و لباسهایت را پاکیزه کن . ۴ - و خودت را از عذابهای اَلّهی محفوظ بدار . ۵ - و منّت مگذار و نعمتهای خدا را بیاد میار که دیگرانرا جلب و جمع کنی . ۶ - در برنامه اَلّهی پایدار و ثابت باش . ۷ - زمانیکه دعوت شدید با ناقور آنروز ساعت سختی باشد ، و برای کفّار در سختی و مشقّت خواهد بود . ۸ - ۹ - ۱۰ و واگذار مرا با کسیکه او را تنها آفریدم ، و قرار دادم برای او اموال امتداد یافته ، و فرزندان حاضر . ۱۱ - ۱۲ - ۱۳ و آماده کردم برای او امورشرا آماده کردنی . ۱۴ - و سپس طمع دارد اینکه زیاد کنم . ۱۵ - نه چنین است که او بآیات ما عناد و دشمنی میورزد . ۱۶ - نزدیک میکنیم او را به محلّ بالا رفتن (صعود) . ۱۷ - او فکر کرده و تقدیر و اندازه گیری کرد . ۱۸ - و کشته شود که چگونه اندازه گیری کرد . ۱۹ - پس کشته شود که چگونه اندازه گیری و نقشه کشید . ۲۰ -

نتیجه :

و مردم را برحذر بدار ۲- در این آیات کریمه افراد سالک را دعوت میکند به سوق بسوی پروردگار با رعایت شرائط ظاهری و جزئی : ۱- تطهیر و پاکیزه کردن لباسها از کثافت و نجاست . ۲- تجلیل و تعظیم پروردگار متعال . ۳- و منّت نگذاشتن برای دیگران در این موفقیّت و خود را بالا نگرفتن . ۴- و پایدار بودن در این برنامه اَلّهی . ۵- عناد و دشمنی نورزیدن با احکام اَلّهی .

ثمَّ نظر . - ۲۱ ثمَّ عَبَسَ و بَسَرَ . - ۲۲ ثمَّ أَدْبَرُوا اسْتَكْبَرُوا . - ۲۳ فقال إنَّ هذا
إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ . - ۲۴ إنَّ هذا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ . - ۲۵ سَأَصْلِيهِ سَقَرٌ . - ۲۶ و ما
ادريک ما سَقَرٌ . - ۲۷ لا تُبْقَى و لا تَذَرُ . - ۲۸ لَوْاحَةٌ لِلْبَشَرِ . - ۲۹ عَلَيْهَا تِسْعَةٌ
عَشْرٌ . - ۳۰ و ما جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً و ما جَعَلْنَا عِدَّتَهُمُ إِلَّا فِتْنَةً
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ و يَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا و لا يَرْتَابَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ و الْمُؤْمِنُونَ و لِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ و الْكَافِرُونَ ما ذا
أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ و يَهْدِي مَن يَشَاءُ و ما يَعْلَمُ جُنُودَ
رَبِّكَ إِلَّا هُوَ و ما هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ . - ۳۱ .

عَبَسَ : عبوس و گرفته شد .

بَسَرَ : متغیّر شد صورتش و قهر کرد .

يُؤْثَرُ : اختیار و انتخاب میشود .

سَقَرٌ : آتش غلیظ .

و لا تَذَرُ : و ترک نمیکند ، و آزاد نمیکند .

لَوْاحَةٌ : سیاه کننده است ، سوزنده است .

فِتْنَةٌ : اختلاف ، آلودگی .

ذِكْرٌ : یادآوری ، توجه داشتن .

می فرماید : سپس نگاه کرد و گرفته شده و قهر کرد ، و پس از آن پشت کرده ، و
خود را بزرگ شمرده و گفت که این سحریست که اختیار و عمل میشود ، و نباشد
آن مگر گفتار بشر . ۲۱ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴ - ۲۵ و ما وارد میکنیم او را به آتش
سوزان . - ۲۶ و میدانی که آتش سوزان چیست . - ۲۷ آن آتشی است که نه اثری
از آن باقی بماند و نه آنرا که در مقابل است رها می کند که نسوزاند . - ۲۸ سوزنده و

سیاه کننده است چهره را و بر او است نوزده رقم از آتش . - ۲۹ - ۳۰ و قرار ندادیم کارگرهای آتش را مگر از ملائکه که همجنس دیگران نباشند ، و قرار ندادیم شماره آنها را مگر برای آلودگی و گرفتاری برای کسانی که کفر ورزیدند ، تا یقین کنند بجریان آتش افراد مؤمنین و از اهل کتاب ، و زیاد کنند کسانی که ایمان آوردند ایمانشان را و شک نکنند کسانی که کتاب به آنها داده شده و مؤمنین و برای اینکه بگویند کسانی که در قلبهایشان مرض هست و کافران و تا مخالفین از اهل کتاب و مؤمنین باین جریان که از جانب پروردگار است یقین کرده و مشاهده نمایند ، و افراد مخالف و کافر اظهار کنند که خداوند نظرش از این خصوصیت چیست ! اینگونه گمراه میکند خداوند هر کسی را که بخواهد و هدایت میکند کسی را که بخواهد و نمیداند سپاهیان پروردگار را مگر او ، و این یادآوری است برای مردم . - ۳۱ .

تمام شد بتوفیق و توجّه پروردگار متعال سوره مدثر و آن از قسمتهای خاتمه این کتاب است . و انتظار دارم که خداوند متعال آنرا وسیله لطف و رحمت خود قرار بدهد .

سوره القیامة

سوره - ۷۵ تعداد آیات ۴۰

بسم الله الرحمن الرحيم

لا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ - و لا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ . - ۲ أَيْحَسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ
 نَجْمَعَ عِظَامَهُ . - ۳ بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ . - ۴ بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ
 لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ . - ۵ يَسْئَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ . - ۶ فإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ . - ۷ وَخَسَفَ
 الْقَمَرُ . - ۸ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ . - ۹ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ . - ۱۰
 كَلَّا لَا وَزَرَ . - ۱۱ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ . - ۱۲ يُنَبِّئُ الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ
 وَأَخَّرَ . - ۱۳ .

قیامة : برپا شدن مردم برای حساب و جزاء .

لَوَّامَةٌ : ملامت کننده از اعمال خلاف .

نُسَوِّيَ بَنَانَهُ : برابر و صاف کنیم انگشتهای او را .

يَفْجُرُ أَمَامَهُ : فسق و بدکاری کند .

وَزَرَ : سنگینی و پناه .

مُسْتَقَرُّ : محللیکه جای برقراری باشد .

يُنَبِّئُ : خبر داده میشود انسان .

بنام خداوند بخشاینده مهربان

سوگند نمی خورم بروز قیامت . - ۱ و سوگند نمی خورم بنفس ملامت کننده . - ۲
 آیا حساب می کند انسان که جمع نمی کنیم استخوانهای او را . - ۳ آری ما توانائیم
 که استخوانهای انگشتهای او را جمع و جور کنیم . - ۴ بلکه می خواهد انسان که در

پیشروی او مشغول فسق و فجور شود . - ۵ می پرسد که کی و کجا واقع می شود روز قیامت ؟ . - ۶ پس زمانیکه برق زد و روشن گردد چشم . - ۷ و گرفته و خسوف کرد ماه . - ۸ و جمع شد آفتاب و ماه . - ۹ گوید انسان که کجا است جای فرار . - ۱۰ نه چنین است نباشد پناهی ، و بسوی پروردگار است در این روز محلّ برقرار شدن . - ۱۱ - ۱۲ و خبر داده می شود در آنروز انسانرا به آنچه مقدّم داشته است و یا بتأخیر انداخته است . - ۱۳ استخوانهای انگشتها : در میان استخوان بندی انسان استخوانهای انگشتها از همه دقیقتر و مهمتر است ، و کسی که قادر باشد به تنظیم آنها ، بقیّه تنظیم استخوانهای بدن سهلتر و آسانتر خواهد بود .

بل الانسانُ علی نفسه بصيرة . - ۱۴ و لو ألقى معاذيره . - ۱۵ لا تحرك به لسانك لتعجل به . - ۱۶ إن علينا جمعه و قرآنه . - ۱۷ فاذا قرءناه فاتبع قرءانه . - ۱۸ ثم إن علينا بيانه . - ۱۹ كلاً بل تحبون العاجلة . - ۲۰ و تذرون الآخرة . - ۲۱ و جوه يومئذ ناضرة إلى ربها ناظرة . - ۲۳ و جوه يومئذ باسرة . - ۲۴ تظن أن يفعل بها فاقرة . - ۲۵ كلاً إذا بلغت التراقي . - ۲۶ و قيل من راق . - ۲۷ و ظن أنه الفراق . - ۲۸ والتفت الساق بالساق . - ۲۹ إلى ربك يومئذ المساق . - ۳۰ فلا صدق ولا صلی . - ۳۱ ولكن كذب و تولى . - ۳۲ ثم ذهب إلى أهله يتمطى . - ۳۳ أولى لك فأولى . - ۳۴ ثم أولى لك فأولى . - ۳۵ أیحسب الانسان أن یترك سدى . - ۳۶ .

معاذیر : عذر ها ، بهانه ها .

قرآن : خواندن .

عاجلة : دنیا که زود آید .

ناضرة : روشن و منور .

- باسرة : عبوس شدید .
 فاقرة : گرفتاری و مشقت .
 ساق : پای ، قدم .
 يتمطی : تبختر ، افتخار کردن .

می‌فرماید : بلکه انسان بر نفس خود مطلع و آگاه است . - ۱۴ اگر چه عذرهای خود را بیان کند . - ۱۵ حرکت مده بآن زبانت را که شتاب کنی بآن . - ۱۶ بتحقیق بر ما است جمع کردن آن و قرائتش . - ۱۷ پس چون خواندیم آنرا پیروی کن از آن . - ۱۸ سپس بتحقیق بر عهده ما باشد بیان کردن آن . - ۱۹ نه چنین است بلکه دوست میدارند زندگی دنیوی را و ترک میکنند آخرت را . - ۲۰ - ۲۱ و صورتهایی در این روز روشن بوده ، و بر جانب خداوند نظر کننده باشند ، و صورتهایی در آنروز گرفته و عبوس باشند ، و تصور میکنند که مشقت و سختی بآنها میرسد ، نه چنین است که چون روح آنها به گلوها رسید ، گفته می‌شود که کیست که مرا باین حالت رسانده است ، و تصور میکنند که می‌خواهد از زندگی مادی منصرف گردد ، و می‌پیچد پایش به پای دیگرش ، و بسوی پروردگار است در آنروز سیر کردن ، پس او تصدیق نکرده و نماز نخواند ، ولی او تکذیب کرده و اعراض نمود ، و سپس رفت بسوی اهل خود که تبختر کرده و افتخار می‌کرد ، اولویت باشد برای او ، آیا انسان می‌خواهد که ترک بشود بصورت مهمل بودن . - ۳۶ .

ألم يك نطفة من مني يمني . - ۳۷ ثم كان علقة فخلق فسوی . - ۳۸ فجعل منه الزوجين الذكر والأنثى . - ۳۹ أليس ذلك بقدير على أن يحيي الموتى . - ۴۰ .

آیا نبود نطفه‌ای از منی که بیرون آورده می‌شود . - ۳۷ سپس بود علقه ، پس
آفرید آنرا و تسویه کرد . - ۳۸ پس قرارداد از آن زوج مرد و زن را . - ۳۹ آیا نباشد او
توانا بر اینکه مردگانرا زنده فرماید . - ۴۰ .

سوره الانسان

سوره - ۷۶ تعداد آیات ۳۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئاً مَّذْكُوراً . - ۱ إِنْآ خَلَقْنَا
 الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعاً بَصِيراً . - ۲ إِنْآ هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ
 إِمَّا شَاكِراً وَّ إِمَّا كَافُوراً . - ۳ إِنْآ اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلاَسِلاً وَّ اَغْلَالاً وَّ
 سَعِيراً . - ۴ إِنْ الْاَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِّنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُوراً . - ۵ عَيْنَا يَشْرَبُ
 بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيراً . - ۶ يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَّ يَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ
 مُسْتَظْهِراً . - ۷ .

حِين : وقت و زمان .

نطفة : ماء مرد و زنست که آمیخته شوند .

أمشاج : أخلاط که مخلوط از آب زوجین است .

ابتلاء : آزمایش شدن .

سعير : آتش شعله‌ور .

مستظير : منتشر ، عظیم .

بنام خداوند بخشاینده مهربان

آیا آمده است برای انسان زمانی از روزگار که نبوده است چیزی که قابل ذکر
 باشد . - ۱ بتحقیق ما آفریدیم انسانرا از نطفه که اختلاط دارد که آنرا آزمایش
 می‌کنیم ، پس قرار دادیم او را شنونده و بینا . - ۲ و ما هدایت کردیم او را براه
 راست ، یا شاکر میشود یا کفران می‌کند . - ۳ و ما آماده کردیم برای کفار زنجیرها و

عُلُها و آتش شعله‌ور . - ۴ و بتحقیق افراد نیک و نیکوکار می‌آشامند از ظرفیکه بطبع کافور باشد . - ۵ از چشمه‌ای که می‌خورد از آن بندگان مخصوص پروردگار ، می‌شکافند آنرا شکافتنی . - ۶ وفاء می‌کنند به تعهد خودشان ، و می‌ترسند از روزیکه شرّ و گرفتاری آن پوشیده است . - ۷ .

و يُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حَبِّهِ مِسْكِينًا و یتیمًا و اَسِيرًا . - ۸ اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا . - ۹ اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا . - ۱۱ فَوْقِيهِمْ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ و لَقِيهِمْ نَصْرَةٌ و سُرُورًا و جَزِيهِمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً و حَرِيرًا . - ۱۲ مَتَكْنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا و لَا زَمْهَرِيرًا . - ۱۳ و دَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا و ذُلَّتْ فُطُوفُهَا تَذَلِيلًا . - ۱۴ و يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَةِ مِّنْ فِضَّةٍ و أَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا . - ۱۵ قَوَارِيرَ مِّنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا . - ۱۶ و يُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَتْ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا . - ۱۷ .

قَمْطَرِيرَ : جمع کننده ، شدید .

نَصْرَةٌ : حُسن ، جمال ، روشنی .

زَمْهَرِيرَ : سرمای شدید .

ظِلَالُ : سایه‌ها .

قُطُوفَ : جمع قُطْف که میوه چیده شده است .

قَوَارِيرَ : جمع قاروره ، ظرفیکه آب و شربت می‌ریزند .

مِزَاجَ : آمیختگی .

زَنْجَبِيلَ : نوعی از نباتات است که ثمر آن زنجبیل است .

و اِطْعَامَ می‌کنند طعام را با داشتن علاقه بآن بأشخاص فقیر و بچه‌های یتیم و

آنهائیکه در اسارت هستند . - ۸ اینستکه طعام می‌دهیم در راه خداوند و بقصد او ، و نمی‌خواهیم در مقابل آن أجری و نه سپاسگزاری . - ۹ و بتحقیق که ما می‌ترسیم از پروردگار ما از پیش آمد روزیکه سخت گرفته و شدید است . - ۱۰ پس نگهداری و حفظ می‌کند آنها را خداوند از گرفتاری و شرّ آن روز ، و می‌دهد آنها را خوشحالی و شادی . - ۱۱ و أجر می‌دهد آنها را در مقابل صبر و استقامت ، بهشت و لباسهای حریر . - ۱۲ تکیه‌کننده باشند در بهشت به تختهایی که نمی‌بینند در آنجا آفتاب گرم و نه سرمای شدید . - ۱۳ و نزدیک باشد آنها را سایه‌های درختها و میوه‌های چیدنی در اختیار آنها قرار می‌گیرد . - ۱۴ و طواف داده می‌شود بآنها با ظرفهایی از نقره و کوزه‌هایی از شیشه شربت . - ۱۵ و شیشه‌هایی از نقره که ساخته شده است ساخته شدن خوب . - ۱۶ و آشامیده می‌شوند از کاسه‌هایی که بطعم زنجبیل باشد . - ۱۷ .

نتیجه :

مسکین و یتیم و اسیر : مسکین در درجه اول محدودیت است که قدرت بر تحرّک و فعالیت ندارد ، یتیم قدرت دارد ولی از جهت عمل محدود بوده و از نظر قانون و حکم نمی‌تواند عملی را مستقلاً انجام بدهد . و اسیر خود محدودیتی ندارد ، ولی در تحت حکومت دیگری فعلاً و روی قهر و جبر قرار گرفته است .

عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا . - ۱۸ و يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا . - ۱۹ و إِذْ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَّ مُلْكًا كَبِيرًا . - ۲۰ عَالِيَهُمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَّ اسْتَبْرَقٌ وَّ حُلُوعًا أَسَاوِرٌ مِّنْ فِضَّةٍ وَّ سَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا . - ۲۱ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَّ كَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُورًا . - ۲۲ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا . - ۲۳ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَّ لَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِمًا

أَوْ كَفُوراً . - ۲۴ و اذکر اسمَ رَبِّکَ بُکْرَةً وَ أُصِيلاً . - ۲۵ و مِنَ اللَّیْلِ فَاسْجُدْهُ وَ سَبِّحْهُ لَیلاً طَوِيلاً . - ۲۶ إِنَّ هَؤُلَاءِ یُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَ یَذَرُونَ وَرَاءَ هِمَّ یَوْمًا ثَقِيلاً . - ۲۷ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَ شَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَ اذْشَنَّا بَدَلْنَا أَمْثَالَهُمْ تَبْدِيلاً . - ۲۸ إِنَّ هَذِهِ تَذْکُرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلاً . - ۲۹ وَ مَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ یَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِیماً حَکِیماً . - ۳۰ یُدْخِلُ مَنْ یَشَاءُ فِی رَحْمَتِهِ وَ الظَّالِمِينَ أَعْدَلَهُمْ عَذَاباً أَلِیماً . - ۳۱ .

سلسبیل : روان ، سلیس .

ولدان : فرزندهای مولود ، مرد باشند یا زن .

لؤلؤ : دُر است .

سُنْدَس : حریر لطیف ، و استبرق : حریر غلیظ است .

أُصِیل : وسط روز ، ظهر .

أَسْر : بستن ، محکم کردن .

أَسَاوِر : جمع سوار و أسوار ، زینتیکه بدست می‌کنند .

چشمه است در بهشت که نامیده می‌شود به سلسبیل . - ۱۸ و طواف می‌کند آنرا فرزندان که همیشه باشند که چون به بینی آنها را تصوّر می‌کنی که لؤلؤ باشند که پراکنده شده‌اند . - ۱۹ و چون نظر کنی به آنجا خواهی دید که ملک وسیع و بزرگی باشد و نعمتی . - ۲۰ و در روی بدن آنها می‌باشد لباسهایی از حریر سبز نازک و ضخیم ، و زینت شده‌اند با النگوهای که بدست دارند . - ۲۱ این جزائی است که برای شما داده شده ، و مشروب می‌شوید از جانب خداوند با شربتی پاک . - ۲۲ پس صبر کن بحکم پروردگارت ، و از آنها کسیکه گنهکار و یا کفران می‌کند او را اطاعت مکن ، بتحقیق ما نازل کردیم بتو قرآن را نازل کردنی . - ۲۴ و یاد کن پروردگار خود

را طرف صبح و در ساعت ظهر . - ۲۵ و شبها سجده کن برای او ، و تسبیح کن در شبی که طولانی است . - ۲۶ این افراد دوست می‌دارند زندگی دنیوی را و ترک می‌کنند آنرا که در پشت سردارند و آن روز سنگینی است . - ۲۷ و ما آفریدیم آنها را و محکم کردیم وابستگی آنها را ، و اگر بخواهیم تبدیل می‌کنیم برنامه آنها را تبدیل کردنی ، این تذکر دادن و بیدار کردن آنها است ، کسیکه خواست راه خدا را انتخاب کرده و پیشروی خود قرار بدهد ، و شماها نمی‌توانید راهی انتخاب کنید مگر آنچه خداوند هدایت کند . - ۳۰ .

سوره المرسلات

سوره - ۷۷ تعداد آیات ۵۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والمُرْسَلَاتِ عُرْفًا . ۱ - فالعاصِفَاتِ عَصْفًا . ۲ - والناشِرَاتِ نَشْرًا . ۳ -
 فالفَارِقَاتِ فَرْقًا . ۴ - فالمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا . ۵ - عُدْرًا أَوْ نُذْرًا . ۶ - إِنَّمَا تُوْعَدُونَ
 لَوَاقِعَ . ۷ - فَاذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ . ۸ - وَ إِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ . ۹ - وَ إِذَا الْجِبَالُ
 نُسِفَتْ . ۱۰ - وَ إِذَا الرُّسُلُ أَقْتَتْ . ۱۱ .

عُرْفُ : معروف از احکام و اوامر و نواهی .

عَصْفُ : حرکت تند و جریان لطیف چون باد .

نَشْرُ : منتشر کردن ، نشر دادن .

فَرْقُ : جدا کردن از همدیگر .

مُلْقِيَاتُ : إلقاء کردن ، و در مقابل قرار دادن است .

نُذْرُ : ترسانیدن ، خوف و رجا است .

طُمَسُ : محو و زوال نور است .

فُرِجَتْ : شکافته شد .

نُسِفَتْ : خورد شده و ریخته شد .

أَقْتَتْ : در اوقات مختلف بودن است .

نتیجه :

مرسلات : افرادی از ملائکه و یا انسانها هستند که از جانب خداوند مبعوث
 میشوند ، و عاصفات : دستورها و احکامیست که بوسیله مرسلین جریان پیدا

می‌کند ، و در خارج منتشر گردد .

می‌فرماید : سوگند به فرستاده شده‌ها روی برنامه معروف . ۱ - پس به سیر کننده‌های وزنده سیرکردنی . ۲ - و به منتشر کننده‌های حقایق و احکام . ۳ - و جدا کننده‌ها حق و باطل . ۴ - و القاء کنندگان و رسانندگان اذکارِ اِلَهِی . ۵ - در جهت اعتذار از تقصیرهای گذشته باشد و یا جلوگیری از خلافهای آینده ، و آنچه وعده داده شده‌اید از امور خیر و یا شرّ : هر آینه واقع شدنیست . ۶ - ۷ پس زمانیکه ستاره‌ها در حال محو و زوال نور باشند . ۸ - و آسمان شکافته گردد . ۹ - و چون کوهها خورده شده و بریزند . ۱۰ - و زمانیکه رسولان وقت و بیوقت مبعوث گردند . . ۱۱

نتیجه :

آری چون ساعت قیامت نزدیک شد و رسید : برای مبعوث شدن انبیاء زمینه‌ای باقی نباشد ، و همچنین برای درک احکام و حقایق ، و یا بدست آوردن معارف و یا استفاده از وجود انبیاء و اولیاء اِلَهِی ، و هر فردی در این زمان باید آماده باشد برای پس دادن حساب اعمال گذشته خود بدون افراط و تفریط .

لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ . - ۱۲ لِيَوْمِ الْفَصْلِ . - ۱۳ و ما أدریک ما یوم الفصل . - ۱۴
و یل یومئذٍ للمکذّبین . - ۱۵ ألم نهلک الاولین . - ۱۶ ثمّ نتبعهم
الآخرین . - ۱۷ کذلک نفعل بالمجرمین . - ۱۸ ویل یومئذٍ للمکذّبین . - ۱۹
الم نخلقکم من ماء مهین . - ۲۰ فجعلناه فی قرار مکین . - ۲۱ الی قدر
معلوم . - ۲۲ فقدّرنا فنعم القادرون . - ۲۳ ویل یومئذٍ للمکذّبین . - ۲۴ ألم
نجعل الأرض کفّاتاً . - ۲۵ أحياء و أمواتاً . - ۲۶ و جعلنا فیها رواسی

شامِخاتٍ و أسقیناکم ماءً أفرا تا . - ۲۷ ویل یومئذٍ للمُکذِبین . - ۲۸ انطلقوا الی ما کنتم به تُکذِّبون . - ۲۹ انطلقوا الی ظلِّ ذی ثلثِ شُعبٍ . - ۳۰ .

أُجِّلْتُ : تعیین وقت .

یوم الفصل : روز جدایی از اقرباء و متعلقات .

ماء مَهِین : آب خوار و بی‌ارج .

قرار مکین : قرارگاه محفوظ که رحم مادر است .

قَدْرنا : مقدار و زمان محدود .

کِفَات : محلّ اقامت و زندگی .

رواسی : جمع راسیه بمعنی کوه‌ها .

ماء فرات : آب شیرین .

می‌فرماید : برای کدامین روز وقت معین شده است . - ۱۲ برای روز جدایی . - ۱۳ چه می‌دانی که روز فصل چیست . - ۱۴ وای باد در آنروز برای تکذیب کنندگان . - ۱۵ آیا ما بهلاکت نرسانیدیم از گذشتگان . - ۱۶ و سپس در پیرو آنها دیگران را نیز به هلاکت خواهیم رسانید . - ۱۷ این چنین عمل می‌کنیم با مجرمین . - ۱۸ وای باد در آنروز به تکذیب کنندگان . - ۱۹ آیا ما خلق نکردیم شما را از یک آب سست . - ۲۰ و قرار دادیم آنرا در یک محلّ محکم و ثابت . - ۲۱ تا زمان معین . - ۲۲ پس معین کردیم آنرا ، چه خوب مقدر کننده هستیم . - ۲۳ وای باد در آن روز برای تکذیب کنندگان . - ۲۴ آیا قرار ندادیم زمین را محلّ سکناى مردم در زمان زندگی و مردن . - ۲۵ - ۲۶ و قرار دادیم در آن کوه‌های بلند ، و سیراب کردیم آنانرا از آب شیرین . - ۲۷ وای باد در آنروز برای تکذیب کنندگان . - ۲۸ حرکت کنید بسوی آنچه تکذیب می‌کردید . - ۲۹ بروید بسوی

سایه‌ایکه سه شعبه داشته است . - ۳۰ .

نتیجه :

سه شعبه : سه شعبه داشتن انسان در موقع عذاب اخروی عبارت است از گرفتاری به قوه بهیمیّه حیوانیه ، و قوه شهویّه ، و قوه شیطانیه و این سه قوه که در وجود انسان رشد داشت : روح انسانی در او از میان رفته و در ذیل سه قوه حیوانی زندگی خواهد کرد .

لا ظلیل و لا یغنی من اللّهب . - ۳۱ انّها ترمی بشرّاً کالقصر . - ۳۲ کانه جمالة صفر . - ۳۳ ویل یومئذ للمکذّبین . - ۳۴ هذا یومٌ لا ینطقون . - ۳۵ و لا یؤذن لهم فیعتذرون . - ۳۶ ویل یومئذ للمکذّبین . - ۳۷ هذا یوم الفصل جمعناکم و الاولین . - ۳۸ فان کان لکم کید فکیدون . - ۳۹ ویل یومئذ للمکذّبین . - ۴۰ انّ المتّقین فی ظلالٍ و عیون . - ۴۱ و فواکِه مما یشتھون . - ۴۲ کلوا و اشربوا هنیئاً بما کنتم تعملون . - ۴۳ انا کذلک نجزی المحسنین . - ۴۴ ویل یومئذ للمکذّبین . - ۴۵ کلوا و تمتعوا قليلاً انکم مجرمون . - ۴۶ ویل یومئذ للمکذّبین . - ۴۷ و اذا قيل لهم ارکعوا لایرکعون . - ۴۸ ویل یومئذ للمکذّبین . - ۴۹ فبأی حدیث بعده یؤمنون . - ۵۰ .

جمالة : جمع جمل : و صفر : برنگ زردها .

شرر : جرقه که از آتش می‌پرد .

لّهب : شعله آتش .

ارکعوا لا یرکعون : حقیقت عبودیت عبارت از بندگی و خضوع تام است در

مقابل پروردگار متعال ، و نتیجه عبودیت عبارت است از اطاعت و تسلیم کردن خود در مقابل خواسته‌ها و اوامر و نواهی او ، بطوریکه هیچگونه عصیان و مخالفت در مقابل او پیدا نگردد .

سوره نبا

سوره - ۷۸ تعداد آیات ۴۰

بسم الله الرحمن الرحيم

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ . - ۱ عن النبأ العظيم . - ۲ أَلَّذِي هُمْ فِيهِ مَخْتَلِفُونَ . - ۳ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ . - ۴ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ . - ۵ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا . - ۶ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا . - ۷ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا . - ۸ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُباتًا . - ۹ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا . - ۱۰ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا . - ۱۱ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا . - ۱۲ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا . - ۱۳ وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا . - ۱۴ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا . - ۱۵ وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا . - ۱۶ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا . - ۱۷ .

عَمَّ : عن ما .

نبا : خبر .

مِهَاد : گهواره .

أوتاد : میخها .

سُبات : ساکت و بی حرکت و استراحت .

سبع شِدَاد : هفت کواکب سبعة .

وهَّاج : متلألأ و روشنائی دهنده .

ثَجَّاجًا : ریزنده .

أَلْفَاف : پیچیدهها .

از چه از همدیگر پرسش می کنند ، سؤال می کنند از خبریکه مهم است که آنها در آن اختلاف دارند . - ۳ نه چنین است . - ۴ سپس نه چنین است خواهند

فهمید . - ۵ آیا قرار ندادیم زمین را گهواره . - ۶ و کوهها را وسیله محکم بودن و چون میخهای بر زمین . - ۷ و آفریدیم شماها را جفتها . - ۸ و قرار دادیم خواب شما را برای استراحت و سکونت شما . - ۹ و قراردادیم شب را چون لباس پوشاک برای شما . - ۱۰ و روز را برای آماده کردن وسائل زندگی و معیشت . - ۱۱ و قراردادیم بر بالای سر شما هفت آسمان که کواکب سبعه باشند . - ۱۲ و قراردادیم آفتاب روشنایی دهنده‌ای چون چراغ . - ۱۳ و نازل کردیم از ابرهای فشار دهنده آب ریزنده . - ۱۴ تا بیرون آوریم تخم و نباتات را و باغها و درختها را . - ۱۵ بتحقیق روز جدایی باشد وقت معین شده ما برای حساب کردن . - ۱۷ .

نتیجه :

روز جدایی : آری در آنروز همه افراد از اقارب و أرحام و علائق جدائی می‌کنند ، و هر کسی از آنچه مورد توجه و محبت او است ، جدا می‌شود ، و همه تعلقات به جدایی کشیده می‌شود .

يَوْمُ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا . - ۱۸ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا . - ۱۹ وَ سُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سُرَابًا . - ۲۰ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا . - ۲۱ لِلطَّاغِينَ مَنَابًا . ۲۲ لَابِثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا . - ۲۳ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا . - ۲۴ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا . - ۲۵ جَزَاءً وَفَاةً . - ۲۶ إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا . - ۲۷ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا . - ۲۸ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا . - ۲۹ .

صُور : صورتها - يُنْفَخُ - دمیده می‌شود .

أَفْوَاج : گروهها .

سَرَاب : زمین صاف که لَمَعَان دارد .
 أَحْقَاب : دهر و سال متتابع .
 غَسَّاق : از آب اضافی اهل جهنم جاری می‌شود .

می‌فرماید : روزیکه دمیده می‌شود در صورتها پس می‌آید گروه گروه . - ۱۸ و باز گردد آسمان و دربهایی گردد . - ۱۹ و سیر داده شود کوهها و زمین صاف و همواری باقی می‌ماند . - ۲۰ بتحقیق جهنم کمینگاهی بوده و برای مردم طغیانگر مسکن شود . - ۲۲ و توقف می‌کنند در آنجا سالها . - ۲۳ و نمی‌چشند در آنجا آب و نه سردی هوا . - ۲۴ مگر گرما و آب اضافی اهل جهنم . - ۲۵ و این جزای موافق اعمال آنها باشد . - ۲۶ و آنها امید نداشتند بحساب . - ۲۷ و تکذیب کردند آیات ما را تکذیب کردنی . - ۲۸ و همه اعمال را ضبط کردیم با کتابت . - ۲۹ .

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا . - ۳۰ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا . - ۳۱ حَدَائِقَ و
 أَعْنَابًا . - ۳۲ و كَوَاعِبَ أَتْرَابًا . - ۳۳ و كَأَسَا دِهَاقًا . - ۳۴ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا
 و لَا كِذَابًا . - ۳۵ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا . - ۳۶ رَبِّ السَّمَوَاتِ و الْأَرْضِ
 و مَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا . - ۳۷ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ و الْمَلَائِكَةُ
 صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَن أذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ و قَالَ صَوَابًا . - ۳۸ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْحَقِّ
 فَمَن شَاءِ اتَّخَذُ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَاءً . - ۳۹ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا
 قَدَّمَتْ يَدَاهُ و يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا . - ۴۰ .

وفاق : موافق و برابری .
 مَفَاز : توفیق و رستگاری .
 كَوَاعِبَ : زندهای جوان .

أُتْرَاب : همسال بودن .

دِهَاق : کاسه‌های مملو .

صَوَاب : درست و راست .

مَآب : برگشت .

كِذَّاب : تکذیب .

روح : بالاتر از ملائکه است ، و تجرّدش بیشتر است .

می‌فرماید : جزائی که مطابق و موافق اعمال او باشد از جهت کم و کیف ، و آنها هرگز انتظار نداشتند بجزای اعمال و بحساب دقیق آنها . - ۲۷ و تکذیب کردند آیاتِ اِلَهِی را تکذیب کردنی . - ۲۸ و ما همه اعمال و افکار او را ضبط کرده و نوشتیم . - ۲۹ پس بچشید که اعمال و اقوال شما زیاد نمی‌کند مگر عذاب را . - ۳۰ و بتحقیق که برای پرهیزکاران رستگاری و موفقیت باشد . - ۳۱ باغهای خوش آب و هوا و میوه‌های شیرین و انگور خواهد بود . - ۳۲ و زنهای خوش سیما و کاسه‌های پر از نوشیدنی . - ۳۴ و نمی‌شنوند در آنجا کلام لغو و نه دروغ . - ۳۵ بخششی از جانب پروردگار تو که بخشش حساب شده باشد . - ۳۶ پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در میان آنها است ، رحم کننده و مهربانست . - ۳۷ روزیکه حاضر شود روح و ملائکه صف کشیده ، و تکلم نمی‌کنند مگر آنکه اِذَان داده شوند از جانب خداوند و سخن درستی گوید . - ۳۸ این روز حقی است ، و کسیکه می‌خواهد راه پروردگار را انتخاب کند . - ۳۹ و ما پرهیز دادیم شما را از انحراف و عذاب روزیکه نزدیک است ، روزیکه نظر می‌کند مرد بآنچه مقدّم داشته است از اعمال و گوید شخص کافر که : ای کاش که من خاک بودم . - ۴۰ .

سوره النازعات

سوره - ٧٩ تعداد آيات ٤٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والنازعات غرقا . - ١ و الناشطات نشطا . - ٢ و السابحات سبحاً . - ٣
 فالسابقات سبقاً . - ٤ فالمدبرات أمراً . - ٥ يوم ترجف الراجفة . - ٦ تتبعها
 الرادفة . - ٧ قلوب يومئذٍ واجفة . - ٨ أبصارها خاشعة . - ٩ يقولون أئننا
 لمردودون في الحافرة . - ١٠ أءاكننا عظاماً نخرة . - ١١ قالوا تلك اذاً كرت
 خاسرة . - ١٢ فإنما هي زجرة واحدة . - ١٣ فاذا هم بالساهرة . - ١٤ هل
 أتاك حديث موسى . - ١٥ إذ ناديه ربُّه بالواد المقدس طوى . - ١٦ اذهب إلى
 فرعون إنه طغى . - ١٧ فقل هل لك إلى أن تزكى . - ١٨ .

نزع : كندن و بيرون آوردن .

غرق : دقت و فرو رفتن .

نشط : أخذ ، جذب ، بستن .

سبح : تنزيه و تقديس .

رجف : شكافته می شود زمين .

رادفة : صيحه بلند .

واجفة : شديدة الاضطراب .

حافرة : گودال كه كنده ميشود .

نخرة : پوسيده و كهنه .

ساهره : روى زمين صاف .

می‌فرماید : سوگند به ملائکه‌ای که فرو می‌روند . - ۱ و کوشش می‌کنند کوشش کردنی . - ۲ و سیر کنندگان چون شنا کردن در آب . - ۳ و سبقت گیرندگان سبقت گیرنده‌ای . - ۴ پس به تدبیر کنندگان امور مردم . - ۵ روزیکه شکافته می‌شود زمین ، و پشت سر آن صدای تندی بلند میشود . - ۶ و قلوبی در آنروز سخت در اضطراب می‌شوند ، و چشمهای آنان در حالت خشوع می‌گردند . - ۷ گویند که آیا ما برمی‌گردیم به گودال گذشته قبرها . - ۱۰ آیا ما استخوانهای پوسیده باشیم . - ۱۱ و آن در این زمان برگشت زیان‌آوری باشد ، یعنی صیحه و نفخه دومی است . - ۱۳ آیا آمده است تو را جریان خیر موسی ، زمانیکه نداء کرد پروردگار او را در وادی مقدّس که برو بسوی فرعون که او طغیان کرده است ، و بگو که آیا دوست میداری که خود را تزکیه کنی ؟ و از انحراف و کفر سالم بمانی ؟ - ۱۸ .

نتیجه :

تزکیه کردن نفس از اعتقادات خلاف و از اخلاق سوء برای هر انسانی لازم است ، و این معنی در علم اخلاق بطور مبسوط توضیح داده شده ، و کتاب معراج السعاده بفارسی در این موضوع کتاب بسیار مفید و خوب و جالب و مورد اعتبار است .

و أهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى . - ۱۹ فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى . - ۲۰ فَكَذَّبَ وَ
عَصَى . - ۲۱ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى . - ۲۲ فَحَشَرَ فَنَادَى . - ۲۳ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ
الْأَعْلَى . - ۲۴ فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى . - ۲۵ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ
يَخْشَى . - ۲۶ ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ السَّمَاءُ بَنِيهَا . - ۲۷ رَفَعَ سَمَكَهَا
فَسَوَّيْهَا . - ۲۸ وَ أَعْطَشَ لَيْلَهَا وَ أَخْرَجَ ضُحَيْهَا . - ۲۹ وَ الْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ
دَحْيَاهَا . - ۳۰ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَ مَرَعِيهَا . - ۳۱ وَ الْجِبَالَ أَرْسَاهَا . - ۳۲ مَتَاعًا

لکم و لأنعامکم . - ۳۳ .

نکال : عقوبت .

عبرة : نتیجه گرفتن از یک جریان .

سمک : بلندی .

إغطاش : تاریک کردن .

دحی : بسط و تمهید .

أرسیها : تثبیت ، محکم کردن ، اقامت .

نتیجه :

فتخشی : خشیت عبارتست از رعایت مقام و حفظ منزلت و توجه بعظمت و جلال طرف است ، نه بمعنی ترسیدن و خوف باشد ، و اینمعنی در اثر معرفت بمقام طرف و منزلت از جهت معنوی حاصل شود ، بخلاف خوف که ترسیدن از جهت عذاب و شدت برخورد حاصل میشود ، و از این نظر است که مقدمه آن هدایت و معرفی مقام ذکر شده است .

می فرماید : و هدایت کنم تو را بسوی خداوند ، و در اثر معرفت بمقام او حالت خشیت پیدا کنی . - ۱۹ پس نشان داد او را آیت بزرگی . - ۲۰ پس پشت کرد بموسی و کوشش می نمود . - ۲۱ که جمع کرد مردم را و آنها را خطاب کرده و گفت که : من خدای بزرگ شماها ، هستم . - ۲۴ پس أخذ کرد او را خداوند بعقوبت دنیا و آخرت . - ۲۵ و این جریان عبرت و پندیست برای افرادی که توجه دارند بمقام عظمت پروردگار متعال . - ۲۶ آیا شماها بالاترید از جهت آفرینش و یا آسمانهای باین عظمت . - ۲۷ که آنها را بالا برده و آنها را نظم و ترتیب داده است ، تاریک

کرده است شب آنها را و روشن کرده روز و ظهر را . - ۲۹ و سپس زمین را هموار و صاف کرده است . - ۳۰ و بیرون آورده از آن آب و چراها را و محل آنها را ، و کوهها را محکم و ثابت کرده است . - ۳۳ متاعی است برای شما و چهارپایان شما . - ۳۳ .

نتیجه :

بسوی خداوند : آری هدایت بسوی خداوند و ارتباط پیدا کردن با او بزرگترین سعادت و خوشبختی انسان باشد ، زیرا که از وجود او پدیدار گردد هر نوع از خیرات مادی و معنوی ، و کسیکه با مقام او مرتبط نیست از همه خیرات و کمالات بی بهره خواهد بود.

فاذا جاءتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَىٰ . - ۳۴ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ . - ۳۵ و
بُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَىٰ . - ۳۶ فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ . - ۳۷ و آثَرَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا . - ۳۸
فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ . - ۳۹ و أَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَ نَهَى النَّفْسَ عَنِ
الْهَوَىٰ . - ۴۰ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ . - ۴۱ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ
مُرْسُهَا . - ۴۲ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا . - ۴۳ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا . - ۴۴ إِنَّمَا أَنْتَ
مُنذِرٌ مَّن يَخْشَاهَا . - ۴۵ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحِيهَا . - ۴۶ .

الطَّامَّةُ : داهیه که فراگیر است .

طَغَى : طغیان کرد .

آثَرَ : اختیار کرد .

پس زمانیکه آمد داهیه بزرگ ، روزیست که بیاد آورد انسان آنچه را که عمل کرده بود . - ۳۵ و آشکار شد جهنم برای کسیکه بیند . - ۳۶ پس کسیکه طغیان کرد

و اختیار کرد زندگی دنیوی را پس جحیم و آتش مکان او باشد . - ۳۹ و اما کسیکه از مقام و منزلت پروردگار ترسیده ، و نفس خود را از تمایلات نفسانی نگهداشت . - ۴۰ پس بهشت مقام او باشد . - ۴۱ میپرسند از تو که کجا است محلّ ثبوت آن . - ۴۲ کجا باشی از یاد آن . - ۴۳ بسوی پروردگار است منتهای آن . - ۴۴ و تو ترساننده هستی کسیرا که متوجّه است . - ۴۵ و آنها گویا که درنگ نکردند ساعتی از عشا و یا ظهر . - ۴۶ .

سوره عَبَسَ

سوره - ۸۰ تعداد آیات ۴۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 عَبَسَ وَتَوَلَّى . - ۱ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى . - ۲ وَ مَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى . - ۳
 أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى . - ۴ أَمَا مَنَ اسْتَعْنَى . - ۵ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى . - ۶ وَ مَا
 عَلَيْكَ إِلَّا يَزَّكَّى . - ۷ وَ أَمَا مَنَ جَاءَكَ يَسْعَى . - ۸ وَ هُوَ يَخْشَى . - ۹ فَأَنْتَ
 عَنْهُ تَلَهَّى . - ۱۰ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ . - ۱۱ فَمَنَ شَاءَ ذَكَرْهُ . - ۱۲ فِي صُحُفٍ
 مُّكَرَّمَةٍ . - ۱۳ مَرْفُوعَةٍ مَّطَهَّرَةٍ . - ۱۴ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ . - ۱۵ كِرَامٍ بَرَرَةٍ . - ۱۶
 قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ . - ۱۷ مِّنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ . - ۱۸ مِّنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ . -
 ۱۹ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ . - ۲۰ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ . - ۲۱ .

عَبَسَ : گرفته شد .

تَوَلَّى : پشت کرد .

تَصَدَّى : عرضه کردی خود را ، و عرضه می کنی خود را - متصدی .

إِلَّا يَزَّكَّى : اینکه تزکیه نمیشود .

تَلَهَّى : از او متمایل شدی ، متمایل شدی .

سَفَرَةٌ : نویسندگان و عاملین .

بَرَرَةٌ : نیکوکاران .

مَا أَكْفَرَهُ : چه چیزی او را بکفر واداشته است .

فَأَقْبَرَهُ : پس بقبر پوشانده است .

ترجمه :

عَبَسَ شده و گرفته شده و پشت کرد از اینکه آمد شخص اعمی . - ۲ چه

فهمانیده است تو را شاید او تزگی پیدا کند . - ۳ و یا متذکر گشته و برای او نافع باشد . - ۴ و اَمَّا كَسِيكَه بِي نِيَاز گشت . - ۵ تو برای او خود را عرضه می‌کنی . - ۶ و چه شده است برای تو اینکه او تزکیه نگردد . - ۷ و اَمَّا كَسِيكَه كُوشِش می‌کند که بسوی تو آید ، و او بحال خشیت است . - ۹ پس تو از او متمایل و منحرف می‌گردی . - ۱۰ نه چنین است که قرآن وسیله تذکر است . - ۱۱ و کسیکه بخواهد از آن استفاده می‌کند . - ۱۲ و آن در صحیفه‌های گرامی شده است که بلند شده و پاکیزه گشته . - ۱۳ بوسیله دستهای نویسنده‌های نیکوکار و گرامی . - ۱۴ و کشته شود انسان که از چه جنسی آفریده شده است ، و او را اندازه‌گیری کرده‌اند . - ۱۵ و او را از نطفه آفریده‌اند . - ۱۸ و اندازه‌گیری کرده و سپس راهرا صاف و هموار نموده است . - ۱۹ تا او را بمرگ رسانیده . - ۲۰ و جسد او را در قبر گذاشته‌اند . - ۲۱ .

نتیجه :

مقام معنوی انسان بوسیله صفات روحانی و معارف الهی معرفی می‌گردد ، و اَمَّا امور مادی و جهات جسمانی هرگز اگر موجب گرفتاری نشود ، وسیله مقام معنوی نخواهد بود .

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ . - ۲۲ كَلَّا لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ . - ۲۳ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانَ إِلَى طَعَامِهِ . - ۲۴ إِنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا . - ۲۵ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا . - ۲۶ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا . - ۲۷ وَ عِنَبًا وَقَضْبًا . - ۲۸ وَ زَيْتُونًا وَ نَخْلًا . - ۲۹ وَ حُدَّاقًا غُلْبًا . - ۳۰ وَ فَاكِهَةً وَ أَبًّا . - ۳۱ مَتَاعًا لَكُمْ وَ لِأَنْعَامِكُمْ . - ۳۲ فَاذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ . - ۳۳ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ . - ۳۴ وَ أُمِّهِ وَ أَبِيهِ . - ۳۵ وَ صَاحِبَتِهِ وَ بَنِيهِ . - ۳۶ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ . - ۳۷ وَ وُجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ . - ۳۸ ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ . - ۳۹ وَ وُجُوهُ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ . - ۴۰

ترهقها قتره . - ۴۱ اولئک هم الکفرة الفجرة . - ۴۲ .

الفجرة : صاحبان فسق و فجور .

إنشار : نشر دادن .

لما یقض : هنوز تمام نشده است .

قضب : نباتات رطب و نرم .

غلب : کثیر و بزرگ و وسیع .

أب : چراگاه برای چهارپایان .

الصاحّة : صیحه و نفخه .

مسفرة : ضاحکه ، مزیئه .

عبرة : کدوره .

قتره : ظلمة و سواد .

رهق : پوشانیدن .

می فرماید : و سپس زمانی که خواست آنرا نشر میدهد ، نه چنین است که هنوز تمام نکرده آنچه را که مأمور بوده است . - ۲۳ پس نظر کند بر طعامش . - ۲۴ که ما میریزیم آب را از آسمان ریختنی . - ۲۵ و سپس می شکافیم زمین را شکافتنی . - ۲۶ پس می رویانیم در آن دانه . - ۲۷ و انگور و سبزی نرم و زیتون و خرما و باغهای پر از درخت میوه و نباتات مختلف که خوراک برای شما و چهارپایان شما است . - ۳۲ پس زمانی که آمد صیحه آسمانی روزیست که فرار میکنند مرد از برادرش . - ۳۴ و از مادرش و از پدرش . - ۳۵ و از همسر و فرزندانش . - ۳۶ برای هرکسی در این روز شغلی است که از امور دیگر باز میدارد صورتهایی در این روز روشن و خندان باشد . - ۳۸ و صورتهایی گرفته و غبار در چهره آنان باشد که

می‌پوشاند آنرا تاریکی و ظلمت . - ۴۲ .

نتیجه :

خصوصیات و عوارض و حالات چهره ، صددرصد نماینده و نشان دهنده حالات و مقامات انسان است ، حتی در این ایّام زندگی نیز مؤمنین و مخصوصاً روحانیین با حقیقت ، این معنی را بچشم ظاهر درک میکنند .

سوره تکویر

سوره - ۸۱ تعداد آیات ۲۹

بسم الله الرحمن الرحيم

۱ - إِذَا الشَّمْسُ كَوَّرَتْ . و إِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ . ۲ - إِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ . ۳ -
و إِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ . ۴ - و إِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ . ۵ - و إِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ . ۶ -
و إِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ . ۷ - و إِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ . ۸ - بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ . ۹ - و
إِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ . ۱۰ - و إِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ . ۱۱ - و إِذَا الْجَحِيمُ
سُعِّرَتْ . ۱۲ - و إِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ . ۱۳ - عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ . ۱۴ - فَلَا
أَقْسِمُ بِالْخُنُوسِ . ۱۵ - الْجَوَارِ الْكُنَّسِ . ۱۶ - وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ . ۱۷ - وَالصُّبْحِ
إِذَا تَنَفَّسَ . ۱۸ - إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ . ۱۹ - ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ
مَكِينٍ . ۲۰ .

تکویر : جمع کردن ، پیچیدن .

انکدار : گرفته شدن ، و زوال نور .

عِشَار : معاشرت .

تسجیر : آتش گرفتن و سوختن .

مَوْءُودَةٌ : ابدان دفن شده قبل از موت .

كُشِطَتْ : قلع شدن ، زائل شدن .

تَسْعِير : آتش زدن ، و روشن کردن .

خُنُوسٌ : نجومیکه در روز دیده نمی شوند .

الْكُنَّسُ : نجومیکه تحت نور آفتاب مستورند .

عَسَسَ : ظلمت احاطه کردن .

می‌فرماید: زمانیکه آفتاب نورش جمع و پیچیده شد. - ۱ و چون ستاره‌ها گرفته و بی‌نور گشتند. - ۲ و چون کوهها از مکان‌های خود بحرکت آمدند. - ۳ و چون معاشرت‌ها و آمد و رفت‌ها تعطیل و متوقف شدند. - ۴ و چون حیوانهای وحشی برانگیخته شدند. - ۵ و چون دریاها آتش گرفته و نابود شدند. - ۶ و زمانیکه نفوس انسانها با همدیگر دسته‌بندی میشوند. - ۷ و زمانیکه از مردگان بی‌گناه و دفن شدگان پرسیده شده و رسیدگی شده که بچه‌گناهی کشته شدند. - ۹ و زمانیکه صحیفه‌ها منتشر گشت. - ۱۰ و زمانیکه آسمان رفع شده و زائل گردید. - ۱۱ و زمانیکه جهنم شعله‌ور شد. - ۱۲ و چون بهشت نزدیک شد. - ۱۳ می‌فهمد هر فردی آنچه را که حاضر کرده است. - ۱۴ پس سوگند یاد نمی‌کنم بآن ستاره‌هاایکه در روز محسوس نباشند. - ۱۵ که جاری شوندگان در روز و نامحسوسند. - ۱۶ و قسم به شب چون تاریکی فراگرفت، و بصبح که دمیده شود. - ۱۸ این قرآن از گفتار خداوند و رسول گرامیست. - ۱۹ که صاحب قدرت و قوتست نزد خداوند. - ۲۰.

مُطَاعٌ تَمَّ أَمِينٌ . - ۲۱ و مَا صَاحِبِكُمْ بِمَجْنُونٍ . - ۲۲ و لَقَدْ رَأَىٰ بِالْأَفُقِ الْمُبِينِ . - ۲۳ و مَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ . - ۲۴ و مَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ . - ۲۵ فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ . - ۲۶ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ . - ۲۷ لَمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ . - ۲۸ و مَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ . - ۲۹ .

مُطَاعٌ : کسیکه از او طاعت کنند ، تَمَّ : آنجا .

أَفُقٌ مَبِينٌ : در مرتبه‌ای آشکار کننده ، ناحیه .

ضَنِينٌ : بخیل ، نگهدارنده . خودداری کننده .

رَجِيمٌ : طرد شده .

ترجمه :

او اطاعت کرده شده در آنجا است و در مورد امن است . - ۲۱ و نباشد صاحب
شما مجنون و کم عقل . - ۲۲ و بتحقیق دیده است او را در یک مقام
روشن . - ۲۳ و نباشد او بر غیب خودداری کننده . - ۲۴ و نباشد آن سخن شیطان
دور افتاده . - ۲۵ پس بکجا می‌روید نیست آن مگر تذکری برای جهانیان . - ۲۷
برای کسیکه بخواهد از شما اینکه در استقامت باشد . - ۲۸ و نمیتوانید بخواهید
مگر آنکه خداوند جهانیان بخواهد . - ۲۹ .

سوره انفطار

سوره - ۸۲ تعداد آیات ۱۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ . - ۱ و إِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَشَرَتْ . - ۲ . إِذَا الْبِحَارُ
فُجِّرَتْ . - ۳ و إِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ . - ۴ علمت نفس ما قَدَمَتْ و أَخْرَتْ . - ۵ يا
أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ . - ۶ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوِّكَ فَعَدَلَكَ . - ۷
فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ . - ۸ كَلَّا بَلْ تَكْذِبُونَ بِالَّذِينَ . - ۹ و إِنَّ عَلَيْكُمْ
لِحَافِظِينَ . - ۱۰ .

انفطار : انشقاق ، شکافته شدن .

انتشار : پراکنده شدن و بهم خوردن نظم آسمانها است .

تفجیر : شکافتن .

بعثرة : برانگیختن .

غرور : فریب خوردن .

عدلك : معتدل کرده است .

رکبک : مرکب کرده است .

نتیجه :

انفطار شکافته شدن است و مقصود قطع اتصال و ارتباط در میان سماوات
یعنی سیارات و کواکب است ، و در نتیجه بهم خوردن ارتباط و نظم آسمانها و کرات
سماوی است .

کراماً کاتبین . - ۱۱ يعلمون ما تفعلون . - ۱۲ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ . - ۱۳ و
 إِنَّ الْفَجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ . - ۱۴ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ . - ۱۵ و ما هم عنها
 بغائبين . - ۱۶ و ما أدريک ما يَوْمُ الدِّينِ . - ۱۷ ثمَّ ما أدريک ما يَوْمُ
 الدِّينِ . - ۱۸ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئاً و الأمر يومئذٍ لله . - ۱۹ .

کرام : افراد گرامی و عزیز .

فجّار : افراد بدکار و فاسق .

جحیم : آتش شعله‌ور .

یصلونها : وارد می‌شوند به آتش .

ترجمه :

افراد گرامی که مأمور نوشتن و ضبط هستند . - ۱۱ و آنها می‌دانند آنچه را که
 عمل می‌کنید . - ۱۲ بتحقیق نیکوکاران در محیط نعمتهای الهی
 هستند . - ۱۳ و بدکاران در آتش باشند . - ۱۴ وارد میشوند بآن محیط آتش در روز
 دین . - ۱۵ و نباشند از آن محیط غائب شدگان . - ۱۶ و نمیدانی که چیست یوم
 دین . - ۱۷ و سپس نمیدانی که یوم دین چیست . - ۱۸ روزیست که مالک نمیشود
 شخصی دیگری را بمقدار ناچیزی ، و در آن روز حکم بهر صورت برای خدا
 است . - ۱۹ .

نتیجه :

روز دین یعنی وقتیکه مردم به جزای اعمال خود میرسند ، و دین بمعنی جزاء
 است .

سوره المطفّفين

سوره - ۸۳ تعداد آیات ۳۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ . ۱ الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ . ۲ وَإِذَا كَالُوهُمْ
 أَوْوزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ . ۳ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ . ۴ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ . ۵
 يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ . ۶ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَجِّينٍ . ۷ وَ مَا
 أَدْرِيكَ مَا سَجِّينٍ . ۸ كِتَابٌ مَرْقُومٌ . ۹ وَيَلُ لِيَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ . ۱۰ الَّذِينَ
 يَكْذِبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ . ۱۱ وَ مَا يُكْذِبُ بِهِ إِلَّا كَلٌّ مَعْتَدٍ أَثِيمٍ . ۱۲ إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ
 آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ . ۱۳ .

تطفیف : کم دادن - بخرس .

اكتيال : اختيار كيل کردن .

استيفاء : خواستن اتمام عمل .

فجار : جمع فاجر که بمعنی بدکار است .

سجّين : محلّ بسیار محدود و زندانی است .

نتیجه :

لَفِي سَجِّينٍ صیغه مبالغه است از سجن که بمعنی زندان است ، محیط بسیار
 محصور و محدود باشد ، و این محدودیت نتیجه و اثر طبیعی اعمال فسق و فجوری
 است که در مدّت زندگی مادی خود مرتکب شده است ، و در نتیجه روحش با دنائت
 و خباثت و ظلمت نشو و تربیت می یابد .

می‌فرماید : وای باد بر کسانی که کم فروشی کرده و در معاملات خود جنس را بمیزان کمتر بمشتری می‌دهند . - ۲ و چون بگیرند از دیگران کوشش دارند که زیادتر از مقدار لازم بگیرند . - ۳ آیا گمان ندارند که آنها زنده شده و لازمست بیای میزان و حساب آیند . - ۴ روزیکه قیام میکنند تا در مقابل پروردگار قرار بگیرند . - ۶ وای باد در آنروز بر تکذیب کنندگان بتحقیق نوشته اهل فجور اینست که در محیط سجین باشند . - ۷ آیا میدانی که سجین چیست ؟ نوشته ایست ثبت شده . - ۹ وای باد در آن روز بر تکذیب کنندگان . - ۱۱ آنها بیکیه تکذیب می‌کنند یوم دین را . - ۱۲ و تکذیب نمی‌کند آنرا مگر هر تجاوز کننده گنهکار ، چون خوانده شود بر او آیات الهی گوید که از نوشته‌های گذشتگانست . - ۱۳ .

نتیجه :

کمتر می‌دهند : این عمل در حقیقت دزدی و سرقت حساب میشود که بطور مستقیم و مرتب اجراء و عمل میشود ، و دزدیست که بطور روشن و بی‌باکانه عمل میشود ، و با چشم و توجه طرف صورت گرفته ، و بر حقوق و اموال مردم دستبرد زده میشود، و جا دارد که چنین کسی در محل سجین زندانی گردد ، و او بزبان حال حکم الهی را بطور دائم و مرتب زیر پای خود قرار می‌دهد .

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ . - ۱۴ كَلَّا أَنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَّحْجُوبُونَ . - ۱۵ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ . - ۱۶ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ . ۱۷ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ . - ۱۸ وَ مَا أَدْرِيكَ مَا عِلِّيُّونَ . - ۱۹ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ . - ۲۰ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ . - ۲۱ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ . - ۲۲ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ . - ۲۳ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ . - ۲۴ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ . - ۲۵ خِتَامَةٌ مِسْكٌ وَ فِي ذَلِكَ

فَلْيَتَنَفَّسِ الْمَتَنَفِّسُونَ . - ۲۶ و مِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ . - ۲۷ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ . - ۲۸ إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ . - ۲۹ و إِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ . - ۳۰ و إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ . - ۳۱ .

مَحْجُوبُونَ : در پرده هستند از لِقَاى او .

صَالُوا : وارد شونده هستند .

عَلِيَّينَ : مراتب بلند و بالا .

كِتَابٌ مَرْقُومٌ : نوشته ثبت گشته .

نَضْرَةَ النِّعَمِ : شادى نعمت را .

رَحِيقٌ مَخْتُومٌ : كاسه مهر شده .

تَنَافُسٌ : مراقبت .

تَسْنِيمٌ : مشروب بلند .

تَغَامَزٌ : با چشم اشاره كردن .

فَكِيهٌ : شخص شاد و خوش .

مى فرمايد : نه چنين است كه آنها در اين روز از اَنوار پروردگار محجوب و پوشيده هستند . - ۱۵ و سپس آنها داخل جهنم مى شوند . - ۱۶ و پس از آن گفته مى شود كه اين آتش آنچيزيست كه بوديد شما آنرا تكذيب مى كرديد . ۱۷ نه چنين باشد كه نوشته نيكوكاران در محيط عليين باشد . - ۱۸ و چه ميدانيد كه عليون چيست ؟ نوشته ثبت شده ايست كه در آن محيط مقرَّبون باشند . - ۲۱ كه در روى تختها نشسته و بآن محيط تماشا ميكنند آنها در نعمت و خوشى بوده و از چهره آنان خوشى و نعمت ظاهر ميشود . - ۲۴ و در اينجا مراقبت ميكنند . - ۲۶ و آميخته آن از تسنيم است . - ۲۷ چشمه ايست كه ميخورد از آن مقرَّبون (نزديك

شوندگان) . - ۲۸ بتحقیق افرادی که مُجرم و معصیتکارند به مردم مؤمن می‌خندند . - ۲۹ و چون از پهلوی آنها عبور میکنند با چشم از روی حقارت بآنها اشاره میکنند . - ۳۰ و زمانیکه بسوی اهل خود برمیگردند : بحال خوشی و شادی وارد می‌شوند . - ۳۱ .

نتیجه :

علیّین : در مقابل سجّین است ، یعنی محیط بالا و بلند معنوی که آزادی و روحانیت در آنجا هست ، و محدودیت و سجن بودن نباشد .

و إِذْ أَوْهَمَ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ . - ۳۲ و مَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ . - ۳۳
فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ . - ۳۴ عَلَى الْأُرَائِكِ يَنْظُرُونَ . - ۳۵
هَلْ ثَوَّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ . - ۳۶ .

أُرَائِكِ : تختها .

ثُؤْبٌ : جزاء داده شد .

می‌فرماید : و زمانیکه دیدند مؤمنین آنها را گویند که این جماعت هر آینه گمراهانند . - ۳۲ و رسولانی فرستاده نشده است آنانرا که آنها را از خطاها حفظ کنند . - ۳۳ پس در آنروز مؤمنین به کفّار می‌خندند . - ۳۴ و در روی تختها نشسته ، و تماشا به محیط می‌کنند . - ۳۵ آیا جزاء داده نشد بآن اعمالیکه مرتکب می‌شدند . - ۳۶ .

نتیجه :

حافظین : انسان از مخلوقات بوسیله اختیار داشتن و انتخاب و برگزیدن خیر و صلاح برتری پیدا می‌کند ، و فرق و امتیاز او با سائر موجودات همین باشد ، و اگر نه : مجبور بودن و پیشرفت بدون اختیار هرگز ایجاب فضیلت نمی‌کند .

سوره انشقاق

سوره - ۸۴ تعداد آیات ۲۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ - إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ . و ۲ - وَأُذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ . و ۳ - إِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ .
 و ۴ - وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ . و ۵ - وَأُذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ . يا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ
 كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ . ۶ - فَأَمَّا مَنْ أَوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ . ۷ - فَسَوْفَ
 يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا . ۸ - وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا . ۹ - وَأَمَّا مَنْ أَوْتِيَ
 كِتَابَهُ وِرَاءَ ظَهْرِهِ . ۱۰ - فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا . ۱۱ - وَيَصْلِي سَعِيرًا . ۱۲ - إِنَّهُ
 كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا . ۱۳ - إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ . ۱۴ .

انشقاق : شکافتن .

إِذْنٌ : موافقت و اجازه دادن .

حُقَّتْ : برقرار و ثابت شدن .

مَدَّ : امتداد ، انبساط .

تَخَلَّى : خالی شدن ، و آزاد شدن .

كَدَحٌ : فعالیت و کوشش .

يَصْلِي : وارد میشود .

يَحُورُ : برگشتن ، بَعث .

نتیجه :

شکافتن در سطح چیزی و یا در سقف و یا در کرات : هرکدام مناسب وضع خود
 او باشد ، و منظور بهم خوردن نظم و آثار باشد .

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا . - ۱۵ فلا أقسم بالشفق . - ۱۶ والليل و ما
 وسق . - ۱۷ والقمر اذا اتسق . - ۱۸ لترکبن طبقا عن طبق . - ۱۹ فما لهم لا
 يؤمنون . - ۲۰ و اذا قرىء عليهم القرآن لا يسجدون . - ۲۱ بل الذين كفروا
 يكذبون . - ۲۲ والله اعلم بما يؤعون . - ۲۳ فبشرهم عذاب اليم . - ۲۴ إلا
 الذين آمنوا و عملوا الصالحات لهم أجر غير ممنون . - ۲۵ .

شَفَقَ : حمرة پس از غروب .

وَسَقَ : جمع کردن .

اتَّسَقَ : جمع و جور کردن و جور شدن .

يُوعُونَ : حفظ در قلب و ضمیر .

مَمْنُونٌ : مقطوع ، منت نباشد .

لَتُرَكَّبْنَ : هر آینه سوار میشوید .

نتیجه :

بالشفق : یعنی هوای حمرة که پس از غروب باقی می ماند که آن اثر و باقیمانده
 نور آفتاب و روشنی روز است ، و کسیکه از روشنائی روز استفاده نکرده است ، لازم
 است از آثار آن تا حمرة باقی است استفاه کند . و این ساعت (بین الطلوعین) برای
 شخص مؤمن بسیار مغتنم و مفید باشد ، و نباید از آن صرف نظر کرد .

می فرماید : زمانیکه آسمان شکافته شد . - ۱ و اطاعت کرد او از دستور پروردگار
 و پابرجا شد . - ۲ ای انسان بتحقیق تو کوشش می کنی برای او و در راه پروردگارت
 کوشش کردنی پس خواهی رسید به او ، و زمانیکه زمین انبساط پیدا کرده و
 بلندیهای و پستیهای آن گشایش داشته ، و آنچه در داخل زمین بوده بیرون گردیده

و خود را تخلیه کرده . - ۴ و فرمان خداوند را اطاعت نمود . - ۵ ای انسان تو سعی می‌کنی که خود را برای لقای خداوند آماده کنی ، پس ملاقات خواهی کرد او را . - ۶ پس کسیکه داده شود نوشته او بدست راست . - ۷ پس حساب او باسانی صورت خواهد گرفت . - ۸ و رجوع خواهد کرد بسوی اهل خود بحالت سرور و شادی . - ۹ و اما اگر داده شود از پشت سرش : پس خواهد گفت واثوراً . - ۱۱ و وارد خواهد شد به آتش ، که او در میان طائفه خود مسرور و دلشاد بود . - ۱۳ و او تصوّر میکرد که هرگز نخواهد برگشت . - ۱۴ بلی خداوند بوده است به بنده خود بینا و عالم . - ۱۵ پس قسم نمی‌خورم به شفق و به شب که جمع می‌کند موجودات را در سایه خود . - ۱۷ و به ماه چون منظم گشت . - ۱۶ هر آینه سوار میشوید طبقه را بالای طبقه دیگر پس چه شده است که ایمان نمی‌آورید . - ۲۰ و چون قرآن خوانده میشود سجده نمیکنید . - ۲۱ بلکه تکذیب میکنند . - ۲۲ و خداوند عالم است بقلوب شما . - ۲۳ . پس مژده بده او را بعذاب سخت . - ۲۴ مگر آنانکه ایمان آورده و اعمال صالح بجا آوردند ، و برای آنها اجر بلند ثابت باشد . - ۲۵ .

سوره بروج

سوره - ۸۵ تعداد آیات ۲۲

بسم الله الرحمن الرحيم

والسماواتِ البروج . ۱ - واليوم الموعود . ۲ - وشاهدٍ و مشهود . ۳ - قتل
 أصحاب الأعداء . ۴ - النار ذات الوقود . ۵ - إذ هم عليها قعود . ۶ - وهم على
 ما يفعلون بالمؤمنين شهود . ۷ - وما نقموا منهم إلا أن يؤمنوا بالله العزيز
 الحميد . ۸ - الذي له ملك السموات والأرض والله على كل شيء شهيد . ۹ -
 إن الذين فتنوا المؤمنين والمؤمنات ثم لم يتوبوا فلهم عذاب جهنم ولهم عذاب
 الحريق . ۱۰ - إن الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم جنات تجري من تحتها
 الأنهار ذلك الفوز الكبير . ۱۱ .

بُروج : جمع برج بمعنی بلند و مرتفع .

أعداء : جمع خد بمعنی شق و شكاف .

وقود : مشتعل و روشن .

نقموا : انتقاد و بدگویی .

فتنوا : ایداء و مؤاخذه و گرفتاری .

حریق : سوخته ، سوزان .

الفوز : موفقیّت ، درک مطلوب .

نتیجه :

ذات البروج : یعنی صاحب بلندیها و برجهای مرتفع ، و مراد کرات و ستاره‌های
 مرتفع و بزرگیست که بعضی از آنها از کره زمین مهمتر و بزرگتر و مرتفعتر باشد که با

جاذبه و دافعه حرکت می‌کنند .

می‌فرماید : سوگند به آسمان که صاحب ارتفاعات و کرات است . - ۱ و بروز وعده شده قیامت . - ۲ و بکسیکه شاهد و بآنچه دیده میشود . - ۳ کشته شود أصحاب شکافهاییکه در زمین کنده‌اند . - ۴ که آتش از آنجا مشتعل است . - ۵ زمانیکه آنها در اطراف آن نشسته‌اند . - ۶ و تماشا میکنند بآنچه به مؤمنین عمل میکنند . - ۷ و انکار و بدگویی نکرده‌اند مگر اینکه ایمان آورده‌اند بخداوند عزیز و پسندیده . - ۸ خداوندیکه مالک آسمانها و زمین است ، و او بهر چیزی شاهد باشد . - ۹ و بتحقیق آنانکه بدگویی می‌کنند از مؤمنین و زنهاى مؤمنه سپس توبه نمیکنند از عمل خودشان ، برای آنها باشد عذاب جهنم و برای آنها است عذاب سوزنده . - ۱۰ و بتحقیق آنهاييکه ایمان آورده و أعمال صالح بجا می‌آورند : برای آنها است بهشتهاییکه جاری میشود از زیر درختها نهرهایی ، و این موفقیت بزرگی است . - ۱۱ .

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ . ۱۲ انه هو يُبْدِيءُ و يُعِيدُ . - ۱۳ و هو الغفورُ الودود . - ۱۴ ذوالعرش المجید . - ۱۵ فَعَالٌ لَمَا يَرِيدُ . - ۱۶ هل أتاك حَدِيثُ الْجُنُودِ . - ۱۷ فرعونَ و ثمود . - ۱۸ بل الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ . - ۱۹ وَاللَّهِ مِنْ ورائِهِمْ مُحِيطٌ . - ۲۰ بل هو قرآن مجید . - ۲۱ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ . - ۲۲ .

بَطْش : أخذ و گرفتن .

يُبْدِيءُ : ایجاد می‌کند .

المجید : بزرگ و پسندیده .

جُنُود : لشگرها .

می‌فرماید: بتحقیق که اخذ و گرفتن پروردگار تو، هر آینه سخت و شدید است. - ۱۲ و او ایجاد می‌کند و سپس برمی‌گرداند. - ۱۳ و او آمرزنده و مهربانست. - ۱۴ و صاحب عرش بلند و با عظمت است. - ۱۵ و بجا آورنده است آنچه را می‌خواهد. - ۱۶ آیا آمده است بنظر شما خبر لشگرها. - ۱۷ که فرعون و ثمود و نیروهای آنها بود. - ۱۸ بلکه آنانکه کافر شدند همیشه در تکذیب و مخالفت هستند. - ۱۹ و خداوند در پشت آنها و محیط است. - ۲۰ بلکه آن قرآن با عظمت است. - ۲۱ که در لوحهای محفوظ است. - ۲۲.

نتیجه:

محیط بهشتی که برای مؤمنین آماده میشود، محیطی باشد که اشجار سایه انداخته و با صفا فضای آنجا را فراگرفته، و قهراً میوه‌های گوناگون و مختلفی را با نهرهای شیرین و جاذب، مورد استفاده اهل آنجا قرار میگیرد، و کاملاً مورد بهره‌برداری خواهد بود، و میوه‌ها بر دو نوع بوده، و جنبه مادی و معنوی خواهد داشت.

سوره الطارق

سوره - ۸۶ تعداد آیات ۱۷

بسم الله الرحمن الرحيم

والسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ . - ۱ و ما أَدْرِيكَ مَا الطَّارِقُ . - ۲ النِّجْمِ الثَّاقِبِ . - ۳ إِنَّ
 كُلَّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ . - ۴ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانَ مِمَّ خُلِقَ . - ۵ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ
 دَافِقٍ . - ۶ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ . - ۷ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لِقَادِرٌ . - ۸ يَوْمَ
 تُبْلَى السَّرَائِرُ . - ۹ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ . - ۱۰ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ . - ۱۱
 وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ . - ۱۲ إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ . - ۱۳ وَ مَا هُوَ بِالْهَزْلِ . - ۱۴ إِنَّهُمْ
 يَكِيدُونَ كَيْدًا . - ۱۵ وَ أَكِيدُ كَيْدًا . - ۱۶ فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَهْمَلُهُمْ رُوَيْدًا . - ۱۷ .

الطارق : کوبنده ، زنده (در آسمانها که نفوذ کننده نور)

الثاقب : سوراخ کننده ، نافذ : (ستاره‌ایکه نورش نافذ است)

لَمَّا : بمعنی إلَّا باشد . (نیست هر نفسی مگر بر آن)

مِمَّ : مِمَّا = مِنْ ما : (از چه آفریده شده است)

دافق : پرنده و دفع کننده . (خارج شونده به فشار)

صُلْبٍ : پشت ، کمر . (از جانب کمر و پشت)

ترائب : استخوانهای سینه . (از جانب سینه)

ذات الصَّدْعِ : شق و شکاف . (صاحب انشقاق)

هَزَلٍ : شوخی . (لغو ، باطل)

أَهْمَلُهُمْ رُوَيْدًا : مهلت بده بآنها کمی .

بنام خداوند بخشنده مهربان

میفرماید : قسم به آسمان و کوبنده . - ۱ و چه چیز فهمانید تو را که چیست کوبنده . - ۲ ستاره‌ئی که نفوذ کننده است . - ۳ نیست هیچ نفسی مگر اینکه برای او حفظ کننده ایست . - ۴ پس نظر کند انسان که از چه خلق شده . - ۵ خلق شده از آب جهنده . - ۶ خارج می شود از بین پشت سخت و نرمیها . - ۷ بدرستیکه او بر برگردانیدن او هر آینه تواناست . - ۸ روزیکه آشکار می شود پنهانیها . - ۹ پس نیست برای او از قوه و نیروئی و نه کمک کننده‌ای . - ۱۰ و آسمان که صاحب برگردانیدن است . - ۱۱ و زمین که صاحب شکافنده است . - ۱۲ همانا او هر آینه سخنی است جدا کننده . - ۱۳ و نیست او بیهوده و باطل . - ۱۴ بدرستیکه آنها حيله میکنند حيله کردنی . - ۱۵ و حيله می‌کنم حيله کردنی . - ۱۶ پس مهلت بده کافران را مهلت بده آنها را کمی . - ۱۷ .

سوره اعلیٰ

سوره - ۸۷ تعداد آیات ۱۹

بسم الله الرحمن الرحيم

سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى . ۱ - الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى . ۲ - وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى . ۳ -
 وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى . ۴ - فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى . ۵ - سَنُقَرِّبُكَ فَلَا تَنْسَى . ۶ -
 إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى . ۷ - وَنِيَّسِرُكَ لِلْيُسْرَى . ۸ - فَذَكَرَ إِنْ
 نَفَعْتَ الذِّكْرَى . ۹ - سَيَذَكُرُ مَنْ يَخْشَى . ۱۰ - وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى الَّذِي يَصَلَّى
 النَّارَ الْكُبْرَى . ۱۲ - ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى . ۱۳ - قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى . ۱۴ -
 وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى . ۱۵ - بَلْ تُؤَثِّرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا . ۱۶ - وَالْآخِرَةَ خَيْرَ وَ
 أَبْقَى . ۱۷ - إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى . ۱۸ - صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى . ۱۹ .

مَرَعَى : نباتات و أشجاریکه غذای انسان و حیوان است .

غُثَاءً : آنچه از نباتات خشک مانند می شود .

أَحْوَى : شبیه سیاه و بی رنگ می شود .

صُحُفٌ : ورقه ها ، نامه ها .

نتیجه :

تسبیح : بمعنی تنزیه است ، و تنزیه بمعنی پاک کردن و خالص و دور کردن او
 است از هرگونه نقص و عیب و ضعف . و أمّا تسبیح اسم : مقصود تسبیح ذات است ،
 و اسم در همه جا اشاره بذات و مسمی باشد ، چنانکه در سبحان الله هم مقصود
 تسبیح ذات باشد .

تسبیح کن نام پروردگارت را که نظر به تنزیه ذات و مُسمّی است که بلندتر از همه موجودات است . ۱ - پروردگاریکه همه موجودات را آفریده و آنها را بااعتدال آورد . ۲ - و شخصیکه اندازه‌ها را نگهداشته و همه را براه لازم خودشان هدایت فرمود . ۳ - و کسیکه برای آنها از نباتات مختلف غذا تأمین کرده و زندگی آنها را آماده کرد . ۴ - و سپس آن نباتات را که خشگیده و پژمرده از نو نباتات تازه و لطیفی را بمیدان آورد . ۵ - و ما تذکر داده و حقایق را برای تو روشن می‌سازیم و از آنها غفلت مکن . ۶ - مگر آنچه خداوند خواسته باشد که او میداند آنچه را که آشکار است و آنچه را که پنهان باشد . ۷ - و آسان می‌گیریم برای تو آنچه را که وسائل سهل بودن هست . ۸ - پس تذکر بده اگر تذکر مفید باشد . ۹ - البتّه کسیکه خوف دارد متذکر میشود . ۱۰ - و دوری می‌کند کسیکه در مقام عداوت باشد . ۱۱ - و آنکسیکه وارد میشود بآتش وسیع و در آنجا نه زنده می‌ماند و نمی‌میرد . ۱۲ - و بتحقیق رستگار شد آنکه خود را تزکیه نمود . ۱۳ - و یاد کرد نام خدا را پس مشغول نماز و دعاء گردید . ۱۴ - ولی آنها زندگی دنیوی را اختیار می‌کنند . ۱۵ - و زندگی اخروی همیشگی و بهتر است . ۱۶ - و این معنی در صحیفه‌های گذشته از حضرت ابراهیم و حضرت موسی (ع) مذکور باشد . ۱۹ .

سوره غاشیہ

سوره - ۸۸ تعداد آیات ۲۶

بسم الله الرحمن الرحيم

هل أتاك حديث الغاشية . ۱ - وجوه يومئذ خاشعة . ۲ - عاملة ناصبة . ۳ - تصلى ناراً حامية . ۴ - تُسقى من عين آنيه . ۵ - ليس لهم طعام إلا من ضريع . ۶ - لا يُسمن ولا يُغنى من جوع . ۷ - وجوه يومئذ ناعمة . ۸ - لسعيها راضية . ۹ - فى جنّة عالية . ۱۰ - لا تسمع فيها لاغية . ۱۱ - فيها عينٌ جارية . ۱۲ - فيها سُرر مرفوعة . ۱۳ - وأكوابٌ موضوعة . ۱۴ - و نمارق مصفوفة . ۱۵ - و زرابى مبثوثة . ۱۶ - أفلا ينظرون الى الابل كيف خلقت . ۱۷ - و الى السماء كيف رُفعت . ۱۸ - و الى الجبال كيف نصبت . ۱۹ .

غاشية : پوشاننده .

خاشعة : خوار و ذلیل شونده .

ناصبه : نصب و ثابت شونده .

آنيه : گرم شونده .

ناعمة : در نعمت و خوشی شونده .

أكواب : ظروف و کاسه ها .

نمارق مصفوفة ، زرابى مبثوثة : هر کدام نوعی پستی و تکیه گاهست .

مبثوثة : متفرق و پراکنده شده .

تصلی : وارد میشود .

می‌فرماید: آیا آمده است تو را حدیث و جریان غاشیه (پوشاننده) . - ۱ صورت‌هایی در این روز خاشع و در حالت ذلت و حقارت باشند . - ۲ و پیوسته در کوشش و عمل و در زحمت هستند . - ۳ انداخته می‌شوند بآتش گرم . - ۴ و سیراب می‌شوند از چشمه گرم . - ۵ و نباشد برای آنها مگر طعامی از ضریح که غذای جهتمی است . - ۶ فربه نمیکند و از گرسنگی مانع نگردد . - ۷ و صورت‌هایی در آنروز در نعمت و خوشی باشند . - ۸ و برای کوشش و اعمال خودشان راضی باشند . - ۹ در بهشت عالی باشند که کلمه لغوی نمی‌شوند ، در آنجا چشمه‌ای جاری هست . - ۱۱ و تخت‌هایی بلند شده باشد . - ۱۲ و ظرف‌هایی آماده شده است . - ۱۳ و پشتی‌هایی صف کشیده . - ۱۴ و متفرق باشد . - ۱۵ آیا نمی‌بینند شتر را که چگونه آفریده شده . - ۱۶ و بر آسمان که چطور بلند گشته است . - ۱۸ و بر کوه‌ها که چگونه نصب شد . - ۱۹ .

نتیجه :

حالت ذلت : در آنجا اعمال بطور کلی متجسم در ذات شده و بهمین صورت ملکوتی خود در ضمن صورت‌های اعمال خود را نشان می‌دهد ، و از این لحاظ خواه و ناخواه افراد ، بصورت‌های ملکوتی اعمال و اخلاق خود در خارج جلوه کرده و ظاهر گردد .

و الی الأرض کیف سطحت . - ۲۰ فذکر إنما انت مذکر . - ۲۱ لست علیهم بمصیطر . - ۲۲ إلا من تولی و کفر . - ۲۳ فیعذبه الله العذاب الأكبر . - ۲۴ إن آئینا إیابهم . - ۲۵ ثم إن علینا حسابهم . - ۲۶ .

نُصِبَتْ : منصوب و پابرجا و ثابت شده است .

مُصَيِّر : مسلط و حاکم .

سُطْح : مسطح و هموار و صاف شده است .

می فرماید : آیا نظر نمی کنی به کوهها که چگونه پابرجا و ثابت شده است . - ۱۹
و بر زمین که چگونه هموار و صاف شده است . - ۲۰ پس متوجه باش که تو
یادآورنده و تذکر دهنده هستی . - ۲۱ و نیستی بر آنها فرمان دهنده و مسلط . - ۲۲
مگر کسی را که پشت کرده و کفر ورزید . - ۲۳ پس عذاب می کند او را خداوند
بعذاب سختی . - ۲۴ بتحقیق بسوی ما باشد برگشت آنان . - ۲۵ و بر ما است که
بحساب آنان رسیدگی کنیم . - ۲۶ .

نتیجه :

مصیّر : فرق رسالت و نبوت با حکومت و سلطنت . اینست که : شخص حاکم
می خواهد فرماندار و در رأس ملت و حکومت بوده ، و دیگران از او اطاعت کنند .
بخلاف نبوت که هدایت کننده است .

سوره فجر

سوره - ۸۹ تعداد آیات ۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والفجر . - ۱ و لَيَالٍ عَشْر . - ۲ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ . - ۳ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ . - ۱۴
 هل في ذلك قَسَمٍ لَدَى حَجْر . - ۵ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ . - ۶ إِرْمَ ذَاتِ
 الْعِمَادِ . - ۷ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ . - ۸ وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ
 بِالْوَادِ . - ۹ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ . - ۱۰ الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْبِلَادِ . - ۱۱ فَأَكْثَرُوا
 فِيهَا الْفَسَادَ . - ۱۲ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ . - ۱۳ إِنَّ رَبَّكَ
 لَبِالْمُرْصَادِ . - ۱۴ فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي
 أَكْرَمَنِ . - ۱۵ وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ . - ۱۶ .

فجر : صبح .

شفع : زوج .

وتر : فرد .

حجر : عقل .

جوب : قطع و بریدن .

قدر : تنگ گرفتن .

می‌فرماید : قسم بهنگام باز شدن صبح . - ۱ و به ده شب پس از آن . - ۲ و به
 آنچه از موجودات جفت و یا فرد است . - ۳ و بشب مطلق چون در سیر و حرکت
 باشد . - ۴ و آیا در اینها سوگند بجا است برای افرادی که صاحب عقل هستند . - ۵
 آیا ندیدی که چگونه عمل کرد خداوند بقوم عاد . - ۶ و بقوم ارم که ساختمانهای

مرتفعی داشتند . - ۷ طوریکه در شهرها نظیر آنها ساخته نشده بود . - ۸ و بقوم نمود که سنگهای بزرگ را می‌بریدند در وادی . - ۹ و به فرعون که صاحب کلیدها و اسباب دیگری بود . - ۱۰ که اینها در روی زمین طغیان کردند . - ۱۱ و بسیار به فساد و خرابکاری اقدام کردند . - ۱۲ پس ریخت خداوند بر آنها تازیانه عذاب را . - ۱۳ بتحقیق خداوند تو همیشه در کمینگاه است . - ۱۴ پس اَمَّا انسان اگر خداوند او را گرامی داشته و نعمت داد ، گوید خداوند مرا گرامی داشته است . - ۱۵ و اَمَّا اگر باو تنگ گرفته و مبتلا سازد گوید پروردگار مرا اهانت کرده است . - ۱۶ .

نتیجه :

به ده شب : هنگام باز شدن فجر یک جریان حقیقی است که باید ده شب آنرا با استمرار تثبیت کرد ، تا انسان بتواند برای همیشه از آن استفاده کند ، یعنی فراگیری تاریکی شب او را مانع از درک فجر نباشد .

كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ . - ۱۷ وَلَا تَحَاضُّونَ عَلٰی طَعَامِ الْمِسْكِينِ . - ۱۸ و تَأْكُلُونَ التَّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا . - ۱۹ و تُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا حَبًّا . - ۲۰ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا . - ۲۱ و جَاءَ رَبِّكَ وَ الْمَلِكُ صَفًّا صَفًّا . - ۲۲ و جِئَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ و أَنَّىٰ لَهُ الذِّكْرَىٰ . - ۲۳ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي . - ۲۴ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ . - ۲۵ وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ . - ۲۶ يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ . - ۲۷ إِرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً . - ۲۸ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي . - ۲۹ وادْخُلِي جَنَّتِي . - ۳۰ .

تحاضّ : تمایل پیدا کردن .

لمّ : جمع کردن .

جَمّ: کلّ و همه .
 دَكّ: کوبیدن .
 وَثاق: محکم کاری کردن .

نتیجه :

یتیم: کسی است که پدر نداشته ، و از این جهت از شخص متوالی امور منقطع گشته ، و قدرت و قوتی در ادامه زندگی خود پیدا نکرده ، و در محیط ضعف و انقطاع زندگی کند .

می فرماید : نه چنین است ، بلکه گرامی نمیدارند یک فرد یتیم را . - ۱۷ و تمایل پیدا نمی کنند به غذای شخصیکه فقیر است . - ۱۸ و می خورند مال از ورثه را خوردن جمعی . - ۱۹ و دوست میدارند مال دنیا را با محبت کلی . - ۲۰ نه چنین است زمانیکه کوبیده شد زمین کوبیده شدن تمام . - ۲۱ و آمد پروردگار تو و ملائکه صف کشیده . - ۲۲ و آورده شد جهنّم ، در آنروز متذکّر و متوجه شود انسان ، ولی کجا است که او توجه پیدا کند . - ۲۳ گوید که آیکاش که من برای زندگیم مقدّم میداشتم و ذخیره ای داشتم . - ۲۴ پس در آنروز عذاب نمیکند کسی چون عذاب او . - ۲۵ و محکم نمیگیرد کسی چون گرفتن او . - ۲۶ ای نفسیکه مطمئن گشته است . - ۲۷ برگرد بسوی پروردگار خود در حالیکه راضی و خوشنودی ، و از تو هم راضی باشند . - ۲۸ پس داخل شوی در زُمره بندگان حقیقی من . - ۲۹ و در نتیجه داخل بهشت مخصوص من گردی . - ۳۰ .

نتیجه :

این اعمال و صفات و حالاتیکه ذکر شد : از آثار و علائم ظاهر پرستی و علاقه به

لذا نذ مادّی و دنیا طلبی است ، و لازم است که انسان خود را برای رسیدن بحقایق و درک معارف آماده کرده و برای بدست آوردن علوم حقّه کوشش کند .

سوره بلد

سوره - ۹۰ تعداد آیات ۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ . - ۱ و أنتِ جِلُّ بِهَذَا الْبَلَدِ . - ۲ و وَالِدٍ و ما وَ لَدٍ . - ۳ لَقَدْ
 خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ . - ۴ أَيْحَسِبُ أَنْ لَنْ يُقَدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ . - ۵ يَقُولُ أَهْلَكْتُ
 مَا لَأُبَدَأَ . - ۶ أَيْحَسِبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ . - ۷ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ . - ۸ و لِسَانًا و
 شَفَتَيْنِ . - ۹ و هَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ . - ۱۰ فلا اقْتَحِمِ الْعَقَبَةَ . - ۱۱ و ما أَدْرِيكَ ما
 الْعَقَبَةُ . - ۱۲ فَكَّ رِقَبَةٍ . - ۱۳ أوِ إطْعَامٍ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ . - ۱۴ يَتِيمًا
 ذَامِقِرَبَةٍ . - ۱۵ أوِ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ . - ۱۶ ثُمَّ كانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا و تَوَاصَوْا
 بِالصَّبْرِ و تَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ . - ۱۷ أولئك أصحاب الميمنة . - ۱۸ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْئِمَةِ . - ۱۹ عَلَيْهِمْ نارٌ مَوْصَدَةٌ . - ۲۰ .

كَبَدٌ : تعب و زحمت .

لُبْدٌ : كثير و مجتمع .

نَجْدٌ : طريق خیر و شرّ .

عَقَبَةٌ : راه دشوار ، و راه کوه .

اِقْتِحَامٌ : وارد شدن در سختی .

مَوْصَدَةٌ : احاطه و شمول .

مَتْرَبَةٌ : فقر ، خاک‌نشینى .

می‌فرماید : سوگند نمی‌خورم باین شهر (مکه) ، که تو ساکن هستی در این
 شهر . - ۲ و به پدر بزرگ و فرزندان او (اولاد آدم) بتحقیق ما آفریدیم آدمی را

با برنامه زحمت و سختی . - ۴ آیا تصوّر میکنند او که کسی نتواند باو مسلّط باشد . - ۵ گوید که من مال بسیاریرا تلف کردم . - ۶ خیال می‌کند که کسی او را ندیده است . - ۷ آیا برای او دو چشم قرار ندادیم که بدقت به بیند . - ۸ و زبان و دو لب که در گفتارش تحت کنترل باشد . - ۹ و آیا او را بدو راه خیر و شرّ هدایت نکردیم . - ۱۰ پس وارد نشود براه سخت و شرّ . - ۱۱ و نمیدانی که چیست عقبه . - ۱۲ باز و آزاد کردن گردن است . - ۱۳ و یا اطعام است در روز گرسنگی . - ۱۴ یتیمی را که نزدیک است ، و یا مسکینی را که خاک‌نشین است . - ۱۶ و سپس باشد از کسانی که ایمان آوردند ، و همدیگر را وصیت کردند بصر و بردباری ، و وصیت کردند برحم و مهربانی که آنها از اصحاب میمنه هستند . - ۱۸ و آنانکه کافر شدند آنها از اصحاب مشأمه باشند . - ۱۹ و بر آنها باشد آتش فراگیرنده . - ۲۰ .

سورة الشمس

سوره - ۹۱ تعداد آیات ۱۵

بسم الله الرحمن الرحيم

والشمس وضحیها . ۱ - والقمر إذا تلیها . ۲ - والنهار إذا جلیها . ۳ - واللیل
 اذا یعشیها . ۴ - والسماء و ما بنیها . ۵ - والأرض و ما طیها . ۶ - و نفس و
 ما سوّیها . ۷ - فألهمها فجورها و تقویها . ۸ - قد أفلح من زکیها . ۹ - و قد
 خاب من دسیها . ۱۰ - کذبت ثمود بطغویها . ۱۱ - إذ انبعث اشقیها . ۱۲ -
 فقال لهم رسول الله ناقة الله و سقیها . ۱۳ - فکذبوه ففقروها فدمدم علیهم
 ربهم بذنبهم فسویها . ۱۴ - و لا یخاف عقباها . ۱۵ .

قسم به آفتاب و روشنایی آن . ۱ - و بماه چون آنرا تعقیب کند . ۲ - و به روز
 چون روشن کند . ۳ - و بشب زمانیکه بیوشاند محیط را . ۴ - و باسما و آنچه آنرا
 بناء کند . ۵ - و بزمین و آنچه گسترانیده است آنرا . ۶ - و بنفس انسانی و آنچه آنرا
 تکمیل و معتدل کرده است . ۷ - پس إلهام کرده است او را فجور و تقوی را . ۸ - و
 بتحقیق رستگار شده است کسیکه تزکیه و پاک کند نفس خود را . ۹ - و ناامید شده
 است آنکه آلوده کرده است . ۱۰ - تکذیب کرد قوم ثمود بسبب طغیانش . ۱۱ -
 چون برانگیخت شقیترین فرد خود را . ۱۲ - پس گفت آنانرا رسول خدا که حفظ
 کنید شتر و سیراب شدن آنرا . ۱۳ - پس تکذیب کردند او را پس گرفت آنانرا بسبب
 گناهشان پس صاف کرد آنها را و ترسی نداشت . ۱۵ .

سورة الليل

سوره - ۹۲ تعداد آیات ۲۱

بسم الله الرحمن الرحيم

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ . ۱ - وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ . ۲ - وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْإُنثَىٰ . ۳ -
 إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ . ۴ - فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ . ۵ - وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ . ۶ -
 فَسَنِيَّ لَهُ لِلْإِسْرَىٰ . ۷ - وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ . ۸ - وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ . ۹ -
 فَسَنِيَّ لَهُ لِلْغُرَىٰ . ۱۰ - وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ . ۱۱ - إِنَّ عَلَيْنَا
 لَلْهُدَىٰ . ۱۲ - وَإِنَّ لَنَا لِلْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ . ۱۳ - فَأُنذِرُكُمْ نَارًا تَلْظَىٰ . ۱۴ - لَا
 يَصْلِيهَا إِلَّا الْأَشْقَىٰ . ۱۵ - الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ . ۱۶ - وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَىٰ . ۱۷ .

می فرماید : سوگند بشب زمانیکه بیوشاند بظلمت اطراف خود را . ۱ - و به
 ساعات روز زمانیکه روشنی و جلوه بدهد . ۲ - و آنچه آفریده است از مرد و
 زن . ۳ - بتحقیق کوشش و سعی کردن شما هر آینه پراکنده و مختلف است . ۴ -
 پس کسیکه بخشش کرده و تقوی داشت . ۵ - و تصدیق کرد خوبیها را . ۶ - پس
 آسان می کنیم برای او آسان را . ۷ - و اما کسیکه بخل ورزیده و توجه بمال
 داشت . ۸ - و تکذیب کرد خوبیها را . ۹ - پس آماده می کنیم برای او سختی
 را . ۱۰ - و هرگز بی نیاز نمیکند او را زمانیکه سقوط کرد . ۱۱ - بتحقیق بر ما باشد
 که او را هدایت کنیم . ۱۲ - و برای ما است آخرت و دنیا . ۱۳ - پس ترسانیدم شما
 را از آتش شعله ور . ۱۴ - وارد نمیشود بآن مگر شخص محجوبیکه تکذیب و پشت
 کند . ۱۶ - و دور میکند شخص باتقوی را از آن . ۱۷ .

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ . - ۱۸ و ما لأحد عنده من نعمة تُجزى . - ۱۹ إلا ابتغاء وجه ربه الأعلى . - ۲۰ و لسوف يرضى . - ۲۱ .

تزکّی : خود را پاک کردن .

ابتغاء : طلب کردن .

وجه ربه : صورت پروردگارش .

أتقی : کسی که می‌بخشد از مال خود تا روحش از علائق پاک بشود . - ۱۸ و نباشد کسی را نزد او نعمتی که از جانب خداوند جزاء داده میشود . - ۱۹ مگر طلب کردن وجه الهی که بلند است . - ۲۰ و هر آینه راضی خواهد شد . - ۲۱ .

نتیجه :

آری انسان هر مقصد و هدفی در اعمال خود داشته باشد ، در مقابل حقّ تعالی و جهت الهی ناچیز و کم ارزش است ، و تنها چیزیکه باقی و ارزش دارد : نیت خالص و مقصد الهی است که برای همیشه باقی و نتیجه بخش است ، و هرگز آنچه برای خداوند صورت گرفته است محو و نابود نخواهد شد و ما عندالله خیر و ابقى .

سورة الضحیٰ

سوره - ۹۳ تعداد آیات ۱۱

بسم الله الرحمن الرحيم

والضحیٰ . - ۱ واللیل إذا سجدی . - ۲ ما ودّعک ربّک و ما قلی . - ۳ و
 للآخرة خیر لک من الأولى . - ۴ ولسوف یعطیک ربّک فتراضی . - ۵ ألم
 یجدک یتیمًا فآوی . - ۶ و وجدک ضالًّا فهدی . - ۷ و جدک عائلاً
 فأغنی . - ۸ فأما الیتیم فلا تقهر . - ۹ و أما السائل فلا تنهر . - ۱۰ و أما بنعمه
 ربّک فحدّث . - ۱۱ .

بنعمه ربّک فحدّث : نعمتهای خدا را بازگو کن .

سجدی : ساکن و پابرجا شد .

ودّع : وداع و باخر رسانیدن .

ماقلی : دشمن نگرفته است .

قسم بروشنائی هنگام ظهر ، و قسم بشب زمانیکه ساکن و پابرجا شود . - ۲ ترک
 نکرده است تو را پروردگارت و دشمن نگرفته است . - ۳ و هر آینه عالم آخرت بهتر
 است برای تو از زمان اول دنیوی . - ۴ و هر آینه عطاء و بخشش میکند تو را
 پروردگار تو که راضی و خشنود گردی . - ۵ آیا نیافت تو را بی پدر و سرپرست پس
 مکان تو را تأمین کرد . - ۶ و تو را گمراه دیده و راهنمایی فرمود . - ۷ و عائله دار
 بودی پس بی نیاز کرد . - ۸ پس یتیم را قهر مکن و سائل را ناامید مساز ، و نعمت
 خدا را اظهار کن . - ۹ .

سورة الانشراح
سوره - ۹۴
تعداد آیات ۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ . - ۱ و وَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ . - ۲ اَلَّذِيْ اَنْقَضَ
 ظَهْرَكَ . - ۳ و رَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ . - ۴ فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا . - ۵ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ
 يُسْرًا . - ۶ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ . - ۷ و اِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَب . - ۸ .

شَرَح : وسعت و باز کردن و تحمّل .

وِزْر : سنگینی ، سختی و زحمت .

انقاض : سنگین کردن و بسختی انداختن .

آیا وسعت ندادیم تو را سینهات را . - ۱ و برداشتیم از تو سنگینی را . - ۲ آنچه
 اعتدال پشت تو را بهمزده است . - ۳ و بلند کردیم برای تو نام تو را . - ۴ بتحقیق با
 سختی نتیجه آسانست . - ۵ پس زمانیکه فارغ شدی از وظائف لازم خود ،
 سفارشهای ما را تثبیت کن . - ۷ و بسوی پروردگارت متوجه باش . - ۸ .

نتیجه :

برای انبیاء ، دو رقم وظیفه‌ای باشد . - ۱ شخصی که انجام دادن وظائف عبادتی
 و خصوصی است ، ۲- وظائف نوعی که انجام دادن امور مربوط به بندگان دیگر است
 که مأموریت دارد آنها را درباره مردم انجام بدهد .

سورة التين

سوره - ۹۵ تعداد آیات ۸

بسم الله الرحمن الرحيم

والتين و الزيتون . - ۱ و طور سينين . - ۲ و هذا البلد الامين . - ۳ لقد
 خلقنا الانسان في احسن تقويم . - ۴ ثم رددناه اسفل سافلين . - ۵ الا الذين
 آمنوا و عملوا الصالحات فلهم اجر غير ممنون . - ۶ فما يكذبك بعد
 بالدين . - ۷ اليس الله باحكم الحاكمين . - ۸ .

تین : انجیر ، از میوه‌های لطیف و مفید و مطلوب است .

طور سینین : کوهی است بسیار خوش آب و هوا ، و محل مقدسی است که
 حضرت موسی آنجا را برای مناجات انتخاب کرده بود .

می‌فرماید : سوگند به انجیریکه از میان میوه‌ها شیرین و بی هسته و برای
 امراضی مفید است . و بزیئونیکه گذشته از مطلوب بودن آن روغن آن در چرب
 بودن غذاها بسیار مؤثر و مورد استعمال باشد . و بسرزمین کوه سینا که محل
 مناجات حضرت موسی بود . و این کوه در شرق جنوب زمین شامات و مصر بوده
 است . و هذا البلد الامين : منظور شهر مقدس مکه است .

سوره علق

سوره - ۹۶ تعداد آیات ۱۹

بسم الله الرحمن الرحيم

إِقرء باسم ربك الذي خلق . - ۱ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ . - ۲ إقرء و ربك الأكرم . - ۳ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ . - ۴ عَلَّمَ الْإِنسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ . - ۵ كَلَّمَ الْإِنسَانَ إِذْ هُوَ آخِضٌ عُذْقًا . - ۶ أَن رَأَاهُ اسْتَغْنَى . - ۷ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ . - ۸ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ . - ۹ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ . - ۱۰ أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ . - ۱۱ أَوْ أَمَرَ بِالْتَّقْوَىٰ . - ۱۲ أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ . - ۱۳ أَلَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ . - ۱۴ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ . - ۱۵ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ . - ۱۶ فليدع ناديه . - ۱۷ سَدَّعُ الزَّبَانِيَةَ . - ۱۸ كَلَّا لَا تُطْعَمُهُ و اسجد واقترُب . - ۱۹ .

عَلَقٌ : دُوبِيَّةٌ سَوْدَاءٌ يَمصُّ الدَّمُ .

أَرَأَيْتَ : أَيَا دِيدِي ، أَيَا أَكَاةٍ شَدِي .

تَوَلَّى : پِشْتِ كَرْدِ و بَرگِشْتِ .

لَنَسْفَعًا : هَرِ آيِنِه بِشَدَّتْ أَخَذَ مِي كَنِيمِ .

نَاصِيَةٍ : پِيشَانِي .

نَادِيَةٌ : كَسِيرَا كِه نَدَاءِ كَنِنْدِه اَو اسْتِ .

زَبَانِيَةٌ : جَمْعُ - زَبَانِيَّةٌ : شُرْطِي ، مَأْمُورِ دَرِ جَهَنَّمِ .

نتیجه :

وارد شده است که این سوره اولین سوره است ، و سوره نصر آخرین سوره است .

می‌فرماید : بخوان بنام پروردگارت که آفریده است . - ۱ آفریده است انسانرا از غلق . - ۲ بخوان و پروردگار تو گرامیتر است . - ۳ خداوندیکه تعلیم داده است بوسیله قلم . - ۴ تعلیم داده است انسانرا آنچه را که نمیداند . - ۵ نه چنین است که انسان طغیان می‌کند . - ۶ زمانیکه به بیند که مستغنی است . - ۷ بتحقیق که بسوی پروردگار است برگشتن او . - ۸ آیا دیدی کسیرا که نهی و منع می‌کرد . - ۹ بنده ما را که می‌بیند که نماز می‌خواند . - ۱۰ آیا دیدی که او بود روی برنامه هدایت . - ۱۱ و آیا دیدی که اگر بود دستور میداد بر تقوی و پرهیزکاری . - ۱۲ آیا دیدی که اگر تکذیب کرد و پشت کرد . - ۱۳ آیا نمیداند که خداوند شاهد و ناظر است نه چنین باشد و اگر نه پذیرد هر آینه گرفته و سوق می‌دهیم او را با کشیدن از پیشانی پیشانی دروغگو و خطاکار پس او نیز صدا کننده خود را بخواند و ما در مقابل مأمورین جهنّم (زبانیه) را می‌خوانیم نه چنین است و شما از آنها اطاعت نکرده ، و سجده کرده و تقرّب بنما . - ۱۹ .

نتیجه :

بالاترین مقام برای انسان قرب بخداوند است ، و آن متوقف است بر رفع اختلافات و حصول کمال اطاعت و بندگی ، و سجده مظهر این معنی است .

سوره قدر

سوره - ۹۷ تعداد آیات ۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ . - ۱ و ما أدريک ما لَيْلَةُ الْقَدْرِ . - ۲ لَيْلَةُ الْقَدْرِ
 خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ . - ۳ تَنْزِيلَ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ . - ۴
 سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ . - ۵ .

لَيْلَةُ الْقَدْرِ : شب اندازه‌گیری و تعیین مقدار .

مَطَلَعُ : طلوع کردن و روشن شدن صبح .

تَنْزِيلٌ : اصل آن تنزّل از باب تَفَعَّلَ است ، و این باب دلالت می‌کند به أخذ و شروع ، یعنی ملائکه و روح در تحت اذن و فرمان پروردگار شروع می‌کنند بانجام وظیفه معین خود .

و در آن شب امور و دستوره‌های الهی صورت عمل می‌گیرید ، و از این لحاظ مقام آن شب بهتر از هزار شبانه روز است که متوقف باشد . و ظاهراً این شب از لیالی دهه آخر ماه رمضان است . و بعید نیست که مراد آن شبی باشد که زمینه برای توجّهات مخصوص موجود شود ، یعنی حال روحانی و توجّه مخصوص بمقام الهی از طرف بنده پدید آید . و البتّه در آنشب ارتباط موجود گشته ، و موانع برطرف شده ، و حجب برداشته میشود .

سوره البینه

سوره - ۹۸ تعداد آیات ۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ
 الْبَيِّنَةُ . - ۱ رسولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً . - ۲ فِيهَا كُتِبَ قِيَمَةٌ . - ۳ وَ مَا
 تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ . - ۴ وَ مَا أَمَرُوا إِلَّا
 لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَ ذَلِكَ
 دِينُ الْقِيَمَةِ . - ۵ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
 خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ . - ۶ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ . - ۷ جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ
 رَبَّهُ . - ۸ .

مُنْفَكِينَ : جدا شونندگان .

الْبَيِّنَةُ : دليل روشن .

حُنَفَاءَ : جمع حنيف ، بمعنی پاکیزگان .

الْقِيَمَةُ : ثابت و برپا .

بَرِيَّةٌ : مخلوق و آفریده شده .

عَدْنٌ : اقامت ، همیشگی .

كُتِبُ قِيَمَةٌ : نوشتجات ثابت و پاینده .

می فرماید : نبوده است آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و مشرکین جداشدگان از

برنامه خودشان ، تا بیاید دلیل روشن ، فرستاده‌ای از جانب خداوند که بخواند صحیفه‌هایی پاکیزه که در آنها نوشتجات محکم و پابرجایی باشد . - ۳ و متفرّق نگردند آنانکه از اهل کتاب هستند مگر پس از آنکه دلیل آنها را مانع شود . - ۴ و مأمور نشده‌اند بندگان ما مگر بآنچه پرستش کنند خدا را با خلوص نیت و پاکیزگان و برپا دارند نماز را و پرداخت کنند زکوة را ، و این دین ثابت و برپا باشد . - ۵ و آنانکه از اهل کتاب کفر ورزیدند و از مشرکین ، در آتش جهنّم همیشگی خواهند بود ، و آنان بدترین خلق باشند . - ۶ بتحقیق آنانکه ایمان داشتند و أعمال صالح و نیکو بجا آوردند آنان بهترین مخلوقات هستند . - ۷ جزای آنها نزد پروردگار بوده و آنان در بهشتهای همیشگی ساکن بوده که جاری میشود از زیر درختهای آنجا نهرها ، و راضی باشد خداوند از آنها ، و راضی میشوند از مهربانیهای خداوند ، و این امور برای کسانیست که در مقابل خداوند ترس داشته باشند .
خشیت آن خوفی است که در مقابل عظمت باشد .

سوره زلزله

سوره - ۹۹ تعداد آیات ۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا . ۱ - وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا . ۲ - وَقَالَ
 الْإِنْسَانُ مَا لَهَا . ۳ - يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا . ۴ - بَأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا . ۵ -
 يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ . ۶ - فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا
 يَرَهُ . ۷ - وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ . ۸ .

زمانیکه زلزله پیدا کرد زمین زلزله آن . ۱ - و بیرون آورد سنگینیهایشرا . ۲ - و
 گفت انسان که چه شده است برای آن . ۳ - در آنروز خبر می دهد اخبارشرا . ۴ - که
 پروردگار تو إلقاء میکند او را . ۵ - در آنروز بیرون آید افراد بحالت پراکنده تا نشان
 داده شوند بأعمالشان . ۶ - پس کسیکه عمل کند بسنگینی ذره ای از خیر می بیند
 آنرا . ۷ - و هر کسیکه عمل کرده است بسنگینی ذره ای از شرّ خواهد دید آنرا . ۸ -

نتیجه :

در آنروز چشمها و قوای دید و فهم نیرومند گشته و مطالب بصورت إلقاء و وحی
 و اراده ، تفهیم و تفاهم میشوند .

البتّه آنجا محیط مابین دنیا و آخرت و مادی و روحانیست ، چنانکه می فرماید :
 فبصرُک الیوم حدید ، که انسان عالم جسمانیرا به پایان رسانیده ، و با روحانیت
 تقویت می شود .

سوره عادیات

سوره - ۱۰۰ تعداد آیات ۱۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والعادیاتِ ضَبْحاً . ۱ - فالموریاتِ قَدْحاً . ۲ - فالمُغیراتِ صُبْحاً . ۳ -
 فآثرنَ به نَقْعاً . ۴ - فوسَطُنَ به جَمْعاً . ۵ - إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ . ۶ - وَ إِنَّهُ
 عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ . ۷ - وَ إِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ . ۸ - أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثِرَ مَا فِي
 الْقُبُورِ . ۹ - وَ حُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ . ۱۰ - إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ . ۱۱ .

ضَبْحٌ : نفس زدن تند و با فشار .

قَدْحٌ : آتش ، جرقه آتش .

كَنُودٌ : مخالف ، كافر .

بُعِثِرَ : مبعوث شود .

قسم به حیوانهای دونده در حال نفس زدن که بسوی جهاد میروند . ۱ - و قسم
 به آتش روشن کنندگان با سُمهای پاهایشان . ۲ - پس بغارت کنندگان در آغاز
 صبح . ۳ - پس تهییج میکنند با آن دویدن خاک و غبار را . ۴ - سپس در وسط قرار
 داده و احاطه کرده اند جمعی را . ۵ - بتحقیق که انسان در مقابل خدایش هر آینه
 مخالف است . ۶ - و او بر این امر گواه باشد . ۷ - بتحقیق او بر محبت بخیر شدید
 است . ۸ - آیا نمیداند که مبعوث میشود آنچه در قبور است . ۹ - و بیرون شود آنچه
 در سینه ها است . ۱۰ - بتحقیق پروردگار بآن روز آگاه است . ۱۱ .

سوره قارعه

سوره - ۱۰۱ تعداد آیات ۱۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْقَارِعَةُ . - ۱ ما الْقَارِعَةُ . - ۲ و ما أُدْرِيكَ مَا الْقَارِعَةُ . - ۳ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ
 كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ . - ۴ و تكون الجبالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ . - ۵ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ
 موازينه فهو في عيشة راضية . - ۷ و أمَّا مَنْ خَفَّتْ موازينه فأَمَّهُ هاوية . - ۹ و
 ما أُدْرِيكَ ماهية . - ۱۰ نارٌ حامية . - ۱۱ .

قارعه : کوبنده .

فراش مِبْثُوث : حشره پراکنده شده ، حشره بسط شده .

عِهْنِ مَنْفُوش : پشم زده شده .

هاويه : محیط پست ، جهنم .

حاميه : گرم شده .

جریان کوبنده . - ۱ چیست آن کوبنده . - ۲ و چه فهمانیده است تو را که
 چیست کوبنده . - ۳ روزیست که باشند مردم چون حشره پراکنده شده . - ۴ و باشد
 کوهها چون پشم زده شده . - ۵ پس أمَّا کسیکه سنگین شده است سنگینیهای او از
 اعمال نیکو : پس او در زندگی خوشنود کننده ای باشد . - ۷ و أمَّا اگر سبک باشد بار
 او : پس جایگاه او جهنم باشد ، و آن آتش گرم است . - ۱۱ .

سوره تکاثر

سوره - ۱۰۲ تعداد آیات ۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلْهَيْكُمْ التَّكَاثُرَ . - ۱ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ . - ۲ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ . - ۳ ثُمَّ كَلَّا
 سَوْفَ تَعْلَمُونَ . - ۴ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ . - ۵ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ . - ۶ ثُمَّ
 لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ . - ۷ ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ . - ۸ .

عين اليقين : علم يقيني است که صد در صد باشد و با چشم .
 و علم اليقين : علمی است که روی يقين و اطمینان باشد .
 و عين اليقين که با چشم درک میشود محکمتر و قویتر است .
 و بالاتر از آن مرتبه حق اليقين است که خود يقين و ثبوت آن حقیقت باشد
 فی نفسه .

می فرماید : بله و لغو واداشته است شما را زیاد طلبی مادی ، تا وقتیکه زیارت
 کنید قبرها را . - ۲ نه چنین است خواهید دانست . - ۳ و سپس چنین نیست که
 تصور میکنید خواهید دانست . - ۴ و چنین نیست اگر بدانید بعلم يقين . - ۵ هر
 آینه می بینید دوزخ را . - ۶ و سپس سؤال میشود در آنروز از نعمتهای پروردگار
 که آنها را چه کردید ؟ از نعمتهای خارجی و از أعضاء ، و جوارح و قوای بدنی و
 روحی .

سوره والعصر

سوره - ۱۰۳ تعداد آیات ۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ . - ۱ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ
 تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ . - ۳ .

قسم بزمان عصر و زمان رسول اکرم که هرگونه وسایل موفقیت و پیشرفت روحی برای انسان آماده شده است ، و جای اُسف است که نمیخواهد از آنها استفاده کند ، مخصوصاً از ظهور پیغمبر اکرم و با آوردن قرآن مجید که بزرگترین نسخه سعادت و کمال انسان بوده ، و هرگونه معارف روحی و مقامات معنوی را در ضمن دارد .
 و از اوّل آفرینش تا آخر چنین نعمت و رحمتِ اِلهی برای مردم ظاهر نشده است .

می‌فرماید : سوگند به زمان عصر رسول اکرم (ص) که انسان پس از پیش‌آمد چنین زمانی که آخرین پیامبر و بالاترین کتاب هدایت و حقیقت و بهترین و کاملترین دستوره‌های انسانیت و معرفت نازل شده است ، باز در گمراهی و انحراف بسر برده ، و از آنها استفاده نکند ، و اینمعنی نهایت بدبختی و جهالت باشد .

سوره همزه

سوره - ۱۰۴ تعداد آیات ۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ . - ۱ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ . - ۲ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ
 أَخْلَدَهُ . - ۳ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ . - ۴ وَ مَا أَدْرِيكَ مَا الْحُطَمَةُ . - ۵ نَارُ اللَّهِ
 الْمَوْقَدَةُ . - ۶ الَّتِي تَطَّلُعُ عَلَى الْأَفْنِدَةِ . - ۷ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ . - ۸ فِي عَمَدٍ
 مُّمَدَّدَةٍ . - ۹ .

هُمَزَةٌ : زیاد شکننده و اهانت کننده .

لُّمَزَةٌ : طعن زننده و در غیاب بدگوینده .

لَيُنْبَذَنَّ : ترک و انداخته میشوند .

حُطَمَةٌ : آتش شعله‌ور ، و منسوب بخداوند شده و شدید است .

الْمَوْقَدَةُ : شعله‌ور شده و روشن .

تَطَّلُعُ : توجّه میکند .

أَفْنِدَةٌ : جمع فؤاد بمعنی قلب است .

مُؤَصَّدَةٌ : احاطه کننده .

عَمَدٌ : ستونها ، منظور بسته شدن باین ستونها است .

مُّمَدَّدَةٌ : کشیده شده .

میفرماید : وای برای هر اهانت کننده طعن زننده . - ۱ کسی که جمع کرد مال را
 و شمارش کرد آن را . - ۲ حساب میکند که همانا مالش نگهداری میکند او را . - ۳
 نه این چنین نیست هر آینه انداخته می شوند در آتش شعله ور . - ۴ و چه فهمانید

- تو را که چیست آتش شعله ور . - ۵ آتش خداست که شعله ور و روشن است . - ۶
آنچه نفوذ میکند بر قلوب . - ۷ بدرستیکه آن آتش بر آنها احاطه کننده است . - ۸
در ستونهای کشیده شده . - ۹ .

سوره فیل

سوره - ۱۰۵ تعداد آیات ۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ . - ۱ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي
 تَضْلِيلٍ . - ۲ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ . - ۳ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ . - ۴
 فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ . - ۵ .

تَضْلِيلٍ : گمراه کردن ، منحرف نمودن ، گم کردن .

کَيد : حيله ، مکر ، نقشه مخصوص .

طَيْرٌ أَبَابِيلٍ : پرنده‌هائی بنام ابابیل (شتر مرغ)

سِجِّيلٍ : سنگ گل که سه عدد سنگ در منقار و چنگال داشتند .

عَصْفٍ : برگ ، گاه که خوراک چهارپایانست .

می‌فرماید : آیا ندیدی که چگونه کرد پروردگار تو به أصحاب فیل که به‌همراه فیل
 بجنگ اهل مکه و حجاز آمده بودند ، در تفسیر صافی می‌فرماید که : این أصحاب
 فیل از حبشه آمدند ، و نظرشان خراب کردن مسجد کعبه بود ، و در حبشه به
 همین برنامه مسجدی ساخته بودند . . طیر ابابیل آن مردم حبشه را بقتل
 رسانیدند و یکی از آنها باقی بود که چون بوطن برگشته و جریانرا نقل کرد ، همان
 یک مرغ سنگی بسر او انداخته و بقتل رسید .

سوره قُریش

سوره - ۱۰۶ تعداد آیات ۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ . ۱ - إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ . ۲ - فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا
 الْبَيْتِ . ۳ - الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ . ۴ .

إِيْلَافٍ : الفت دادن ، جمع کردن است .

شِتَاءِ ، صَيْفٍ : زمستان و تابستان است .

رِحْلَةَ : کوچ کردن ، سفر کردن .

می‌فرماید : برای الفت و جمع‌آوری کردن جمعیت قریش در روزگار زمستان و تابستان ، پس پرستش کنند خدا را که پروردگار این خانه خدا است ، خداوندیکه طعام داده است آنها را از گرسنگی و آمن داده است از خوف .

نتیجه :

مسجد کعبه در وسط شهر مکه واقع شده است ، و شهر مکه مرکز مساکن قریش است ، و قریش همان قبیله رسول اکرم است که مورد توجه و لطف مخصوص پروردگار متعال بوده‌اند . و قبیله‌ای از عرب و عجم اینچنین مورد توجه و لطف خداوند متعال واقع نشده است که پیغمبر خاتم انبیاء از آنها مبعوث گردد .

سوره ماعون

سوره - ۱۰۷ تعداد آیات ۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أرأيتَ الَّذِي يُكذِّبُ بِالدينِ . - ۱ فذلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ . - ۲ وَلَا يَحْضُ عَلٰى
طَعَامِ الْمِسْكِينِ . - ۳ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ . - ۴ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ . - ۵
الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ . - ۶ وَ يَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ . - ۷ .

يَدْعُ : دفع و منع می‌کند یک فردی را که یتیم و ولّی ندارد .
وَلَا يَحْضُ : میل و رغبت نمی‌کند ، بر غذای شخص فقیر .
يُرَاءُونَ : نشان دادن و ریاء نمودنست .
و ماعون : وسائل و اسباب خوراک و آب نوشیدنی است .

و این سوره مبارکه درباره سران قریش و ابوجهل وارد شده است که همه برنامه‌شان ، تکذیب اقوال و اعمال پیغمبر خدا و سران مسلمین بوده است .
و حقیقت دین اصلاح فیما بین بندگان و خداوند متعال و رسیدگی بامور فقراء و رفع نیازمندیهای آنان باشد . و هم اصلاح اعمال خود و تواضع و فروتنی در مقابل مؤمنین ، و انجام دادن احتیاجات آنان باشد . برخلاف خودستائی و خودبینی و تحقیر دیگران .

میفرماید : آیا دیدی کسی را که تکذیب میکند دین را . - ۱ پس این آن کیست که دفع و منع میکند یتیم را . - ۲ و میل و رغبت نمی‌کند بر غذای فقیر . - ۳ پس وای بر نمازگذاران . - ۴ کسانی که آنها از نمازشان مسامحه می‌کنند . - ۵ کسانی که آنها خودنمائی می‌کنند . - ۶ و منع می‌کنند وسائل زندگی و خانه را . - ۷ .

سوره کوثر

سوره - ۱۰۸ تعداد آیات ۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ . - ۱ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ . - ۲ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ
 الْأَبْتَرُ . - ۳ .

أبتر : چیزیکه آخرش بریده شده ، و بی عقب باشد .

کوثر : صیغه مبالغه است بمعنی خیر کثیر .

و این معنی در مرتبه اوّل مربوط بخیر روحی و معنوی باشد ، و در رأس آنها
 مقام روحی و رسالت و بعثت از جانب پروردگار متعال باشد . پس کوثر در مرتبه اوّل
 عبارت از همان بعثت و مقام رسالت است . که حقیقت آن وساطت در میان خالق و
 مخلوق باشد .

و از مصادیق درجه اوّل خیر کثیر ، اینست که آخرش و عاقبت آن بخیر ختم
 بشود ، چنانکه عاقبت نداشتن ملازم با انقطاع خیر باشد .

میفرماید : بدرستیکه ما دادیم به تو خیر زیادی . - ۱ پس نماز بخوان برای
 پروردگارت و قربانی کن . - ۲ همانا دشمن تو او دم بریده است .

سوره کافرون

سوره - ۱۰۹ تعداد آیات ۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قل يا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ . - ۱ لا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ . - ۲ ولا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا
 أَعْبُدُ . - ۳ ولا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ . - ۴ ولا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ . - ۵ لَكُمْ
 دِينِكُمْ وَلِيَ دِينِ . - ۶ .

عبادت : پرستش کردن .

دین : مقرراتیست که از جانب خداوند باشد .

کافر : افرادی هستند که مخالف و منکر احکامِ الهی باشند .

می فرماید : بگو که ای افراد مخالف و کافر برنامه الهی ، من پرستش نمیکنم
 آنچه را که شماها می پرستید . - ۲ و نه شما می پرستید آنچه را که من
 می پرستم . - ۳ و نه من عبادت کننده هستم آنچه را که شما عبادت کرده اید . - ۴ و
 نه شما عبادت کننده هستید آنچه را که من عبادت کرده ام . - ۵ برای شما باشد
 دین خودتان و برای من دین خودم . - ۶ .

سوره نصر

سوره - ۱۱۰ تعداد آیات ۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ . - ۱ و رَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ
 أَفْوَاجًا . - ۲ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا . - ۳ .

می فرماید : زمانیکه آمد یاری کردن خدا و گشایش . - ۱ و دیدی مردم را که
 داخل می شوند در دین خدا گروه گروه . - ۲ پس منزه کن خدا را با ستایش و طلب
 مغفرت کن از او بدرستیکه او باشد برگردنده . - ۳ .

زمانیکه آمد یاری کردن خداوند بهر صورت و وسیله‌ای باشد ، و گشایشی در
 امور مسلمین پدید آید ، چون فتح کردن از بلاد کفر ، و وسعت پیدا کردن اراضی
 مسلمانان ، مانند فتح و تصرف شهر مکه ، و از سرزمین شامات ، و بدست آوردن
 نفوذ در آب فرات و دریا و غیر آنها .

و در روایات وارد شده است که : این سوره در اواخر زندگی رسول اکرم نازل شده
 است ، چنانکه سوره - اِقرء باسم . در اوائل زمان رسالت نازل گشته ، و بسوره علق
 مشهور است .

سوره مَسَد

سوره - ۱۱۱ تعداد آیات ۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ . - ۱ ما أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ و ما كَسَبَ . - ۲ سَيَصْلَىٰ نَارًا
ذَاتَ لَهَبٍ . - ۳ و امرأته حَمَلَةَ الْحَطَبِ . - ۴ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ . - ۵ .

تَبَّتْ ، تَبَّ : خسران و هلاکت .

أَبِي لَهَبٍ : کنیه ابولهب است .

لَهَبٍ : التهاب ، اشتعال ، شدّة آتش و حرارت .

حَمَلَةَ الْحَطَبِ : حمل و جمع کننده هیزم است . او امّ جمیل خواهر ابی سفیان

بود .

فِي جِيدِهَا : در گردن آن .

مَسَدٍ : ریسمان مفتول و تاب داده شده .

و تعبیر - فی جیدها : اشاره میکند بفعالیّت و برنامه اعمال شرّ او که پیوسته
برای اضرار و صدمه رسانیدن به پیغمبر اکرم بود ، و از هر طرف هیزم و چوب جمع
کرده و در سر راه حضرت رسالت گرامی روشن میساخت .

و تعبیر با - امرأته اشاره میشود بآنکه فعّالیّت و اعمال سوء و عداوت زن از امّ
جمیل بحساب ابی لهب و در زیر برنامه او بوده است .

میفرماید : بُریده باد دو دست ابولهب و بریده شود . - ۱ بی نیاز نکرد از او مال او
و آنچه کسب کرد . - ۲ بزودی وارد می شود آتشی را که شعله ور است . - ۳ و زن او
زیاد حمل کننده هیزم است . - ۴ در گردنش ریسمانیست از لیف خرما . - ۵ .

سوره اخلاص

سوره - ۱۱۲ تعداد آیات ۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ . - ۱ اللَّهُ الصَّمَدُ . - ۲ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ . - ۳ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
 أَحَدٌ . - ۴ .

أحد : یکتا و تنها باشد ، از هر جهت ذاتی و عرضی .

صَمَدٌ : مقصودیکه مورد توجه است ، برای موجودات .

كفو : نظیر و همدوش است ، این کلمه خبر است از لم یکن ، و اسم آن کلمه -

أحدٌ است و أصل تعبیر باین صورت باشد که - ولم یکن أحدٌ له کفوًا .

و بخاطر اینکه نظر بنفی کردن کفو باشد : مقدّم شده است .

میفرماید : بگو او خداوندیست تنها و یکتا . - ۱ خداوند مقصود و مورد توجه

است . - ۲ نژائیده است و زائیده نشده است . - ۳ و نبوده برای او نظیری و او

تنهاست . - ۴ .

سوره فلق

سوره - ۱۱۳ تعداد آیات ۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ . - ۱ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ . - ۲ وَ مِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ . - ۳ وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ . - ۴ وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ . - ۵ .

فَلَق : آنچه جدا شود ، و شعبه مخصوصی است از آتش .

غاسق : چیزیکه ظلمانی و تیره است .

وقب : وارد و داخل شود .

نفّاثات : دمندگان و نفخ کنندگان از انس و جن .

عُقَد : در گرهها که و امور پیچیده که موجب گرفتاری گردد .

میفرماید : بگو پناه می برم به پروردگار آنچه جدا شود . - ۱ از شرّ آنچه آفریده

است . - ۲ و از شرّ چیزیکه ظلمانی و تیره است زمانیکه وارد و داخل شود . - ۳ و از

شرّ دمندگان در گرهها . - ۴ و از شرّ حسد برنده زمانیکه حسد ببرد . - ۵ .

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ : عالم خلق در مقابل عالم أمر است ، و عالم أمر چون ملائکه و

عقول و ارواح که با اراده و فرمان و خواست او موجود میشوند : همه آنها خیر

است ، و شرّی در آنها وجود ندارد ، و از این لحاظ استعاده مخصوص - بما خَلَقَ

شده شده است ، و در عالم أمر از عالم مادّه چیزی موجود نیست ، تا شرّی بآن راه

پیدا کند ، و نفّاثات و حسد در عالم مادّه پیدا میشود .

سوره ناس

سوره - ۱۱۴ تعداد آیات ۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ . - ۱ مَلِكِ النَّاسِ . - ۲ إِلَهِ النَّاسِ . - ۳ مِنْ شَرِّ
 الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ . - ۴ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ . - ۵ مِنَ الْجِنَّةِ
 وَالنَّاسِ . - ۶ .

الْوَسْوَاسِ : وسوسه کننده .

الْخَنَّاسِ : کسیکه از انس و یا از جنّ سبب تأخیر عمل شود .

جِنَّةٌ : طائفه جنّ است در مقابل انس که مادی نیستند . و نه روحانی باشند ، که
 مثل ملائکه باشند .

میفرماید : بگو پناه می برم به پروردگار مردم . - ۱ مالک مردم . - ۲ معبود
 مردم . - ۳ از شرّ وسوسه کننده تأخیر بینداز . - ۴ کسیکه وسوسه میکند در
 سینه های مردم . - ۵ از جنّ و مردم . - ۶ .

و ملائکه که روحانی هستند هرگز از کارهای شیطانی انجام نمی دهند ، چنانکه
 ختّاس بودن که سبب تأخیر در امور خیر باشد ، از امور مربوط به انس و شیطان
 است .

و از افراد انس نیز که موجب تأخیر و عقب انداختن امور خیر میشوند : از
 مصادیق شیطان محسوب خواهند بود . آری ملائکه همیشه خیرخواه بوده و علاقه
 بامور خیر خواهند داشت .

« دعاء ختم قرآن مجيد »

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِالْقُرْآنِ ، وَاجْعَلْهُ لِي إِماماً وَ نوراً وَ هُدىً وَ رَحمةً ، اللَّهُمَّ ذَكِّرْنِي مِنْهُ ما نَسِيتُ ، وَ عَلِّمْنِي مِنْهُ ما جَهِلتُ ، وَ ارزُقْنِي تِلاوَتَهُ آناءَ اللَّيْلِ وَ أَطرافِ النَّهارِ ، وَ اجْعَلْهُ لِي حِجَّةً لِي رَبِّ العالَمِينَ . اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي ، وَ أَصْلِحْ لِي دُنْيايَ الَّتِي فِيها مَعاشي ، وَ أَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيها مَعادِي ، وَ اجْعَلْ الحِياةَ زِيادةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ ، وَ اجْعَلْ المَوتَ راحةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ .

فهرست سوره‌ها

شماره صفحه	نام سوره
۱	محمد
۱۳	فتح
۲۵	حجرات
۳۲	ق
۳۹	ذاریات
۴۸	طور
۵۶	نجم
۶۳	قمر
۷۰	رحمن
۸۰	واقعه
۹۰	حدید
۱۰۲	مجادله
۱۱۲	حشر
۱۲۱	ممتحنه
۱۲۹	صف
۱۳۳	جمعه
۱۳۷	منافقون
۱۴۱	تغابن
۱۴۷	طلاق
۱۵۴	تحریم

شماره صفحه	نام سوره
۱۵۸	مُلک
۱۶۵	قلم
۱۶۹	حَاقَّة
۱۷۵	معارج
۱۸۱	نوح
۱۸۷	جَنّ
۱۹۳	مزمل
۱۹۷	مدثر
۲۰۱	قیامة
۲۰۵	انسان
۲۱۰	مرسلات
۲۱۵	نبأ
۲۱۹	نازعات
۲۲۴	عبس
۲۲۸	تکویر
۲۳۱	انفطار
۲۳۳	مطفّفين
۲۳۸	انشقاق
۲۴۱	بروج
۲۴۴	طارق
۲۴۶	أعلى

شماره صفحه	نام سوره
۲۴۸	غاشیه
۲۵۱	فجر
۲۵۵	بلد
۲۵۷	شمس
۲۵۸	لیل
۲۶۰	ضحی
۲۶۱	انشراح
۲۶۲	تین
۲۶۳	علق
۲۶۵	قدر
۲۶۶	بینه
۲۶۸	زلزله
۲۶۹	عادیات
۲۷۰	قارعه
۲۷۱	تکواثر
۲۷۲	والعصر
۲۷۳	همزه
۲۷۵	فیل
۲۷۶	قریش
۲۷۷	ماعون
۲۷۸	کوثر

شماره صفحه	نام سوره
۲۷۹	کافرون
۲۸۰	نصر
۲۸۱	مسد
۲۸۲	اخلاص
۲۸۳	فلق
۲۸۴	ناس